

Møte tirsdag den 28. november kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n :

Sakene på gårsdagens kart (nr. 21)

Presidenten: Fra representanten John Dale foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 29. november til og med 1. desember for å delta på seminar i regi av NATO-parlamentarikerforsamlingen i Genova.

Denne søknaden behandles straks og innvilges. – Det anses vedtatt.

Første vararepresentant fra Hordaland fylke, Bjørg Hope Galtung, er for tiden utenlands og av den grunn forhindret fra å møte på Stortinget.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Andre vararepresentant for Hordaland fylke, Magnar Lussand, innkalles for å møte i permisjonstiden.
2. Magnar Lussand innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten John Dale.

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 2

Finansministerens redegjørelse i Stortingets møte 4. oktober 2000 om stats- og nasjonalbudsjettet for 2001

s a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet for 2001 og forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for 2001 (Budsjett-innst. S. nr. I (2000-2001), jf. St.meld. nr. 1 (2000-2001), St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-11 (2000-2001))

s a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak for 2001, nytt vedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 2000, rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner for 2001, tilfeldige utgifter/inntekter i statsbudsjettet for 2001 og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte m.v. for 2001 (Budsjett-innst. S. nr. 1 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 1 (2000-2001), St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 5, 10 og 11 (2000-2001))

s a k n r . 5

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Christopher Stensaker, Thore Aksel Nistad og Ulf Erik Knudsen om avvikling av systemet med produktavgift på kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer (kullsyreavgiften) (Innst. S. nr. 45 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:81 (1999-2000))

s a k n r . 6

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland om å vurdere utvidelse av prinsippet i lov om fritaking for militærtjeneste slik at det gis mulighet til å overføre skatt til fredsskapende arbeid (Innst. S. nr. 44 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:85 (1999-2000))

s a k n r . 7

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler (Innst. S. nr. 38 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:10 (2000-2001))

s a k n r . 8

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen, Inge Myrvoll, Olav Gunnar Ballo, Øystein Djupedal og Ågot Valle om å ta ut spørsmålet om auksjon av laks- og ørretkonsesjoner av behandlingen av statsbudsjettet 2001 (Innst. S. nr. 37 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:22 (2000-2001))

Statsminister Jens Stoltenberg: Arbeiderpartiregjeringsens forslag til statsbudsjett var kjennetegnet ved tre hovedmål. Det ene var å styrke våre felles velferdsordninger og bygge ut velferdssamfunnet. Det andre var å bidra til mer rettferdig fordeling. Og det tredje var å sikre norske arbeidsplasser og trygge folks personlige økonomi.

Når det gjelder det første målet, er det grunnen til at vi foreslo tidenes satsing på norske kommuner, at vi foreslo økte bevilgninger til sykehusene slik at vi neste år kan behandle flere pasienter enn noen gang før, og at vi foreslo økte bevilgninger til å ruste opp kreftomsorgen, ruste opp psykiatrien og kjøpe nytt utstyr til norske sykehus. Det er årsaken til at vi tar et nytt skritt i tidenes opprustning av norsk eldreomsorg, bl.a. ved å sikre alle som ønsker det, et tilbud om enerom, det er årsaken til at vi bevilger mer penger til å bygge flere barnehager og øker driftstilskuddene slik at en barnehageplass også kan bli litt billigere, og det er årsaken til at skolene får økte bevilgninger, bl.a. for å finansiere et historisk nødvendig løft av lærernes lønninger.

Vi ønsket mer rettferdig fordeling. Derfor foreslo vi en innføring av skatt på aksjeutbytte, og derfor foreslo vi for annet år på rad en lettelse i vanlige arbeidsinntekter, vanlige lønnsinntekter, på om lag 1 milliard kr. Vi ville trygge norske arbeidsplasser og trygge folks personlige økonomi. Vi ville redusere faren for nye renteøkninger. Derfor foreslo vi et ansvarlig budsjett, et budsjett som ikke øker presset i norsk økonomi.

Jeg er glad for at sentrumspartiene og Arbeiderpartiet er blitt enige om en budsjettavtale som sikrer disse tre hovedmålene: mer satsing på våre felles velferdsordnin-

ger, trygging av velferdssamfunnet og mer rettferdig fordeling – at de som har mye, skal bidra mer, og at de som har lite skal få lettelser, og at det hele kan skje innenfor ansvarlige økonomiske rammer, slik at vi reduserer faren for ytterligere økning av rentene og trygger norske arbeidsplasser.

Det er alltid usikkerhet om hvordan det går med rentene. Det henger bl.a. sammen med forhold utenfor Stortinget makt, forhold utenfor vårt eget land, rentene i andre land og utviklingen i de internasjonale penge- og valuta-markedene. Likevel er det verdt å merke seg at noen av dem som følger de norske rentene nærmest, har rost statsbudsjettet.

Sjeføkonom Inge Furre i Pareto uttalte til Dagsavisen den 20. november:

«Hvis renta stiger neste år, skyldes det ikke statsbudsjettet. Du kan si det slik at politikerne denne gang har gjort jobben sin med tanke på renteutviklingen.»

Analysesjef Marius Lømo i Christiania Markets sier:

«Politikerne overrasket markedet med å komme i havn med et nøytralt budsjett.»

Det er alltid usikkert hvordan renten utvikler seg, den avhenger av oljepris og forhold som ligger utenfor Stortingets kontroll, men analysesjefen sier likevel videre:

«Vi har ment en stund at det er behov for flere renteøkninger, men vi er jo langt mindre sikre på det nå, særlig i lys av budsjettavtalen.»

Det er altså slik at det nå er økte sjanser for at vi har fått stanset økningen av rentene, og at vi etter hvert kan se reduserte renter som et resultat av at Stortinget vil vedta et ansvarlig statsbudsjett. Jeg mener det er grunn til å gi sentrumpartiene honnør for at de har bidratt til å ta ansvar, bidratt til å finne løsninger og bidratt til å vedta et budsjett som gjør at vi kan trygge norske arbeidsplasser og etter hvert bidra til å få rentene ned.

Dette er en avtale som begge parter stiller seg bak. Det er ikke slik det var da det ble inngått budsjettforlik for 1998 og 1999, da Fremskrittspartiet og Høyre bare subsidiært støttet regjeringen Bondeviks budsjettforslag og egentlig ikke stilte seg fullt og helt bak den økonomiske politikken. Nå har sentrum og Arbeiderpartiet to år på rad fullt og helt inngått budsjettforlik, Arbeiderpartiet ved å støtte fullt ut den avtalen vi ble enige om for årets budsjett, og sentrumpartiene ved å stille seg bak den avtalen vi er enige om for neste års budsjett. Og da får vi med en gang igjen debatten om hvem som er vinner og hvem som er taper. Er det sentrum eller Arbeiderpartiet som har tapt eller vunnet på budsjettavtalen? Det tror jeg for det første er en debatt som velgerne ikke er spesielt opptatt av. For det andre er det slik at det er lett å se at sentrum har fått gjennomslag for viktige ting i budsjettavtalen, men det er også lett å se at Arbeiderpartiet har sikret sine hovedprioriteringer: mer satsing på fellesskapsløsningene våre, utbygging av våre felles velferdsordninger, mer rettferdig fordeling og ansvarlige økonomiske rammer som reduserer faren for økte renter. Og det er ikke slik at det behøver å være noen motsetning mellom det at sentrum har fått gjennomslag for ting som er viktige for sentrumpartiene, og at Arbeiderpartiet har

sikret det som var våre hovedmål med budsjettet. For det er simpelthen slik at i dette stortinget er det et flertall for mer satsing på våre felles velferdsordninger, for styrking av kommuneøkonomien, for styrking av den offentlige sektor som en viktig del av vårt velferdssamfunn. Det er et flertall for en politikk som skal bidra til mer rettferdig fordeling, og det er et flertall for at vi skal ha ansvarlige, økonomiske rammer, ikke sette over styr det vi har oppnådd i norsk økonomi. Og det er det flertallet som nå er tatt i bruk, og som har sikret et budsjett som er godt for landet, som er godt for velferden og godt for dem som er opptatt av norske arbeidsplasser og av å unngå ytterligere renteøkninger. Derfor er den egentlige vinneren når det gjelder årets budsjettavtale norsk økonomi, norske arbeidsplasser, norske bedrifter og alle som er opptatt av at vi bygger ut velferden på en ansvarlig måte i dette landet. Her er vinneren, og det er grunn til å gratulere og gi honnør til dem som har forhandlet fram avtalen, for det var uttrykk for å ta ansvar, vilje til å finne løsninger til beste for landet og til beste for alle dem som er avhengig av at vi vedtar gode statsbudsjetter.

Når vi sammenlikner budsjettavtalen med de alternative statsbudsjettene som er lagt fram av høyrepartiene her i Stortinget, Høyre og Fremskrittspartiet, ser vi at avstanden er stor mellom budsjettavtalens hovedbudskap og det budskapet som ligger i høyrepartienes alternative budsjettforslag. Det er faktisk slik at begge høyrepartiene – Høyre og Fremskrittspartiet – velger å kutte på nettopp de områdene som sentrum og Arbeiderpartiet gjennom to budsjettforlik to år på rad har valgt å prioritere. Man kutter når det gjelder bevilgninger til kommunene, man kutter når det gjelder distriktene, man kutter når det gjelder bistanden til den fattigste del av verden. Dette gjør man for å finansiere lettelser i skatten til dem som har mest fra før – man bidrar til økte forskjeller, ikke mindre forskjeller.

Ett område hvor vi ser det, er sykelønnsordningen. Der foreslår både Fremskrittspartiet og Høyre kutt som er langt mer dramatiske enn de forslag som nå håndteres i oppfølgingen av innstillingen fra Sandman-utvalget. Fremskrittspartiet foreslår to karensdager, deretter 80 pst. sykelønn resten av fraværperioden. Høyre foreslår 50 pst. ytelse de tre første dagene, deretter 90 pst. Det er kalde tall, men det handler om menneskers hverdag, om hvordan syke mennesker skal ha det i landet vårt. Hvis vi f.eks. tar utgangspunkt i gjennomsnittlig fravær for en kvinnelig industriarbeider, innebærer Fremskrittspartiets forslag at hun vil få inntektene sine redusert med i gjennomsnitt 7 700 kr pr. år. Høyres forslag innebærer en reduksjon på 5 500 kr. Hvis man skulle være så uheldig å være syk et helt år – og det er det mange mennesker som er: kreftsyke, trafikkskadde og andre med alvorlige lidelser – innebærer Fremskrittspartiets forslag et tap på nesten 50 000 kr pr. år – 49 000 kr. Høyres forslag innebærer 25 000 kr i tapt inntekt for syke mennesker i Norge. Det er usosiale kutt på viktige felles velferdsordninger. Og det sier litt om hvor stor avstanden nå er mellom høyrepartiene og det opplegget som er funnet i skjæringspunktet mellom sentrum og Arbeiderpartiet, fordi det er denne type kutt som finansierer

skattelettelsene til høyrepartiene, og det er etter vår vurdering usosiale kutt.

Vi er glad for at det er flertall for et budsjett som slår ring om våre felles velferdsordninger og bygger dem videre ut, som bidrar til rettferdig fordeling, og som gjør det innenfor ansvarlige økonomiske rammer, og vi er glad for at sentrum og Arbeiderpartiet har tatt det flertallet i bruk nettopp for å trygge en slik politikk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Carl I. Hagen (Frp): Statsministeren var i sitt innlegg sterkt inne på den foreliggende budsjettavtale mellom Arbeiderpartiet og sentrumpartiene, at det var annet år på rad at disse fire partier har inngått en helhetlig avtale, og hvor det ikke foreligger noen såkalte primærbudsjetter, bortsett fra Regjeringens forslag.

Statsministeren har også i andre sammenhenger gitt uttrykk for at han ser det som formålstjenlig at landet etter hvert får en flertallsregjering, og han har på vegne av Arbeiderpartiet åpnet for å delta i en slik flertallsregjering. Hittil har statsministeren sagt at dette ikke er mulig fordi sentrum har sagt at de skal være et selvstendig regjeringsalternativ.

Jeg vil gjerne spørre statsministeren om det er slik at han for Arbeiderpartiets del synes det nå ville være formålstjenlig å innlede drøftelser mellom disse partier – som altså fullt ut står sammen om den økonomiske politikken – med sikte på å danne en slik flertallsregjering. Er det utelukkende den negative holdningen fra sentrumpartiene som er årsaken til at man ikke tok det naturlige skritt og satte i gang forhandlinger om å finne et grunnlag for en flertallsregjering av Arbeiderpartiet og de tre sentrumpartiene? Med andre ord: Ligger ansvaret for at slike oppfølgende drøftelser ikke er igangsatt, utelukkende hos sentrum, hos de tre sentrumpartiene? Synes han ikke det ville være naturlig, når han osrer av samarbeidsvilje overfor disse partier, å invitere til drøftelser for å danne en flertallsregjering som han selv understreker landet ville ha godt av, for å få forutsigbar styring? Hva er det som gjør at statsministeren ikke tar de nødvendige initiativ for å prøve å bidra til en flertallsregjering?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg er glad for at sentrumpartiene og Arbeiderpartiet for annet år på rad har greid å bli enige om en helhetlig budsjettavtale, der vi tar ansvaret for norsk økonomi og tar ansvaret for å bygge ut våre felles velferdsordninger og ikke minst finansiere det å bevilge mer penger til mange gode formål.

Det er to og et halvt år siden Arbeiderpartiet gjorde det klart at vi også var åpne for å innlede mer forpliktende samarbeid, også i regjering med partier i sentrum. Vi har full respekt for at sentrumpartiene har gjort det klart at de i hvert fall i inneværende stortingsperiode ikke ønsker å drøfte et slikt samarbeid, men ønsker å være et selvstendig regjeringsalternativ. Det respekterer vi og føler at det ikke er noe grunnlag nå for å gå videre med de initiativene fra Arbeiderpartiets side, ikke minst fordi

Arbeiderpartiet jo etter vår vurdering har et utmerket alternativ til regjeringssamarbeid med sentrumpartiene, og det er å fortsette i regjering alene. Mindretallsarbeiderpartiregjering er noe vi har hatt i mange år, det har faktisk vært tilfellet med alle arbeiderpartiregjerings siden 1961, og Arbeiderpartiet er selvsagt også innstilt på å kunne fortsette i en ren mindretallsarbeiderpartiregjering etter neste stortingsvalg. Det nye er at vi har åpnet for at vi også kan se på og vurdere et alternativ der vi har forpliktende samarbeid med ett eller flere partier i sentrum for å gi landet en flertallsregjering. Vi tror det er viktig at partier er villige til å samarbeide på tross av forskjeller, fordi det er viktig at landet styres, gis mest mulig forutsigbar styring, og derfor må partier som står for litt ulik politikk, være villige til å samarbeide. Og vi tror at Arbeiderpartiet og sentrum har mye felles og derfor kan gi grunnlag for god styring av landet.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg er enig med statsministeren i at det har blitt en god budsjettavtale, men det er jo litt påfallende hvor sterkt Arbeiderpartiets talere understreker det, når vi vet hvor mye denne avtalen har forandret på arbeiderpartiregjeringens budsjettforslag. Det må jo ha betydning at det har vært ganske dårlig, og det var det faktisk på opptil flere punkter, bl.a. i behandlingen av frivillige organisasjoner som mange oppfattet som et slag i ansiktet istedenfor en oppmuntring til det frivillige arbeidet som gjøres. Nå har statsministeren sagt at han er veldig sterkt for slikt frivillig arbeid, og da håper vi det gir seg uttrykk også når Regjeringen skal legge fram en vurdering av momsreformens virkning på denne sektor.

I statsministerens første år som politiker var han særlig kjent for sitt sterke miljøengasjement. Det har bleknet, og han leder nå en regjering som har kommet i kollisjon med hele miljøbevegelsen, ikke minst på grunn av sitt kjøp for å bygge forurensende gasskraftverk. Etter sammenbruddet av klimakonferansen i Haag er det desto farligere å kjøre denne linjen – når en nå ikke har fått enighet om et internasjonalt avtaleverk som kunne fange opp noe av den forurensning disse gasskraftverk vil skape.

I de senere år har Stoltenberg særlig markert seg med en positiv næringslivsprofil. Da var det desto mer overraskende at Stoltenberg ledet en regjering som la fram kanskje det mest bedriftsfiendtlige budsjettforslag noen regjering har presentert – i den grad at næringslivsledere nå sier at de savner Gro som leder av en arbeiderpartiregjering – med en konjunkturavgift som i realiteten var en økning av arbeidsgiveravgiften, elavgift på industrien, innskjerping av delingsmodell og aksjerabatter, som særlig rammer små og mellomstore bedrifter.

Så mitt spørsmål til statsministeren er: Er det en slik næringslivsprofil han ønsker å stå for? Er det en slik næringslivspolitikken Arbeiderpartiet ønsker å føre?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg mener at Regjeringens opprinnelige forslag til statsbudsjett er bedre enn den budsjettavtalen som nå er inngått. Men jeg mener likevel at den budsjettavtalen som nå er inngått, gir landet et godt budsjett, og det er fordi utgangspunktet var så

glimrende at selv justeringer av det gjør at vi fortsatt har et godt budsjett.

Om det er endret på mye eller lite, er veldig avhengig av hvordan man regner, og jeg vet egentlig ikke hvor interessant den øvelsen er. Når det gjelder budsjettets utgiftsside, hva vi bevilger til ulike formål, så har vi endret på om lag 1,5 milliarder kr. Det er en helt normal justering av budsjettets utgiftsside og er innenfor rammer som selvsagt er akseptable for Regjeringen, spesielt fordi hver eneste krone i økte bevilgninger til gode formål er blitt dekket inn med reduksjoner i andre bevilgninger og i noen grad også økte inntekter. Da er det helt uproblematisk for oss å gjennomføre de justeringene på utgiftssiden som er gjennomført.

Når det gjelder inntektssiden, er det slik at der legger man sammen litt ulike ting. Man summerer ting over to år og sammenlikner med hva man tidligere har gjort i ett år. Vi snakker her om endringer både i 2001 og 2002 når det gjelder investeringsavgiften. Det andre vi gjør, er at vi summerer ting som handler om momsreformen. Det var ikke Arbeiderpartiets forslag at vi skulle ha halvert matmoms, finansiert med 1 pst. økt generell momssats, men det betyr at man går i null i forhold til statsbudsjettet, og derfor kunne vi også akseptere det.

Så fikk sentrumspartiene gjennomslag for at vi skulle fjerne den generelle konjunkturavgiften, som vi mente var et treffsikkert virkemiddel for å dempe presset i norsk økonomi. Det er erstattet med kraftig innstramning i det som kalles avskrivningsreglene for norske bedrifter, en særskilt konjunkturavgift for næringsbygg og enkelte økte avgifter. Vi var villig til å godta de tre skatteøkningene som erstatning for konjunkturavgiften, men jeg mener fortsatt at konjunkturavgiften hadde vært et renere og ryddigere virkemiddel for å dempe presset i norsk økonomi. Det avgjørende er likevel at sentrumspartiene og Arbeiderpartiet tar ansvar for å dempe presset, slik at vi holder kostnader og renter nede. Det er ikke minst viktig for norske bedrifter.

Jan Petersen (H): Jeg er uten videre helt enig med Bondevik i hans bekymring for Arbeiderpartiets næringsprofil – det var meget kraftige økninger Arbeiderpartiet foreslo. Det er derfor synd at forliket fortsatt innebærer en betydelig forverring for næringslivet i forhold til de regler som gjelder i inneværende år, og det er synd at byrden veltes over på enkeltmennesker istedenfor at man forsøker å begrense statens utgifter.

Mitt spørsmål til statsministeren går langs de samme linjer. I revidert nasjonalbudsjett sa Regjeringen i vår en del fornuftige ting, bl.a. følgende:

«Mulighetene til å øke skatte- og avgiftinntektene er begrenset i årene som kommer. Skatte- og avgiftsnivået i Norge er allerede høyt sammenliknet med andre land.»

Videre skrev Regjeringen:

«Likeså gjør den økende internasjonaliseringen det vanskelig for Norge å ha vesentlig høyere skatter på kapital- og arbeidsinntekter enn våre naboland.»

Det betyr at Regjeringen forstod at Norge ikke kunne være et skattepolitisk annerledesland – de forstod det i teorien. Men så slår de altså til med tidenes høyeste økninger. Så er spørsmålet: Hva er det som egentlig har skjedd? Ja, hva er det som har skjedd annet enn opprøret i Arbeiderpartiet? Statsministeren følte behov for å vise at han nå var en skikkelig sosialdemokrat, og så slo han altså til med de høyeste skatte- og avgiftsøkningene i manns minne. Og som om ikke dette er ille nok: Dette forliket skyver en byrde på 10 milliarder kr inn i 2002 som må dekkes inn, samtidig med at en av forlikspartnerne, Kristelig Folkeparti, sier at de forventer lettelser for enkeltmennesker. Hvis vi da skal ha et nullsumspill i 2002 også, vil vi altså få betydelige skatteøkninger.

Mitt spørsmål til statsministeren er derfor: Når vil han i praksis ta konsekvensen av sin teoretiske forståelse av at Norge ikke kan være et skattepolitisk annerledesland?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg tror ikke det er noen trøst for representanten Petersen, men jeg har alltid vært en fullgod sosialdemokrat og er fortsatt det.

Når det gjelder spørsmålet om skatt, tror jeg vi må ta utgangspunkt i følgende: Norsk økonomi preges nå av press. Det betyr at det er høye renter, det betyr at vi har en pris- og kostnadsvekst som er klart høyere enn våre naboland, det betyr at vi har utlån fra bankene som er kraftigere enn på mange år, og det betyr at vi har sett en vekst i privat forbruk og i boligpriser som har vært kraftigere enn på mange år. Da er det behov for å bremse. Og vi kan enten bremse gjennom bare å stramme inn på offentlige utgifter, bevilgninger til gode og viktige velferdsordninger, eller vi kan si at vi gjør en kombinasjon av dels å stramme noe inn i forhold til de offentlige utgiftene til våre felles velferdsordninger, og dels å stramme noe inn også i den private delen av økonomien. Vi har valgt den noe kombinasjonen, fordi vi mener at norsk økonomi er så sterk og det private forbruket så høyt at man tåler at også noe av oppbremsingen skjer i den private delen av økonomien. Derfor har vi foreslått de skattetiltakene som vi har gjort. Og det er av hensyn til norske bedrifter, for alternativet ville vært å gå til oljefondet og hente pengene og be om enda sterkere renteøkning, enda sterkere prisstigning, noe som virkelig hadde vært alvorlig for norske bedrifter. Det hadde vært å gjenta de feilene som man f.eks. gjorde under Willoch-regjeringen på 1980-tallet, da man satte norsk økonomi over styr fordi man ikke var i stand til å stramme inn i tide. Vi tar ansvar for å stramme inn og får ros fra mange fagøkonomer nettopp for det, men bruker også budsjettets inntektsside.

Når det så gjelder Høyres bekymring for enkeltmennesket, vil jeg si at alle de syke i Norge er også enkeltmennesker. Og det å frata et sykt menneske som er sykmeldt ett år på grunn av kreft eller andre alvorlige sykdommer, 25 000 kr – for en gjennomsnittlig lønnsinntaker – er ikke å vise respekt for enkeltmennesket, det er å rasere viktige velferdsordninger.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er interessant å lytte til statsministerens beskrivelse av budsjettforliket og den

tilfredshet han tilkjennegir. Vi setter selvfølgelig pris på at også statsministeren er fornøyd med det forliket som er inngått. Men det er et faktum at når det gjelder momsreformen, er det foretatt store endringer i det opplegget som Regjeringen har foreslått. Den generelle momssatsen er økt med 1 pst., matmomsen er halvvvert, Stortinget har nå sagt nei til moms på reiseliv og persontransport. I tillegg er konjunkturavgiften som Regjeringen foreslo, fjernet i budsjettet. Det foreligger avtale om at investeringsavgiften skal fjernes, og delingsmodellen skal fjernes i den skattepakken som skal legges fram til neste år.

Vi snakker altså her om historiske omveltninger i ett enkelt budsjett. Og den tilfredshet som statsministeren uttrykker, står da i grell kontrast til det den forrige statsministeren fra Arbeiderpartiet, Thorbjørn Jagland, sa i 1997, da han brukte uttrykket «kvalmende» om økningen av minstepensjonen med 1 000 kr i måneden. Gjentatte ganger sa Thorbjørn Jagland den gang – riktignok i et forsøk på å bortforklare sine 36,9 pst. – at han ikke kunne ta ansvar for landets økonomi med en slik opposisjon. Dette mer som en observasjon i forhold til den tilfredshet som nå blir uttrykt i forbindelse med historiske omveltninger på et budsjett.

Det jeg imidlertid har lyst til å spørre statsministeren om, er det han var inne på som går på sykelønnsordningen. Jeg er helt enig med statsministeren i at det er forskrekkelige forslag som er fremmet både fra Høyres og Fremskrittspartiets side. Jeg har trodd at vi har stått sammen om å slå ring om sykelønnsordningen. Men jeg hørte at statsministeren nå i sitt innlegg sa at de forslag til endringer som Høyre og Fremskrittspartiet har foreslått i dette budsjettet, er langt mer dramatiske tiltak enn det som nå håndteres i oppfølgingen av Sandman-utvalget. Betyr det at Regjeringen har til hensikt å komme med endringer i sykelønnsordningen?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er helt riktig som representanten Enoksen sier, at jeg er meget fornøyd med budsjettavtalen. Ellers hadde vi heller ikke anbefalt den. Det var krevende forhandlinger, fordi vi stilte strenge krav om at hovedinnretningen i forhold til ansvarlige rammer, satsing på våre felles velferdsordninger, rettferdig fordeling, inklusive aksjeskatten, måtte på plass. Til gjengjeld fikk sentrum gjennomslag for viktige krav fra sentrums side, f.eks. viktige endringer i momsreformen. Det er helt åpenbart at det er et område der sentrum, og ikke minst Senterpartiet, fikk gjennomslag for et gammelt krav som de tidligere ikke har fått gjennomslag for, og som ikke var Arbeiderpartiets opprinnelige forslag, nemlig å halvere matmomsen, men å finansiere det gjennom ett prosentpoengs økning i den generelle momssatsen. Det betyr ganske mye billigere mat, og så betyr det litt høyere pris på alle andre varer. Og det er greit for oss, men det var altså ikke vårt opprinnelige forslag. Det er riktig at det involverer ganske mange milliarder i flytting, men det går i null, og det er ganske avgjørende i forhold til rammene i det totale statsbudsjettet.

Så er det også riktig at vi fikk erstattet en del av våre skattetiltak. Jeg fastholder at den generelle konjunkturavgiften er bedre enn de tiltakene som nå er kommet med kraftige innskjerpinger i avskrivningsreglene for bedriftene, med en særskilt investeringsavgift for byggenæringen og for enkelte andre avgifter. Men vi mener alt i alt at det altså er akseptable endringer, selv om våre forslag i utgangspunktet var best. Det avgjørende er at man tar ansvar for å dekke økte utgifter på statsbudsjettet, og det er vi veldig fornøyd med.

Når det gjelder Sandman-utvalget, var mitt poeng at de forslagene som Høyre og Fremskrittspartiet fremmer, representerer brudd på hele den tenkningen som ligger i Sandman-utvalget, nemlig å forsøke å få til enighet og forsøke å få til justeringer som ikke går dramatisk utover arbeidstakernes rettigheter. Høyres og Fremskrittspartiets forslag er uansett helt uakseptable, men det er også et tilleggspørsmål at de kommer midt i prosessen med Sandman-utvalgets innstilling. Den er nå på høring, og vi skal komme med våre konklusjoner etter høringen.

Kristin Halvorsen (SV): Denne samlingen i sentrum fører jo til en slags polarisering også i norsk politikk. Jeg er helt enig med statsministeren i at det på den ene siden er en veldig klar høyreprofil både på Høyre og Fremskrittspartiet i fordelingspolitikken, men på den andre siden er det altså nå sånn at det er ett parti som setter styrking av fellesgodene, mer rettferdig fordeling og en skikkelig miljøomlegging konsekvent på dagsordenen. Og spørsmålet framover blir jo: Hvem skal påvirke sentrum mest?

Dette statsbudsjettet er jo laget i en slags bensinrus eller fremskrittspartirus, med Fremskrittspartiet den gangen turnende høyt på meningsmålingene – vi kan jo håpe at det endrer seg, og det gjør det nok – men det betyr jo at Arbeiderpartiet allerede i utgangspunktet hadde laget et budsjett der man brukte 2,5 milliarder kr på å sette ned bensinprisene istedenfor å gjøre noe med kollektivtrafikken, og de har fått hallelujarop fra sentrumspartiene når det gjelder det.

Det betyr altså at i mulighetenes land går man motsatt vei av det som er nødvendig i miljøpolitikken, både når det gjelder transportsektoren og når det gjelder et eventuelt gasskraftverk på Skogn. Hvis man istedenfor hadde brukt de 2,5 milliardene til å satse på at det fantes et skikkelig alternativ til privatbilen i sentrale strøk, kunne man snudd den dårlige miljøutviklingen. Nå har klimaforhandlingene i Haag brutt sammen. Jeg tror at folk begynner å lure på om det kanskje ikke er større ting på gang her i verden enn en krone på bensinprisen, når det er skogbrannfarevarsler i Nord-Norge i november, når lakseeggene tørker ut på Vestlandet i november, og når det regner på Østlandet og Sørlandet i november. Det tror jeg har gitt folk noe å tenke på. Når vil Regjeringen og Arbeiderpartiet gå inn for en omlegging av miljøpolitikken som tar framtidens utfordringer på alvor?

Statsminister Jens Stoltenberg: Statsbudsjettet inneholder også viktige tiltak i forhold til satsing på miljø,

bl.a. ved at vi satser vesentlig mer på forskning, utvikling av ny teknologi bl.a. for å kunne rense CO₂-utslipp fra innenlandsk bruk av gass og så til kraftproduksjon. Jeg er helt sikker på at før eller siden vil vi få til teknologi som gjør at det er mulig å ta i bruk gass i Norge på en miljøvennlig måte med små eller ingen utslipp av CO₂. Og uansett vil det være slik at dersom det bygges gasskraftverk i Norge, vil de innordnes i våre internasjonale klimaforpliktelser, være i overensstemmelse med Kyotoavtalen og dermed bidra til å redusere de totale utslippene av klimagasser. De vil ikke være med på å øke de totale utslippene. Enten må utslippene ned i Norge, eller så må de gå ned i våre naboland gjennom de mekanismene som er hjemlet i Kyotoavtalen, og som vi nå må satse alt på at det blir internasjonal enighet om oppfølgingen av, gjennom oppfølgingen av møtet som strandet i Haag i helgen.

Vi har bl.a. også varslet at vi kommer med en stortingsmelding til våren om oppfølging av de tiltak som er varslet for å redusere og begrense de norske utslippene av klimagasser, bl.a. i forhold til å lage et nasjonalt system for utslippskvoter, noe vi mener er et effektivt og godt virkemiddel for å få ned utslippene og for å gjøre det lønnsomt å utvikle ny og mer miljøvennlig teknologi. Så det er tiltak som er kommet i statsbudsjettet, og det vil komme ytterligere tiltak etter hvert.

Når det gjelder bensinprisen, er det vel det å si at der ble avgiftene redusert fordi økningen i råoljeprisen gjorde at det ble etter hvert etter vår vurdering urimelig høye bensinpriser i Norge. Derfor ble de avgiftene justert noe ned. Men det er vel fortsatt slik at vi har blant verdens høyeste bensinpriser, så jeg tror ikke at det skal være noe stort problem i forhold til de som kjører bil i Norge.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Carl I. Hagen (Frp): Statsministeren sa på nytt nå at Regjeringen er bekymret for pris- og kostnadsveksten i Norge – prisveksten går jeg ut fra, når det gjelder både bedrifter og vanlige mennesker, kostnadsveksten når det gjelder næringslivet. Og han sa at han også var engstelig for det høye rentenivået som som regel fra sentralbankens side er begrunnet nettopp i pris- og kostnadsveksten. Vi i Fremskrittspartiet er hjertens enig med statsministeren i dette. Men i stedet for som Regjeringen og budsjettforliket å forverre situasjonen, gjør vi noe for å forbedre den.

Når det gjelder prisene her i Norge som ikke er importerte, er det selvsagt helt avgjørende hvorledes lønnsutviklingen er, og hvorledes skatter og avgifter utvikles. Og det merkelige er at statsministeren nå nettopp sa at når råoljeprisen gikk opp, kunne man sette ned bensinavgiften noe for at det ikke skulle bli for urimelig. Hvorfor er da ikke de øvrige partier i forliket i stand til å se at når det gjelder prisutviklingen i Norge, kan faktisk Stortinget gjøre noe med den i form av å redusere avgifter? Hvis man er engstelig for at prisene går opp, forbedrer det da situasjonen at man øker momsen med 1 pst.? Selvsagt

ikke! Forbedrer det situasjonen at man unnlater å gjøre noe med avgiftene, slik man tidligere har lovet? Selvsagt ikke! Det man kan gjøre noe med når det gjelder prisene, er å få til avgiftsreduksjoner som virker direkte inn på prisdannelsen.

De utregninger Statistisk sentralbyrå har gjort for vår gruppe, viser da også at Regjeringens opplegg for den økonomiske politikken ville medført en prisvekst neste år på rundt 2,9 pst., mens det alternativet Fremskrittspartiet har lagt frem, og som bygger på skatte- og avgiftslettelser, ville ført til en prisnedgang på 2,1 pst. Det er altså en forskjell mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet på nærmere 5 pst. i Fremskrittspartiets favør når det gjelder utviklingen i prisene. Det betyr at folk flest ville fått bedre kjøpekraft, fått mer for sine inntekter når de skal kjøpe varer og tjenester. Det ser forlikspartnerne, Arbeiderpartiet og sentrumpartiene, negativt på. Det skjønner ikke vi i Fremskrittspartiet.

Vi har den litt enfoldige tro at vi er i denne sal for å gjøre ting som gjør at det blir bedre for vanlige folk, for folk flest i dette land, også økonomisk. Og en prisnedgang, en prisforskjell i vår favør på 5 pst., ville gjøre at folk flest fikk bedre råd. Det er jo ikke gjort noen endringer f.eks. som følge av merverdiavgiftsøkningen for de svakest stilte, kanskje spesielt minstepensjonistene. De får ingen kompensasjon for den prisøkningen som følger direkte av forliket.

Det var prisene. Vi har altså gjennom vårt opplegg fått til en langt bedre prisutvikling enn Regjeringen og forlikspartiene.

Når det gjelder kostnadsveksten for bedriftene, som man også er redd for, skulle man tro, når statsministeren er så opptatt av det, at det fra Regjeringens side gjorde seg utslag i at man gjorde noe for å senke kostnadsveksten for bedriftene i dette land. I stedet foreslo Regjeringen konkret halvannen prosent økning på alle lønnsutbetalinger, altså en ytterligere kostnadsvekst for bedriftene. Det er egentlig intet som har vært foreslått fra Regjeringens side som reduserer kostnadsveksten, som statsministeren later som han er bekymret over. Det er nettopp å gjøre noe med kostnadene som da burde vært nødvendig. Det er klart at jeg skal også akseptere at det er en forbedring at man har fått økte utgifter i skattenivået i form av fjerning eller reduksjon i avskrivningssatsene, i forhold til den direkte virkningen som ville vært på kostnads-siden, som Regjeringen foreslo. Men jeg vil hevde at Regjeringens argumentasjon og Regjeringens praktiske politikk ikke har noe med hverandre å gjøre. Tvert om, den uttalte bekymring for kostnadsveksten gjør seg altså utslag i forslag som forverrer kostnadsveksten.

Og så sier statsministeren at han også er bekymret for virkningen på rentene. Han gjentar i dag det som han vel også sa som forlikspartner for regjeringen Bondevik i fjor, at det er viktig å holde renteutviklingen nede av hensyn til de mange som har lån. Resultatet av det som han og regjeringen Bondevik gjorde i fjor, er altså fire renteøkninger i løpet av året. Nå er renten kommet så høyt at det vel er sannsynlig at den ikke vil gå noe særlig høyere nå. Men han har i hvert fall demonstrert tidligere at

hovedtesene i den økonomiske tenkningen som Regjeringen og forlikspartnerne står bak, medfører renteøkning istedenfor stabilisering eller nedgang. Og vi vet at alle renteøkningene den siste tiden er begrunnet i pris- og kostnadsveksten. Som jeg allerede har vist til, har altså Regjeringen ført en politikk som nettopp medfører økte priser og økte kostnader. Skal man få til en rentenedgang, må man jo få ned prisene og kostnadsveksten. Det ligger i Fremskrittspartiets budsjett en nedgang både i pris- og kostnadsveksten, fordi vi gir betydelige skatte- og avgiftslettelser.

Og så sier statsministeren gang på gang at vi ikke må bruke av det enorme overskuddet som staten har i sin økonomi, til beste for bedrifter og det norske folk. Her er vi i Fremskrittspartiet på full kollisjonskurs med forlikspartnerne. Når staten får uventede ekstraordinære inntekter, synes vi utfordringen bør være: Hvorledes kan dette tilflyte det norske folk, folk flest, slik at de får en bedre hverdag, selvsagt uten at vi på noen måte skal ødelegge norsk økonomi? Vi har laget et balansert budsjett. Vi har helt klart brukt en del av disse merinntektene, men det er til beste for befolkningen. Jeg skulle ønske at også Regjeringen og forlikspartiene kunne begynne å se litt på den utfordringen det norske samfunn står overfor. Når vi får langt bedre økonomi, hvorledes kan vi organisere dette til beste for befolkningen?

Regjeringen er også opptatt av hensynet til dem som er syke, men går imot å få behandlingsskapitet i utlandet, går imot å øke bevilgningene slik at sykehusene for fullt kan utnytte den kapasiteten som de ellers kunne ha utnyttet med ytterligere midler. Det må da være bedre at syke mennesker får den nødvendige behandling, får de nødvendige operasjoner, slik at de kan komme tilbake på jobb istedenfor å gå sykemeldt.

Og vi har sagt at hvis det var slik som statsministeren og regjeringspartiet og forlikspartnerne hevder, at man ikke kan bruke mer penger i norsk økonomi, burde vi i alle fall etter hvert få tilslutning til å kunne kjøpe mer varer og tjenester i utlandet, til beste for folk flest og utviklingen av det norske samfunn og de tjenestene som det offentlige skal stå for finansiering av.

Vi er glad for at alle partier, bortsett fra Arbeiderpartiet, i hovedsak sluttet seg til denne tenkningen gjennom vedtakelsen av 1 milliard kr til å kjøpe behandlingsskapitet i utlandet. Da har de åpnet for prinsippet. Da håper vi at vi i senere runder kanskje får tilslutning til at vi kan kjøpe utstyr til våre forskningsinstitutter, IKT-utstyr til våre skoler, biler til politiet, helikopter til vår redningstjeneste og til politiet, det nødvendige forsvarsutstyr og utstyr til våre sykehus, slik at de eventuelt begrensede mannskapsressurser kan arbeide med topp moderne utstyr istedenfor til dels foreldet utstyr.

Vi syns det er rart at Regjeringen og forlikspartiene oppfører seg som om Norge har økonomiske vanskeligheter istedenfor nettopp å se at den gode økonomien vår kan brukes til at folk flest i dette land får det bedre. Vi har i Fremskrittspartiet lagt frem et slikt budsjett, og det er leit at vi i denne omgang ikke får flertall for det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A): Når Fremskrittspartiet og Carl I. Hagens økonomiske teorier skal nedfelles i et forslag til statsbudsjett, oppstår det på en rekke områder brist. Et av hovedbudskapene fra Fremskrittspartiet og Carl I. Hagen er jo at vi har god råd. Derfor er også Fremskrittspartiet rause, og i sitt økonomiske opplegg for neste år lover de ikke mindre enn 40 milliarder kr i skatte- og avgiftslettelser.

Det Carl I. Hagen i sitt innlegg for et øyeblikk siden ikke sa et eneste ord om, var på hvilken måte dette skal betales. Hvem skal være med og betale denne regningen? Ikke ett ord sa representanten Hagen om at dette skal betales bl.a. gjennom store kutt i sykelønnsordningen, gjennom kutt i distriktstiltak, gjennom kutt i landbruksstøtte, gjennom kutt i bistand.

Resonnementene fra representanten Hagen bygger som sagt ofte på at vi er så rike, så hvorfor ikke la folket få skattelette. Men representanten Hagen er også raus på andre enn statens vegne. Fremskrittspartiet er også svært rause på kommunenes vegne, for de skatteløftene som Fremskrittspartiet i sitt økonomiske opplegg gir, er faktisk å love bort store deler av kommunenes inntekter, inntekter som skal brukes til helse og omsorg, til en bedre eldreomsorg, som Fremskrittspartiet er svært opptatt av.

De løftene Fremskrittspartiet har gitt vedrørende skatt, innebærer så langt det er mulig å se, et skattetap, et inntektstap, for norske kommuner på 6 milliarder kr. 6 milliarder kr av de pengene kommunene skal bruke til helse og til eldreomsorg, har Carl I. Hagen lovt bort. Og det er ikke mulig å se i finansinnstillingen at Fremskrittspartiet på noen måte har kompensert for dette; verken gjennom å endre skattøren eller på noen annen måte sikrer de at kommunene får disse inntektene tilbake.

Så det kunne være interessant å høre hvordan representanten Hagen forklarer dette bortfallet av inntekter i kommunene. Hvordan skal så kommunene finansiere en bedre helse og en bedre eldreomsorg?

Carl I. Hagen (Frp): Jeg skulle ønske Arbeiderpartiet kunne bestemme seg. Enten får de sterkt kritisere oss fordi vi kutter altfor mye, og kutter og kutter og kutter, eller de får kritisere oss for at vi er rause med bruk av oljepenger. Men nå gjør de altså begge deler, og det henger ikke noe særlig på greip.

Det er riktig at vi vil ha en dramatisk omlegging av landbrukspolitikken. Hvorfor skal vi, når det er mangel på arbeidskraft, bruke altfor mange mennesker i den sektoren? Vi følger opp det som Regjeringen selv sier, vi må bruke ressursene, menneskene, der de er nødvendig, og vi har overfull sysselsetting i landbruket. Det vet alle. Selv Senterpartiet innrømmer at vi kunne produsere like mye mat med en tredjedel så mange årsverk som i dag.

Når det gjelder kommunene og kommuneøkonomien generelt, styrker vi kommunesektoren med opp mot 6 milliarder kr, fordi kommunene også har utgifter ved at de må kjøpe varer og tjenester. Statistisk sentralbyrå har

regnet ut at prisene vil være 5 pst. lavere i forhold til Regjeringens forslag. Da får kommunene mer for pengene. Det samme gjelder utviklingen når det gjelder kostnadene ved fremtidige lønnsoppgjør. Våre skattelettelse medfører at de ikke får så høye rammer, uten at det går ut over de enkelte. Så vi har jo styrket kommunesektoren som sådan. Så jeg skjønner ærlig talt ikke Arbeiderpartiets kritikk. Ser de ikke denne sammenhengen, at når prisene går ned, får man også mer i kommunene? Alt dette står i innstillingen.

I tillegg vet Arbeiderpartiet at Fremskrittspartiet har fremmet mange forslag om at eldreomsorgen, helsevesenet og utdanningssektoren skal finansieres direkte fra staten etter en innsatsbasert finansieringstenkning – som vi delvis har fått ved sykehusene. Vi styrker kommunenes økonomi, istedenfor det Arbeiderpartiet vet at de forteller eventyrhistorier om.

Einar Steensnæs (KrF): Det blir gjerne noe litt rituelt over replikkordskiftene i finansdebatten etter innlegg fra Fremskrittspartiet. Det skyldes to hovedgrep hvor Fremskrittspartiet skiller seg ut fra alle andre partier.

For det første: De har råd til å bruke mye mer av oljepengene våre til ulike formål som i og for seg er gode og formålstjenlige og ønskelige. Men det Hagen og Fremskrittspartiet ikke forteller, er at dette overforbruket av oljepenger på 18 milliarder kr vil slå ut i forhold til renten og må betales av lavinntektsgruppene, de med midlere inntekter, av næringslivet og andre som har gjeld og er avhengig av et gunstig kredittmarked.

Det andre er at Fremskrittspartiet for å få nødvendig skattelette kutter på viktige områder som næringsliv, i forhold til bistand, til distrikt og miljø.

Jeg har lagt til grunn at Fremskrittspartiet som et av de største partiene i landet – faktisk det største på noen meningsmålinger – har hatt et seriøst grunnlag for de kuttene de gjør. Men jeg må si at jeg ble skremt i går da Fremskrittspartiets finanspolitiske talsperson, Siv Jensen, i en replikk til utviklingsministeren forklarte hvorfor Fremskrittspartiet kan kutte så betydelig i bistanden. Hun sa følgende:

«... stadig flere rapporter, skrevet av mennesker som har gått inn og undersøkt forholdene»...«viser at den måten man i hovedsak yter bistand på fra norsk side, ikke virker.»

Dette er feil. Tvert imot har rapporter både fra Verdensbanken og fra OECD vist at effekten av norsk bistand faktisk er på topp og har bidratt til en god utvikling i de landene som har fått hjelp. Jeg vil oppfordre Carl I. Hagen til å legge på bordet de rapporter som dokumenterer Siv Jensens påstand. Er det kanskje det gamle utredningsinstituttet til Fremskrittspartiet som har fremkommet med slike rapporter?

Carl I. Hagen (Frp): Herr Steensnæs sier at det er noe rituelt over replikkordskiftene etter Fremskrittspartiets talsmenn – eller kanskje det bare gjaldt meg, det fikk jeg ingen klarhet i. Men det må i tilfelle skyldes dem som stiller spørsmål. Det er jo de som stiller spørsmål i et re-

plikkordskifte, som i tilfelle styrer hva man skal snakke om, ikke den som holder et hovedinnlegg. Så da sier det litt om de øvrige partier og ikke noe særlig om oss.

Så vil jeg gjerne understreke at man snakker som om vi bruker av oljeformuen. Regjeringen har selv sagt i nasjonalbudsjettet at hvis man regner med 4 pst. avkastning, så har man 73 milliarder kr til rådighet. Vi har brukt langt mindre enn 73 milliarder kr. Vi har også styrket oljeformuen og styrket overføringene til oljefondet betydelig. Men i motsetning til Arbeiderpartiet og sentrumspartiene synes vi at det norske folk skal få nytte godt av at vi har en god økonomi. Med den tenkningen og de teoriene som kommer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, vil man jo aldri noen gang bruke noe av disse enorme inntektene som vi mener tilhører folk flest, ikke bare politikerne. Alle de argumenter man bruker akkurat nå, vil man selvsagt også kunne bruke i fremtiden. Jeg har mange ganger kommet med utfordringen: Hvilke omstendigheter skal til for at det norske folk skal kunne få nytte mer godt av at vi får mye inntekter?

Ellers sa Steensnæs en mengde ting som er galt. Han sa til og med at vi hadde forverret situasjonen for næringslivet – når vi har senket kostnadene og senket prisene for næringslivet og gått inn for en dieselpris og en bensinpris på mellom 6,50 kr og 7 kr! Vi har på alle områder gitt lettelse og forbedringer for næringslivet.

Når det gjelder de øvrige tingene, har vi svart på dem mange, mange ganger tidligere.

Børge Brende (H): Carl I. Hagen forsvarer fortsatt sine 40 milliarder kr i skatte- og avgiftslettelse og bruk av 19 milliarder kr ekstra av oljepengene med at den økte prisstigningen dette fører til, bare løses ved å sette ned avgiftene. Problemet er at Hagen tror at det er mulig å få inflasjonen varig ned ved å redusere noen avgifter. Der tar han faktisk også feil. Men å forklare dette for Hagen er en stor oppgave. Eller som en redaktør skrev: Noen enkel oppgave er det ikke å forklare hvorfor eplene faller til jorden, for folk som tror at tyngdekraften virker oppover.

Hagen kan selvsagt gjennom sine avgiftsnedsettelse få til et lite prisfall – et skifte, som det heter i det av Hagen forhatte økonomspråket. Kuttet alle avgiftene med 10 pst., vil prisene falle ned på et lavere nivå, men inflasjonen, prisstigningen, vil fortsette og etter hvert øke. Nivå og stigning er to forskjellige ting. Så vrient er det – og så enkelt.

Det er imidlertid ikke mitt hovedpoeng nå. Jeg er derimot også opptatt av at Fremskrittspartiet, selv i en situasjon der de vil bruke langt mer av oljepengene, fortsatt vil kutte nærmere en halv milliard kr i bevilgningene til utdanning og forskning. Mitt spørsmål til representanten Hagen blir derfor: Er han enig med meg når jeg sier at Fremskrittspartiets budsjett for 2001 viser at utdanning og forskning er et lavt prioritert område for Fremskrittspartiet når man ikke engang vil opprettholde Regjeringens magre rammer til utdanning og forskning, samtidig som man plusser på budsjettet i milliardklassen?

Carl I. Hagen har hevdet at det er altfor mange lærere i grunnskolen, og han vil tilbake til gammeldags under-

visning med én lærer ved kateteret. Er det kanskje for å følge opp dette utspillet til Hagen at Fremskrittspartiet nå kutter en halv milliard kroner i skole- og utdanningsbudsjettet?

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg glemte et svar til hr. Steensnæs, som også mente at det er fare for økt renteoppgang med vårt budsjett. Jeg vil igjen utfordre noen til å forklare hvorledes man kan forvente en økt rente når vi reduserer kostnadsveksten og prisveksten relativt dramatisk. Etter alt som tidligere er sagt, skulle vi nemlig da forvente en nedgang i renten.

Så sier Børge Brende at Fremskrittspartiets formann fortsatt forsvare 40 milliarder kr i skatte- og avgiftslettelser. Trodde Børge Brende at jeg ikke skulle forsvare det budsjettforslaget som vi har fremlagt for noen få dager siden? Selvsagt forsvare jeg det – fordi det er riktig. Og selvsagt forsvare jeg å bruke mer av oljeinntektene, fordi vi altså har den grunnleggende holdning at disse i utgangspunktet tilhører folket i dette land, og at folk bør få bedre tjenester og bedre økonomi. Der er det en grunnleggende forskjell. Vi ser dette som penger som tilhører befolkningen, mens andre synes å se det som penger som liksom skal tilhøre politikerne og byråkratene i Finansdepartementet.

Jeg tar det med knusende ro hvis det skal være en debatt hvor folk flest hører etter. Det skulle vært meg en fornøyelse å høre Børge Brende forklare vanlige folk på gata hvorfor prisene skal øke når man setter ned avgiftene, for det var det han sa. Han sa at økte priser kommer av reduserte skatter og avgifter. Den debatten skal bli festlig! Kan Børge Brende og andre som står for dette, fortelle oss: Hvilken mekanisme i økonomien er det som får prisene til å gå opp når man setter ned avgiftene? Og hvilke mekanismer er det som får kostnadene i bedriftene til å gå opp når man setter ned skattene? Ingen har egentlig vært i nærheten av engang å forsøke å forklare det for folk flest.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det kunne kanskje være på sin plass å minne både representanten Carl I. Hagen og andre om at SSB i sitt tilsvarende svar til vurderingene av Fremskrittspartiets budsjettforslag har funnet det nødvendig å presisere at man ikke har vurdert realismen i forutsetningene for de analysene man har foretatt.

For å blande meg litt bort i replikkordskiftet mellom Carl I. Hagen og Hill-Marta Solberg i stad: Det er ikke riktig at Fremskrittspartiet styrker kommuneøkonomien. Dersom man ser bort fra virkningene av personskattelettelser, er påstanden så noenlunde riktig. Man opprettholder nivået på kommuneøkonomien dersom man ser bort fra virkningene av personskattelettelser. Tar man hensyn til det og kommunesektorens inntektsbortfall som følge av at skatter og avgifter reduseres med 40 milliarder kr, er Hill-Marta Solbergs påstand rett: Kommunene vil tape ca. 6 milliarder kr.

Så hevder altså Carl I. Hagen at det vil føre til økt handlefrihet på grunn av lavere kostnader og lavere lønnsvekst og alt som vil følge av reduserte skatter og avgifter. Jo, men jeg har vitterlig i andre sammenhenger hørt Carl I. Hagen hevde at nå har arbeidstakerne forhandlingsstyrke. Vi har et stramt arbeidsmarked med sterk etterspørsel etter arbeidskraft. Da må arbeidstakerne bruke den forhandlingsstyrken de har, til å få opp løningene, og for en gangs skyld er det arbeidstakerne som sitter i en slik forhandlingsposisjon.

Lavere skatter og avgifter vil føre til økt forbruk og til økt behov for nyansatte i kommunene. Hvis man får økte rammer, slik som Fremskrittspartiet legger til grunn, vil det være rom for å ansette flere, og altså bli enda større lønnskrav, hvis man følger Carl I. Hagens og Fremskrittspartiets forslag, og dermed økte kostnader over lang tid. Det er nettopp denne realismen i forutsetningene i Carl I. Hagens forslag som SSB bl.a. har funnet det nødvendig å ta forbehold om.

På de sekundene jeg har igjen: I går var vi i et replikkordskifte innom situasjonen i Os kommune, og jeg vil gjerne gjenta mitt spørsmål fra i går, fordi forslaget om å selge eiendeler for å finansiere drift kom fortere enn jeg hadde tenkt meg. (Presidenten klubber.) I dag foreslår Fremskrittspartiet i Os å selge to skoler for å finansiere sydenturer til sine pensjonister. Er det sånn Fremskrittspartiet har tenkt å drive sin politikk framover?

Presidenten: Presidenten må be om at taletida blir re-spektert.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg synes det ville vært naturlig at man førte budsjettforhandlingene i Os kommune i Os kommune. Hvis man skulle begynne å føre en budsjettdebatt om Os kommunes økonomi her i Stortinget, kunne man kanskje ta en anledning hvor ordføreren i Os møtte som representant.

Men jeg kan si noe generelt om formuesforvaltning og formuesbruk. Vi kan ikke begripe at kommuner skal ha store utgifter til renter og avdrag på gjeld når de sitter på store formuer som ikke gir tilstrekkelig avkastning. Det må da være bedre fra tid til annen å selge eiendommer og eiendeler og aksjer som gir dårlig avkastning, slik at man kan nedbetale sin gjeld og dermed redusere de faste utgifter på kommunebudsjettene i form av renter og avdrag. Det er fornuftig bruk av en formue, istedenfor den ufornuftige, hvor man har kommunens midler plassert passivt uten å få noen særlig avkastning.

Vi har et helt annet utgangspunkt enn Senterpartiet. Vi tenker at det som det offentlige står for og eier, egentlig tilhører befolkningen. Det sa jo tidligere også statsministeren – han sa at Statoil tilhører folket. Han sa faktisk også en gang, tror jeg, at Telenor tilhører folket. Allikevel vil han selge Telenor til dem som allerede er de reelle eiere. Han kunne heller delt ut noen av aksjene til de reelle eierne, istedenfor å kreve betaling to ganger.

Vi har ikke, slik som hr. Enoksen later til å tro – eller i hvert fall vil innbille noen – rørt kommunenes skatteinn-

tekter. Vi har ikke rørt dem i det hele tatt. Vi har en netto styrking av kommunesektoren, som jeg har nevnt, etter helhetsvurderinger. Det ligger ikke noen forutsetninger som Statistisk sentralbyrå behøver å vurdere, i våre skatte- og avgiftsforslag. Vi har åpent innrømmet at vi har finansiert en del av dette ved bruk av oljeinntekter. Men vi styrker fremdeles oljefondet vesentlig.

Tom Thoresen (A): Carl I. Hagen har et yndlingsuttrykk når han snakker om økonomi. Han snakker om «til beste for befolkningen», hvilket antakelig implisitt må bety at vi som har et annet syn, bruker pengene til beste for noen andre. Det er med skam å melde neppe slik at alle vi andre er mest opptatt av enten oss selv eller byråkratene i Finansdepartementet, slik Hagen antyder. Men når Hagen er så skråsikker på å bruke penger «til beste for befolkningen», får han kanskje på en litt mer oversiktlig måte fjerne en del av de store usikkerhetene vi andre står igjen med når det gjelder å bruke penger til beste for befolkningen. Er det f.eks. slik at det er de årlige overskuddene i oljesektoren som skal bestemme velferdsnivået i det norske samfunnet, eller er det slik at vi innenfor en helhetlig og langsiktig økonomi skal trygge alle de velferdsgodene vi har? Er det slik at Hagen etter hvert kan svare på det skattespørsmålet som nå er stilt av flere talere? Mye kan tyde på at ved ikke å korrigere skattøren i kommunene betyr Fremskrittspartiets skatteopplegg at kommuneøkonomien blir svekket med 6 milliarder kr. Her nytter det ikke å komme med en slags dynamisk oppfatning om at Fremskrittspartiets totale økonomiske politikk skal føre til en prisreduksjon, slik at kommunene tjener dette på annet hold. Her er det skattereglene som vil avgjøre hva kommunene får av økonomi framover.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg får prøve en gang til og håpe at Tom Thoresen denne gang hører etter.

De skatteendringene som vi har fremmet forslag om, vil selvsagt påvirke også lønnsutviklingen. Jeg går ut fra at Tom Thoresen er vel kjent med at under de store tariff-forhandlinger er det kjøpekraft som er det toneangivende tema. Det er klart at når man skal regne ut hvorledes man skal gå frem med krav, vil skattenivået, som avgjør hvor mye man får netto utbetalt, være en viktig faktor for kjøpekraftutviklingen. Vårt forslag medfører at man får styrket situasjonen for bedriftene i den forstand at når det er et lavere skattenivå, kan man få den samme kjøpekraftutviklingen med lavere krav til lønninger. Derav har man en innvirkning på kostnadsveksten og prisene. Det samme gjelder avgiftene. Det går også inn på lønnsoppgjørene og virkningen der for bedriftene.

Så til kommuneøkonomien: Vi vil fastholde at de beregningene som foreligger detaljert i innstillingen, viser at når kostnadsveksten for store arbeidsgivere synker som følge av våre skatteforslag, og prisene synker som følge av avgiftsforslagene for kommunene, får kommunene økt kjøpekraft for de samme kronene som de hadde tidligere. Her er virkningene så store at vi kan foreta

noen reduksjoner i bruttooverføringene til kommunene slik at de samtidig kommer netto totalt sett bedre ut.

Så er det riktig at vi hevder at vår politikk er mer til beste for befolkningen og folk flest enn de øvrige partiers. Jeg skal ikke trekke i tvil at det er det kanskje andre også ønsker, men det virker bare ikke slik i praksis.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Statsministeren sier at vi har fått «En god budsjettavtale». Det kan jeg være enig i. Men dette er et budsjettforlik hvor vi har flyttet historisk mye. Ut fra den positive omtalen av budsjettforliket både fra representanter i fagbevegelsen og fra Arbeiderpartiet syntes vel heller ikke Arbeiderpartiet at Regjeringens forslag var særlig godt.

Det har vært en krevende oppgave å endre så mye på budsjettet at det fikk en god profil. Men når vi oppnådde dette, fant Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre at vi kunne ta ansvar for neste års budsjett. Sentrumspartiene har tradisjon for å ta ansvar – til landets beste. Selvsagt kunne vi, slik Arbeiderpartiet gjorde de to første årene av denne stortingsperioden, ha satt oss på sidelinja og nektet å bidra. Slik kunne vi også ha styrt mot en regjeringsskifte. Men vi behandler ikke budsjett med et slikt utgangspunkt. En regjeringsskifte nå, og med de budsjettalternativer Høyre og Fremskrittspartiet har lagt fram, kunne også ha skapt en temmelig vanskelig, for ikke å si kaotisk, situasjon fram mot jul. Nå får vi et budsjett som ifølge økonomiske eksperter også øker sjansene for at det ikke blir nye renteøkninger.

Vi trenger en ny regjering. Men den bør helst komme som resultat av et valg hvor velgerne har fått sagt sitt. I dette perspektiv er også budsjettforhandlingene interessante: Vi har ytterligere styrket samholdet mellom sentrumspartiene. Vi har igjen vist evne til å forenes, selv om vi i noen saker har ulike syn i utgangspunktet.

Noen har trukket den forhastede konklusjon ut fra budsjettforliket at det dermed skulle ligge til rette for et regjeringssamarbeid mellom Arbeiderpartiet og ett eller flere sentrumspartier. Men dette er en noe forunderlig tankegang. Hvis man skal forfølge en slik tenkning, vil det bety at man hver høst et stortingsflertall har vedtatt et budsjett med en sittende mindretallsregjering, dermed har lagt grunnlaget for en ny regjeringsskifte. Dette blir ganske meningsløst. Saken er i korthet følgende: Stortingets nye budsjettreglement betyr at det hver høst må etableres et flertall bak hovedlinjene i budsjettet. Men vi har bare mindretallsregjeringalternativer. Det betyr i klartekst at noen av disse mindretallsalternativene må samarbeide om budsjettet for at Stortinget i det hele tatt skal få gjort jobben med å vedta neste års budsjett. Dermed opphører selvsagt ikke alternativene som regjeringalternativer. Det så vi f.eks. i forbindelse med budsjettforliket høsten 1996 mellom sentrum og den daværende arbeiderpartiregjering, da sentrum likevel overtok regjeringmakten fra nettopp Arbeiderpartiet høsten etter, i 1997. Og vi så det ved budsjettforliket i fjor høst,

der Arbeiderpartiet likevel overtok regjeringmakten fra sin forlikspartner i mars i år.

Vi har nå fått et budsjettkompromiss mellom to av tyngdepunktene i norsk politikk. Sentrum er like fullt et reelt og selvstendig regjeringalternativ. Vi ser derfor heller ingen grunn til å spekulere i andre samarbeidskonstellasjoner. Og så skal vi gjennom et valg, og resultatet av dette vil så bestemme hvilken regjering det gis grunnlag for.

Målt i kroner kan man faktisk si at avstanden mellom sentrum og Arbeiderpartiet i år har vært større enn på lenge. Det viser forliket, hvor vi flyttet på 22 milliarder kr. Hadde vi fått budsjettet akkurat slik vi ville, hadde vi flyttet på enda mer.

Ser vi tilbake på denne stortingsperioden, har sentrumpartiene to ganger inngått budsjettforlik med Høyre og Fremskrittspartiet, og to ganger med Arbeiderpartiet. Dette markerer sentrums uavhengighet, og det uttrykker også vår plassering i sentrum i den økonomiske politikken. Statsministeren og andre fra Arbeiderpartiet forsøker igjen å tegne et forenklet bilde av en todeling i den økonomiske politikken, med sentrum og Arbeiderpartiet på den ene siden og høyrepartiene på den andre. Men dette stemmer jo ikke med virkeligheten. Arbeiderparti-regjeringens budsjettforslag hadde alvorlige svakheter som slett ikke er sammenfallende med sentrumpartiens økonomiske politikk. La meg bare nevne:

Regjeringens budsjettforslag var svært negativt for bedrifter og arbeidsplasser, bl.a. på grunn av den økte arbeidsgiveravgiften – som Regjeringen kalte konjunkturavgift – elavgift for industrien, innstramning i delingsmodellen osv. Dette har nå sentrumpartiene tilbakevist i budsjettforliket, og i tillegg også sørget for vedtak om opphevelse av investeringsavgiften. Den midlertidige konjunkturavgiften på næringsbygg og innstramning i avskrivningssatsene er mye mer målrettet for å dempe presset i økonomien, slik at belastningene ikke rammer blindt, men dem som har økonomi til det. Det var oppsiktsvekkende at en regjering ledet av Jens Stoltenberg, som tidligere hadde en positiv næringslivsprofil, la fram et så bedriftsfiendtlig budsjett. I replikkordskiftet etter statsministerens innlegg svarte han ikke på om det er en slik næringspolitikk han egentlig vil stå for.

Regjeringens forslag til momsreform var ufullstendig. Nå får vi en skikkelig reform med en halvert matmoms, noe som bl.a. er positivt for barnefamiliene, og dermed god familiepolitikk. Reiseliv og kollektivtrafikk blir også unntatt fra moms, i tillegg til kultur. Dette er ikke minst viktig for distriktene. At dette finansieres med en generell momsøkning på 1 pst., er akseptabelt. Det kan dempe noe av den generelle private forbruksøkning som jo de senere år har vært svært høy.

Ellers måtte vi konstatere at Regjeringens budsjettforslag var for dårlig når det gjelder viktige områder som miljø, distrikt og samferdsel, utdanning og forskning, helse og omsorg og arbeidsvilkår for frivillige organisasjoner. På disse områdene skjer det nå klare forbedringer gjennom budsjettforliket. Dermed har vi fått en god budsjettavtale. Men dette viser jo samtidig noe av skillelinje-

ne mellom sentrum og Arbeiderpartiet. Slike skillelinjer finnes også i andre spørsmål enn det som har med budsjett å gjøre, bl.a. i enkelte verdispørsmål, i familiepolitikk og i miljøpolitikk.

Men det er også klare skillelinjer i forhold til høyrepartiene, og særlig til Fremskrittspartiet. Dette går på områder som bistand til fattige land, flyktning- og asylpolitikk, distriktspolitikk, rusgiftpolitikk, områder innenfor miljøpolitikk og enkelte spørsmål som har med rett til liv å gjøre, bl.a. innenfor medisinsk teknologi.

Politikk er å ville. Kristelig Folkeparti vil oppnå noe gjennom vårt politiske arbeid. Vi har i stor grad satt vårt preg på norsk politikk gjennom flere år, både i regjering og i opposisjon – denne gangen fra opposisjon, gjennom et tett samarbeid med Senterpartiet og Venstre, og i et forlik med Arbeiderpartiet. Kristelig Folkeparti er et verdiorientert parti, med hovedprioriteringer innenfor internasjonal solidaritet, familiepolitikk, miljøpolitikk og helse og omsorg. Vi står for en klar linje som avgrenser seg både mot en for stor tro på kollektivistiske løsninger og på en ensidig individualistisk orientering. Løsningene må finnes i skjæringspunktet mellom respekt for enkeltmennesket på den ene siden og behovet for fellesskapsløsninger på den andre. Derfor vil vi også gi større rom for den frivillige sektor, som jo nettopp opererer i rommet mellom enkeltmennesket og det offentlige.

Hundretusener av mennesker i vårt land er engasjert i frivillige organisasjoner og gjør et uegennyttig arbeid innenfor områder som humanitært og sosialt arbeid, kultur, kristenliv, miljø, idrettslag osv. Derfor var vi oppriktig forbauset over at Regjeringen så gjennomgående skar ned på bevilgninger til slikt arbeid. Nå har statsministeren sagt at Arbeiderpartiet er sterkt i favør av slikt arbeid. Da får det vise seg i praksis i ettertid, også når Regjeringen skal følge opp budsjettavtalen som tilsier at Regjeringen skal legge fram en vurdering av momsreformens virkning for frivillige organisasjoner.

Kristelig Folkeparti er et utpreget samarbeidsparti. I de senere år har vi spesielt hatt gleden av å være med i et nært samarbeid mellom partiene i sentrum i norsk politikk, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre. Dette har gitt oss styrke og innflytelse. Dette vil vi også satse på i framtiden – til beste for land og folk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A): La meg aller først få lov å understreke at det er svært positivt at sentrumpartiene og representanten Bondevik har vist vilje til å gå inn i forhandlinger med Arbeiderpartiet om statsbudsjettet for neste år med sikte på å få på plass en helhetlig budsjettavtale. Det ble også resultatet. Det er en budsjettavtale som har gitt mulighet for at både Arbeiderpartiet og sentrum har fått prioritert viktige saker som vi er enige om, styrking av offentlig sektor, distriktspolitikk, jordbruks-overføringene er sikret, sykelønnsordning, internasjonal solidaritet, for å nevne viktige områder.

I likhet med meg har sikkert representanten Bondevik også sett at det nettopp er på disse områdene som sen-

trum og Arbeiderpartiet har stått sammen om å prioritere, at høyrepartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, har kuttet i sine alternative budsjetter. Med andre ord: De har foretatt en slags omvendt prioritering av det som budsjettavtalen mellom sentrum og Arbeiderpartiet trygger og legger opp til.

Nå sa representanten Bondevik i sitt innlegg at han ikke ønsket å spekulere i framtidige samarbeidskonstellasjoner. Det respekterer jeg og har for så vidt ikke tenkt å forsøke engang å trekke representanten Bondevik ut på noen slags glattis i så måte i denne debatten. Men det kunne likevel vært interessant å høre representanten Bondeviks vurdering av om han ser en mulighet for å kunne inngå i tilsvarende helhetlige budsjettavtaler med høyrepartiene her på Stortinget. Sentrumpartiene møtte Arbeiderpartiet i forhandlinger med det som var deres aller viktigste sak, nemlig momsreformen. Ser representanten Bondevik at det hadde vært mulig å finne en tilfredsstillende løsning for sentrum, bl.a. på denne viktigste saken for sentrum som aller først måtte avklares i forhandlinger, ved å gå til høyrepartiene?

Kjell Magne Bondevik (KrF): Kristelig Folkeparti og sentrumpartiene ellers ligger jo i sentrum i den økonomiske politikken. Det er det som også er vår styrke, fordi vi da har en større fleksibilitet og mulighet for å samarbeide i ulike retninger omkring budsjett. Dermed har vi også vist at vi kunne samarbeide – siden Hill-Marta Solberg spurte om det – med Høyre og Fremskrittspartiet ved to budsjettforlik denne stortingsperioden, riktignok ved at de to subsidiært stemte for et justert forslag fra regjeringens side, men det legger jeg ikke så stor vekt på, for i realiteten var de med og tok ansvar for budsjettene slik de ble, for årene 1998 og 1999. Vi mener at det gav høyst akseptable resultat.

Grunnen til at man kan finne tilknytningspunkter også den veien, er at vi har større fellesskap den veien i spørsmål som f.eks. går på vilkårene for bedrifter og næringsliv, som jo var noe av det mest skuffende med arbeiderpartiregjeringens forslag, i familiepolitikk, i forhold til frivillig innsats innenfor humanitært, sosialt arbeid, privatskoler osv. For oss er det ikke avgjørende hva navnet er på de partiene vi inngår budsjettforlik med, men resultatet. Vi har kunnet stå for de resultat vi har oppnådd, både da vi satt i regjering, ved de tre første budsjettbehandlingene denne perioden, og nå i opposisjon i et forlik med Arbeiderpartiet. Her er faktisk både Arbeiderpartiet og høyrepartiene mer låst i budsjettarbeidet, fordi de kan stort sett bare orientere seg en vei.

Når det gjelder momsreformen, har vi aldri fått testet ut hva resultatet hadde blitt i et eventuelt forlik med høyrepartiene. Jeg har i hvert fall forstått på Fremskrittspartiet at de var for halvert moms. Jeg ser ikke bort fra at Høyre i en forhandling kunne ha gitt på et slikt punkt. Det har vi aldri fått testet ut.

Siv Jensen (Frp): Det blir hevdet med i hvert fall forsøksvis overbevisning fra sentrum at man har flyttet på

historisk mye i dette budsjettforliket. Det er mulig, men det er også flyttet på en god del definisjoner. Det sentrum har vært svært opptatt av i mange år, er å understreke hvor viktig det er med forutsigbarhet. De skriver rett ut i finansinnstillingen:

«... det er et mål i den økonomiske politikken at det legges opp til stabilitet og forutsigbare rammevilkår.»

Det er altså et mål for sentrumpartiene. Da blir mitt spørsmål: Er det et langsiktig mål? Er det et kortsiktig mål, eller er det et uopnåelig mål? For neste år er det i hvert fall ikke noe mål, når man ser sentrumpartiene inngå avtale med Arbeiderpartiet om skatteskjerpelser, som også får tilbakevirkende kraft. Det har da ingen ting med forutsigbarhet å gjøre! Man kommer med differensiert elavgift, som både er byråkratisk og kostnadskrevende for bedriftene. Man kommer med en konjunkturavgift, som jeg registrerer man sier er en midlertidig ordning som tydeligvis bare skal gjelde for et år. Men likevel forrykker det investeringsgrunnlaget og gjør den vanskelig å avgrense for bedriftene. Så kommer man med aksjeskatt, med tilbakevirkende kraft. Og så sier man at noe av dette skal bare gjelde for et år, og neste år skal vi komme med noe annet. Det er bare det at hva dette annet er, er det jo ingen som aner, for selv om partiene er blitt enige om at man skal ha et nytt skattesystem, er man åpenbart ikke blitt enige om hvordan det skal se ut. Bare et par dager etter budsjettforliket var det åpenbart at sentrum hadde én tolkning av det, og Arbeiderpartiet en helt annen tolkning av det. Da blir mitt spørsmål: Er det slik at Kjell Magne Bondevik mener at dette er forutsigbart fra sentrums side?

Kjell Magne Bondevik (KrF): Først til denne flyttesjauen på budsjettet. Det er flyttet på historisk mye. Det vet jeg som har vært i dette hus i mellom 25 og 30 år. Nå er det ikke noe mål i seg selv å flytte på mest mulig milliarder. Men når vi måtte gjøre det denne gangen, var det rett og slett fordi forslaget var for dårlig, og spesielt var det bedriftsfiendtlig. Det var grunnen. Men det er jo ikke noe mål at man skal flytte på over 20 milliarder kr.

Ja, jeg vedstår meg at en skal ha størst mulig grad av forutsigbarhet når det gjelder rammevilkårene for næringslivet, og det som har med skatter og avgifter å gjøre. Men det skal jo også fattes skatte- og avgiftsvedtak hver høst her i Stortinget. Det betyr jo at en ikke er avskåret fra overhodet å gjøre noen endringer. Det forundrer meg nesten at Siv Jensen av alle spør om dette. For er det noen som foretar kraftig omlegging når det gjelder skatter og avgifter, er det nettopp Fremskrittspartiet. De skryter jo av at de flytter på mer enn noen andre partier på dette området. Så skatte- og avgiftspolitikken ville jo ikke være forutsigbar hvis en skulle følge Fremskrittspartiets forslag.

De endringene som skjer nå, ved det budsjettforliket som er inngått, mener jeg er av en slik karakter, såpass moderate, og noen av dem også midlertidige på grunn av konjunktursituasjonen, at de absolutt er til å leve med på en helt annen måte enn de som ble foreslått fra Regjeringens side.

(Bondevik)

Så har vi nå hatt et skattesystem som stort sett har ligget i ro siden skatteforliket i 1992, var det vel. Det at en nå trekker opp retningslinjer for endringer i det med sikte på noe som skal virke fra 2002, altså ti år senere, synes jeg ikke er urimelig. Etter ti år er det høyst naturlig å se på prinsippene for skattesystemet vårt. Det Arbeiderpartiet og sentrumpartiene er enige om, er det som står i avtalen på dette punkt, og det gir gode nok retningslinjer for det arbeid som skal gjøres.

Per-Kristian Foss (H): Samarbeid må bygge på enighet om sak. Derfor dette: Høyre er helt enig i det Kjell Magne Bondevik nylig sa om de frivillige organisasjonenes plass i samfunnet. Nettopp derfor skuffer det meg desto sterkere at sentrumpartiene er med på en momsreform som gir ganske store og negative virkninger for de frivillige organisasjonene som lever av innsamlede midler. Jeg ser man skal komme tilbake til dette etter Regjeringens vurderinger. Men det kan da ikke være så veldig komplisert å finne ut at f.eks. Strømme-stiftelsen, som lever av innsamlede midler, meget enkelt regner ut at for dem betyr moms på tjenester halvannen million kr i økte årlige utgifter. De nyter ikke godt av noen statsstøtte, men lever rett og slett, som frivillige organisasjoner ofte gjør, av innsamlede midler.

I gårsdagens debatt etterlyste talere fra Kristelig Folkeparti forslag som bygger bro mot Kristelig Folkeparti fra Høyres side. Nå kan vel det at man ikke ser disse, skyldes at man heller ikke har spurt om det, langt mindre forhandlet om slike forslag. Men jeg kan bare her og nå understreke at vi fra Høyres side en rekke ganger har uttrykt vår store, sterke støtte til forslagene som ligger i utredningen fra det utvalg som Bondevik-regjeringen nedsatte – den het vel «Flat skatt», men ble omdøpt til «Flatere skatt» – Stølen-utvalget. Der er det en rekke glimrende forslag, som bare har den lille hake ved seg, at de aldri ble fremmet av regjeringen Bondevik.

Nå ser jeg at sentrumpartiene sammen med Høyre i Budsjett-innst. S. nr. 1 på side 70 er med og understreker at man

«mener det vil være riktig å endre skattesystemet gjennom tilnærming mellom skattesatsene på arbeid og kapital».

Dette er altså en flertallsmerknaad fra alle unntatt Arbeiderpartiet og SV. Derfor har jeg lyst til å utfordre Bondevik til å svare på følgende spørsmål: Er han enig med Valgerd Svarstad Haugland som sier: «Vi mener avtalen innebærer at vanlige arbeidsinntekter skal få lavere skatt»?

Kjell Magne Bondevik (KrF): Når det gjelder frivillige organisasjoner og virkningen av momsreformen for dem, som vil slå spesielt sterkt ut for noen som driver på sin måte, er vi fullstendig klar over dette. Det var jo grunnen til at jeg nevnte det i replikkordskiftet etter statsministerens innlegg, og det er faktisk ivarettatt i avtalens punkt 6, hvor det står:

«Virkningen for de frivillige organisasjoner må også vurderes i denne sammenheng.»

Dette har vi et halvt år på. Momsreformen skal jo innføres fra 1. juli, og det er derfor god tid til å treffe de tiltak som trengs for at frivillige organisasjoner ikke skal rammes urimelig på dette punkt.

Når det gjelder flatere skatt, kan det under gitte forutsetninger gi et bedre skattesystem. Derfor hadde vi ikke noen problemer med å være med på den merknaden sammen med Høyre i finansinnstillingen, som peker i den retning. Dette vil kunne inngå i den vurderingen av skattesystemet som Regjeringen nå ifølge avtalen blir pålagt å komme tilbake til senest sammen med statsbudsjettet for 2002. Der står det som ett av kriteriene for denne utredningen:

«en tilnærming mellom beskatningen av kapital og arbeid slik at delingsmodellen dermed blir avviklet.»

Jeg er enig med Valgerd Svarstad Haugland i at skal en tilnærme skatteprosentene på kapital og arbeidsinntekter, er det naturlig når skatten på kapital går opp, at skatten på arbeidsinntekter går ned. Men det vi har avtalt med Arbeiderpartiet, er det som står i avtalens punkt 12. Det holder vi oss til. Det har finansministeren holdt seg til. Vi synes en rimelig forståelse av det er at skatten på arbeidsinntekter går ned med en sosial profil, f.eks. ved lettelse først og fremst i bunnen. Men dette får vi komme tilbake til når Regjeringens utredning kommer på banen, senest ved budsjettframlegget neste høst.

Rolf Reikvam (SV): Det er en del sammenhenger vi kan være rimelig sikre på er der. Det er sammenheng mellom pris på en vare og forbruk av varen eller tjenesten. I dette budsjettet og i dette budsjettforliket går Kristelig Folkeparti med på å redusere avgiftene på bensin og diesel. Jeg går ut fra at målet med dette er at avgiftskuttet skal slå ut i lavere priser, og at det ikke er fortjeneste til oljeselskapene Kristelig Folkeparti er ute etter. Med lavere pris får vi ganske sikkert et økt forbruk. Vi vet at 40 pst. av CO₂-utslippene våre kom fra transportsektoren – person- og varetransporten. Da blir et naturlig spørsmål: Er dette god miljøpolitikk? Er det god miljøpolitikk å redusere prisen på en vare og dermed få et økt forbruk og økte CO₂-utslipp?

Så over til noe nytt, som jeg har et tilleggsspørsmål til. Med stolthet sier Bondevik at de har vært med på en historisk flyttesjau. I vinter behandlet vi en stortingsmelding om forskning. Og på forskningssektoren er Norge dårlig. Vi er et av de landene innenfor OECD som bruker minst på forskning. Hvis vi skal nå de målene som flertallet her i Stortinget har satt, må vi øke de årlige bevilgningene til den offentlige sektor med ca. 1 milliard kr. Det var Bondevik-regjeringen som la frem forskningsmeldingen, og som la føringene på dette. Føler Bondevik at det som nå er lagt frem, og det kompromisset som er inngått, vil føre oss i retning av det målet som er satt? Ifølge Forskningsrådet gjør det det ikke.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Først når det gjelder bensin- og dieselpriis. Nå er jo situasjonen den at på tross av reduksjonen i avgiftene på bensin og diesel, vil bensinprisen likevel ligge høyere enn det den har gjort i de

senere år. Jeg tror at den prisen som nå vil avtegne seg, med den avgiften som nå vil komme, vil være et miljøpolitisk ganske riktig prisnivå. Det er jo høyere enn i de fleste andre land, og det er særlig belastende i distriktene, hvor prisene er enda høyere enn i de sentrale strøk. Når det gjelder dieselpriisen, har jo dette særlig betydning for bedriftene og deres konkurransevne, og vi må også se det i det perspektivet.

Sentrumspartiene har som kjent flere ganger foreslått et system med lik bensinpris, med en selvfinansierende fraktutjammingsordning, slik at distriktene ikke skal rammes så hardt som det skjer i dag, og som vi også vil merke ganske betydelig selv med den avgiftsreduksjonen som nå kommer. Det blir – som en liten parentes – sagt nokså paradoksalt at bare det ene gasskraftverket som det nå er søkt om tillatelse for i Skogn, vil slippe ut, etter hva jeg forstår, like mye CO₂ som tre ganger personbilparken i Norge. Det viser galskapen i den delen av politikken, men der er jo SV og sentrumspartiene enige.

Så til forskningsinnsatsen. Det skjer noe positivt gjennom dette budsjettforliket her i forhold til Regjeringens forslag. For det første har vi fått gjennomslag for en økt avsetning til forskningsfondet med en halv milliard kr, og for det annet så skjer det en styrking av bevilgningene til universitetene, hvor jo en betydelig del av vår forskning foregår. Så jeg mener at dette alt i alt betyr at vi tar steg i riktig retning, og i retning av det målet sentrumsregjeringen fastla i vår stortingsmelding.

Tom Thoresen (A): Gjensidige kommentarer mellom to parter som har inngått et kompromiss om budsjettet, får lett et litt rituellet preg. Og kanskje vi skal tenke oss om, om vi kanskje skulle gjøre det litt mindre rituellet.

Det er opplagt at Arbeiderpartiet mener at det budsjett som ble lagt fram av regjeringen Stoltenberg, var det beste, tilpasset landets situasjon. Samarbeidspartiene hevder med stor styrke at de mente at relativt store størrelser måtte omplasseres for at dette budsjettet skulle være tilfredsstillende også for dem. Ja vel, dette er utgangsposisjonene. Men resultatet er at vi nå har fått et flertall for et budsjett som begge parter mener er det beste som det kan skapes et flertall for i dette storting. Dette har man for annen gang på rad fått ved at mellompartiene og Arbeiderpartiet har samarbeidet, og ikke om en minimumsløsning, men om en løsning som omfatter hele budsjettet. Jeg synes det er en verdi.

Nå skal ikke jeg foreta verken kort- eller langsiktige analyser av sentrums rolle, men det er klart at sentrum er sentrum fordi det står sentralt. Det betyr ikke nødvendigvis at man kan opptre etter à la carte-prinsippet i politikken. Selv om man kan finne kryssende flertall i ulike retninger, må det kanskje en mer langsiktig strategi til for man kan finne langsiktige samarbeidsmønstre i norsk politikk.

Dette sier jeg med full respekt for at alle politiske konstallasjoner selvfølgelig går inn f.eks. i den kommende valgkampen med sitt budskap og med sin retning. Men det betyr at vi også på denne dag kanskje skal tillate oss å være litt stolte av hva vi nå for annet år på rad har klart å få til sammen.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg er absolutt stolt, jeg, over hva vi har fått til. Og når en så hyggelig og god kollega som Tom Thoresen repliserer, har jeg ikke noe problem med å si det. Vi hadde gode forhandlinger nattetider.

Jeg får kanskje avsløre en liten hemmelig spøk fra de forhandlingene. Vi startet med å si at vårt første krav var at Tom Thoresen burde bli renominert i Østfold, og vi lurte på hvordan Arbeiderpartiet ville stille seg til det kravet (munterhet i salen). Det kom ikke inn i forhandlingsprotokollen, men det hadde jo vært et veldig godt resultat av forhandlingene. Men dette er det andre som avgjør.

Ja, jeg tror det er riktig som Tom Thoresen sa, at dette er det beste budsjettet en kan få under de rådende forhold – når Arbeiderpartiet først sitter i regjering. Men det er klart at hadde vi fått lagt fram et budsjettforslag fra en sentrumsregjering, hadde det ikke vært det store behovet for å forandre på det som det nå ble. For det som kom, var for dårlig, ikke minst overfor bedriftslivet, den frivillige sektor, miljøet osv.

Sentrum driver ikke politikk etter à la carte-prinsippet. Vi står for en stødig økonomisk politikk. Den er plassert i sentrum av det politiske spekter. Det gir oss større handlingsrom enn det partiene på vår høyre og venstre side har, for de kan stort sett bare se i én retning – selv om de hadde en gjensidig flørt med hverandre høsten 1998 hvor de antydte et forlik mellom Arbeiderpartiet og Høyre. Det ble det heldigvis ikke noe av, for det hadde sannsynligvis vært dårlig for landet og kanskje også dårlig for de partiene.

Sentrum opptre ansvarlig. På tross av at vi ble felt for et halvt år siden, har vi vært villig til å gå inn, ta budsjettansvar, vise en konstruktiv holdning. Ja, sentrumspartiene er på en måte dømt til å ta ansvar, for en får snart ikke en budsjettløsning i Stortinget uten at sentrum medvirker. Andre partier kan på en måte sette seg på sidelinjen. Det kan og vil ikke vi gjøre.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Jan Petersen (H): Bare en liten oppfølger på det siste replikkordskiftet. Det ville faktisk vært ganske spennende å ha visst hva sentrum egentlig ville hatt når det gjelder budsjett. De er jo den eneste grupperingen her i Stortinget som ved denne budsjettbehandlingen ikke viste kortene på forhånd, og ikke viste åpenhet om hva deres egentlige prioriteringer var. Det vi nå har sett, er hvilke kompromisser de var villig til å inngå, men ikke fra hvilket utgangspunkt.

Gårsdagens debatt gav oss i hvert fall svar på noen viktige spørsmål knyttet til budsjettet, f.eks. hvorfor vi nå får de høyeste skatte- og avgiftsøkningene i manns minne, forverring i forhold til både næringslivet og den enkelte, hvorfor vi ikke bevilger nok for å få en bedre skole, på tross av at dette er selve nøkkelen til at Norge skal greie seg bra i en globalisert verden, hvorfor veibyggingen fortsatt går i sneglefart, på tross av køer, ulykker, rasfare og store tidsomkostninger, hvorfor Forsvaret nå

opererer med lagre som er meget dramatisk lave, med det resultat at det er stor frustrasjon i Forsvaret – vi må nå slutte å le av den russiske nordflåte, som ikke har råd til å øve. Svaret på disse spørsmålene er ganske greit, nemlig at vi i Norge ikke greier å omdisponere i de budsjettene vi arbeider med. Et av de tyngste argumenter for en post på et statsbudsjett er at slik gjorde vi det i fjor, dette er en innarbeidet rettighet. Det betyr at vi orker ikke å ta oppgjør med tilvakt tenkning og prioritere på nytt, og derfor er heller ikke dette budsjettet et godt nok svar på det som nå er de viktigste utfordringene. Hvis vi skal makte å gi et svar på de aller viktigste utfordringene, er vi altså nødt til å se kritisk på noe av den bruken av penger vi har hatt.

Høyre vedstår seg fullt ut de omdisponeringer vi legger inn i dette budsjettet. Vi mener f.eks. at det er viktig å justere sykelønnsordningen noe. Den vokser eksplosivt, fratar oss handlefriheten – og det er ikke rart, det er verdens beste ordning. Men når vi hører på statsministeren og den retorikken han og andre fra Arbeiderpartiet betjener seg av, ja så er det helt åpenbart at de nå er i ferd med å male seg inn i et hjørne, for med den retorikken de legger opp til, er det lite de selv kan gjøre med denne ordningen. Men på et eller annet tidspunkt må de komme tilbake med forslag, hvis de skal kunne gjenvinne styringen over de økonomiske midlene. Den retorikken som bl.a. statsministeren anvender, går langt utover rimelighetens rammer. Den er for det første et kraftig angrep f.eks. på partifeller i Sverige, som har foretatt vesentlig større forandringer enn det Høyre har lagt opp til. Det er en karakteristikk av hva som skjer i det øyeblikket folk går over fra å være syketrygdet til å bli uføretrygdet. Da oppstår den katastrofen som statsministeren beskrev, men han fratar seg selv den nødvendige handlefrihet.

Et annet område hvor vi også vedstår oss omdisponeringer, er på bistandsbudsjettet. Nå har vi altså holdt på i 40 år med meget blandede resultater, og så skal flertallet ha oss til å tro at forskjellen når det gjelder solidaritet med den tredje verden, går et sted mellom 10 og 12 milliarder kr. Det er selvfølgelig ikke troverdig, og det er enda mindre troverdig når det er de samme partiene som i beste fall drar føttene etter seg når det gjelder å åpne skikkelig opp for en internasjonal verdenshandel, som gjør at den tredje verden får bedre vilkår. Derfor er det ikke mer enn tom retorikk når finansministeren snakker om å ta fra de fattige. Alle som har den minste innsikt i utviklingsspørsmål, vil vite at så enkle er ikke disse sammenhengene, ja, det er dessverre betydelige midler som slett ikke har gått til de fattigste – det vet vi alle sammen.

Eller distriktene? Selv om det skjæres lite grann i midler til kommunal næringsutvikling, er jo det for å skape rom for en bedre politikk overfor distriktene. Det betyr en vesentlig større satsing på veibygging, eller det betyr en vesentlig bedre politikk for småbedriftene. Det er jo veier og bedrifter som er nøkkelen i Distrikts-Norge, ikke et eller annet kommunalt tiltaksfond.

Skal vi kunne legge om budsjettet i riktig retning, er vi også nødt til å ta noen av disse takene, men det er altså ikke flertallet villig til å gjøre. Derfor blir alt som før, og

noen av de viktigste oppgavene forblir like uløst som de har vært før. Derfor går dette budsjettet i gal retning, også på utgiftssiden.

Det er sagt mye om det alternative forlik som nå er inngått. Jeg tror man bare må konstatere at det er for svakt på både utgifts- og inntektssiden. Og det største grep som er gjort, er å skifte skattebyrden fra noen over til andre. Det er selve hovedgrepet. Og vi får vel lov å si det slik at det er slikt som foregår når sentrum ikke er forankret i et samarbeid med Høyre.

La oss nå se på et par av de tingene som burde gjøres bedre. Det ene er skole, utdanning og forskning. Og da har jeg lyst til å begynne med å utlevere to blomster, fordi det har skjedd to gode og viktige ting. Det ene er at det nå i hvert fall er en begynnelse på å få orden på lærernes lønsspørsmål – et krav som har vært lenge. Det synes jeg er bra har begynt å skje. Og det katastrofale kuttet på universiteter og høyskoler er i hvert fall rettet, slik at det er en netto påplussing nå på 330 mill. kr i forhold til Arbeiderpartiets forslag. Men likevel ligger jo dette skolebudsjettet godt unna det som skal til for at vi skal få verdens beste skole, som må være vårt mål. Høyres forslag er 800 mill. kr, bl.a. til bedre timetall i grunnskolen. Men skal vi få gjort slike ting, er vi altså nødt til å ta noen harde tak.

Det andre dreier seg om veier og veibygging. Og er det noe vi spørres om alle sammen når vi er ute, så er det nettopp: Hvorfor skjer det ikke mer på veibyggingsområdet? For alle vet at det dreier seg om å kunne gjøre noe for distriktene, det dreier seg om å få ned tidstapet, det dreier seg om å gjøre noe med de store ulykkestallene. Og mellom budsjettbehandlingene går jo nesten alle i Stortinget ut og snakker om at vi egentlig burde ha mer penger til veier. Men så skjer altså ikke det nødvendige når vi kommer til budsjettbehandlingene, fordi vi skal gjøre tingene som vi gjorde dem i fjor. Vi foreslår en veimilliard også i år – det er en begynnelse til å få en bedre tjeneste på dette området.

Og så, ærlig talt: Jeg må si litt om Forsvaret, for det er meget alvorlig det som foregår. Ikke bare har Forsvaret nå vært utsatt for så skarpe nedskjæringer at vi til og med er nødt til å sende høyt utdannede flygere rett fra utdanning og inn i SAS – det er ikke plass til dem i Forsvaret. Men som om dette ikke er ille nok, skjærer jo dette forliket ytterligere 100 mill. kr i forsvarsbudsjettet. Nå må vi snart bestemme oss skikkelig for hva vi vil. Det er ikke nok å vente på omorganiseringer hele tiden. Hvis alle tror at det er der selve svaret ligger, vil jeg si at det er bare der noe av svaret ligger. Vi er nødt til å ha vilje til å opprettholde et skikkelig nivå i Forsvaret, hvis ikke får man si åpent ut at det er noe annet man vil. Derfor legger Høyre på bordet 1 milliard kr til Forsvaret i dette budsjettet.

Og så noen ganske få ord om det som har preget debatten, nemlig de rekordhøye skatte- og avgiftsskjerpingene. Vi setter jo pris på at forlikspartnerne har forstått at angrepet på næringslivet var meget skadelig, og i hvert fall har forsøkt å dempe noe av det. Men det må fastholdes at det blir dårligere vilkår til neste år enn det er i

inneværende år, og derfor reagerer også næringslivet på dette. Det er ikke nok å si at det kunne blitt enda verre. Det som er poenget, er at det blir dårligere. Men det triste er at for å få dette til, går man altså hardere til verks overfor den enkelte, f.eks. med elavgifter og økninger i boligskattene – over 25 pst. på de siste to årene. Og det er ikke noe rart at statsministeren i siste spontanspørretime nettopp nevnte de økte boligskattene som en av de tingene ved budsjettforliket som definitivt gikk i gal retning. Det skal bli interessant å se hvordan han har tenkt å følge opp den erkjennelsen senere. Vi burde kunnet gå en annen vei, vi burde kunnet gi en lettelse til de lavere inntekter, slik Høyre gjør i sitt alternative budsjett. Vi burde kunnet heve grensen på toppskatt, i hvert fall noen kroner, slik Høyre gjør i sitt budsjett, slik at flere får glede av det. Vi burde justert særfradraget for alder og for uføre i tråd med lønnsutviklingen av hensyn til de pensjonister det gjelder.

Heldigvis sier nå sentrum til VG at de vil ha ned skattene for alminnelige mennesker. Heldigvis sier Bondevik at nå må vi holde igjen på belastningen overfor næringslivet. Jeg vil minne om at hvis både Valgerd Svarstad Haugland og Bondevik skal få det som de vil, ja, da nytter det ikke å gå til Arbeiderpartiet, da er det nok på vår side av streken de er nødt til å hente sin tilslutning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tom Thoresen (A): Jan Petersen nevnte tre sider på budsjettets utgiftsside: Skole og forskning, veibygging og forsvar. Med det forbehold at antakelig noen av oppgavene på de to første områdene kan løses med private entrepriser av en eller annen art, er dette tunge utgiftsområder på det offentlige hånd. I en økonomi som går såpass på høykonjunktur som nå, så er det altså ikke bare spørsmål om å kunne finansiere reformer av denne typen, men å kunne finansiere dem innenfor totaløkonomien og å skaffe fagfolk til dem. Da synes jeg det virker litt urimelig at Høyre motsetter seg en forsiktig skatteøkning på de deler av næringslivet som går svært godt, nettopp for å hindre at ikke all ekspansjon innen den økonomien vi har, skal komme der. Og med de prioriteringene Høyre har på offentlige områder, synes jeg det er rart at ikke Høyre er opptatt av det samme. Nå er det godt mulig man kan forestille seg lange langtidsvirkninger på omplassering av mennesker innenfor offentlig sektor, det tror jeg alle parter i denne sal er enige om. Men hvis man ønsker å følge opp det som er Høyres prioriterte utgiftsområder innenfor dette budsjettet, må man antakelig også være villig til å se hvordan totaløkonomien brukes, slik at det blir plass for denne økningen på det offentlige utgiftsområdet.

Jeg tror ikke lenger Høyre er der hen som jeg for noen år siden karakteriserte med at skattelettelse er svaret – hva var spørsmålet?

P e r O v e W i d t h hadde her overtatt presidentplassen.

Jan Petersen (H): Når forskjellene på skattesiden er så store dette året, er det fordi Arbeiderpartiet slår til med så knallharde økninger som de gjør. Det er der selve problemet oppstår.

Når jeg hører på Tom Thoresen, er det helt på det rene at han har litt problemer med å ta innover seg hva som ligger i å være et skattepolitisk annerledesland. Svenskene har forstått at de ikke kan være noe skattepolitisk annerledesland. De vet at selv med uendrede skattesatser vil de tape betydelige deler av sine skatteinntekter – jeg tror de er regnet til 10 pst. – på grunn av skattekonkurransen med utlandet. Det er den samme problemstillingen vi står overfor, og som for øvrig statsministeren ikke forholdt seg til i sitt svar på den replikken jeg hadde til ham. Hvis vi legger helt andre byrder på næringslivet, og for så vidt også på enkeltmennesket, enn det andre land har, forsvinner skattegrunnlaget ut. Det er derfor vi er nødt til å holde igjen. Jeg mener at hele grensehandeldebatten er en debatt om akkurat det samme: Folk handler et annet sted fordi våre skatter og avgifter er for høye.

Det er også problemet i forhold til mange av de nye næringene. Vi har et skatteregime som gjør at de ikke kan leve og ha det bra, og derfor forsvinner de til utlandet. Det er derfor nødvendig å holde igjen. Det var Regjeringens erkjennelse for noen måneder siden. Den erkjennelsen er under trykket av Arbeiderpartiets galluputvikling forsvunnet som dugg for solen fordi det er et eller annet med den gammeldagse, sosialdemokratiske tenkningen som gjør at dette allikevel ikke er gangbart. Derfor må vi holde igjen, og vi synes standpunktet vårt er viktig.

For øvrig: De løftene jeg snakket om, hvor vi ønsker å plusse på, er dekket godt opp innenfor det budsjettet vi har lagt opp til, og det har heller ikke vært noen anklage mot oss på det punkt. Man kan si mye om Høyre, men balansere budsjetter, det gjør vi.

Per Erik Monsen (Frp): Flere Høyre-representanter har uttrykt bekymring for utviklingen i grensehandelen. Ifølge HSH vil vi i år bruke 10 milliarder kr i Sverige, og det er en betydelig økning i denne handelen.

I tillegg til mat er tobakk og alkohol åpenbart varer som bidrar sterkt til grensehandelen, og det er særlig på grunn av de store forskjellene i avgifter mellom våre land. Forskjellene er nå blitt så store at handelen ikke vil eksplodere, det har den allerede gjort. Økningen er 45 pst. på ett år. Og svenskene senker sine avgifter, de gjør det neste år og sannsynligvis i årene som kommer. Med Høyres forslag til tobakk- og alkoholavgifter vil forskjellene til Sverige øke neste år.

Mitt spørsmål er: Er Høyre virkelig bekymret for grensehandelen? Mener Høyre at deres forslag vil bidra til å redusere denne handelen, eller vil det være nødvendig med betydelig større reduksjoner fremover?

Jan Petersen (H): I den forrige replikken ble vi anklaget for å ha for høye skatte- og avgiftslettelse, i denne blir vi anklaget for å ha for lave skatte- og avgiftslettelse. Jeg tror vi på mange måter har funnet en god balan-

se. For det er jo helt riktig – som Monsen også nevner – at vi ikke minst når det gjelder avgifter på alkohol, vil redusere dem, og det er godt tilpasset den situasjonen som vi er oppe i. Jeg vil minne om at vi også motsetter oss den økningen i momsens som ligger inne i flertallets forslag, som også er med på dette.

Og så er det enkelte ting vi ikke har tenkt å kjøpe i Sverige, f.eks. motorveier.

Odd Roger Enoksen (Sp): I sitt innlegg sa representanten Petersen at et av våre problemer er at vi ikke greier å omdisponere på budsjettene. Det klarer i alle fall Høyre.

Et av de omdisponeringsforslagene som Høyre har fremmet i sitt alternative budsjett, er et kutt i bevilgningen til NSB på 467 mill. kr, et kutt som man fremmer fordi NSB ikke leverer de tjenester de skal. Jeg viser her til det som står i Høyres alternative statsbudsjett.

NSB har vært gjennom et dramatisk år og er ikke på langt nær kommet på rett kjøl. Vi har utallige ganger det siste året sett samferdselskomiteens leder, Oddvard Nilssen, en politiker som jeg har den aller største respekt for, framstå med det aller største alvor og gitt en beskrivelse av hvor nødvendig det er å satse på sikkerhet innenfor NSB for å unngå den typen ulykker, som mangel på regularitet, akselbrudd og driftsavbrudd, som har rammet NSB det siste året.

Høyres svar på Oddvard Nilsens anmodninger og initiativ for å bedre NSBs situasjon er altså å kutte med 467 mill. kr. Det er en form for dobbeltmoral som jeg ikke trodde jeg skulle oppleve fra Høyres side. Det er greit nok at NSB ikke har levert de tjenester de skal på ulønnsomme ruter, og at de har hatt mange innstilte avganger – som representanten Jan Petersen vel kommer til å svare. Men det er vitterlig et faktum at når man får kuttet halvparten av den bevilgningen som går til nettopp disse ulønnsomme rutene, blir man dårligere i stand til å foreta vedlikehold, dårligere i stand til å ha den bemanning som er forsvarlig for å unngå menneskelig svikt, og dårligere i stand til å oppgradere togmateriell på en slik måte at man kan gi et skikkelig tilbud.

Er dette Høyres svar på de uttalelser som lederen av samferdselskomiteen har kommet med i ulike sammenhenger det siste året?

Jan Petersen (H): Nå var jo Enoksen vennlig nok til å gi noe av svaret på det spørsmålet han hadde: Han har helt rett i at vi i dag betaler en masse penger for varer som ikke blir levert. Og det dreier seg ikke bare om ulønnsomme ruter, hvis det var det Enoksen trodde. Nei, det er altså slik at innenfor et rutetilbud, som vi også burde ha andre steder, blir ikke varen levert – et eksempel er jo alle de kanselleringene vi har hatt denne høsten fordi NSB ikke har greid å få lokomotivførere på plass.

Og ærlig talt, jeg tror ikke det er noe poeng å dytte stadig flere penger inn i et system som helt åpenbart trenger ganske kraftige omorganiseringer. La oss begynne med dette: La oss få tingene levert på plass, så skal vi

nok kunne betale for de tjenestene vi får. Men vi skal få tjenestene når vi betaler for dem.

Øystein Djupedal (SV): Høyre er et forutsigbart parti. Det betyr at det meste av det som ligger i dette budsjettet, er forutsigbart, selv om man riktignok går lenger i å være en sånn Fremskrittspartiet light-variant innenfor skatte- og avgiftspolitikken enn tidligere. Jeg skal la det ligge.

Men det som forbauser meg, er at Høyre, siden Høyre jo er et distingvert, dannet og konservativt parti, ikke i større grad er opptatt også av andre spørsmål enn bare skatte- og avgiftspolitik. Det jeg da tenker spesielt på, er at Høyre i større grad burde ha vært opptatt av hvordan vi skal overlate kloden til våre barn, som er et klassisk, konservativt standpunkt: Man skal levere fra seg noe som er bedre enn det man selv mottok.

Nå har altså klimakonferansen i Haag hatt et sammenbrudd. Og det som forbauser, er at i det alternative budsjettet Høyre har, fins det ikke et eneste sted et ønske om en aktiv miljøpolitikk. Man reduserer selvfølgelig en masse skatter og avgifter, som også er miljøskatter, man reduserer bevilgningene til kollektivtrafikk, og man skal ha mer til veibygging – altså tradisjonell, konservativ politikk etter den gamle lesten: Næringslivs-Høyre. Men hvorfor er ikke Høyre da, i motsetning til det andre høyrepartiet i Det norske storting, opptatt av det som man også burde ha vært opptatt av, nemlig hvordan vi i større grad skal klare å møte de store klimautfordringene? For klimautfordringene rammer også Høyre-folk, og det rammer Fremskrittsparti-folk. Det betyr at det er Stortinget som må ta de nødvendige grep for å gå i en riktig retning. Og jeg tror, helt uavhengig av at det nå ble et sammenbrudd i Haag, at vi ikke kan gjemme hodet i sanden. Vi er nødt til å gjøre grep som fører til færre utslipp fra industrien, det gjelder også samferdselssiden, sånn at vi kan møte disse utfordringene. Dette vil også nikkersadelen i Høyre være enig i, de som går i fjellet og ser at skoggrensen kryper oppover ved at temperaturen stadig blir høyere. Disse vil også være opptatt av dette.

Og mitt spørsmål til Jan Petersen er: Hvorfor er ikke Høyre opptatt av dette, hvorfor later man som om man skal konkurrere med Fremskrittspartiet bare når det gjelder lavere skatter og avgifter, men ikke når det gjelder en aktiv miljøpolitikk, som et dannet, distingvert og konservativt parti som Høyre i større grad burde vært opptatt av?

Jan Petersen (H): Det er åpenbart at SV i hvert fall er meget forutsigbart, for så vidt jeg kan skjønne, har de hatt én replikk gjennom hele denne finansdebatten, og det er akkurat den som nå er fremført. Tusen takk for å få den i en ny variant!

Poenget er for det første at Høyre har jo snakket om mer enn skatt og avgift. Vi mener det er viktig å snakke om det siden vi har fått de knallharde økningene vi har fått, men det innlegget jeg nå holdt, var faktisk ganske mye sentrert om hvordan vi ønsker å bruke statens store

midler på en annen måte på en del områder. Så med all respekt, den delen av innvendingen holder ikke.

Så til miljøspørsmålene: Det undrer meg at Djupedal ikke har lagt merke til den satsingen Høyre har med hensyn til nordområdene. Det er én viktig profil i vårt utenriksbudsjett, og det er at vi ønsker å gjøre mye mer i nordområdene enn vi hittil har gjort. Det er for så vidt også forutsigbart, for dette har vært et gjenkjennelig Høyre-standpunkt gjennom mange år. Vi har stått meget langt foran når det gjelder å få til en bedre norsk innsats i nordområdene med tyngdepunkt på miljøet. Og vi mener at vi der virkelig har en av de store miljøbombene.

Når det gjelder spørsmålet om klimaet, som like mye dreier seg om vårt eget land, la meg vise til de utallige debatter som vi har hatt om dette. Når vi har sagt ja til gasskraftverk, er det fordi vi mener at det også er god miljøpolitikk. Vi mener at det ikke er mulig å sette grenser rundt Norge, men ønsker å se dette i større europeisk sammenheng. Jeg har derfor meget god samvittighet for den miljøpolitikken vi legger opp til, og jeg håper og tror at Stortinget fremover kanskje vil være mer interessert i det viktige aspekt som ligger i miljøspørsmålene nordpå.

Lars Sponheim (V): Høyre har under Jan Petersens ledelse, måned for måned og år for år, bygd avstand til sentrum på politiske realiteter. Høyre har blitt mer og mer et ytterliggående parti. Dette har òg vært med på å bygge avstanden til regjeringsdeltakelse slik som den parlamentariske situasjonen har vært og med all sannsynlighet vil forbli.

Mange av oss trodde at denne strategien ville kulminere etter at Høyre lyktes med å erstatte Bondeviks regjering med en arbeiderpartiregjering, «finalisert» tre dager senere i VG 12. mars, der Høyres leder krevde at undertegnede og de andre sentrumslederne måtte gå av for at man skulle få til et samarbeid.

Men Høyre brukte ikke det neste halvåret til å bygge opp igjen brente broer. Høyres alternative budsjett er et ytterliggående Høyre-budsjett. Der Høyre beskylder sentrum for å velte byrdene over på folk flest, fremmer de selv forslag om innskjerpinger i sykelønnsordningen på nesten 6 milliarder kr – et kaldt forslag der de syke blant folk flest må betale Høyre-politikken.

Like galt er det at Høyre vanskeliggjør de små, men helt nødvendige, justeringer i sykelønnsordningen som Sandman-utvalget foreslår, som er Venstres linje og som forutsetter et bredt kompromiss uten den polarisering i dette spørsmålet som Høyre nå legger opp til.

La meg få stille følgende spørsmål på denne bakgrunn: Kan Petersen bekrefte at hans og Høyres strategi for regjeringsdeltakelse er det lite sannsynlige, men teoretisk mulige, utfall at Fremskrittspartiet og Høyre får flertall alene i denne salen etter valget neste år, der Jan Petersen kan bli utenriksminister og nestleder Inge Lønning kirkeminister i en Carl I. Hagen- ledet regjering, hva nå det måtte føre med seg?

Jan Petersen (H): Jeg er ikke helt sikker på hvordan jeg skal ta denne beskjeden fra sentrums utsendte medar-

beider. Først litt til historien: Jeg har aldri krevd at noen skulle gå av, det vet Lars Sponheim meget vel. Jeg har imidlertid påpekt at bl.a. Lars Sponheim i praksis kanskje ikke har vist den store viljen til å inkludere Høyre i et regjeringsalternativ. Jeg har vanskelig for å se at det er i strid med de faktiske forhold, ikke minst med den tonen Lars Sponheim hadde i sitt innlegg. Men dette bør være historie, og jeg håper at det er historie.

Jeg tror at det som er oppgaven både for meg og for Lars Sponheim nå, er å se fremover. Jeg tror det er viktig det som bl.a. Kjell Magne Bondevik har sagt, at han er meget urolig over Arbeiderpartiets politikk på en del områder. Det krever noe av oss, men det krever gjensidighet av oss. Og jeg håper og tror at Lars Sponheim er her på Stortinget også i neste periode, slik at vi kan få anledning til å utvikle dette videre.

Jeg er ikke helt sikker på om jeg skjønte spørsmålet omkring Fremskrittspartiet og Høyre. Lars Sponheim vet jo meget vel at mine primære preferanser går i andre retninger. Det jeg har sagt både om Senterpartiet og om Fremskrittspartiet, er at jeg synes at alle bør sette seg ned og snakke sammen, og så får vi se hvilke resultater det gir.

Når det gjelder utfallet mot sykelønnsordningen, er jeg også litt i stuss om det, fordi jeg mener å huske at også Venstre har programposter på dette punktet. Jeg tror derfor at det også her må være mulig å finne frem til en enighet. Det gjelder for så vidt ikke bare Venstre, men også Kristelig Folkeparti. Jeg tror vi alle sammen er urolige over de store utgiftene på dette området, og ikke minst når det gjelder de områdene innenfor statsbudsjettet som ikke er tilstrekkelig prioritert.

Jeg skjønner godt at Lars Sponheim vil gjenoppleve mars 2000 gang på gang på gang, men jeg tror faktisk at vår oppgave nå er en helt annen, nemlig å bygge noe mer varig enn som så. Og jeg vil få lov til å minne Lars Sponheim om at hvis han først ønsker å utgjøre et regjeringsalternativ, så bør han også ha en alternativ politikk i forhold til den sittende regjering.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Signe Øye (A): Budsjettavtalen med sentrumspartiene sikrer at Arbeiderpartiet får gjennomslag for hovedprioriteringene i Regjeringens budsjettforslag for neste år. Det er Arbeiderpartiet godt fornøyd med. Selv om det er gjort store endringer på enkelte områder på inntekts-siden, sikrer budsjettavtalen at de samme sosialdemokratiske hensynene blir ivaretatt. Det gjelder økt satsing på velferd, som helse, eldreomsorg, skoler og barnehager, det gjelder en mer rettferdig fordeling, nasjonalt og internasjonalt, med sterk omfordeling gjennom skattesystemet ved skatt på aksjeutbytte, lettelser i skatten på vanlige arbeidsinntekter og en kraftig økning i bistandsmidlene på 1,5 milliarder kr, og det gjelder ikke minst trygghet for arbeid og personlig økonomi, ved at Arbeiderpartiet gjennom budsjettforhandlingene har klart å oppnå tilslutning til en ansvarlig bruk av oljeinntektene for ikke å øke presset mot arbeidsplassene og renta. Det er det siste –

renta – barnefamiliene og andre med høye lån er opptatt av, ikke at vi flytter på noen hundrelapper her og der.

Vi har under hele debatten om statsbudsjettet hørt at budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene flytter på store beløp på inntektssiden. Det er riktig at det flyttes på en del beløp på inntektssiden, men de er ikke så store som noen ynder å fremstillet det. Det som er bra, er at til tross for denne flyttingen oppnår Arbeiderpartiet i hovedsak det samme med de alternative skatte- og avgiftsgrepene i budsjettavtalen som i Regjeringens forslag.

Arbeiderpartiet har klart å sikre en mer rettferdig fordeling ved at aksjeeierne, som i fjor tjente over 17 milliarder kr, til neste år må betale 11 pst. skatt på disse inntektene. Det blir 11 pst. høyere enn tidligere, men det er fortsatt ikke høyt i forhold til vanlige arbeidsinntekter. Arbeiderpartiet har klart å sikre at det skapes rom for økt satsing på bl.a. helse og omsorg ved at næringslivet etter mange gode år må bidra noe mer til fellesskapet. Det skal skje ved reduserte avskrivningssatser, en endret konjunkturavgift i forhold til Regjeringens forslag og fjerning av doble rentefradrag for bankene. Ingenting av dette skulle tilsi at et næringsliv i medgang ikke kan leve videre med gode resultater. Men om disse grepene er noe bedre for næringslivet enn den konjunkturavgiften Regjeringen foreslo, er vel heller tvilsomt.

Arbeiderpartiet er opptatt av en mer rettferdig fordeling. Jeg la merke til at Kristelig Folkepartis leder i sin replikkrunde i går var mer opptatt av en rettferdig fordeling overfor næringslivet enn en rettferdig fordeling mellom de rikeste og de fattigste. Det viser vel også budsjettforliket, der noen av sentrumspartiens krav om litt mindre skatt på aksjeutbytte, lettelser i delingsmodellen og mindre næringsbeskatning i forhold til Regjeringens forslag nå skal betales av folk flest uten noen ytterligere «bufferzone» for de som tjener aller minst i forhold til det som allerede lå i budsjettet.

Høyres budsjettforslag er ikke noen overraskelse for noen. Høyre har aldri ment at det noen gang er næringslivets tur til å ta et løft for velferdssamfunnet. Uansett hvor godt det går for norsk næringsliv, skal de rike bidra mindre til fellesskapet. De som skal betale Høyres skattelettelser, er bl.a. de sykmeldte. Høyre vil innføre en karensdag, deretter to dager med lav sykelønn og deretter 10 pst. reduksjon i sykelønna. En regning på nesten 6 milliarder kr skal på den måten veltes over på vanlige lønsmottakere. I tillegg vil Høyre redusere antall tiltaksplasser fra 9 000, som Regjeringen foreslår, til 5 000, noe som først og fremst vil ramme de svakeste på arbeidsmarkedet. Høyre kutter også i landbruksstøtten, distrikts- og næringsstøtten, trygdeetaten, Aetat, skolefritidsordningen og boligtilskuddet.

Representanten Foss sa i sitt innlegg at det var bred enighet om at skattereformen fra 1992 skulle innebære langsiktighet og forutsigbare betingelser. Ja, Arbeiderpartiet er ikke uenig i at det er riktig at det var slike forutsetninger i 1992. Men da må representanten Foss ha glemt at det har skjedd endringer på område etter område etter 1992, og det har ikke minst Høyre vært en pådriver

for. At reformen nå er så uthulet at det er all grunn til å se på hele næringsbeskatningen, burde også Høyre være enig i.

At Senterpartiets leder er svært godt fornøyd med budsjettet, er vel ikke noen overraskelse for noen. Halv matmoms i tillegg til et kommuneopplegg med større økninger enn på mange, mange år er i havn. For det er vel slik at etter å ha kjempet for lavere matmoms i minst 15 år, fikk Senterpartiet endelig gjennomslag under årets budsjettforhandlinger, og de gjennomslagene gjaldt like mye overfor Kristelig Folkeparti og Venstre som overfor Arbeiderpartiet. Valgforsker Frank Aarebrot mener at denne seieren gir Senterpartiet større utbytte enn noen av sakene partiet fikk trumfet gjennom mens de satt to og et halvt år i regjering.

Som østfolding og opptatt av grensehandel mener jeg at halv matmoms er bra, både fordi maten blir billigere for alle og fordi det vil være med på å begrense den sterkt økende grensehandelen. Når vi vet at sju av ti som reiser til Sverige og handler, først og fremst handler mat, er halv matmoms et viktig bidrag til å redusere grensehandelen.

Men jeg må føye til at jeg tror at alkoholavgiftene også må senkes for å få en enda bedre samlet effekt overfor grensehandelen. Regjeringen foreslo å senke avgiftene på brennevin med 17,5 pst., men det fikk vi ikke til denne gangen. Det vil vi, uansett, måtte komme tilbake til ved en senere anledning. Og her er det mer snakk om profilering og politikk enn om penger, for det er slik at statens inntektstap er relativt beskjedent på grunn av økt handel på Polet i Norge og dermed økte inntekter.

Fremskrittspartiet prøvde seg i går og i dag på noen runder her i salen der de hevdet at mange kommuner ville tjene på Fremskrittspartiets kommuneopplegg. Det er feil. Fremskrittspartiets skatteopplegg inneholder også en rekke lettelser som i stor grad berører kommunesektorens inntekter. Dersom det skulle vært noen logikk i dette, måtte Fremskrittspartiet ha foreslått å øke den kommunale og fylkeskommunale skattøren tilsvarende den delen av skattelettelsen som berører kommunesektoren, mot tilsvarende reduksjon i fellesskatten til staten. Det har Fremskrittspartiet ikke gjort i innstillingen, og derfor blir de forklaringene som representanten Hagen har prøvd seg på i dag, helt feil. Det betyr at Fremskrittspartiets forslag til personbeskatning, sammen med at partiet går mot Regjeringens forslag til skatt på aksjeutbytte og fjerning av aksjerabatter på aksjer, innebærer at kommunesektorens skatteinntekter samlet sett ville blitt redusert med om lag 6 milliarder kr i forhold til Regjeringens forslag.

Jeg tror at de som sitter med budsjettarbeid ute i de 435 kommunene og kommunepolitikere i de samme kommunene, er glad for at det ikke er Fremskrittspartiets kommunebudsjett som nå blir vedtatt – også ordføreren i Os.

I tillegg kutter Fremskrittspartiet med 1 milliard kr i dagpenger til de arbeidsledige, kutter i sykelønna, slik at en vanlig industriarbeider taper 45 900 kr dersom vedkommende er sykmeldt i ett år, kutter i uføretrygd på flere

områder og vil kutte i pensjonen til de uføretrygdede dersom de tjener mer enn 2 kr.

Til slutt: Jeg er glad for at vi til neste år kan sette ned bensinavgiftene og dieselavgiftene med godt over 1 kr. Jeg er også glad for at vi gjennom forliket har fått reversert elavgiften for den kraftkrevende industrien tilbake til null samt at svovelavgiften er halvert. Og det er vel å ta litt vel hardt i når representantene fra sentrumspartiene påstår at de måtte både presse og true for å få gjennomslag for å fjerne elavgiften på kraftkrevende industri samt for en halvering av svovelavgiften. Akkurat i den saken tror jeg det var Arbeiderpartiets representanter som var de største pådriverne, for det er vel slik under enhver budsjettbehandling at det også er anledning til å endre på områder der høringer og annen informasjon gir grunn til å endre på det som allerede er foreslått.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Erik Monsen (Frp): Det er åpenbart at det er stor bekymring for kommuneøkonomien, selv om det faktisk er slik at det er et meningsløst begrep i og med at inntektsforskjellene, rent politikerskap, er så enorme kommunene imellom. De som så på Dagsrevyen i går, ville fått med seg at det var forsket på dette. En forsker sa at finnmarkskommunene er landets rikeste kommuner, men de har så mye penger at de ikke har lært seg å bruke dem på den mest fornuftige måten, og hun hadde faktisk ikke greid å påvise betydelige forskjeller i tjenestetilbudet i Finnmark og andre kommuner. For relativt små kommuner dreier dette seg kanskje om 50 – 100 mill. kr i inntektsforskjeller i året.

Men det er noe kommunene kan gjøre for å bedre sin økonomi, og det går på utgiftene. Det fins mange rapporter som forteller oss at kommuneøkonomien kan bedres ved å konkurranseutsette en del tjenester. Jeg skal ikke dra opp noen diskusjon om tall og prosenter, men veldig mange rapporter går i samme retning. Arbeiderpartiet har konsekvent vært mot å gjøre noe med moms kompensasjonsordningen, som er helt avgjørende i denne sammenheng.

Nå får vi en momsreform som utvider momsgrunnlaget, og særlig når det gjelder tjenester, vil en del små kommuner bruke bl.a. private advokater istedenfor å ansette egen kommuneadvokat, og det er en rekke slike områder.

Arbeiderpartiet har konsekvent gått mot å gjøre noe med denne ordningen, og mitt spørsmål er: Er dette Kommuneforbundets politikk, er det Arbeiderpartiets politikk, eller ser Arbeiderpartiet, hvis de er så opptatt av kommuneøkonomien som de sier de er, at det er nødvendig, særlig nå med denne momsreformen, virkelig å gi kommunene anledning til å bruke de midlene de har, til å redusere sine utgifter?

Signe Øye (A): Representanten Monsen snakker om inntektsforskjellene i kommunene, og det er riktig at det koster mer å drive en kommune i Finnmark enn i Vestfold og Østfold, der vi kommer fra. Men i det opplegget

som Fremskrittspartiet har lagt fram i Stortinget, er det ikke én kommune som tjener eller får noe mer – alle får mindre. Det blir ikke mer velferd av det.

Stortinget har også vedtatt at man skal se på inntektssystemet og gjøre noe med det fra 2002 til 2007. Det er Arbeiderpartiet enig i.

Når det gjelder å konkurranseutsette tjenester, er det jo ikke slik at Arbeiderpartiet er imot enhver konkurranseutsetting. Jeg tror at mange av kommunene rundt omkring stadig har hatt konkurranseutsetting av flere tjenester i mange år. Men Arbeiderpartiet mener at det går en grense, for konkurranseutsetting er ikke like godt egnet på alle områder, f.eks. når vi har med mennesker og pleie og omsorg å gjøre. Mens derimot når det gjelder renovasjon, når det gjelder kloakk; har alle de kommunene jeg kjenner til, hatt konkurranseutsetting i mange år, og de mener det er en fornuftig ordning.

Kjellaug Nakkim (H): Representanten Øye var innom grensehandlproblematikken, og det er naturlig for oss som kommer fra et grensefylke, hvor dette er et stort problem for handelsnæringen og for næringsmiddelindustrien. HSH har igjen kunnet fortelle oss hvor mange milliarder vi nordmenn legger igjen i Sverige. De anslår det til 10 milliarder kr, og de regner med at vi legger igjen 1 milliard i desember måned bare i Sverige. Der er ikke handelslekkasjen til Danmark tatt med.

Det resulterte i at landbruksministeren på søndag gikk ut og sa at vi burde ha en ribbedugnad for å demme opp for grensehandelen. Og når man ikke kan gjøre noe selv, får man andre til å gjøre noe. Det har i budsjettforliket medført at man har fått halv matmoms som koster 6 milliarder kr. Men de som virkelig kan dette gamet, anslår at dette beløpet vil redusere matvareprisene i Norge med bare 5-6 pst. Da er det jeg spør representanten Øye: Hvordan kan man si at dette vil demme opp for grensehandelen, når vi vet at det er 40-50 pst. forskjell i prisen på dagligvarer i Sverige og i Norge, ifølge den siste undersøkelsen til SIFO. Ellers er det mange andre undersøkelser som viser at dagligvarer er langt rimeligere i Sverige enn i Norge.

Det andre poenget til representanten Øye var at dette er et godt og målrettet tiltak fordelingspolitisk. Da vil jeg spørre: Er det riktig å si at det er god fordelingspolitikk å bruke 6 milliarder kr til å smøre utover i halv matmoms, slik at de som virkelig bruker penger på mat, de som er rike, får mer igjen enn de som er fattige?

Signe Øye (A): I forhold til Høyres budsjett og kampen mot grensehandel mener jeg at det budsjettet vi nå kommer til å vedta, er mye bedre. Som jeg sa i mitt hovedinnlegg: Sju av ti som reiser til Sverige og handler, handler mat. Og hvis det at man setter ned matmomsen nå, kan hjelpe noe – og det vil det måtte gjøre – er det klart at differansen mellom det det koster i Sverige og det det koster her i landet, blir mindre. Det er jo ikke sånn som representanten Nakkim sa, at det er 40-50 pst. billigere i Sverige. Det er noen varer som er billigere i Sverige, bl.a. kjøtt. Derfor gikk også Arbeiderpartiets primære

forslag ut på at vi skulle innføre en momskompensasjon på kjøtt.

Det er også sånn at prisene i Strømstad og Årjäng er mye lavere enn i Stockholm. Det er fordi de kjører en slags ribbedugnad, som nå også landbruksministeren tar til orde for her. Og hvis vi kan klare å få ned prisen på de få varene som er mye billigere i Sverige, og som kanskje folk spesielt reiser for å handle, tror jeg at denne grensehandelen fort vil avta. Men grensehandel har vi hatt i alle år, og jeg tror ikke at vi helt blir kvitt den. Det klarte ikke Høyre, for da Høyre hadde budsjettssamarbeid med regjeringen, var alle lokkevarer like dyre som før, og grensehandelen bare økte.

Ruth Stenersen (KrF): Grunnlaget for vår velferd bygger på et velfungerende næringsliv og trygge arbeidsplasser. I Arbeiderpartiets budsjettforslag var det lagt opp til en skjerping av delingsmodellen og en økt elavgift. Dette ville ha rammet mange småbedrifter hardt. Når det gjelder elavgiften, synes jeg det er ganske ufint av representanten Signe Øye å si at det er Arbeiderpartiet som har fått den på plass. Det er det ikke. I Arbeiderpartiets forslag til budsjett var det lagt opp til en økt elavgift som ville ha rammet stedet som jeg kommer fra – 100 arbeidsplasser i distriktet ville ha gått tapt. Ved hjelp av sentrum har vi altså fått unntak for elavgift for en del bedrifter. Det er vi veldig glad for.

I budsjettforliket mellom sentrum og Arbeiderpartiet ble det enighet om at det ikke skal strammes inn når det gjelder taket i identifikasjonsreglene for ikke-liberale yrker. Dette innebærer at man har unngått de viktigste forslagene til innstramming og forverring av delingsmodellen. Det er vi i Kristelig Folkeparti glad for. Det gjør det lettere for mange små bedrifter å trygge arbeidsplassene. Spesielt i Nord-Norge, hvor jeg kommer fra, er det mange små og mellomstore bedrifter. Kristelig Folkeparti er glad for at budsjettforliket klarte å drive den verste skjerpingen tilbake. Denne gleden deles imidlertid ikke av finanspolitisk talsmann Dag Terje Andersen, som uttalte at det var synd at Arbeiderpartiet ikke fikk tatt alle rikingene.

Mitt spørsmål til representanten Signe Øye er derfor: Deler representanten Øye Dag Terje Andersens syn på at de fleste bedriftseiere i Norge er rikinger? Og ett spørsmål til: Representanten sa at byrdene ble veltet over på vanlige folk, men er ikke også bedriftseiere vanlige folk?

Signe Øye (A): Representanten mente at jeg ikke var opptatt av trygge arbeidsplasser. Men det er jo nettopp det som har vært kampen gjennom hele budsjettforhandlingen, at vi skulle opprettholde balansen i budsjettet. Det er det som gir trygge arbeidsplasser, og det er det som gjør at vi kan opprettholde arbeidsplassene og kan holde renten nede. Det har vi klart, og det tror jeg også sentrum i denne debatten har gitt uttrykk for.

Når det gjelder økt elavgift, er det ikke bare på noen områder det slo kraftig ut. For de bedriftene som vi har i Østfold, slo det faktisk ut med 30 mill. kr, og det var alt

fra 50 000 kr pr. arbeidsplass til noe lavere. Vi vet også at det på andre områder kunne slå ut enda kraftigere.

Da det var en kjensgjerning at dette slo så kraftig ut på enkelte arbeidsplasser, var representanten Hill-Marta Solberg ute med en gang og sa at dette måtte vi se på. Så det at vi skal slåss om hvem som skal ha æren for det nå i dag, synes jeg er litt smålig. Arbeiderpartiet er glad for at vi nå har fått reversert elavgiften på kraftkrevende industri. Det burde sentrumspartiene også være.

Så spør representanten om jeg deler Dag Terje Andersens syn. Ja, det gjør jeg. Arbeiderpartiet mener at det beste budsjettet var det budsjettet vi la fram, også for bedriftene. Nå får vi se om en ny konjunkturavgift, med nye skatter på nye områder, er bedre for bedriftene enn den konjunkturavgiften vi la fram forslag om. Det tror jeg vi vet først når vi kommer litt ut i neste år.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Morten Lund (Sp): Årets budsjettbehandling i finanskomiteen har gitt mange vinnere. Kulturminister Ellen Horn var kjapp til å uttrykke sin begeistring og taknemlighet over de store forbedringene som sentrumspartiene har bidratt til. På samme vis som Horn har vært mer spontan enn Schjøtt-Pedersen, har andre enn NHO måttet uttrykke næringslivets lettelse og tilfredshet. NHOs direktør er faktisk alene om å reagere så surt som Høyre ønsket. Jeg synes det er synd for NHOs del.

Det var ikke overraskende at Prosessindustriens Landsforening ble fornøyd. Den foreslåtte elavgiften på all industri ble sløffet, svovelavgiften halveres, og av den foreslåtte konjunkturavgiften blir det ingen ting igjen i 2001 og bare 20 pst. i 2002. Utgangspunktet som Stortinget fikk, var en dramatisk forverring. For Orkla Exolon med 100 ansatte ville forverringen blitt 4,4 mill. kr årlig.

Så skriver da PIL-ledelsen i siste PIL Aktuelt:

«Igen har Stortinget som beslutende organ lagt et godt grunnlag for en fornuftig industripolitikk. Det påkaller anerkjennelse overfor det politiske miljø. For bedriftene er det gledelig at argumenter blir lyttet til og behandlet på en konstruktiv måte av politikerne.»

Og videre:

«En internasjonalt konkurransedyktig avgiftspolitik» – og de snakker altså om den norske avgiftspolitikken – «legger grunnlaget for nyinvesteringer, forskning og nyskaping i store deler av prosessindustrien. Når de internasjonale konjunkturer og produktpriser ligger til rette, tror jeg vi vil få se flere større investeringer. Dette vil gi bedriftene økt konkurransekraft og styrke hjemmebasen for bedrifter som konkurrerer på verdensmarkedet. Det vil også demonstrere hvordan et godt samspill mellom de politiske og industrielle miljøer kan bære frukter.»

Det var det Per Terje Vold i Prosessindustriens Landsforening som sa. Det var milevis fra kommentarene fra Høyre og NHO, og det er milevis mellom den politikken som nå ligger som ferdig budsjettforslag, og det som Høyre står for.

I gårsdagens Aftenposten konkretiseres investeringsplanene i prosessindustrien – 14 milliarder kr de nærmeste år. Dette er en bransje som har en samlet eksport på 100 milliarder kr i året. Det er en viktig bransje.

En annen budsjettvinner som har takket pent, er reiselivsnæringene. De representerer om lag 170 000 årsverk over hele landet. Lønnsomheten er marginal for størstedelen av bedriftene. Henvendelsene til Stortinget og resultatene i komiteen viser at næringen har mange venner overalt i Norge, men ikke i Regjeringen. Reiselivet slipper moms på overnatting, på kollektiv persontrafikk, på skiheiser og på kultur. Konjunkturavgiften ville ha slått spesielt hardt ut fordi de er så mange. De får fordeler av redusert dieselavgift og halv matmoms. Norges Turistråd får penger slik Stortinget lovet da reiselivsmeldingen ble behandlet i vår, men som Regjeringen nå har prøvd å trekke inn to ganger. På noe lengre sikt vil fjerning av investeringsavgiften og den småbedriftsfiendtlige delingsmodellen gi store utslag. Regjeringens momsforslag har bidratt til en bred mobilisering for reiselivsarbeidsplassene i hele landet. Næringen har blitt styrket av det forslaget som ble avvist.

Halvering av matmomsen er en seierssak for mange, for barnefamilier som bruker en stor andel av inntektene på mat, for norsk matindustri, for kjøpmenn og deres ansatte, for norsk landbruk og alle som lever i og av arbeidsplasser i bygdene. Det er underlig at arbeiderparti-regjeringen måtte presses så hardt og så lenge for å unngå å bli upopulær blant så mange. Det går ikke an å si at man ønsker mindre handelslekkasje til Sverige uten å operere med den samme momssatsen på mat!

La meg kjaapt nevne andre viktige forbedringer for næringslivet: Bevilgningene til elektroniske sjøkart og Redningsselskapet kom på plass. Det kystfiendtlige forslaget om å auksjonere bort nye oppdrettskonsesjoner er begravet. Eksportrådet får 10 mill. kr ekstra og unngår nedskjæringer i en tid da næringslivsbedrifter virkelig står i kø for å satse ute. Teknologisk Institutt og Veiledningsinstituttet i Nord-Norge får betydelig mindre nedskjæringer enn foreslått, og det er viktig for mange små og mellomstore bedrifter. SND får 12 mill. kr ekstra til distriktssatsing. Ekstra penger blir også gitt til forkurs til ingeniørskolene for unge som har valgt yrkesfag i videregående. Offentlig støtte til forskning har fått et stort løft. Fortsatt håper jeg at byggingen av den nye «G.O. Sars» ikke blir utsatt.

Næringskomiteen har besøkt mange norske næringslivsbedrifter mens vi ventet på resultatet fra finanskomiteen. Vi fikk bekreftet at svært mye går svært bra, og at det vil fortsette slik hvis rammene blir forutsigbare for selskapene selv og for deres kunder. Forutsigbarhet er næringslivets hovedkrav når det gjelder alle beslutninger myndighetene tar – altså ikke slik Regjeringen har opptrådt i forhold til reiselivsnæringen. Et samlet storting sa ved behandlingen av reiselivsmeldingen i vår at vilkårene måtte bedres, slik at økonomien i bedriftene ble styrket. Momsforslaget, konjunkturavgiften samt kutt til felles salgsinnsats var dramatiske og uventede forverring.

Næringskomiteen møtte i Sør-Trøndelag representanter for skjellnæringen og for tradisjonelt havbruk. Vi besøkte Fosen Mek Verksteder som lykkes med cruiseferjer, hurtigruter og andre luksusskip, Grøntvedt Fisk som utvider sin foredling av sild, og Berg Tekstil med flere hundre tekoarbeidsplasser. Vi besøkte smarte avleggere fra NTNU og SINTEF. I Østfold besøkte vi Borregaard og Saugbrugsforeningen, som foredler tømmeret på en bedre måte enn før. Prior og Stabburet lager stadig flere nye matretter i svært effektive industrianlegg.

Samtlige av de bedrifter og bransjer innenfor vareproduserende industri som her er nevnt, har sterk konkurranse fra utlandet. De hører alle til dem som noen samfunns-topper mente ville få for dårlige vilkår i Norge om vi ikke ble EU-medlemmer i 1994. I dag viser disse bedriftene at samfunnsstoppene tok grundig feil, at norsk lønnsnivå, velferdsnivå og arbeidsmiljø ikke er til hinder for å lykkes – snarere tvert om. Den største utfordringen er at de lykkes så godt at arbeidskraften blir for ettertraktet.

På den verftskonferansen som nylig ble arrangert i Bergen, var den maritime klyngen fornøyd med at Regjeringen hadde lovet å følge opp med verftsstøtte hvis EU opprettholdt sin, og uendret refusjonsordning for sjøfolk. Det statsråd Knudsen gav løfte om, kunne jeg slutte meg til, at det skulle bli slik når budsjettet ble vedtatt. Så gikk det to dager, og så kom forslaget om å ta visse skipstyper ut av refusjonsordningen. Det er rett og slett opprørende! Det går ikke an å opptre slik! Jeg håper næringskomiteen finner en ordning slik at denne fadese kan bli rettet opp uten for mye tap av tillit. Den historiske feil fra 1980-tallet med å sette sjøfolkene på land, må ikke gjentas. Det taper hele denne viktige næringsklyngen på.

En hovedårsak til at vårt næringsliv greier seg så godt i konkurransen, og at Norge er i en så enestående situasjon når det gjelder økonomi og sysselsetting, er etter min mening at vi har arbeidsfred, moderasjon og godt samhold. Noen ganger oppdager vi viktigheten av disse suksessfaktorene. Når for mange innen ledersjiktet i næringslivet blir for grådige, får vi kostbare reaksjoner. Det skjedde i 1998 da lønnstilleggene ble så store at alle tapte – likedan i vår da det ble streik. Statoil-Norviks fallskjerm og de siste lederbonusene i Statoil ble stoppet av sunne reaksjoner fra folk flest og fra media. Det var nødvendig!

På samme vis var det helt nødvendig å få på plass en beskatning av aksjeutbytte ved denne budsjettbehandlingen. Jeg mener det er eierne som vil tjene mest på å få bort en ordning som lenge nok har provosert det store flertallet som betaler full skatt av alt de tjener. Uten en slik rettfærdig skattereform nå ville grunnmuren for moderasjonstanken bli svekket.

En annen del av denne grunnmuren heter godt eierskap. Det byggende eierskapet har vært nøkkelen til trygge arbeidsplasser og stor framgang. Nå blir det forbrukende eierskapet stadig mer synlig, ved aktører som er ute etter kjaappe gevinster for seg selv, som kaller det å synliggjøre verdiene, og som Thorbjørn Jagland har kalt bedriftsslaktere. Jeg skulle ønske at Arbeiderpartiets leder var mer opptatt av å stimulere det gode, byggende eier-

skapet, mer opptatt av å stoppe de negative kreftene med effektive virkemidler enn med skjellsord. Det er haugervis av eksempler der lovverket kunne vært brukt mot disse slakterne, der de ansatte har tryglet om det, og der Arbeiderpartiet ville hatt flertall på Stortinget for å gripe inn. I sommer var det Polaris og DBS, sykkelfabrikken på Jæren. Nå er det nedleggingen av 250 arbeidsplasser hos Nycomed Pharma i Oslo som har havnet hos næringsministeren. Dette er meget lønnsomme arbeidsplasser – midt i blinken for det vi bør satse videre på som nasjon. De ansatte i Nycomed Pharma fastholder at de nye eierne fikk overta i 1999 ut fra feilaktige opplysninger. Lov om erverv gir grunnlag for å hindre denne nedleggingen.

Det er helt nødvendig at de grunnleggende samholdsverdiene som har vært basis for vår verdiskapingsuksess, blir ivrigere forsvart. Felles respekt for langsiktig tenkning er på vikende front. Det er det vi ser i fiskerierne, det er det vi ser i Orkla. Det er et hovedansvar for Regjeringen å bygge et verdiforsvar, ved praktisk handling å vise hva den vil at andre skal bidra til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ottar Kaldhol (A): Debatten så langt har vist at det er mange som gjerne vil eige noko i dette budsjettet. Mange gjer også krav på å ha deltatt i å sette opp dette budsjettet, som dei fleste gir stor tilslutning til, og som dei meiner er ein god reiskap for utviklinga av Noreg i framtida, spesielt neste år.

Ein god del av innlegget til Morten Lund var sitat frå tidsskrift, aviser osv., og det inneheldt også nokre reise- skildringar frå besøk på ein del bedrifter rundt i Noreg. Det er for så vidt viktig nok at Stortinget får ta del i det. Men i innlegget var det ikkje så mykje om Senterpartiet sin politikk når det gjeld dei utfordringane som landet vårt står framfor i tida som kjem.

Det som er ein realitet, er at budsjettet inneheld ein klar dokumentasjon med omsyn til dei enkelte partia sine prioriteringar. Og det som også er ein realitet, er at Arbeidarpartiet har fått gjennomslag for sine politiske prioriteringar sjølv om sentrum har medverka til å justere ein del av desse prioriteringane som Arbeidarpartiet har stått for. Men det er også ein realitet at Regjeringa sin profil på budsjettet framleis ligg der, og at sentrum har vore med på å styrkje ein del av dei områda som Arbeidarpartiet ønskjer å prioritere.

Eg kunne tenkt meg å få vite frå representanten Lund: Kva har Senterpartiet prioritert i desse budsjettforhandlingane når dei ikkje har prioritert kommunane? Betyr det at dei i staden har prioritert f.eks. matmomsen? Dei som har vore med på ein del forhandlingar opp gjennom åra, veit at det ikkje minst er eit godt grunnlag for framtida at ein har forståing for at det ligg mykje klokskap i å dele sigrane. Det trur eg er nyttig også her i Stortinget.

Morten Lund (Sp): Senterpartiet har deltatt i budsjettforhandlingene, og det er viktig for oss å få fram hva den deltakelsen har ført til. Det jeg brukte litt tid på, var

et sitat fra et brev fra PIL, som var her noen få dager før avklaringene i komiteen skjedde. Det er milevis av forskjell på deres beskrivelse av situasjonen på grunnlag av Arbeiderpartiets forslag og det som nå ble resultatet. Nå er PIL fornøyd; de sier at vi har et storting som er opptatt av hva bedriftene sier, som hører på dem, som gjør noe med sakene, og som sørger for at vi har en konkurranse- dyktig næringspolitikk, selv om det kan komme så forskjellige forslag fra Regjeringen i de enkelte tilfeller. PIL er fornøyd med de endringene som Senterpartiet har fått fram sammen med de andre sentrumpartiene, og selvfølgelig også i forhandlinger med Arbeiderpartiet. Senterpartiets politikk virker godt, og næringslivet tror på at det kommer til å fortsette slik, at Stortinget hører på nærings- livet.

Hvis dette var veldig nært det Arbeiderpartiet ønsket, at det hadde den samme profilen, lurer jeg på hvorfor i all verden vi skulle trenge så lang tid, og hvorfor det skulle så mye dramatik til for at Arbeiderpartiet kunne være med på det. Er det så mye lenger avstand fra næringslivet til regjeringsbygningen enn det er fra næringslivet til Stortinget? Jeg håper at den prosessen vi har hatt nå, kan lære den regjeringen vi har fått, noe, at Regjeringen kan få til en bedre kontakt med næringslivet, og at den også vil ta til seg det som står i det brevet fra PIL som jeg nevnte.

Øystein Hedstrøm (Frp): Først vil jeg benytte anledningen til å gratulere representanten Lund og mellompartiene med at de i budsjettforliket har klart å få til en halvering av matmomsen. Det har de kjempet for i mange år. Fremskrittspartiet er også enig i dette, men det kan være et lite skår i gleden når man samtidig ønsker å øke den generelle momsen fra 23 til 24 pst. Det som skjer, er at først vil matvarene bli dyrere før de blir billigere, siden den nye momsordningen først blir etablert den 1. juli neste år.

Svenskene reduserte sin matmoms i 1996, og de hadde problemer med at store deler av dette skulle komme forbrukerne til gode. Bondeorganisasjonene her i landet har sagt at de skal gjøre alt de kan for at prisreduksjonen på 8-9 pst. – det tilsvarer ca. 4 500 kr for en tobarnsfamilie – skal komme forbrukerne til gode. I inneværende år har vi hatt tre undersøkelser som har tatt for seg marginene i matvarekjeden fra jord til bord. De kuttene som primærproduzentene, altså bøndene, har tatt, har ikke kommet forbrukerne til gode.

Hva mener Senterpartiet bør skje for at vi kan sikre at de prisreduksjoner vi får ved momsreduksjonen, mest mulig kommer forbrukerne til gode – hvis det også er Senterpartiets intensjon?

Morten Lund (Sp): Vi har brukt mye energi på å diskutere matmoms i den senere tid. Nå håper jeg at vi er ferdige med det, at vi nå har lagt den diskusjonen bak oss, og at vi bl.a. kan gå løs på det som Øystein Hedstrøm nå snakker om, nemlig å sørge for at den lave prisen på mat fra gårdbrukeren også når fram til forbruker-

ne. Det gjør den ikke i dag, og det er det et ordentlig kontrollsystem må sørge for.

Da vi var på tur i Østfold, fikk vi høre fra Prior at i butikken skiller det 100 pst. mellom et norsk og et svensk egg. Fra gårdbrukerne er forskjellen bare 25 pst. De øvrige 75 pst. kommer til på veien. 7-8 pst. dreide seg den gangen om moms, ellers hadde det med transport og med butikkene å gjøre. Jeg tror det er et ganske godt eksempel. I Norge greier vi ikke å ha like billige varer i butikken om de så var gratis fra bonden, viser en del undersøkelser. Vi er nødt til på et eller annet vis å få til en reell konkurranse i matvarekjeden videre fra gårdene. Da må Konkurransetilsynet mye mer på banen, og da må fokus flyttes over dit fortjenesten er stor. Folk skal sannelig se dårlig hvis de ikke ser hvem som tjener penger i dag i kjeden fra jordet til kjøleskapet.

Konkurransetilsynet har nettopp gjort en undersøkelse som rangerte fortjenesten i de forskjellige kjedene. De som kom dårligst ut, sier at dette ikke er brukbart, og skylder på dem som har vært og kontrollert. Jeg tror at det er et rett bilde som er skapt. Det er store marginer, men de flytter nok litt på seg fra uke til uke.

Bjørn Hernæs (H): I likhet med flere andre fra sentrumpartiene gjør Morten Lund et poeng av at det er blitt bedre betingelser for næringslivet gjennom avtalen med Arbeiderpartiet. Det skulle jo også godt gjøres å få det til verre enn det Arbeiderpartiet får til når det gjelder næringslivet. Og da kan vi i denne omgang la det være at forbedringen er skjedd på bekostning av barnefamiliene og ved klare skatteskjerpelser til enkeltpersoner.

Det er mange vinnere, sa Morten Lund. Men det er faktisk også noen tapere. Gjennom omleggingen av konjunkturavgiften til å gjelde næringsbygg og å endre og skjerpe avskrivningsreglene, er det blitt betydelige forverringer, f.eks. i alle investeringene i landbruket. Hver eneste harv, hver plog, hver husdyrinnredning og hvert bygg i en næring som sårt trenger til investeringer, er blitt vesentlig dyrere, i tillegg til at man har bæret veksthusnæringen med elavgift.

I sitt innlegg tidligere i dag sa Kjell Magne Bondevik – da han roste omleggingen fra en generell konjunkturavgift til denne forverringen for næringslivet ute i distriktene – at endringen har hatt som målsetting å være målrettet og rettet mot dem som har økonomi til å bære det. Jeg går ut fra at sentrumpartiene har samordnet sine standpunkter i denne saken. Er det bevisst at man har rettet dette inn mot et landbruk som ifølge Kjell Magne Bondevik har økonomi til å bære disse klart forverrede betingelsene?

Morten Lund snakket pent om DBS på Jæren, men han sa ikke et ord om Kverneland. Var det bevisst?

Morten Lund (Sp): Næringslivet har kommet så mye bedre ut av dette budsjettforliket, at de gav de uttalelsene som jeg leste opp litt av. Vi har ikke fått uttalelser fra særlig mange organisasjoner som har vært negative. Det er nok ikke alle som har kommet like godt ut som PIL – det er jeg ganske sikker på – men vi har slett ikke fått

noen negative uttalelser fra landbruket. Jeg har ikke hørt noe om at prisene på plog og på harv skal gå opp etter dette forliket. Jeg tror heller ikke at de gjør det. Landbruket har tvert imot vært svært fornøyd. Det er en hovedårsak til det, og det er at prisen på mat til forbruker nå går ned, slik at vi får mindre grensehandel.

Hernæs er opptatt av svake grupper som skal komme dårligere ut av dette. Utfra Høyres forslag, som bl.a. handler om sykelønnsordningen, synes jeg det er modig gjort å snakke om det. Statsministeren har regnet på det forslaget og kommet til at én industriarbeiderkvinne i gjennomsnitt taper 5 000 kr i året. Jeg synes det er store tall. Og hvis vi skal snakke om dem som har det enda verre, de som bor i andre land og som er blant de aller fattigste, der utgjør 100 mill. kr mye. Vi kan hjelpe mange for 100 mill. kr. Det er mange 100 mill. kr som kommer bort i u-hjelpsbudsjettet til Høyre.

Så savner representanten Hernæs Kverneland blant de bedriftene jeg nevnte. De har ikke vært omfattet av konsesjonsloven eller ervervsloven, så vidt jeg vet. Polaris og DBS ble kjøpt opp av utlendinger og fikk stilt konsesjonskrav. Hvis de skulle selges, skulle de selges til norske bedrifter først, og en skulle finne ut om de fantes. De fantes i disse to tilfellene, og da hadde jeg ønsket at de hadde blitt overtatt av nordmenn istedenfor å bli nedlagt.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Kristin Halvorsen (SV): Statsbudsjettet for 2001 viser at vi har fått en samling i sentrum i norsk politikk. Det betyr samtidig at vi kan få en polarisering av norsk politikk, fordi det også har skjedd endringer bl.a. når det gjelder Høyres profil, som vi nå oppfatter ligger nærmere Fremskrittspartiet, særlig på skatte- og avgiftspolitikken, og det faktum at det først og fremst er én kroppsdel de appellerer til når de ber velgerne om tillit, hvis man kan beskyldre dem for å gjøre sin egen lommebok til en kroppsdel. Såpass langt går de.

Det budsjettforliket som er inngått, gir liten profil i mulighetenes land. Når det gjelder kommuneøkonomien, kommer situasjonen for de aller fleste kommunene til å være at de står på stedet hvil i neste år i forhold til i år. Det betyr altså at man ikke får noen ny giv, noe høyere standard, noe større mulighet til å løse de oppgavene som er presserende i veldig mange kommuner, særlig på skolesektoren. Og da hjelper det ikke med Senterpartiets krokodilletårer i denne debatten. Det er inngått et forlik der man har flyttet på historisk mange kroner, og sentrumpartiene har ikke prioritert kommuneøkonomien. De har prioritert momsreformen – det er en ærlig sak, det er en gammel kampsak for Senterpartiet – foran kommuneøkonomien. Det betyr at nå står det ett parti igjen som mener at kommuneøkonomien og fellesgodene er blant de aller viktigste utfordringene, og det er SV.

Jeg merker at det brer seg en beklemthet i salen når vi snakker om miljøpolitikken, for nå skal man i en situasjon hvor veldig mange begynner å se rundt seg at de menneskeskapte klimaendringene er i full gang, vedta et statsbudsjett for neste år som ble utarbeidet i en situasjon

da mange velgere og mange av representantene på Stortinget befant seg i en bensinrus, hvor det var viktigere å få ned bensinavgiften med litt mer enn 1 kr istedenfor å satse skikkelig på kollektivtrafikken. Nå virker det som om velgerne kanskje hadde ønsket seg noen politiske partier og noen folkevalgte som turde å gå litt foran, som turde å si fra: Hør her, det fins viktigere oppgaver i norsk økonomi og i norsk politikk nå enn å sette ned bensinprisen med 1 kr. For det går opp for veldig mange hva slags klimaendringer som er på gang. Ja, da har vi ett parti, da. Det er SV, det er bare vi som ikke ble med på den rusen som de andre hyllet seg inn i i sommer.

Mange har vært opptatt av at vi har et fattigdomsproblem i Norge – 70 000 fattige barn – en fattigdom i et velferdssamfunn som først og fremst gir seg uttrykk i at det fins barn i dette landet som ikke har råd til å være med på det de fleste andre barn har råd til å være med på, som gjør at i et samfunn som i stor grad er preget av kjøpefest, er det noen som holdes utenfor, og som syns det er belagt med skam eller at det er pinlig eller flaut, og som bortforklarer. Barn bortforklarer alle foreldres feil, hvis man setter det på spissen. Hva man selv får høre bak lukkede dører, er selvfølgelig en helt annen sak. Barn er imidlertid meget lojale bortforklarere av den fattigdommen som de opplever. Det kan man gjøre noe med!

I et av verdens rikeste land kan man gjøre noe med det, men sentrumpartiene hadde ikke det på sin blokk da de forhandlet med Arbeiderpartiet, og Arbeiderpartiet hadde ikke det på sin blokk da de lagde et forslag til statsbudsjett for neste år. Budsjettforliket innebærer at det utgangspunktet som Arbeiderpartiet hadde, som er bedre på fordelingspolitikk enn det Stortinget faktisk kommer til å vedta nå, har sentrumpartiene bidratt til å svekke. Samtidig har sentrumpartiene ikke dratt inn sine krav i miljøpolitikken i statsbudsjettet med noen særlig tyngde. Etter SVs oppfatning har man fått en samling i sentrum, der den delen av Arbeiderpartiets politikk som vi liker dårligst, nemlig miljøpolitikken, og den delen av sentrumpartiens politikk som vi liker dårligst, nemlig fordelingspolitikken, har fått gjennomslag. Og det syns vi ikke er å bruke mulighetene i mulighetenes land.

SV er nå i den situasjon at vi har en stor politisk oppgave å gjøre i Norge. Et stort ansvar hviler på oss, fordi det er i den grad vi klarer å utfordre sentrumpartiene og Arbeiderpartiet på fellesgodene og standarden i den offentlige sektoren, at vi kan få til nettopp dette. Vi står alene igjen med å si at det er blant de topprioriterte saker. Og grunnen til at vi gjør det, er følgende: Den viktigste fordelingspolitikken framover, er å sørge for at det store flertallet i Norge slutter opp om en offentlig sektor med liv og lyst og ønsker å bidra f.eks. til skolesektoren. Folk flest i Norge kommer ikke til å finne seg i en standard på skolen som er betydelig dårligere enn den man er vant til hjemmefra. I gamle dager da fattigdommen var mye mer utbredt i Norge enn det den er nå, opplevde de fleste barn en bedre standard på skolen enn hjemme. Den gangen hadde en del så dårlig råd at de måtte byttelåne sko for å gå på skolen. Det var ganske viktig. Nå er det standarden på næringsbygg og alt i privat sektor som det lyser av, og

som er bedre enn det de fleste barn har hjemme, mens det det offentlige bidrar med, er dårligere. Det kommer ikke til å sikre oppslutning om offentlig sektor framover. Derfor må vi sørge for at standarden heves. Den jobben vil SV gjøre.

Når det gjelder miljøspørsmål, er vi i den situasjonen at klimaet endrer seg. Alle kan se det, og ingen forskere kan utelukke at det har med menneskeskapte utslipp å gjøre. Selv om man nå noen steder kan glede seg over godt vær på Vestlandet, begynner kanskje noen å bli litt bekymret når lakseegg tørker inn. Klimaforskerne kan ikke gi særlig håp om betydelig bedring av klimaet på Vestlandet framover. Tvert imot kommer det til å regne mer der det regner mye fra før. I et lite område rundt Bergen kommer det til å regne 40 pst. mer i 2020 enn nå hvis klimaforskerne får rett. Det er bare å kjøpe inn nye paraplyer! Eller man kan gjøre noe med det.

Ingen land i Europa har klart å legge om transportsektoren skikkelig og offensivt. I Norge vil man i år 2001 føre en politikk for større CO₂-utslipp på transportsektoren. Når man setter ned bensinavgiften og samtidig fører en økonomisk politikk som gjør at NSB nedlegger ruter, bussruter rundt omkring i mange fylker nedlegges, standarden på kollektivtrafikken i de store byene er sånn at for mange foretrekker privatbil framfor å ta buss og bane, er det en politikk for økte CO₂-utslipp.

Det er også fryktelig dårlig nytt for miljøet at det i dag er blitt kjent at Regjeringen vil gå inn for bygging av et nytt gasskraftverk på Skogn. Det går den gale veien – 2 millioner tonn i økte CO₂-utslipp. Den jobben må SV ta ansvar for å gjøre framover, og da er det ikke sånn at man til enhver tid kan være den som går i bresjen for lavere skatter og avgifter morgen, middag og kveld. Da er det rett og slett sånn at velgerne må utfordres og mobiliseres, sånn at vi gjør det som er viktigst for fremtiden. Hvis ikke, arver barna våre mye større problemer på dette feltet enn det vi selv arvet fra dem som var foran oss. Det er et ansvar for fremtiden.

Når det gjelder bekjempelse av fattigdom, er det bare vi som faktisk kommer med forslag om hva som kan gjøres neste år hvis man er opptatt av å bekjempe fattigdom blant barn.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tom Thoresen (A): Jeg tror Kristin Halvorsen har helt rett i at det brer seg uro over de tingene vi ser nå som kan tyde på at det kan være en menneskeskapt klimaendring på gang. Nå er forholdet det at de klimaenslagene som kan synes litt dramatiske, ikke bare er et norsk fenomen, det er et internasjonalt fenomen. Derfor tror jeg også at vi alle – kanskje med unntak av Fremskrittspartiet, som det eneste norske parti som i hvert fall hittil har påstått at CO₂-utslipp ikke er noe problem – først og fremst må sette innsatsen inn på de internasjonale forpliktende avtalene. Derfor er vi bekymret for det som nylig skjedde i Haag, og derfor er det kanskje også den viktigste miljøpolitiske oppgaven i Norge å styrke vår inter-

nasjonale innsats for å få klimaavtalene på plass. Hvis ikke det går, så går det ikke, for å si det på den måten.

Så er det selvfølgelig en partipolitisk strid, som vi alle kjenner til, rundt gasskraftverk og andre utslipp i Norge, om hva som totalt sett vil være det beste for klimaløsningsene. Den debatten har vi hatt mange ganger, og den vil komme vi tilbake til, så den vil jeg ikke ta opp her.

Men jeg vil også minne om at når det gjelder utslipp f.eks. fra biltrafikken, så er Norge slik skapt at det er mange distrikter i landet som vil bli uforholdsmessig rammet ved høye bensinpriser. Og selv med den reduksjonen på avgiften som vi får nå, blir ikke bensinprisen vesentlig rimeligere. Jeg tror at her er det selvfølgelig – og jeg respekterer det – klart fram for mange partipolitiske markeringer, men her tror jeg også at oppgaven er så formidabel at den kaller på litt samarbeid.

Presidenten: Presidenten må be om at også taletiden respekteres.

Kristin Halvorsen (SV): Ja, det er helt riktig som representanten Tom Thoresen sier, at klimaspørsmålet er en internasjonal utfordring. Hvis det regner litt mer, er det rett og slett sånn at folk dør av det i de fattigere deler av verden. At været blir såpass mye voldsommere at det har meget dramatiske konsekvenser, og særlig for den fattigste delen av verdens befolkning, betyr ikke at ikke vi må gjøre hjemmeleksen selv. Det betyr nettopp at hoveddelen av de reduksjonene som Norge har forpliktet seg til å gå med på, må vi gjøre selv her hos oss, for man kan ikke føre en politikk som gjør at i-landene stort sett skal kunne kjøpe seg fri, og at u-landene skal ta hovedbelastningen.

Det er veldig beklagelig at forhandlingene i Haag brøt sammen. Vi er ikke veldig imponert over at Norge ikke har kunnet kjøre et mer progressivt løp i forbindelse med de forhandlingene. Det håper jeg vi kan ta opp i en egen debatt senere.

Tom Thoresen sier at vårt land er sånn laget at det er vanskelig å gjøre noe for å få folk til å kjøre mindre bil. Det er ikke sant. Oslo er sånn laget at det er mulig å satse på en effektiv kollektivtrafikk, og i Oslo har bilismen økt med 15 pst. fra 1992 til 1998. Det er å gå baklengs. I distriktene er det mange som ikke har noe annet alternativ. Det vi må gjøre, er, som f.eks. SV har lagt inn et forslag om, nemlig å redusere årsavgiften på bil for dem som bor i distriktene, og som vi respekterer har større behov for bil enn andre, men ikke sette ned bensinavgiften i Oslo og Akershus, sånn at vi kjører enda mer enn før.

Kenneth Svendsen (Frp): Den store forskjellen mellom Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti er troen på det enkelte individ, enkeltmennesket. Der Fremskrittspartiet foreslår kraftige skatte- og avgiftslettelser for dem som tjener minst, foreslår Sosialistisk Venstreparti en økning. Grunnen til det er selvfølgelig at Fremskrittspartiet tror at det enkelte individ selv er i stand til å velge f.eks. hva slags kulturtilbud de skal benytte seg av. Skal man høre på en klassisk konsert, eller skal man gå

på popkonsert? Skal man overvære et teaterstykke, eller skal man gå på en revyforestilling? SV derimot ønsker å ta pengene fra folk, slik at de kan velge på vegne av befolkningen, f.eks. å bygge opera i Oslo.

Det samme gjelder barnepass. Fremskrittspartiet konkluderer med at foreldrene skal ha valgfrihet med hensyn til om de selv skal passe barna, eller om de skal bruke dagmamma eller barnehage. SV derimot ønsker på vegne av foreldrene å velge at det skal brukes barnehage. Det samme gjelder også fritt skolevalg. Fremskrittspartiet ønsker at elevene i samarbeid med foreldrene skal få velge hvilken skole elevene skal gå på. SV ønsker å velge på vegne av elever og foreldre. Dette kaller Fremskrittspartiet formynderi og mangel på respekt for det enkelte mennesket.

SV tror ikke at vanlige folk er i stand til å ta egne avgjørelser til beste for seg selv. Det synes vi er et overformynderi og en ovenfra og nedad-holdning som er grov. Mitt spørsmål til Halvorsen blir derfor: Hvem er den rette til å velge på vegne av barna? Er det SV, eller er det foreldrene?

Kristin Halvorsen (SV): Ja, det var vel sist gang jeg var med i en skoledebatt, at jeg hørte et innlegg i tråd med denne replikken og omtrent på samme saklighetsnivå.

For et par dager siden fikk jeg en telefon fra en meget fortvilet ung kvinnelig velger i Oslo som sa at nå går prisen på min barnehageplass opp med 600 kr pr. måned, og det er ikke sikkert at vi har råd til å ha ungen vår der lenger. Det er frihet, det! Hadde det vært Fremskrittspartiet som skulle bestemme, hadde den plassen vært enda mye dyrere. Det hadde blitt ufrihet, det!

Når Fremskrittspartiet snakker om frihet, snakker de om et samfunn der alle skal få én sjekk fra staten, og så skal man få lov å gå rundt og shoppe på den. Man skal få en skolesjekk hvis man har en unge i skolealder. Jeg kunne ha sendt ungene mine på kryss og tvers rundt i Oslo, og så skulle de ha shoppet seg en skoleplass et eller annet sted.

Det de aller fleste foreldre er opptatt av, er: Får jeg inn ungen min på den nærmeste skolen? Hvordan kan vi være med på å bidra til at den nærmeste skolen, skolen i lokalmiljøet, blir et godt og trygt sted for ungene våre å være? Vi roper ikke etter å kunne sende ungene våre byen rundt. Vi roper etter et trygt lokalmiljø. Det er fordi mennesket er så finurlig og godt skapt, at det kan tenke én omdreining. Og da er det mange som tenker, og enda flere som burde tenke, at hvis vi løser noen oppgaver i fellesskap, blir det *mer* frihet for alle. I mellomtiden kan Fremskrittspartiets velgere se fram til en frihet der de kan kjøre rundt i bil, riktignok i kø, med hver sin sjekk.

Ivar Kristiansen (H): La meg starte med å si at jeg på mange måter deler Kristin Halvorsens fattigdomsbeskrivelse av forholdene i Norge i dag. Det er særdeles uverdige, og det bør få noen hver til å ta innover seg hvordan det offentlige er i stand til å løse sine kjerneoppgaver i dette samfunnet. Vi har alskens sikkerhetsnett på plass

for å ivareta de vanskeligstiltes situasjon, men vi klarer det ikke i det landet som SV beskriver som et land som flyter over av melk og honning. Norsk økonomi går på høygir.

Så gir også Kristin Halvorsen inntrykk av at lommeboka er i ferd med å bli en kroppsdel for folk flest. Jeg er ikke helt sikker på om det er riktig, men iallfall er eierne av millioner av lommebøker rundt omkring i dette landet til enhver tid opptatt av å beholde mest mulig av innholdet, slik at man skal være i stand til å klare sine forpliktelser selv. Når vi går nærmere inn på SVs budsjettforslag, ser vi at dette mer eller mindre er et attentat mot den personlige lommebok. Det er et angrep på barnefamilierne, folk i etableringsfasen. Det er et distriktsfiendtlig budsjett.

SV sier så fagert: Flytt jobben, ikke menneskene. Men man bidrar på alle vis til å gå til angrep på konkurranseutsatte arbeidsplasser. Ikke bare gjelder det konjunkturavgift og innføring av elavgift, nei, på alle vis legger man seg langt over Stoltenberg og Bondeviks skatte- og avgiftsforslag. Da må spørsmålet bli: Hvor finner vi de konkurranseutsatte arbeidsplassene i dette landet? Dette vil det være nokså interessant for folk flest å finne ut av.

Stort sett vil jeg bare slå fast at det er et næringsfiendtlig budsjett, med ett unntak: SV ønsker å fjerne sjokoladeavgiften. Det kan tyde på at det er sjokolade Kristin Halvorsen ønsker å dele ut til velgerne i den kommende valgkamp.

Kristin Halvorsen (SV): Ja, vi regner med at sjokoladeavgiften blir den viktigste og mest sentrale saken i neste valgkamp.

Grunnen til at SV går løs på en del avgifter og foreslår å fjerne dem, er at vi har et avgiftssystem med en del kuriøse innslag som først og fremst kan forklares historisk, og ikke ut fra hvordan det hadde vært lurt å utforme et skatte- og avgiftssystem i dag. Høyre er selvfølgelig hjertelig velkommen til å være med på å rydde opp i det. Vi ønsker oss et skatte- og avgiftssystem som fører til omfordeling, som er rettferdig, men som ellers er målrettet ut fra miljøpolitiske og helsepolitiske målsettinger.

Ellers er innholdet i denne replikken tull og tøys og ikke sant! Det er rett og slett sånn at SV er det mest næringsvennlige partiet i Norge. Og hvis man tenker på hvordan man skal utvikle en næring for framtiden, må man gjøre hjemmeleksen sin i miljøpolitikken, for de bedriftene som ikke klarer å omstille i tide i miljøpolitikken, kommer til å gå dukken. Derfor er det selvfølgelig en del miljøavgifter som næringslivet protesterer på første gangen. Men vi har veldig gode erfaringer med at de tar utfordringene og klarer å omstille seg etter hvert. Det er om å gjøre å finne akkurat det smertepunktet som fører til omstilling. Og det er fornuftig, framtidsrettet politikk. Det er SV som satser på at den grønne kunnskapsøkonomien skal erstatte den svarte oljeøkonomien framover. Det er framtidsrettet og god næringspolitikk, så her er det ingen motsetninger. Og alle som er opptatt av næringsvirksomhet framover, burde rett og slett vært kjempeopp-

tatt av skole og utdanning. Og så burde de vært 100 pst. enig med SV i vårt forslag på forskning.

Presidenten: Presidenten vil vise til § 38 i Stortingets forretningsorden om parlamentariske uttrykk.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er grunn til undring over Kristin Halvorsen sine reaksjonar på budsjettavtalen mellom sentrumspartia og Arbeidarpartiet. Ho som er opptatt av miljø, kunne brukt eit anna ordval når kollektivtrafikken vitterleg er styrkt og ei rekkje tiltak faktisk har fått plass på energi- og miljøkomiteen sitt budsjett.

Ho som er opptatt av fordeling, bagatelliserer at kommunane faktisk vil få 1 250 mill. kr meir. Mange vanskelege kutt kan ein dermed unngå. Det er òg slik at det vil bli ei ytterlegare styrking fordi det er lagt inn meir midlar både til psykiatri, til vertskommunane, til kvalitetstiltak i ungdomsskulen og til kulturtiltak.

Regjeringa hadde kutta bustøtta med 160 mill. kr. Det er reversert. Det er faktisk ei betre fordeling å syta for at uføre og alderspensjonistar får denne bustøtta tilbake.

Mest overraska er Senterpartiet over utfallet mot halvert matmoms. Vi trudde faktisk Kristin Halvorsen var klar over at billegare mat og fritak for moms på persontrafikk betyr meir for låginntektshushald enn for dei som tener mest, anten dei er åleine eller er barnerike.

I Aftenposten på søndag seier Kristin Halvorsen under overskrifta «Slitsomt i SV» at ho skal «bli flinkere til å forhandle om sine hjertesaker med de andre partiene på Stortinget, også sentrumspartiene og Høyre. Dette er en forutsetning for å oppnå mer innflytelse i norsk politikk.»

Har ho kome nærmare dette målet med den tonen ho har lagt an i finansdebatten?

Kristin Halvorsen (SV): Det er mulig at representanten Meltveit Kleppa og undertegnede må ha et snarlig forsoningsmøte, men det er altså ikke mulig å få til en styrking av offentlig sektor og de sakene som jeg har snakket om, ved bare å gå rundt og skryte av smuler som sentrumspartiene har fått til sammen med Arbeiderpartiet. Sorry, men da oppnår ikke SV noen resultater. Og jeg gjør det gjerne i en tone som både kan utfordre og lirke i forhold til sentrumspartiene.

Nei, SV har prioritert annerledes. Sentrumspartiene har sin prioritering. SV har prioritert annerledes. Vårt budsjettalternativ ville betydd et voldsomt mye høyere ambisjonsnivå på kommunesektoren og fellesgodene enn det sentrumspartiene har lagt inn. Og det er rett og slett fordi vi tror at hvis vi ikke får opp standarden på det veldig mange mener er viktigst, blir tjenestetilbudet dårlig. Men det blir også sånn at mange ikke vil finne seg i det, og vil søke til privatiserte og kommersielle løsninger. Det tror vi er en dårlig vei å gå.

Også på kollektivtrafikk er SVs forslag mye bedre. SV foreslår nullsats på kollektivtrafikk. Det betyr at på kollektivtrafikk får man fradragsmulighet, mens forliket betyr at man har fritak. Det er et dårligere forslag.

SV har en svær jobb å gjøre i norsk politikk. Jeg gjør det gjerne i en sånn tone at Senterpartiet og SV er i en god dialog, men vi føler et veldig stort ansvar for at man bruker de mulighetene man har i mulighetenes land, på det som er aller viktigst for framtida. (Presidenten klubber.) Da er miljøpolitikken viktigere enn å sette ned bensinprisene, og da er fellesgodene viktigere enn å sette ned momsene på mat.

Presidenten: Det er også viktig å holde taletiden!

Gunnar Kvasheim (V): Jeg registrerer at SV-lederen er misfornøyd med at partiet hennes har liten innflytelse i norsk politikk. Det er forståelig, ikke minst sett på bakgrunn av det gjennomslaget som Venstre og de andre sentrumpartiene har fått i budsjettet.

SVs manglende innflytelse skyldes ikke primært situasjonen i norsk politikk, den skyldes SVs situasjon. Et parti som er for sosialistisk republikk utmeldt av NATO, havner lett på sidelinjen i norsk politikk. SVs hovedproblem er altså ikke en periodisk feil som det er lett å gjøre noe med, men partiets generelle stand og stilling. Også når en ser på reaksjonene på det budsjettforliket som er inngått, viser de klart at SV ønsker å være et seminarparti. Man forstår ikke budsjettforhandlingenes praktiske verden.

Fra en rekke hold har sentrumpartiene fått anerkjennelse for de endringene som er gjort i en miljøriktig retning på budsjettet. Samlet er det nå, inkludert det som gjelder kollektivtransport, snakk om å flytte penger i miljøtiltak på over en halv milliard kroner. I tillegg kommer en rekke konkrete forslag som bidrar til å tegne en helt annen miljøprofil på budsjettet enn det som var før.

Så er det liksom dette med bensinprisen som er det store ankepunktet. Bensinprisen vil etter dette forliket komme tilbake til det nivået SV var tilfreds med da vi behandlet budsjettet for år 2000.

Mitt spørsmål er: Når fikk SV flyttet så store beløp i miljøriktig retning i en budsjettforhandling som det sentrumpartiene har fått til nå? Og når økte SV bevilgningene til høyskoler og universitet med 270 mill. kr i et budsjettforlik, slik sentrumpartiene nå har fått til?

Kristin Halvorsen (SV): Jeg har stor forståelse for at Kvasheim prøver å rope høyt. For det må være fryktelig pinlig for et parti som har tatt mål av seg til å være miljøpartiet på borgerlig side i norsk politikk, at også Venstre gikk med i dragsuget og bensinrusen fordi sterke næringsinteresser presset på i sommer. Det er rett og slett ikke noe rart at man prøver å rope så høyt at ikke rødmen synes helt gjennom skjermen. Det er pinlig! Vi er fryktelig skuffet over Venstre i denne saken. For hvis vi skal klare å få til de store miljøomleggingene som faktisk trengs, er det noen som må tørre å stå opp når alle andre mister hodet og tror at det mest eksistensielle spørsmålet i vår tid er om bensinprisen går ned med en krone eller litt mer, slik situasjonen var i sommer. Men da sprang altså Venstre og gjemte seg. Slik er ikke et miljøparti! Jeg beklager, det er selvfølgelig mulig å forbedre seg og

endre seg framover, men slik er ikke et miljøparti. Da trengs det litt mot, også når det gjelder.

Vi skulle hatt mye større gjennomslag i SV, mye større gjennomslag. Og det er nettopp derfor vi nå appellerer til velgerne og sier at hvis vi skal endre på miljøpolitikken, er det avhengig av SVs styrke. Hvis vi skal gjøre noe i forhold til fattigdomsproblemer i Norge, er det avhengig av SVs styrke. Hvis vi skal gjøre noe for fellesgodene, er vi avhengige av at folk er med oss og enig med oss, at vi har styrke til å forhandle for å få mest mulig til. Det har vi fått til noen ganger før, kanskje særlig på utdanningspolitikken, men vi har et ambisjonsnivå som er langt større enn dette, og mye høyere enn Venstres, tydeligvis.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Trond Giske: I vår var det noen som lurte på hva Arbeiderpartiet ville gjøre i regjering. Hva var visjonene? Hva var vår retning? I statsbudsjettet gir vi svar: en massiv satsing på fellesskapet, på fellesgodene. Aldri før har vi satset mer på helse enn i dette budsjettet. Aldri før har vi satset mer på omsorg for dem som trenger det. Og aldri før har vi satset mer på utdanning enn det vi skal gjøre i 2001.

Velgerne mener ofte at vi politikere må være mer opp-tatt av handling enn av prat. Jeg er enig. Man har pratet om mer penger til skolen; vårt budsjett gir kommunene nye milliarder som vil komme skolene til gode. Man har pratet om gratis bøker i videregående skole; neste høst vil elevene spare tusenvis av kroner i bokkjøp. Man har pratet om livslang læring; budsjettet gir 50 mill. kr mer til den store kompetansereformen. Man har pratet om IKT i skolen; budsjettet gir 100 mill. kr mer til satsing bare i år 2001. Det betyr mer til nytt utstyr, mer til moderne læremidler og mer til oppbygging av lærernes kunnskaper og kompetanse.

Uten dyktige lærere får vi aldri en god skole. Derfor må vi rekruttere de beste. Man har pratet om en god lærerlønn, en bedre lærerlønn; vi har sørget for at lærerne får 30 000 kr mer i lønn, noen opp mot 50 000 kr mer. Helga Hjetland sier i Dagsavisen 1. juli: «Her har Arbeiderpartiet gjort en flott jobb og fulgt opp løfter med konkret handling.» Jeg kan vanskelig si meg uenig.

Det sies av og til at det ikke er noen forskjell på partiene i Norge. Men debatten om statsbudsjettet avdekker en grunnleggende forskjell, dypere enn små prosenter på noen budsjettposter. Høyrepartiene snakker ofte om enkeltmenneskets frihet. Men hva slags frihet er det de velger å ta vare på? Jo, det er friheten for de høytlønnte fra å bidra mer til fellesskapet, friheten for én generasjon til å bruke opp naturverdier oppspart gjennom millioner av år, friheten for verdens rikeste land til å slippe å hjelpe verdens fattigste. Arbeiderpartiet og sentrum velger i budsjettforliket å arbeide for viktigere friheter: frihet for alle barn til å kunne gå i en skolefritidsordning uansett foreldrenes økonomi, frihet for alle til å ha råd til å være hjemme fra jobben når de er syke, frihet for mennesker i fattige land til å få vaksiner og grunnleggende utdanning.

(Statsråd Giske)

Det er våre friheter, og det er en annen type frihet enn det høyresiden snakker om. Høyresiden sier at de står for frihet for enkeltmennesket. Det er ikke det de gjør, i virkeligheten står de for frihet for enkelte mennesker.

Vi vil ha en god distriktspolitikk. Høyre og Fremskrittspartiet kutter i overføringene. Vi øker hjelpen til de fattigste i verden; høyrepartiene reduserer den. Vi vil styrke fellesgodene; høyresiden svekker dem. Vi vil gi muligheter og frihet for alle, ikke bare for de få. Derfor er jeg glad for at Arbeiderpartiet og sentrum nok en gang har blitt enige om statsbudsjettet for Norge. For andre år på rad er det vi som utgjør flertallet, og ikke bare et flertall gjennom subsidiær stemmegivning, men gjennom en helhetlig enighet om et helhetlig budsjett. Faktisk er det slik at bare tre ganger de siste 15 årene har sentrumpartiene funnet sammen med Høyre og Fremskrittspartiet. Det er i samarbeid mellom Arbeiderpartiet og sentrum vi får flertall for satsing på høyere utdanning. Det er her vi skaper flertall for en sterk og aktiv folkekirke, det er her vi skaper flertall for milliarder avsatt til forskningsformål, det er her vi kan skape flertall for en satsing på fellesskolen, for et likeverdig utdanningstilbud for alle. Og det er her vi skaper det budsjettet og det flertallet uten å sende regningen til unge i etableringsfasen gjennom høyere rente, eller å ta fra de kommende generasjonene ved å spise fra oljefondet.

Derfor håper jeg at dette budsjettforliket peker framover, og at vi nå bruker det flertallet vi har i denne salen, til å skape en mer rettferdig fordeling, en mer solidarisk politikk og mer framtidsrettede løsninger enn dem som høyrepartiene byr oss.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ursula Evje (Frp): Statsråden har vært med på en økning av bevilgningene til kvalifiserende forkurs ved universiteter og høyskoler her til lands. Fremskrittspartiet betviler ikke at det er et stort behov for disse kursene all den tid grunnutdanningen ikke holder den nødvendige kvalitet.

Behovet for generelle kvalifiseringskurs bekrefter denne oppfatningen, som synes å være forankret både i undersøkelser fra Norge og fra utlandet, og spesielt siden våre studenter ikke lenger har carte blanche til å søke studier i utlandet. Spesielt bekymringsfullt er det innenfor matematikk, der kun 15 pst. har den nødvendige minst ett års fordypning på mellomtrinnet.

Det store behovet i norsk utdanning er en kvalitetsforankring av skolens innhold og elevenes utbytte, uavhengig av foreldrenes økonomi eller formuesforhold, og ikke i samme grad skolefritidsordningen, som synes å være et stort punkt.

Fremskrittspartiet vet at statsråden i større grad er opptatt av de organisatoriske rammetiltak. Det er her statsråden vektlegger sin såkalte utvikling av den norske skolen. Når vil statsråden rette blikket mot innholdet og den kvalitet som finnes i dialogen mellom lærer og elev? Ser statsråden at en bedre faglig kvalitet gir eleven bedre utbytte av skoledagen, samtidig som det sparer den en-

kelte elev og samfunnet for unødvendige kostnader til prekvalifisering ved opptak til høyere utdanning?

Statsråd Trond Giske: Jeg deler representanten Evjes engasjement for innholdet i skolen. Selvsagt må vi ha fokus på kvalitet, vi må ha gode tilbakemeldinger fra elevene om hvordan de opplever sin lærings situasjon, vi må ha deltakelse, vi må ha ansvar for egen læring, for utvikling av utstyr og innholdet i pedagogikken. Men da tror jeg ikke det er noen løsning å gå tilbake til den gamle kate-terundervisningen, som Fremskrittspartiet har gjort seg til talsmann for. Det er ikke noen løsning, som det står i Fremskrittspartiets program, å ha en kraftig økning av «straffelekse, igjensitting og utvisning», innføre karakterer fra femte klasse, eller ta bort den retten som 16-åringene har til å gå i videregående skole. Det er en fundamental kløft mellom den utdanningspolitikken som Arbeiderpartiet står for, og den som Fremskrittspartiet står for.

Kvalitet er meg at hver enkelt elev får en sjanse til å utvikle seg og sine muligheter ut ifra det utgangspunktet man har, få en tilpasset undervisning i et fellesskap med andre elever. Men da må skolen tilføres ressurser, og da går det ikke som Fremskrittspartiet har gjort i årets forslag til budsjett for 2001, å redusere utdanningsbevilgningene med nesten 1 milliard kr i forhold til det som sentrum og Arbeiderpartiet nå har kommet fram til – 200 mill. kr på SFO, 200 mill. kr på språklige minoriteter, fjerne all støtte til kulturskolene, kutt i folkehøyskolene, kutt i studieforbundene, osv. Da må vi bruke ressurser på skolen, bare på den måten kan vi få kvalitet.

Jeg deltar gjerne i diskusjoner med representanten Evje om hvordan vi skal få til den kvaliteten, hvordan vi skal stille krav til skolene våre, til lærerne våre og til elevene våre, men også hvordan vi skal gi dem nok ressurser til at de skal ha de mulighetene som de fortjener.

Arne Lyngstad (KrF): Statsråden ønsker handling i utdanningspolitikken, og der er jeg enig med ham. Han trakk også fram gode eksempler, satsing på lærere og IKT, som det er tverrpolitisk enighet om. Men hvor var handlingsevnen til statsråden når det gjelder høyere utdanning og forskning? Universitets- og høyskolesektoren er viktig for grunnforskningen og rekrutteringen. Universitet og høyskoler har ansvar for grunnforskningen. En satsing på universitet og høyskoler er derfor en satsing på grunnforskning, og videre har de ansvar for å sikre oss godt kvalifiserte mennesker i nærings- og samfunnsnivå.

En hovedkritikk av Regjeringens budsjett har vært at forskningen og høyere utdanning ikke var prioritert. Enkelte har sagt at Regjeringens budsjettforslag er tidenes dårligste universitetsbudsjett. Statsråden skal få slippe å kommentere akkurat det, men kritikken peker på manglende prioritering av høyere utdanning og dermed grunnforskningen.

I budsjettarbeidet har det vært viktig for Kristelig Folkeparti å sikre grunnforskningen og starte opptrappingen av forskningen opp til gjennomsnittlig OECD-nivå.

Vi øker bevilgningene til universitets- og høyskolesektoren med over 250 mill. kr. Vi øker avsetningen til

Forskningsfondet med en halv milliard kr mer enn det Regjeringen hadde lagt opp til. En satsing på forskning og høyere utdanning er en satsing på fremtiden.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Er han glad for en budsjetttavtale som hindrer nedbygging av universitets- og høyskolesektoren?

Statsråd Trond Giske: Jeg aksepterer at institusjoner og andre i en budsjettssituasjon bruker forskjellige uttrykk for å «lobbyere» for sine interesser og få mest mulig ut av Stortinget. Men når man karakteriserer utdanningsbudsjettet for høyere utdanning som tidenes dårligste, da mangler man grunnleggende kunnskap om norsk utdanningshistorie. Faktum er i hvert fall at med det budsjettkompromisset som sentrum og Arbeiderpartiet står sammen om, er det tidenes beste utdanningsbudsjett for høyere utdanning. Aldri før har vi brukt så mye penger på høyere utdanning som det vi skal gjøre i 2001.

Men det som jeg synes er interessant, er at sentrumspartiene i løpet av de sju – åtte månedene som har gått siden de satt i regjering, har forandret seg fundamentalt. Det som var akkurat passe eller mer enn nok da de satt i regjering, er nå blitt altfor lite. Da Stortinget vedtok som mål at Forskningsfondet skulle ha 10 – 15 milliarder kr innen år 2005, var sentrumspartiene motvillige. Nå har vi økt fondet med 4 milliarder kr i løpet av et halvt år, til 7 milliarder kr. Vi ligger langt foran ruten. Da mener sentrum at det er altfor lite, og plusser på enda en halv milliard kr. Da sentrum laget en skolepakke på 900 mill. kr i løpet av fire år, og vi kommer med et budsjett som er 100 mill. kr over det – 1 milliard kr på fire år – så sier plutselig sentrum i opposisjon at det er altfor lite, og plusser på enda noen millioner kr. Det samme gjelder høyere utdanning. Hvis vi hadde videreført Lilletuns utdanningsbudsjett når det gjelder høyere utdanning, med de kuttene som allerede lå inne, og som måtte konsekvensjusteres inn i budsjettene etterpå, hadde vi kommet ut omtrent akkurat på det nivået som Arbeiderpartiet la fram.

Det er selvsagt ingen fagstatsråd som har noe imot å få påplussinger i Stortinget så lenge det foregår innenfor en ansvarlig ramme. Men å karakterisere vår utdanningspolitikk og forskningspolitikk som å stå tilbake for det sentrum stod for, tror jeg ikke er i tråd med fakta.

Inge Lønning (H): Det er nok ikke bare sentrum som forandrer seg. Det forekommer så menn i de beste kretser når man skifter fra opposisjon til regjeringssposisjon.

Statsråden var opptatt av prat, og det var ingen som pratet mer om betydningen av satsing på forskning enn Arbeiderpartiet da vi behandlet forskningsmeldingen. Så kom et langt intermessio, hvor Regjeringen ikke var enig med seg selv om hvilken statsråd som skulle ha ansvaret for forskningen. Det var kanskje derfor statsråden i sitt ellers glødende innlegg glemte forskningen og forbigikk den i taushet. Sannheten er at Regjeringen har valgt hverken – eller. Hverken næringsministeren eller utdannings- og forskningsministeren har gjort noe for å følge opp den målsettingen Arbeiderpartiet selv var med på å definere da vi behandlet forskningsmeldingen.

Norges forskningsråd har konstatert at man med Regjeringens forslag i beste fall ville stå på stedet marsj i forhold til målsettingen om å nå gjennomsnitt av OECD-landene – i beste fall. I verste fall ville avstanden ha økt. Nå har heldigvis forliket med sentrum bedret de aller verste sidene ved dette, bl.a. rasingen av universitetsbudsjettene, som universitetsdirektør Rommetveit i Bergen har karakterisert som den mest alvorlige i hans tid som universitetsdirektør.

Nå erklærte statsråden uten videre at det var flertallet, med sentrum, som sikret at det ble avsatt milliarder til forskningsformål. Jeg må minne om at Høyre har foreslått en ½ milliard kr mer enn det forliket går ut på. Det var Høyre og Arbeiderpartiet som i fellesskap opprettet dette fondet.

Jeg har et spørsmål til. Forliket har ført til at statsrådets forsøk på konsekvent forskjellsbehandling av private skoler og folkehøyskoler når det gjelder lønnskompensasjon og når det gjelder bevilgninger, er blitt rettet opp. Statsråden erklærer selv i siste nummer av Skolefokus at han er motstander av alle private skoler, fordi de medfører ensretting. Betyr dette at Regjeringen og Arbeiderpartiet nå er med på ensrettingen?

Statsråd Trond Giske: La meg ta det siste først. Vi følger den lønnskompensasjonsordningen som Bondevik-regjeringen før oss fulgte, når det gjelder vårt framlegg til statsbudsjett. Jeg har ikke uttrykt til Skolefokus at jeg er imot alle private skoler. Tvert imot – jeg har faktisk godkjent opptil flere private skoler i min statsrådssamtale, og jeg må også selvsagt forholde meg til det lovverket som denne salen har satt. Så det er ikke slik at jeg på noen som helst måte har endret oppfatning om privatisering av norsk skole.

Så til forskningen i forhold til OECD-nivå. Det er ikke den offentlige forskningsinnsatsen i Norge som saker akterut i forhold til OECD-nivået. Der ligger vi faktisk omtrent på nivå med OECD. Der vi ligger langt etter, er på den private forskningen, og der har vi lagt inn tiltak i statsbudsjettet for å stimulere den. Det betyr ikke at vi ikke skal øke den offentlige forskningen også i fremtiden, fordi vi på grunn av vår næringsstruktur antakelig må ha en større offentlig innsats i forskning enn andre land. Når det gjelder Forskningsfondet, ligger vi langt foran den opptrappingsplanen som Stortinget har satt. Hvis jeg fortsetter i det tempo som jeg har hatt i min statsrådssamtale når det gjelder oppbyggingen av Forskningsfondet, vil vi i år 2005 ikke ha et fond på 10–15 milliarder kr. Da vil vi ha et forskningsfond på 40 milliarder kr, så der er vi, vil jeg si, forholdsvis godt i rute.

Det er greit at Høyre slår seg på brystet over sin forsknings- og utdanningssatsing. Men noe av det første jeg gjorde som statsråd, var å besøke Zambia. Der så jeg skoler bygd for norske bistandspenger, for å gi ungene fire år i grunnskole. Der så jeg skoler bygd for norske bistandspenger, for å gi lærere etter- og videreutdanning eller kvalifikasjoner. Der så jeg barnehjem bygd for norske bistandspenger, for å gi ungene opplæring om hiv og aids, fordi én million barn er uten foreldre på grunn av

aidsepidemien. Da er det ganske fortvilet å se at Høyre betaler sin utdanningsattsing med å ta fra de aller fattigste, faktisk tre ganger så mye som de slår seg på brystet over når det gjelder satsing på høyere utdanning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Lars Sponheim (V): Behandlingen av dette budsjettet viser at sentrumspartiene er det maktpolitiske vegkryss i norsk politikk. De gode løsningene finnes i sentrum. Når Arbeiderpartiet i sitt budsjettforslag la seg ut på venstrekanten, og høyrepartiene enda lenger ut til høyre i sine alternativer, har det gitt et stort rom for sentrum i norsk politikk. Det er i dette rommet løsningen for 2001-budsjettet er funnet.

Sjelden har en regjerings forslag vært dårligere, og sjelden har det vært nødvendig å flytte på så store summer i en budsjettbehandling. Det måtte nettopp norgesrekord i budsjettendringer til for at et katastrofalt budsjett for arbeidsplasser, nyskaping og miljø skulle få en akseptabel profil. Sentrum har gått en lang budsjettur med Arbeiderpartiet. Budsjettavtalen innebærer omprioriteringer på nærmere 22 milliarder kr. Det er ikke overraskende at sentrale arbeiderpartipolitikere er mer fornøyd, iallfall på viktige områder, med budsjettavtalen enn med sitt eget forslag.

Avtalen innebærer på ingen måte at ikke sentrum og Arbeiderpartiet er to klare regjeringsalternativer. Tvert imot viser sentrums store gjennomslag at det er styrket som alternativ til Arbeiderpartiet.

De to høyrepartiene har i år stilt seg selv utenfor ethvert samarbeid gjennom sine ytterliggående budsjettalternativer. Mens Høyre i Oslo kom Venstre i møte ved å være med på å satse 1,6 milliarder kr på kollektivtrafikk de neste årene, velger Høyre på Stortinget motsatt strategi. Brutale kutt på kollektivtrafikk og kultur, på bistand til verdens fattigste, på sykelønn og på distrikts- og næringsutvikling, på kommuner og velferd osv. utelukker i dette budsjettet samarbeid med høyrepartiene for alle andre partier.

Dette budsjettet innebærer at Venstre og sentrum har fått gjennomslag for flere viktige, langsiktige endringer. Statsbudsjettet er viktig gjennom de prioriteringer som skjer fra år til år. Men enda viktigere er de langsiktige føringene som legges i budsjettet.

Fjerning av investeringsavgiften er et slikt stort, langsiktig løft for det nyskapende Norge, for alle de nye bedriftene som skal finansiere velferden i årene som kommer.

En annen viktig reform er den store skatteomlegging som Venstre og sentrum har fått gjennomslag for, og som skal innføres fra 2002. Reformen innebærer et langt enklere og mer rettferdig skattesystem, med flatere skatt og fjerning av delingsmodellen. Dermed kan vi sikre framtidens næringsliv og verdiskaping.

En nytt skattesystem med redusert marginalskatt og økt bunnfradrag vil øke arbeidstilbudet og gjøre det mer lønnsomt å arbeide. Samtidig beholdes nøytraliteten i skattesystemet, med lik beskatning av ulike typer kapitalinntekt. Kraftig økning av bunnfradragene vil først og

fremst komme dem med de laveste inntektene til gode. Dermed sikrer vi bedre fordeling og sosial profil i skattesystemet.

Sentrums gjennomslag innebærer også et skikkelig løft for forskning og nyskaping. Det satses over 300 mill. kr mer på universiteter, høyskoler og forskning. Budsjettavtalen innebærer videre en kraftig opptrapping for miljøet. Persontrafikk unngår moms, og elbiler får nullsats. Det satses 190 mill. kr på opprusting av kollektivtrafikken og godt over 100 mill. kr på øvrige miljøløstak og energiøkonomisering.

Resultatet har også blitt betydelig bedre for det etablerte næringsliv. Næringslivet og det frivillige Norge slipper Arbeiderpartiets økning i arbeidsgiveravgiften. Fjerning av aksjerabatten og 80 pst.-regelen er slått tilbake. De viktigste forverringene i delingsmodellen er unngått.

En voksende og viktig næring som reiseliv unngår moms. Dermed sikres arbeidsplasser over hele Norge. Satsingen på norgesprofilering trappes opp.

Videre styrkes kommuneøkonomien med 1 250 mill. kr. Det blir godt over 100 mill. kr mer til kulturlivet og det frivillige Norge. Veginvesteringene økes, og ferjetakstene reduseres.

Markedet har reagert positivt på denne budsjettavtalen. Stramheten er beholdt, og det ligger til rette for at renteøkning kan unngås. Ingen innstramming virker mer usosialt enn en renteøkning, og det å forhindre en ny renteøkning er god fordelingspolitikk.

Norge har i dag stor mangel på arbeidskraft. Venstre vil åpne for økt arbeidsinnvandring. Vi ønsker en ærlig dør inn til Norge, der de som vil skape seg et bedre liv her hos oss, må kunne bosette seg som fullverdige borgere.

Dette budsjettet er en seier for viljen til å finne gode løsninger av hensyn til landet. Sentrumspartiene har befestet sin sentrale posisjon i norsk politikk som det naturlige regjeringsalternativet. Venstre og sentrumspartiene har i regjering og som ansvarlig opposisjon vist at vi kan styre, og vi er villig til å ta ansvar til landets beste.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe G. Fossum (A): Det er mye som tyder på, i hvert fall når en leser en del aviser, at Venstre av og til ønsker å være et mini-Høyre når det gjelder næringsliv og næringslivets betingelser. Uttalelser fra lederen i Venstre viser også at Høyres politikk på mange områder finner gjenklang i Venstre. Men ifølge en replikkrunde her i Stortinget i dag er nok ikke forholdet mellom Høyre og Venstre så veldig bra etter det som skjedde sist vår.

Fra regjeringstabullet har Sponheim vært med på samarbeid både med Høyre, Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet. Det jeg er opptatt av, er å finne ut hvem Venstre egentlig synes det er best å samarbeide med når det gjelder fordelingspolitikk. Jeg vet jo at når det gjelder forretningspolitikk, eller næringslivspolitik, synes Venstre det er greit å jobbe sammen med Høyre og Fremskrittspartiet. Men når det gjelder fordelingspolitikk – for å få et bedre system for fordeling mellom rik og fattig i dette landet – hvem vil da Venstre aller helst jobbe sammen med?

Så synes jeg nok at representanten brukte litt sterke uttrykk når det gjaldt dette budsjettet. Det var det dårligste, og det var «katastrofalt». Nå er det vel slik at om vi har flyttet 1,5 milliarder kr eller 22 milliarder kr – vi kunne ikke bli enige om det – er det en veldig liten prosent av budsjettet. Betyr det at Venstre er med på å støtte et 95 pst. katastrofalt dårlig budsjett?

Lars Sponheim (V): Venstre har aldri vært noe Mini-Høyre. Det har vært av de hersketeknikker som har vært brukt av for tiden større partier i denne salen. For det er betydelige forskjeller på Venstre og Høyre, ikke minst i synet på fellesskapssektoren og hvordan vi skal bruke staten når det er riktig å bruke staten. Venstre har ingen statskrekke. På den annen side er det riktig at her er det tangerende områder, som replikanten gir uttrykk for, når det gjelder synet på nødvendigheten av at vi har en sterk verdiskapende sektor som er i stand til å ta på seg oppgavene med å fremskaffe samfunnets inntektsside. Der håper og tror jeg vi har en del felles med Høyre.

Så er det spørsmål om fordelingspolitikken, som jeg synes er veldig sentralt, og som er mye viktigere for Venstre enn en del av opposisjonen til Venstre ønsker å fremstille det som, fordi vi er opptatt av en reell fordeling. Derfor har vi vært veldig opptatt av å få en tilnærming av skattesatser på arbeidsinntekt og kapitalinntekt. Der mener vi vi har de største og urimeligste forskjellene i det norske samfunn i dag – to sammenlignbare inntekter som kommer av henholdsvis renter, eller avkastning på kapital, og arbeid, har helt ulike skattesatser. Det har vært Venstres politikk gjennom mange, mange år – nå begynner flere og flere å bli opptatt av dette. Vi får håpe og tro at budsjettforliket kan være et gjennombrudd, når et flertall, som også inkluderer Arbeiderpartiet, har sagt at man ønsker å legge fram en skattereform som foretar en tilnærming mellom disse skattesatsene.

Så er det spørsmål om ordbruk og forandringer i budsjettet. Det er iallfall en kjensgjerning at for å kunne få til et forlik med sentrum i disse budsjettforhandlingene, var det nødvendig å gjøre historiske forandringer i det opphavlige forslaget. Noe kan selvsagt forklares med at Regjeringen valgte å legge fram en svær momsreform samtidig med statsbudsjettet – jeg innrømmer det. Men jeg bare minner om at cover charge – eller inngangsbilletten – ved forhandlingsfesten på Plaza var på 18,3 milliarder kr, og det tror jeg nok er et historisk tall.

Siv Jensen (Frp): Sponheim omtalte Fremskrittspartiets budsjett som et ytterliggående alternativ. Jeg må bare til det si at jeg er stolt av å kunne representere et alternativ til den sosialdemokratiske kraftblokken vi nå ser at sentrum har blitt en del av.

Men i går sa finanspolitisk talsmann for Venstre fra denne talerstol følgende om aksjeskatten: «de som ikke har skjont hvordan de skal unngå det, fortjener ikke bedre.» Betyr det at Venstre mener at man har sittet i et budsjettforlik og laget en skatt på aksjeutbytte som man egentlig ikke mener vil skaffe noen ytterligere inntekter til staten, at det med andre ord er enkelt å forbigå denne,

hvis man er smart nok, som Terje Johansen forsøkte å fremstille det som?

Men så er det nå engang slik at Sponheim, da han satt i regjering, og før han satt i regjering, var svært opptatt av å bedre rammevilkårene for små og mellomstore bedrifter, bl.a. gjennom redusert byråkrati. I forbindelse med dette budsjettforliket har sentrum presset fram en differensiert elavgift som betyr at mange små og mellomstore bedrifter nå må installere nye målere og gjennomføre masse kontroller for å skille mellom kraft som blir brukt til produksjon, og kraft som blir brukt til administrasjon, da disse skal avgiftsbelegges forskjellig. Er det etter Sponheims skjønn forutsigbart og en bedring av rammevilkårene for små og mellomstore bedrifter?

Og dette med forutsigbarhet: Kjell Magne Bondevik sa i replikkveksling med meg tidligere i dag at siden vi vedtar skatter og avgifter hvert år, var det rart at jeg kritiserte sentrum for tidenes skatteskjerpelse. Men det er nå engang slik at Fremskrittspartiet i det minste foreslår betydelige skatte- og avgiftsreduksjoner, som nettopp vil bedre rammevilkårene for næringslivet. Når sentrum nå har gått inn i et budsjettforlik som gir tidenes skatteskjerpelse, og i tillegg betyr tilbakevirkende kraft, synes Sponheim at dette er forutsigbart for næringslivet?

Lars Sponheim (V): Representanten Siv Jensen og jeg er tydeligvis veldig enige om en ting, og det er at Fremskrittspartiets politikk er et ytterliggående alternativ og ligger langt fra de moderate og nødvendige justeringer og løsninger som Norge trenger, og som etter mitt skjønn gir den nødvendige forutsigbarhet. Til dette er det også mange uttalelser fra ulike hold om hvilke endringer det ville føre til i det norske samfunn.

Så ble det sitert fra Terje Johansens innlegg i går. Ja, hva sa han egentlig? Han sa at når det nå er innført en midlertidig utbytteskatt for et år, er det – iallfall for de aller fleste – opp til den enkelte å velge om man vil ta ut utbytte, eller la sine egne penger bli stående og bygge egenkapital i den bedriften man er eier eller deleier i. Det er i realiteten det alternativet en står overfor. Regjeringen har også i sitt eget framlegg sagt at det kommer til å bli en tilpassing, og justerte provenyet betydelig i forhold til det inneværende år uten utbytteskatt, fordi mange vil velge det helt legale i å la pengene bli stående i den bedriften de eier, hvilket kanskje kan være ønskelig ved at en på den måten bygger egenkapitalen. Det er jo den vanligste måten å bygge egenkapital på, i det intermessoe som er, til vi får på plass et bedre og mer robust og rettferdig skattesystem som tar vare på nøytralitet mellom ulike spareformer, noe som har vært bakgrunnen for Venstres engasjement i debatten rundt dette med utbytteskatt. Ikke fordi vi ikke mener at de få som har store kapitalinntekter, skal betale mer skatt, men vi må ikke stille oss slik i et samfunn at sparekapitalen søker vekk fra den mest fornuftige sparing, nemlig den som er i bedriftene, og over på andre og for samfunnet dårligere spareformer. Jeg tror vi skal komme tilbake til det sporet når denne midlertidige perioden er over. I mellomtiden kan man bygge noe egenkapital i bedriftene, og det er ikke skadelig for de mange.

Jeg er ikke kjent med at det er blitt noen differensiert elavgift gjennom dette budsjettforliket. Det er en full elavgiftsats, og det er fritak. Det går en noe annen grense i bedriftene mellom hva som får fritak, og hva som får elavgift. Det vil da betinge to målere. Det synes ikke å være veldig vanskelig å få til.

Per-Kristian Foss (H): Jeg kan være enig med Sponheim i én ting: Det er ingen grunn til å bruke begrepet «Mini-Høyre» om dagens Venstre. Når det en gang ble brukt som et begrep – også av høyrefolk, tror jeg – var det i omtale av det som den gang het Det Liberale Folkepartiet eller Det nye Folkepartiet, eller ulike varianter av det. Men det var noe annet, og det er lenge siden.

Jeg forstår at representanten Sponheim var i dårlig lune i formiddag. I replikkordskiftet med Høyres leder Jan Petersen presterte han å betegne Høyres forslag om innstramminger i sykelønnsordningen som sterkt usosiale. Da må jeg bare få minne ham om hvilke programformuleringer han selv har gått til valg på, nemlig en innstramming i sykelønnsordningen med tre karensdager med 70 pst. lønn. Hans sterkeste samarbeidsparti, Kristelig Folkeparti, har i sitt opplegg antydning to karensdager med samme virkning som Høyres tre til sammen. Så jeg vil gjerne utfordre representanten Sponheim til å elaborere litt over begrepet «sterkt usosiale ordninger» når det gjelder de forslag som han selv og samarbeidspartiene har gått inn for.

Ellers vil jeg gjerne også få lov til å be representanten Sponheim utdype sin formulering av at den dynamiske virkning av å utvide grunnlaget for moms til også å omfatte tjenesteområdet, i 2002 skulle kunne innbringe så pass at det kan finansiere fjerningen av investeringsavgiften. Hvis jeg oppfattet ham riktig i et intervju med Dagens Næringsliv, antydning han at de dynamiske virkninger faktisk skal være tilstrekkelige til å finansiere disse 6-7 milliardene, pluss det som ikke er finansiert av moms, reduksjonen på matvarer for øvrig – altså til sammen ca. 10 milliarder kr.

Lars Sponheim (V): Jeg kan avkrefte de ryktene som tydeligvis har nådd ut til Oslo indre vest om at jeg skal ha vært i dårlig lune i formiddag. Det var jeg definitivt ikke, men jeg fant det nødvendig å gi klar beskjed om at det er ting som ikke henger sammen når det gjelder Høyres faktiske politikk og deres retorikk om at de ønsker et regjeringsamarbeid med sentrumpartier.

Så til spørsmålet om sykelønn. Nå har jeg hørt i dagavis etter forliket at Høyre har svingt svøpen over sentrumpartiene for at man sender regningen til folk flest, og det har vært antydning tall på noe over 10 milliarder kr. Høyres alternative budsjett tar, så vidt jeg kan huske, inn 5,75 milliarder kr i en betydelig skjerpning av sykelønnsordningen i en tid hvor alle gode krefter i Norge prøver å få til en konsensus på dette området rundt veldig moderate løsninger, jf. utvalget ledet av tidligere arbeiderpartistatsråd Sandman, som la fram et veldig godt resultat – som bl.a. NHO også støttet. Dessverre gjør ikke LO det, men det vil være en veldig moderat og nødvendig tilpassing av en sykelønnsordning som det er nødvendig å gjø-

re noe med, for disse utgiftene vokser oss over hodet. Og da tramper Høyre inn i denne glassbutikken med elefantfot, og gjør denne debatten mye vanskeligere. 6 milliarder kr er en dramatisk og betydelig skatt på sykdom blant folk flest, og det er mye mer enn det Venstre har gått inn for, som har det klart mest moderate forslaget av de som ønsker en endring i inneværende stortingsperiode, med en forsiktig egenandel på 30 pst. utelukkende i de tre egenmeldingsdagene, og som har noen provenyer som er veldig små, men som vil ha de viktige tilpasninger som man har vært innom.

Mitt hovedpoeng har vært å si at de omleggingene som kommer i momssystemet, med et mye bredere grunnlag for alle de nye tjenesteområder som vi i dag ikke kjenner, men som vi vet vi kommer til å bruke privatpengene våre på i framtiden, vil gi et helt nytt fundament for statens inntekter. Og jeg tror de dynamiske virkningene er undervurdert. Hvor store de blir for 2002, gjenstår å se, men de langsiktige virkningene av dette gjør at staten kan få seg en helt annen og betydelig inntektskilde, forhåpentligvis til erstatning for en del av de skatter vi i dag har på inntekt og arbeid.

Siv Jensen (Frp): Bare for orden skyld: Jeg sa ikke at Fremskrittspartiets alternativ var ytterliggående, det var det Sponheim som sa. Det jeg derimot sa, var at det er godt at det i det minste finnes alternativer i denne sal som ønsker en annen politikk, og som er mer næringsvennlig og mer innstilt på å gi folk større valgfrihet enn det Venstre nå gjør sammen med Arbeiderpartiet.

I min forrige replikk stilte jeg Sponheim spørsmål om forutsigbarheten knyttet til det å gi en rekke skattevedtak tilbakevirkende kraft, som man nå gjør gjennom dette budsjettforliket. Venstre har med høy røst i mange år forsøkt å være den varme forsvarer av forutsigbare rammebetingelser og stabilitet for små og mellomstore bedrifter. Og da skjønner ikke jeg hvordan Venstre nå kan forsvare at man i en sen nattetime i et budsjettforlik ender opp med å redusere saldoavskrivningene og gi dem tilbakevirkende kraft, noe som nettopp er grunnlaget for å øke beskatningen på bedriftene. For det er jo det som er realiteten. I tillegg har man jo gjennom det forslaget som foreligger om aksjeutbytteskatten, også gått inn for aksept for tilbakevirkende kraft tilbake til 1992 for endringer av RISK-reglene. Det gjør også Venstre, på tross av at de står og snakker om forutsigbarhet. Jeg trodde i hvert fall at man med forutsigbarhet mente at hovedlinjene for skatte- og avgiftspolitikken i det minste skulle ligge noenlunde fast for ett år av gangen, og at det var hele hensikten med skatte- og avgiftsvedtak hver høst. Hvis man da skal gjøre endringer i det, burde i hvert fall de endringene være av en lempelseskarakter – altså at man ønsket å gjøre det bedre for noen – men når man gjennom dette forliket gjør det betydelig verre, med tilbakevirkende kraft, vil jeg gjerne ha en utdyping av hvorvidt Venstre mener at dette er forutsigbart.

Lars Sponheim (V): La oss nå ta med oss den nære fortid. Arbeiderpartiregjeringen la fram et forslag til

statsbudsjett som fikk næringslivet til å reagere på en måte vi knapt har sett før. Hva gjør man da? Dyrker man sine rene tanker og går på kammerset og er selvtilfreds med det, eller går man inn og bretter opp ermene og prøver å gjøre en jobb for næringslivet? Hvem er det næringslivet bør takke i dag når reiselivsnæringen er fornøyd? De slapp moms på reiselivstjenestene. De slapp konjunkturavgift i en arbeidsintensiv næring som så vidt går med overskudd, men den representerer mange arbeidsplasser. Vi har også fått en økning og en satsing i tråd med reiselivsmeldingen når det gjelder Norges-profilering. Hvem bør så næringslivet takke? Er det de som hadde de rene tankene utenom det å gjøre en jobb, eller er det oss som faktisk gikk inn og fikk til betydelige forbedringer?

Sammen kan vi ta prosessindustrien, som gjennom budsjettforliket faktisk fikk til forbedrede resultater. Hvem er det da de bør takke for denne jobben? Er det de som hadde rene tanker, men i og for seg ikke var i posisjon til å påvirke resultatet, eller er det vi som gjorde en jobb for disse bedriftene? Jeg er ikke i tvil om at politikk handler om å flytte politikken i rett retning gjennom praktisk arbeid og å være i posisjon til å påvirke et flertallsresultat. Den jobben har vi gjort.

At sentrumpartiene isolert på en del områder kunne ha tenkt seg å bruke kreftene sine på et annet 0-punkt enn minus 18-20 milliarder kr, som vi fikk fra arbeiderparti-regjeringen, er nå så, men det er den politiske virkeligheten vi må forholde oss til. At en medalje som dette har en bakside i noen sammenhenger, og som opposisjonen kan velge å dyrke i en situasjon som dette, er en realitet, og det legger vi ikke skjul på. For å få til mye søtt må vi også godta noe surt. Det er det også i dette budsjettet, både overfor alminnelige skattebetalere og overfor bedriftene, men dramatisk mindre enn det som hadde vært alternativet, og det er det politikk handler om i min verden.

Per-Kristian Foss (H): Jeg tror nok Sponheim er inne på noe rett når han i et par innlegg har antydnet at forskjellen på Høyre og Venstre dreier seg om politisk praksis også. Jeg registrerer nå at Venstre vil ta æren for å ha fjernet forslaget om elavgift på prosessindustrien, en avgift som for øvrig Venstre har vært en ivrig tilhenger av ved en rekke tidligere anledninger. Det er vel det som kalles helgardering.

Men tilbake til synspunktene på sykelønnsordningen. Både Høyre og Venstre har i sine programmer, sammen med Kristelig Folkeparti, et ønske om å stramme inn ytelsene i sykelønnsordningen. Da synes jeg det er en ærlig politisk praksis å foreslå det. Venstre skryter av at de har det i sitt program, men meg bekjent har ikke Venstre ved en eneste anledning i denne perioden foreslått det. Jeg synes ikke det er den ypperste dyd å hemmeligholde sine standpunkter på den måten og også forsøke å cashe inn på begge sider, altså en form for helgardering.

Så snakker Sponheim om at vi tramper inn med forslag som skaper uro osv. Nå vil jeg ikke utelukke helt at vi som har vært pådrivere for å gjøre noe med sykelønnsordningen, faktisk har en del av æren for at man nedsatte

et utvalg. Dette utvalget lyktes ikke med å forene partene i en løsning som jeg synes det er all mulig grunn til å kunne anbefale, men partene kunne altså ikke få det til. Da må man til syvende og sist ha en politisk vilje til å skjære igjennom og ikke bare sitte og vente til andre løser det for deg. Det er ikke den måten man håndterer politiske programforpliktelser på, etter vårt syn på politisk praksis iallfall.

Med mitt spørsmål om investeringsavgiften og den dynamiske virkningen av å utvide momsen var jeg i grunnen ute etter å spørre om Sponheim virkelig mener at dynamikken virker så sterkt innenfor det teknologiske området at man i løpet av et år vil få tilstrekkelig, altså bortimot 10 milliarder kr, til å dekke inn fjerningen av investeringsavgift og redusert matvareoms på helårsbasis.

Lars Sponheim (V): Det er definitivt forskjell på Venstre og Høyre i politisk praksis. Det viser jo denne høsten. Der vi har gjort forbedringer i milliardklassen for norske bedrifter, har Høyre ropt høyt. Det er en forskjellig politisk praksis. Jeg synes det er veldig leit, for det beste i Høyre burde ha vært med på et lag som var nærmere politikken realiteter enn det vi har opplevd denne høsten og i og for seg gjennom flere år nå.

Så kommer representanten Foss med en påstand, at elavgift på industrien har vært viktig Venstre-politikk. Da må jeg forklare en sammenheng. Gjennom år etter år har jeg stått alene på denne talerstolen, den gang jeg var alene her i salen fra Venstre, og gått for en løsning med elavgift på industrien i en periode da den samme industrien hadde sterkt reduserte priser gjennom politiske bestemmelser. Når de ikke var villig til å levere viktige bidrag til kraftproduksjonen og miljøspørsmål gjennom den ordinære prisen, slik som forbrukerne måtte, men fikk den tildelt veldig billig, i gjennomsnitt 9 øre for hele industrien som fikk politisk bestemte priser, så mente Venstre det var rett å gå inn for en elavgift.

Så har vi faktisk lyktes. Det vi stod alene om, har nå blitt vedtatt politikk, at industrien må gå inn i markedet og kjøpe. Også PIL-representanter som gjennom årevis har skjelt meg ut, har senere, mens jeg var næringsminister, kommet og sagt at vi hadde rett i det spørsmålet. Det var rett å få markedsbestemte priser, også for industrien. Da kommer spørsmålet om elavgift til industrien i en helt annen situasjon. Dette er det konsekvens i, og det vet jeg også at industrien mener det er konsekvens i.

Spørsmålet om sykelønn – absolutt ingen helgardering. Det er en realitet at Venstre har gått inn for en moderat oppmyking av sykelønnsbestemmelsene. Det er en realitet at det var det ikke politisk grunnlag for i den forrige regjering. Vi mener det fortsatt. Nå mener vi det er rett å gå for en moderat endring i tråd med Sandman-utvalget. Nå forstår jeg at Foss også støtter Sandman-utvalgets innstilling når det gjelder sykelønn. Det betyr at han mangler 6 milliarder kr i budsjettet som han har lagt fram, for å få det i balanse.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Britt Hildeng (A): Det budsjettet som nå legges fram, bekrefter budskapet i statsminister Stoltenbergs tiltrødelseserklæring om Norge som mulighetenes land. Regjeringens budsjettforslag svarer nettopp på de utfordringene et moderne velferdssamfunn møter, om hvordan bevare grunnleggende sosiale rettigheter og samtidig videreutvikle velferdstjenestene og den offentlige sektor også i en global økonomi.

I debatten har mange fra den politiske høyreside hevdet at Norge går i motsatt retning i forhold til andre land. På noen andre premisser vil jeg gi dem rett. For i motsetning til andre land fortsetter vi med utbygging av velferdstjenester, hegner om arbeidstakerrettigheter og andre sosiale og økonomiske borgerrettigheter.

Der andre land er i ferd med å bygge ned de offentlige velferdstjenestene og sosiale reformer, bygger vi dem ut. Store ambisjoner om etter- og videreutdanning, full barnehagedekning, eldrereform, psykiatriplan og kreftplan gjennomføres, samtidig med at omfanget av pensjoner, sykelønnsordning og foreldrepermisjonsordninger opprettholdes.

Denne utviklingen har vi greid, samtidig med at vi har hatt en lav arbeidsledighet, en relativt lav rente og lav inflasjon, dette i motsetning til i mange andre land. Dette har vært mulig bl.a. gjennom solidaritetsalternativet og det inntektspolitiske samarbeid, hvilket har innebåret en tilrettelegging for næringslivet, moderat lønnsutvikling for arbeidstakere og som motytelse: sosiale reformer og trygghet i arbeidsforhold.

Arbeiderpartiet ønsker å videreføre denne pakten. I dette samarbeidet ligger forutsetningene for videre å kunne utvikle velferden i mulighetenes land. Skal denne pakten kunne videreføres, må imidlertid fordeling av goder så vel som byrder oppleves som rettferdig. Det siste lønnsoppgjøret gav en indikasjon på arbeidstakernes opplevelse av urettferdighet. Lønnstakernes nei til lønnsoppgjørets forhandlingsresultat var vel så mye en protest mot bedriftsledere og en bedriftskultur der skyhøye lederlønninger og fete fallskjermer preget bildet sammen med et bilde av de samme lederes formuesoppbygging og private forbruk, som mot lønnsoppgjøret i seg selv.

Gjennom behandlingen av utjamningsmeldinga satte Stortinget fokus på ulikhetene i samfunnet, på fordelingspolitikken og målet om en mer rettferdig fordeling av godene. Et flertall konkluderte med at en sterk offentlig sektor sammen med et rettferdig skattesystem var nødvendige verktøy for å greie dette målet.

Dette budsjettet må derfor også forstås som en oppfølging av utjamningsmeldinga. Det er bare gjennom en sterk offentlig sektor at hele befolkningen vil kunne få del i samfunnsgodene – uten å være avhengig av størrelsen på lommeboka.

Med de voksende velferdstilbud som ligger i budsjettet – eldreplanen, kreftplanen, utstyrplanen, trygdeutgiftene – ligger det også en vekst i budsjettet på mange milliarder kroner. Dette må finansieres. Derfor må statens inntektsgrunnlag også økes. Skatte- og avgiftspolitikken skal således tjene to hensyn. Den skal så vel sikre tilstrekkelig med inntekter som bidra til økonomisk omfordeling.

Vi opplever i dag stor forskjell i inntekts- og forbruksgrunnlag til de som lever av sin arbeidsinntekt, og de som lever av formues-, nærings- og aksjeinntekt. Vi opplever til dels overflod i privat forbruk, samtidig som det offentlige opplever store mangler i skolevesen, i helsevesen og på andre områder.

Regjeringens budsjettforslag tar nettopp tak i disse forholdene. Regjeringen demonstrerer med sitt budsjettforslag en klar villighet til å betale for velferdsutviklingen. Gjennom en skatte- og avgiftsomlegging har en økt statens inntekter og dermed muligheter til å videreutvikle velferdsgodene med ca. 12 milliarder kr. Dels har en gjort dette gjennom økt næringsbeskatning, dels har en sikret et bredere og varig inntektsgrunnlag ved å utvide momsen til også å gjelde tjenester.

Merverdiavgiften er en av de viktigste kildene til å finansiere våre velferdstilbud. Når vårt tjenesteforbruk stadig vokser, er det nødvendig at også dette blir fanget opp. Det er derfor gledelig at vi etter så mange år med snakk om innføring av moms på tjenester har fått denne reformen på plass sammen med sentrumspartiene.

Regjeringens forslag innebærer også en sterk omfordeling av skattebyrdene, slik at de med høyest inntekter får skatteskjerpelse, mens de med lavere inntekt blir skjermet. Det er særlig forslaget om økt skatt på aksjeutbytte samt innstramminger i delingsmodellen som gir et skatteopplegg med klar fordelingsprofil.

Også etter budsjettforliket vil de med lav og middels inntekt få redusert eller om lag uendret skatt, mens de med inntekt mellom 450 000 og 600 000 i bruttoinntekt vil få en gjennomsnittlig skatteøkning på ca. 1 200 kr. Gruppen som har over 600 000 kr i brutto inntekt, får derimot en gjennomsnittlig skatteøkning på 13 000 kroner. I Regjeringens opplegg ville skatteskjerpelsen for de med over 600 000 kr være nesten det dobbelte.

Med innføring av delingsmodellen forsøkte en å finne et mer rettferdig skattesystem gjennom en modell som skulle sikre at næringsdrivende og aktive eiere ble likebehandlet med lønnstakere. I årene etter er det imidlertid skjedd en rekke endringer som har bidratt til uthuling og en tendens til at arbeidsinntekt omgjøres til kapitalinntekt og dermed får en gunstigere beskatning. Behovet for innstramning i delingsmodellen er åpenbart.

I budsjettforliket med sentrumspartiene har vi imidlertid ikke fått tilslutning til Regjeringens forslag til innstramning i delingsmodellen når det gjelder regler for tak for ikke-liberale yrker, ei heller for forslag til innstramning i identifikasjonsreglene.

Derimot er Regjeringens forslag om reduksjon av risikotillegget og begrensninger i kapitalavkastningsgrunnlaget blitt videreført i budsjettavtalen – noe som vil innebære en innstramning på 240 mill. kr.

Gjennom skatt på aksjeutbytte har man tatt fatt i noe av den største fordelingsurettferdigheten. Det at 5 pst. av aksjonærene mottar 90 pst. av utbyttet, sier noe om en urimelighet. Med noen modifikasjoner har sentrumspartiene gitt sin tilslutning til dette.

Forslaget om en generell konjunkturavgift på 1,5 pst. er gjennom budsjettavtalen erstattet med bl.a. tilstram-

ninger i avskrivningsregler for næringslivet og egen konjunkturavgift på næringsbygg. Disse tiltak ivaretar mye av de samme hensyn til demping av aktiviteten i privat sektor som Regjeringens forslag til konjunkturavgift.

Gjennom 1990-tallet har skattesystemet hatt en uheldig utvikling, noe som gjør det nødvendig med endringer. Regjeringen varsler en slik gjennomgang i forbindelse med budsjettet for 2002. Gjennom budsjettavtalen er det lagt vekt på at en slik gjennomgang skal basere seg på følgende prinsipper:

- tilnærming mellom skatt på arbeid og kapital, slik at delingsmodellen kan oppheves
- en effektiv beskatning av kapitalinntekt
- mer rettferdig fordeling
- nøytralitet mellom ulike investerings-, finansierings- og virksomhetsformer

Jeg tror at vi kan se fram til diskusjoner også her i salen om en endring i skattesystemet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (Frp): Arbeiderpartiet og sentrumsblokken har i to år samarbeidet om budsjettet. Hovedmålet har i begge budsjettene vært å hindre renteøkning. Og hva har skjedd? Jo, det er akkurat renten som har steget. Og hva er grunnen til det? Jo, det er først og fremst den særnorske pris- og kostnadsveksten.

Hva gjør så Arbeiderpartiet og sentrumsblokken? Jo, de øker skatter og avgifter både til enkeltmennesker og næringsliv. Og hva fører dette til? Selvfølgelig fører det til kostnadsvekst for næringslivet, som igjen sender regningen videre til forbrukeren – noe som igjen fører til prisstigning. Skatte- og avgiftsøkninger til befolkningen har samme virkningen. Når nettoen, som alle lever av, blir mindre, krever lønnstakerne i lønnsforhandlinger selvfølgelig høyere lønn for å ta igjen skatte- og avgiftsøkninger – noe som igjen fører til kostnadsøkninger og høyere prisstigning. Det er jo akkurat det som har skjedd i to budsjetter med Arbeiderpartiet og sentrumsblokken, med det resultat at renten har steget.

Jeg lurer på om ikke representanten Hildeng ser dette. Og hvorfor pøser man på med mer av feil medisin?

Regjeringen foreslo i sitt opprinnelige budsjett en kraftig kostnadsvekst både for bedrifter og befolkning – konjunkturavgift, elavgift på industrien og forverring av delingsmodellen. Bakgrunnen for dette var at man skulle frigjøre arbeidskraft fra privat sektor til offentlig sektor. Det betyr i realiteten at firmaer må legge ned, eller at de går konkurs. Mitt spørsmål til Hildeng blir da: Hvilken del av næringslivet foruten prosessindustrien ønsker Arbeiderpartiet skal legges ned eller gå konkurs? Jeg synes arbeidstakerne i næringslivet har krav på å vite hvor lenge de har arbeid med Arbeiderpartiet ved makten.

Britt Hildeng (A): Jeg tror fasiten ved dette budsjettet og dette budsjettforliket, i hvert fall slik det uttrykkes fra fagøkonomers side, er at dette er et budsjett og et budsjettforlik som nettopp ikke kommer til å føre til høyere

rente. På den måten sikrer vi både arbeidsbetingelser for bedriftene og den sosiale tryggheten for arbeidstakere.

Men Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet har ganske forskjellig utgangspunkt i sin tilnærming til hva som er viktig. Vi har sett nå over tid at en ekstremt stor ulikhet har utviklet seg i befolkningen. Vi ønsker en mer rettferdig fordeling. Vi ønsker å bygge ut den offentlige sektor slik at alle skal ha muligheter til på et fritt grunnlag å velge skole, få sosial omsorg og få helsetjenester som de trenger. Men det forutsetter at man får en omfordeling av de store rikdommene som er i privat næringsliv, og at man i større utstrekning styrer dette til offentlig sektor, slik at vi kan sikre enkeltindividets frihet og enkeltindividets trygghet.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Norske kommunar utfører mange av dei fellestenestene me som innbyggjarar både treng og set pris på, og for ein del kommunar kjem ein vesentleg del av inntektene frå eigedomsskatt på kraffanlegg. Prinsippet for taksering av slike anlegg vart endra i sommar ved innføringa av § 8 i eigedomsskatte-loven. Til grunn for dette låg det eit provenyoverslag på noko over 900 mill. kr for kommunane pr. år.

No viser det seg at dette ikkje slår til. Eit inntektsfråfall på bortimot 40 pst. er nemnt, og finansministeren har varsla at han svært snart vil komma tilbake med ein proposisjon for å betra på dette. Dette har naturleg nok ført til frustrasjonar og uvisse rundt i kommunane, og i tillegg ligg det i budsjettet ei sak om nye fordelingsreglar for såkalla grensekryssande kraffanlegg. Det er nøye samanheng mellom dette med takseringsprinsipp og fordelingsprinsipp for grensekryssande anlegg.

Eigedomsskatte-lova er ei komplisert sak. Eg må vedgå at eg er litt skeptisk til at ein skal snekra eit slikt hurtigtiltak for å betra både treffsikkerheit og proveny i løpet av nokre hektiske budsjettveker. Derfor er eg veldig spent på den proposisjonen som finansministeren har varsla svært snart. Mitt spørsmål til representanten Hildeng blir då: På bakgrunn av at det er dokumentert eit monaleg proveny tap gjennom det regelverket som vart vedteke i sommar, og som det var arbeidd ganske lenge med, ville det ikkje ha vore tryggare å gje seg litt betre tid og rett og slett utsetja både gjennomføring av § 8 og innføring av nye fordelingsreglar for grensekryssande anlegg, framfor å hasta gjennom eit regelverk som kanskje heller ikkje denne gongen er tilstrekkeleg treffsikkert? Når situasjonen er blitt slik som han er, burde ikkje Arbeidarpartiet signalisert at no gjev me oss litt betre tid for å få det skikkeleg treffsikkert?

Britt Hildeng (A): Som representanten Sørfonn sa, er eiendomsskatte-loven og dens § 8 komplisert, og det har vært brukt år for å komme fram til en god løsning. For ikke mange dager siden behandlet vi lovforslaget som egentlig la grunnen for en bedre fordeling mellom kommunene og for at vi skulle kunne gjennomføre eiendomsskatten slik den er beskrevet i § 8. Fra mellompartienes side ble det gitt uttrykk for en betenkelighet i forhold til at det i budsjettet nå så ut til at kommunene hadde et

mindre provenyanslag enn det som var beregnet, og det som var forutsetningen for Stortingets arbeid og Stortingets tidligere vedtak.

Det er klart at finansministeren allerede på fredag, så vidt jeg vet, kommer til å legge fram en sak som nettopp skal sikre at kommunene får den inntekten som var forutsetningen for loven da den ble vedtatt og iverksatt. Jeg regner med at kraftkommunen og overføringskommunen inntekter vil bli slik Stortinget har hatt som intensjon at de skulle være. Og jeg føler meg trygg på den saken som kommer på fredag.

Børge Brende (H): Arbeiderpartiets skattepolitiske talskvinne bekrefter at Arbeiderpartiet vil fremme en egen skattemodell til neste år, og mye tyder på at man ikke ønsker å legge opp til et bredt politisk forlik om endringer i systemet, slik det ble gjort på begynnelsen av 1990-tallet. Den gang var systemendringene først utredet av en bredt sammensatt faggruppe med diverse høringer. Konsekvensene av en slik hastemodell som både Hildeng og finansministeren nå varsler, blir økt uforutsigbarhet og ustabilitet i rammevilkårene for næringslivet fordi systemendringene ikke vil overleve skiftende politiske flertall.

Jeg har et spørsmål til den skattepolitiske talskvinnen: Hvorfor ønsker ikke Arbeiderpartiet at en skattereform ti år etter den forrige først skal utredes av en bredt sammensatt faggruppe? Mener representanten Hildeng at det har en egenverdi at en skattereform samler et bredt politisk flertall? Hvordan vil i så fall Arbeiderpartiet ivareta den biten?

Hildeng bekrefter dessverre også i sitt innlegg at man til neste år vil legge opp til en progressiv kapitalbeskatning. Det vil si at man ser på egenkapitalen i en bedrift, og har den et overskudd som overstiger en viss prosent av egenkapitalen, så skal den få en høyere skattesats. Det vil si at bedrifter som tjener mye penger i forhold til de verdiene som ligger i bedriften, skal betale ekstra mye skatt. Jeg trodde faktisk at skattesystemet burde vært motsatt, at det oppmuntret dem som virkelig har høy avkastning. Det er de bedriftene vi vil ha flere av.

Så er mitt spørsmål knyttet til kunnskapsbedrifter, der egenkapitalen først og fremst er menneskene i bedriften. Der vil man lett få veldig stort overskudd i forhold til egenkapitalen. Hvordan skal man med en slik skattemodell sørge for at de bedriftene blir i Norge?

Britt Hildeng (A): Høyresiden prøver stadig å male ... Nå holdt jeg på å si noe galt, for det er vel ikke parlamentarisk å si «fanden»?

Presidenten: Han har neppe vært å anse i en parlamentarisk sammenheng som særlig fullverdig.

Britt Hildeng (A): Nei, men i hvert fall ... på veggen når de til stadighet peker på at en er redd for at bedrifter flytter ut av landet, og nå særlig kunnskapsbedrifter. Når en ser framover, tror jeg det vil være andre ting enn bare det å tjene penger som kommer til å være avgjørende for

hvor arbeidstakere velger å jobbe. I en global økonomi med stadig større omskiftninger, med stadig større usikkerhet i arbeidsforhold, vil arbeidstakere søke til de landene hvor en har sikkerhet for velferdsgodene, sikkerhet for sykelønnsordningene, sikkerhet i pensjonsforholdene. Jeg tror det kommer til å være det som bestemmer hvor bedrifter også etter hvert kommer til å etablere seg.

Ja, vi er for en progressiv beskatning også, og det er ut fra et rettferdighetssystem. Det er en progressiv beskatning på inntekt, vi bør også ha det i bedriftsbeskatningen og næringsbeskatningen. Vi er av den oppfatning at de som har store muligheter for å bidra til fellesskapet, skal gjøre det. Det er bare på den måten vi også kan bygge et velferdssamfunn. Det er ønskelig å få et så bredt politisk grunnlag som mulig for en ny skattereform. Jeg tror vi er enige om at det trengs en skattereform. Og det er klart at det er ønskelig også å få et så bredt flertall som mulig.

John I. Alvheim (Frp): Jeg må dessverre konstatere at den foreliggende innstilling til statsbudsjett for 2001 fra Arbeiderpartiet og sentrumspartiene, partier som ønsker å fremstille seg selv som de som står for den ekte solidaritet, har inngått et budsjettforlik som i høyeste grad rammer de av våre medborgere som virkelig hadde trengt solidaritet i praksis. Jeg tenker her først og fremst på våre minstepensjonister, uføretrygdede, funksjonshemmede og kronisk syke som med dette budsjettet vil få en langt tøffere økonomisk hverdag neste år. Skatt på sykdom er ytterligere økt, og i løpet av de fire siste år har faktisk egenandelene på helsetjenester økt med over 40 pst. Da finner jeg det betimelig å stille de samme partiene følgende spørsmål: Er det et godt verdisyn, og er det ekte solidaritet, når man legger på denne sykdomsskatten?

Bostøtten til minstepensjonister reduseres og skatten på egen bolig, som rammer svært mange minstepensjonister, øker med hele 15 pst. Til sammen kan dette gi en husleieøkning som mange minstepensjonister ikke vil makte å bære. Elavgiften øker, dette vil fortrinnsvis ramme mennesker med svak økonomi, og kan etter mitt skjønn neppe kalles en rettferdig fordeling. Konsekvensene av dette budsjettet for de svakt bemidlede, eksempelvis minstepensjonister og kronisk syke, vil være at vi får en økning av overliggende medisineresepser i våre apoteker fordi pasientene ikke makter egenbetalingen for å ta ut sine forskrevne medisiner. Økningen av egenbetalingen for hjemmetjenester for minstepensjonister vil føre til redusert nødvendig hjelp, som igjen kan føre til raskere institusjonsinnleggelse. Jeg er glad for at Fremskrittspartiet endelig har fått gjennomslag for å fjerne referanseprissystemet i våre apoteker, et system som fortrinnsvis har gått ut over de som har vært kronikere, når de skulle hente sine medisiner.

Dessverre har heller ikke budsjettforliket ført til en bedre driftssituasjon for våre sykehus, og jeg tror ikke det vil være mulig for sykehusene i år 2001 å øke sin produksjon av helsetjenester med 2 pst., slik det er forutsatt i budsjettet, uten at dette fører til betydelige driftsunderskudd. Jeg vil i den sammenheng bemerke at Fremskrittspartiet nylig fikk vedtatt en betydelig bevilgning til

kjøp av tjenester i utlandet, så dette kan hjelpe noe for de pasientene som i lang tid har stått på venteliste, og nå kan få behandling i utlandet i 2001.

Når det gjelder sykehusdrift, vil jeg også benytte anledningen til å hilse med glede det vedtaket Arbeiderpartiets landsmøte gjorde i november, om statlig overtakelse av sykehus, og jeg forutsetter at denne overtakelsen skjer så raskt som mulig, og som det er praktisk mulig å få gjennomført, fram til år 2002. Jeg håper det skal være mulig i den sammenheng å få til en bedre forutsigbar finansiering av våre sykehus. Dette kan bare gjøres ved å øke den innsatsbaserte finansieringen med opp til 80 pst. direkte til sykehusene, slik at vi kan forsikre oss om at sykehusene får betalt for de oppgaver de utfører, og kan planlegge driften deretter.

Fremskrittspartiet har denne gangen i sitt alternative helse- og sosialbudsjett lagt inn en nettoøkning til helse på hele 2,1 milliarder kr. Med et slikt tilleggsbeløp burde det være mulig å redusere noe på helsekøene, og særlig på køene for våre alvorlig syke kreftpasienter.

I sitt alternative helse- og sosialbudsjett har Fremskrittspartiet også denne gangen prioritert sterkt medisinsk forskning, både basisforskning og klinisk forskning. Særlig er det viktig at Norge får økt sin innsats på forskningsområdet, og det gjelder ikke minst klinisk forskning, hvor Norge faktisk ligger på jumboplass i forhold til våre nordiske naboland. I den sammenheng vil jeg understreke viktigheten av at Norge på en helt annen måte enn tidligere ikke er negativ til å gå inn i et samarbeid med den farmasøytiske industri, som kan bringe til veie betydelige driftsmidler når det gjelder klinisk forskning.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Ei av dei viktigaste endringane som forliket førte til, meiner Kristeleg Folkeparti er at bustøtta til dei som har aller minst, er på plass igjen – og eg bed representanten Alvheim merka seg det. Det var faktisk med endring Kristeleg Folkeparti oppdaga at arbeidspartiregjerings hadde kuttet dei 160 mill. kr som har hjulpet minstepensjonistane med dyre husleiger til å klara sine utgifter. Det var nemleg svært usosialt.

Sjølvsagt var det viktig å få ei normal behandling av private skular, og det var svært viktig at evangeliesentra og AAN fekk dei pengane som dei må ha for å hjelpe folk i naud. Dette er postar som Kristeleg Folkeparti har sytt for å få på plass kvart einaste år. Det er flaut at Arbeidarpartiet forsøker å strippa det frivillige Noreg. Det er ingen plass der ei krone brukt har større effekt og utløyser meir tenester enn nett i det frivillige Noreg.

Men minstepensjonistane trudde vi at også Arbeidarpartiet hadde omsorg for, ikkje minst for dei av dei eldre som har aller minst. Men kanskje det var for mykje for langt. Det er jo eit faktum at Arbeidarpartiet ikkje var

med på å lyfta opp nettopp denne gruppa med 1 000 kr pr. måned. Det var faktisk sentrum og høgresida som gav minstepensjonistane eit lyft som gav dei noko meir å leva for.

Den sosiale fordelinga må vi få på plass, ofte utan Arbeidarpartiet. Sentrum måtte altså få tilbake på plass bustøtteordninga. Sjølv om representanten Alvheim no har gått, vil eg igjen be han om å merka seg det. Elavgifta kan òg ramma dei svakaste, men bustøtta er altså på plass igjen. Tusenlappen skal ikkje verta eten opp ved at vi tar frå dei eldre hjelpa til lys og varme der buutgiftene er urimeleg høge.

Kommuneøkonomien er viktig for Kristeleg Folkeparti. Det er i kommunane at velferden vert skapt. Det er lokalt vi lever og bur. Det er kommuneøkonomien som bestemmer kva slags oppvekstvilkår ein gjev barn og ungdom, og kva slags omsorg pleietrengande og sjuke får. Kommunane slit hardt. Dei aller fleste vil ha det verre til neste år enn i år. I Hordaland høyrer eg at dei i ei rekkje kommunar må skjera ned på velferdsgoda med mellom 5 og 10 pst. Det er tøft. Naturlegvis er dei glade for dei 1,25 milliardar kr som dei har fått ekstra i og med forliket. Det hjelper noko, men dei håpar på ei gjeldssaneringsordning, sjølvsagt med kriterium som gjev ei rettferdig fordeling. Den kommunale mindretgifta, slik den er tenkt i ordninga, vil verta på ca. 2 milliardar kr. Det er naudsynt for at kommunane skal kunna levera dei velferdstenestene som er forventa.

Det viktigaste for kommunane sin framtidige økonomi er likevel at dei får moderate lønsoppgjer, slik at løn ikkje et opp det dei skulle ha til driftsmidlar og investeringar. Ein kan ikkje rasjonalisera vekk omsorg.

Kristeleg Folkeparti var forferda over at regjeringa Stoltenberg hadde lagt heile innstramminga i statsbudsjettet på næringslivet. Det viser at Regjeringa ikkje kan ha syn for dei mange bedriftene som vippar mot raude tal. Moms på reiseliv kan utan tvil samanliknast med aktiv dødshjelp for denne vekstnæringa i Distrikts-Noreg. Å prisa reiselivsnæringa i naturfagre Noreg ut av marknaden er usannsynleg lite framtidretta. Det kunne ikkje sentrum godta. Derfor vart forandringane så klare. Konjunkturavgifta ville ramma alle bedrifter, anten dei har tap eller overskot. Det kunne sjølvsagt ikkje sentrum godta. Positivt for bedriftene er at ein til neste år– eller rettare 2002 – kan spara 6 milliardar kr i investeringsavgift.

Kristeleg Folkeparti og dei andre sentrumspartia har sett sitt stempel på budsjettet.

Presidenten: Den reglementsmeisige tid for formiddagens møte er omme. Møtet blir nå hevet, og nytt møte settes kl. 18 for behandling av sakene på dagens kart.

Møte tirsdag den 28. november kl. 18

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n :

Sakene på gårdsdagens kart (nr. 21)

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 2

Finansministerens redegjørelse i Stortingets møte 4. oktober 2000 om stats- og nasjonalbudsjettet for 2001

s a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet for 2001 og forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for 2001 (Budsjett-innst. S. nr. I (2000-2001), jf. St.meld. nr. 1 (2000-2001), St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-11 (2000-2001))

s a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak for 2001, nytt vedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 2000, rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner for 2001, tilfældige utgifter/inntekter i statsbudsjettet for 2001 og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte m.v. for 2001 (Budsjett-innst. S. nr. 1 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 1 (2000-2001), St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 5, 10 og 11 (2000-2001))

s a k n r . 5

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Christopher Stensaker, Thore Aksel Nistad og Ulf Erik Knudsen om avvikling av systemet med produktavgift på kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer (kullsyreavgiften) (Innst. S. nr. 45 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:81 (1999-2000))

s a k n r . 6

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland om å vurdere utvidelse av prinsippet i lov om fritaking for militærtjeneste slik at det gis mulighet til å overføre skatt til fredsskapende arbeid (Innst. S. nr. 44 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:85 (1999-2000))

s a k n r . 7

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av

reiseutstyr og reise gods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler (Innst. S. nr. 38 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:10 (2000-2001))

s a k n r . 8

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen, Inge Myrvoll, Olav Gunnar Ballo, Øystein Djupedal og Ågot Valle om å ta ut spørsmålet om auksjon av laks- og ørretkonsesjoner av behandlingen av statsbudsjettet 2001 (Innst. S. nr. 37 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:22 (2000-2001))

Ottar Kaldhol (A): Regjeringa sitt forslag til budsjett og avtalen med sentrum legg eit godt grunnlag for vekst og auka aktivitet på viktige velferdsområde. Budsjettet gjer det også mogleg konkret å møte fleire utfordringar i tida framover.

Ei av dei største utfordringane vi står overfor i samfunnet, er at det er for lite folk til dei oppgåvene som må utførast både i offentleg og privat sektor. I tillegg kjem alt det andre som vi også ynskjer å gjere. Det er fleire måtar å møte dette på, og i budsjettavtalen er det peika på at auka innvandring er noko som skal vurderast.

Det er i denne samanhengen også viktig at arbeidslinja i sysselsettinga og trygdepolitikken vert styrkt, at arbeidsmarknadsetaten fungerer raskt og effektivt, og at arbeidsmarknadstiltaka syter for å kvalifisere folk til dei ledige jobbane. Det betyr også at ein må legge til rette for at det er mogleg å kombinere arbeid og trygd, arbeid og pensjon.

Det som etter mi oppfatning vil gi den beste og mest varige løysinga i eit samfunn der omstilling både er positivt og nødvendig, er å ha eit heilskapleg utdanningstilbod med omsyn til fornying eller foredling av enkeltmennesket sin kunnskap og kompetanse.

Stabile rammevilkår for næringslivet er ikkje lenger åleine eit spørsmål om økonomi og tilskot til næringsutvikling. Det er i dag i hovudsak eit spørsmål om tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Arbeidarpartiet har fått gjennomført mange reformer på utdanningsområdet. Det viktigaste i denne samanhengen er nok, etter mi oppfatning, realkompetansereforma, som gir full aksept for yrkespraksis som grunnlag for studiekompetanse for dei som måtte ynskje det. Dette er ikkje berre ei godkjenning av yrkes- og fagutdanninga. Det vil også vere avgjerande for at vi skal kunne møte behova for meir arbeidskraft, slik at arbeidstakarane får eit tilbod om kontinuerleg fornying av kunnskap og kompetanse. Livslang læring, som dette inneber, skaper også tryggleik og grunnlag for utvikling for dei som skal takle omstilling i arbeidssituasjonen og endring i livssituasjonen.

Det er derfor grunn til å reagere sterkt på dei forslaga som Framstegspartiet og Høgre kjem med i dette budsjettet. I ei tid der presset på jobben hardnar til, samstundes som enkeltmennesket også skal takle omstilling i arbeidet og i samfunnet, vert ein frå Framstegspartiet og Høgre møtt med tiltak som ikkje kan seiast å vere stimulerande eller tillitskapande for dei som ynskjer å medverke aktivt for å kome ut av ein vanskeleg situasjon.

Det kan heller ikkje seiast å vere særleg konstruktivt og framtidsretta når ein vil angripe desse menneska med økonomiske straffetiltak gjennom kutt i sjukelønsordninga. At dette også skal brukast til å finansiere skattelette til dei som har mykje frå før, seier mykje om manglande forståing for dei utfordringane vi står framfor, men kanskje mest om kva verdiar desse partia legg vekt på når ein skal prioritere mellom arbeidstakarane og dei som hentar store inntekter på aksjeutbytte.

Det ligg fleire politiske avklaringar i dette budsjettet, og det er viktig for alle som ynskjer å delta i å bygge landet i tida framover, at ein kan kjenne seg trygg for at fleirtalet, dvs. Arbeidarpartiet og sentrum, vil sikre det viktige fundamentet som sjukelønsordninga er for arbeidstakarane. Denne ordninga er bygd på rettferd mellom arbeidstakarane og eit verdisyn som i denne samanhengen også handlar om rettferdig fordeling av dei verdiane som vert skapte. No er det heldigvis ikkje fleirtal for ein slik arbeidstakarfiendtleg politikk, og det vil nok heller ikkje verte fleirtal i folket for desse to partia ved neste val. Denne politikken bør også vere svært avklarande for arbeidstakarane rundt om i landet.

Forskjellen på ein politikk der heilskap og menneskeverd er fundamentet, og ein politikk der enkeltsakene er dominerande, kjem godt fram når ein gjennom enkeltsakene held medaljens framside opp mot folket. Men det som mange gløymer, er at når ein gjer det, vert også ein sjølv avspegla i medaljens bakside.

Kjellaug Nakkim (H): Det er bare å konstatere at resultatet av budsjettforliket innebærer økte skatter og avgifter for både næringsliv og befolkning.

Arbeiderpartiet er såre fornøyd fordi inntektssiden er den samme som i Regjeringens budsjettforslag, bare med en litt annen fordeling. Sentrumspartiene er fornøyd og stiller seg helt og fullt bak resten av budsjettet – og dermed bak Arbeiderpartiets politikk.

Budsjettforliket innebærer også at vi i rekordfart får gjennomført en momsreform som har vært diskutert siden 1990, og som forskjellige regjeringer har kviet seg for å legge fram. Dette skjer uten noen vurdering av overgangsordninger, eller av den konkurransevridningen som vil oppstå, for enkelte næringer.

En gjennomføring av halv matmoms er viktigere for Senterpartiet enn en skikkelig prinsipiell drøfting av momsreformen først, slik Bondevik-regjeringen la opp til. Halv moms på matvarer, som vil koste 6 milliarder kr på årsbasis, skal finansieres ved at momsen så økes. Konsekvensen er at alle varer blir dyrere fra 1. januar, også matvarer. Halv moms vil ifølge ekspertene ikke ha noen som helst innvirkning på grensehandelen, da den kun vil gi en reduksjon i matvareprisene på 5-6 pst. Grensehandelproblematikken er således et påskudd for å kunne innfri Norges Bondelags ønsker.

SIFOs undersøkelse viser at matvarer i Sverige i snitt er 40-50 pst. billigere enn i Norge. En rekke andre undersøkelser viser at sentrale dagligvarer er vesentlig billigere i Sverige. Dette vil bli en gavepakke til butikkjedene i Norge og til landbruksnæringen. Den bebudede om-

stillingen innen landbruket vil nå antakelig bli utsatt i tid.

Representanten Signe Øye tror tydeligvis ikke på SIFOs undersøkelse eller på andre undersøkelser som viser at matvareprisene i Sverige er langt rimeligere enn i Norge. I svar på min replikk tidligere i dag sa hun at dette ikke er riktig.

Jeg vil tro at SIFO er mer troverdig enn Signe Øye. Det er kun en omlegging av landbrukspolitikken som kan få matvareprisene ned mot svensk nivå.

Konjunkturavgiften på arbeid, som Regjeringen foreslo, er blitt erstattet med saldoavskrivninger og en konjunkturavgift på næringsbygg. En forbedring, hevder sentrumspartiene. Ja, for noen bedrifter er det det. Men konjunkturavgiften på næringsbygg er blitt mottatt med en storm av protester. Nok en gang har næringslivet blitt overrumplet med en ny avgift. Det er etter mitt syn liten forståelse både i Arbeiderpartiet og i sentrumspartiene for at næringslivet trenger forutsigbare og ikke minst stabile rammebetingelser.

Dessverre er det ikke første gang det blir foretatt slike brå endringer i rammebetingelsene. Næringslivet, som ved sin verdiskapning gjør det mulig å opprettholde våre velferdsordninger, trenger nettopp stabile rammebetingelser. Nå vurderer flere selskaper å flytte ut av Norge. Tomra vurderer det, Rimi vurderer det, Color Line vurderer det, og ikke minst de nye, voksende IT-bedriftene vurderer det – bare for å nevne noen. Det høye skatte- og avgiftsnivået er årsaken til en slik vurdering, i tillegg til lite forutsigbare rammebetingelser.

Det er forståelig at bedriftene foretar en slik vurdering når andre land setter ned det samlede skattetrykk. Selv om bedriftene ikke skulle bestemme seg for å flytte ut, kan jo beslutningen om å selge seg ut til utenlandske selskaper som har hovedkvarter i land med et bedre skatteregime, komme i stedet. Og det er vel ikke det vi ønsker.

I tillegg kan vi i dag lese om undersøkelsen Teknologibedriftenes Landsforening har utført, hvor det går frem at hver tiende teknologibedrift vurderer å flytte satsingen på forskning og utvikling utenlands. Dette begrunnes med at rammebetingelsene for FoU og innovasjon i Norge ikke er konkurransedyktige, og at det er skatteincentiver og større forutsigbarhet i den offentlige støtten som må til. Det bør satses langt sterkere på FoU, slik Høyre foreslår. Å ilegge forskningen moms, slik flertallet vil, er heller ingen oppmuntring.

Hele ledelsen i Arbeiderpartiet, pluss avgiftspolitisk talsmann Erik Dalheim, har lovet å senke avgiften på brennevin. Det har også Kristelig Folkepartis leder lovet. Resultatet av budsjettforliket er at det ikke blir noen reduksjon – et direkte løftebrudd. Dette er en ren gavepakke til næringslivet i Sverige og Danmark, og til stor glede for smuglerne. I tillegg har man strøket bevilgningen til økt overvåking av grensen. Er det noe rart at smuglerne jubler?

Vi skal gi sentrumspartiene ros for at de ikke har økt elavgiften for prosessindustrien, og for at de har fjernet svovelavgiften, satt den ned til 1999-nivå. Men i stedet har de pålagt industrien en elavgift på administrasjon, og

dette er jo noe som øker byråkratiet. Jeg trodde Venstre gikk inn for et enklere Norge. Det ser ikke slik ut.

Eirin Faldet (A): Distriktene er avhengig av bil som det viktigste transportmiddelet. Gode samferdselsløsninger er et viktig distriktspolitisk virkemiddel og forutsetningen for bosetting og næringsvirksomhet.

Arbeiderpartiet vil at veiinvesteringene først og fremst skal gå til å oppruste og vedlikeholde allerede eksisterende veinett, f.eks. til rassikring. Utbyggingen av stamveinettet skal fortsette, og i deler av landet må også riksveinettet bygges ut.

Ut fra nærings- og bosettingshensyn må veiene i fylkene styrkes. Vi vil prioritere veiinvesteringer som bidrar til å løse miljø-, helse- og sikkerhetsproblemer. Fraktutjevning på drivstoff skal bidra til en mest mulig lik bensinpris i hele landet.

Store deler av landet er avhengig av fly for transport over lengre strekninger. Arbeiderpartiet vil at staten fortsatt skal bidra med offentlig kjøp av flytjenester etter anbudsprinsippet for flyruter som ikke er kommersielt lønnsomme, slik samferdselsministeren har signalisert at han vil gjøre når det gjelder Røros.

Krav til miljø og sikkerhet har ført til at det produseres stadig mer miljøvennlige biler. Vi mener dette er en utvikling som bør stimuleres ytterligere. Forskning på og utvikling av bilmotorer som kan benytte annen energi enn bensin og diesel, bør intensiveres.

Vi vil at det fra norsk side skal arbeides internasjonalt for å få flere land med på å stille krav til bilindustrien om utvikling av mer miljøvennlige biler. Nasjonalt vil vi stimulere til økt utprøving av alternativ energi som gass, elektrisitet og hydrogen. Forsøkene som er i gang med gass som drivstoff i busser og drosjer, er svært positive. Vi vil at avgiftssystemet skal stimulere til utprøving og overgang til alternativ energi.

Hvert år mister over 300 mennesker livet på norske veier, og mer enn 12 000 blir alvorlig skadet i trafikkulykker. Dette kan vi ikke akseptere. På samme måte som når det gjelder fly- og jernbanetraffikk, vil Arbeiderpartiet at en «nullvisjon» skal legges til grunn også i veitrafikken. Det innebærer økt satsing på kontroller og holdningsskapende arbeid, men også nye tiltak som hardere reaksjoner ved brudd på trafikkreglene og prikkbelastning av førerkort. Arbeiderpartiet vil komme nærmere inn på trafiksikkerhet når vi skal behandle Nasjonal transportplan til våren.

Det er stor tilfredshet med at reiseliv og skiheiser nå er fritatt for moms. Denne beslutningen betyr mye for mange i denne bransjen. Reiselivet i Norge skaper store ringvirkninger for vårt samfunn og bidrar i stor grad til å opprettholde levedyktige samfunn, spesielt i de områder der industri og jordbruk ikke lenger har dominans.

Reiselivsnæringen består av et stort og rikt mangfold av mindre bedrifter og virksomheter som tilbyr ulike opplevelser og aktiviteter. En stor del av disse aktivitetsbedriftene innen reiselivet er små, med begrensede for tjenestemuligheter. Reiseliv er ikke noen entydig næring, men et system av ulike bransjer og funksjoner som til

sammen oppfyller den reisendes behov, og gir den reisende en opplevelse. Dette kan kanskje være tilbud om rideturer i skog og mark eller turer med hundesleder, elgsafari m.m. Slike tilbud kan være svært gode også for mennesker med bevegelseshemninger.

Det er mangfoldet av virksomheter som skaper kvalitetsmessig gode tilbud. I Hedmark har bl.a. Trysil hatt et sterkt engasjement i utviklingen av reiselivets muligheter og vært opptatt av at også naturturismen, som en del av det lokale næringsliv, ikke blir svekket.

I det videre arbeidet med forskrifter håper jeg at aktivitetsbedrifter også kan defineres som reiseliv, noe som vil hjelpe flere kommuner i Hedmark, ikke minst Trysil.

Jorunn Ringstad (Sp): Samfunnet er i rask utvikling. Ny teknologi gir høve til heilt nye måtar å løyse oppgåver og utfordringar på. Dette får verknad også for offentleg sektor. Det er difor rett og nødvendig at offentleg sektor blir gjennomgått og eventuelt fornya. Der det er mogleg, må ei endring føre til meir produksjon av tenester og mindre byråkrati, kontroll og regelstyring. Men det er viktig at det som blir kalla fornying og modernisering, ikkje blir synonymt med rasjonalisering, sentralisering og nedlegging av tenester.

I samband med statsbudsjettet har det vorte lansert forslag om å endre tal likningskontor. Dette er berre eitt eksempel på at statlege arbeidsplassar blir borte frå mange kommunar og samla i større einingar. Når ein ser at nokre få arbeidsplassar blir borte, verkar det kanskje ikkje så farleg, men når nedleggingane skjer på område etter område, blir summen av arbeidsplassar som blir borte, ikkje uvesentleg. Dette har fleire negative sider. Blant anna vil det føre til at nærleiken til brukarane blir borte. Med lange avstandar blir servicen ofte dårlegare. Ei anna negativ side er at variasjonen i arbeidsplassar i fleire lokalsamfunn blir mindre, kompetansearbeidsplassar blir borte.

Offentlege servicekontor kan vere ei løysing som kan erstatte fleire av arbeidsplassane og dei tenestene desse skal utføre. Det er viktig at arbeidet med å få på plass offentlege servicekontor blir intensivert. Dersom det går for lang tid frå arbeidsplassar blir borte til servicekontora er på plass, vil det vere vanskeleg å få samla tenestene i ei ny organisering.

Regjeringa sitt framlagde samferdselsbudsjett for 2001 er etter mange si meining det dårlegaste samferdselsbudsjettet på mange år, ja, enkelte seier det dårlegaste på 20 år. Det er f.eks. ein klar nedgang i løyvingane til riksveggar. Også løyvingane til Jernbaneverket sine investeringar i linja har gått ned. Rett nok inneheld budsjettforslaget ein auke i løyvingane til vegvedlikehald, men ikkje meir enn at departementet reknar med at vegkapitalen, også i 2001, vil bli redusert med 500-600 mill. kr. Dette er situasjonen i ei tid der det ikkje er mangel på pengar.

Sjølvsagt skal vi vere varsame med å bruke så stor del av oljeformuen at det fører til auka inflasjon, med dei negative konsekvensane det vil føre med seg. Men det må vere fornuftig å vurdere situasjonen i anleggsbransjen før

ein avviser større innsats i bygging av infrastruktur. Gjennom rapporten «Markedssituasjonen for anlegg», utarbeidd av ECON Senter for økonomisk analyse, og også av opplysningar frå bransjen sjølv er det klart at det i anleggsbransjen er ledig kapasitet i dag, og det vil vere det også i 2001. Ja, etter dei opplysningane vi har, vil det i 2001 truleg vere mellom 2 000 og 3 000 anleggsarbeidarar som går på tomgang eller er heilt arbeidsledige. Utan arbeid kan desse ledige anleggsarbeidarane bli avhengige av arbeidsløysetrygd eller arbeidsmarknadstil- tak. Då må det vere betre at desse utfører nødvendig arbeid i anleggssektoren, spesielt i ei tid der vi veit at det er svært store etterslep på vedlikehaldssektoren både på jernbane og vegar, mange igangsette anlegg blir drivne urasjonelt og nye viktige anlegg ikkje blir starta opp. Det er eit faktum at det er mogleg å auke produksjonen innanfor anlegg med mange prosent med den eksisterande maskinparken og utan å auke tal tilsette. Manglande oppdrag i tida framover vil kunne føre til konkursar i næringa. Med den spesialiseringa som er i alle bransjar, er det heller ikkje slik at anleggsarbeidarane kan gå rett inn i jobbar i andre bransjar.

Med ein slik situasjon meiner vi i Senterpartiet at det er rom for å bruke litt meir oljepengar i infrastrukturbygging. Vi meiner at med 1,5 milliardar kr kan vi ta igjen litt av etterslepet på vedlikehaldet, drive anlegga meir effektivt og få sett i gang nye viktige anlegg, samtidig som vi avhjelper situasjonen i anleggsbransjen. I forhandlingane med Arbeidarpartiet lukkast det ikkje for sentrums- partia å få gjennomslag for dette. Det er tydeleg at når det gjeld å leggje til rette for busetjing i heile landet og å skape gode vilkår for næringslivet, har Senterpartiet større ambisjonar enn Arbeidarpartiet.

Eg er likevel glad for at budsjettforliket mellom sentrum og Arbeidarpartiet førde til at samferdselssektoren fekk litt påplussing, sjølv om det vart heilt andre storleikar enn det Senterpartiet meiner er nødvendig. Men ei påplussing til investeringar, kollektivtransport og ferjer er betre enn ingenting.

Eg vil heilt til slutt stoppe opp litt ved ferjer og ferjekostnader. For fastbuande og næringslivet langs heile kysten er ferjekostnader ei ekstra utgift. Senterpartiet har som målsetjing at ferjene på sikt skal bli gratis. Ferjene er ein del av vegen, og det er urimeleg at det skal koste ekstra å passere delar av vegen. Når ein er avhengig av å bruke ferje for å krysse ein fjord, må ein betale. Dersom det blir bygt bru over eller tunnel under ein fjord, blir det gratis. Dette er urimeleg.

Gunhild Øyangen (A): Budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrum sikrer stabilitet, lav rente og fortsatt gode fellesskapsløysningar i Norge. Vi så det i arbeidet med utjamningsmeldingen: Privat rikdom og grådighetskultur må tøyles for å sikre en mer rettferdig fordeling. Arbeiderpartiet vil videreutvikle et samfunn der vi tar vare på hverandre. Behandling og omsorg skal ytes etter behov. Privat etterspørsel skal verken avgjøre hvor i landet helsetilbud skal være tilgjengelige eller hvem som skal få behandling.

En bærende tanke i Arbeiderpartiets politikk er å gi flest mulig mennesker anledning til ut fra egne evner å delta i arbeids- og samfunnsliv. Noen grupper er blitt hengende etter i velferdsutviklingen, og det haster med å få lagt fram en handlingsplan for sosial og økonomisk trygghet. Det er alvorlig at 70 000 barn har en vanskelig hverdag, der de må gi avkall på helt alminnelige goder.

Arbeiderpartiet vil ha et samfunn der en ikke skal få økonomiske bekymringer på toppen av sykdom. Derfor vil vi ikke ha en brutal omlegging av sykelønnsordningen, slik Høyre og Fremskrittspartiet går inn for. Utgifterne til syke- og uføretrygd har økt. Dette er tegn på et hardere arbeidsliv. Vi må ha en aktiv og bedre politikk for at flest mulig skal klare å kvalifisere seg for arbeidslivet. Vi må gi bedre muligheter for å kombinere arbeid og barn, og arbeid og trygd.

Budsjettforliket innebærer en vesentlig styrking av offentlig sektor. Vi trenger et høyt nivå på offentlige helse- og omsorgstjenester. Vi må reformere og fornye tjenestene. Helsevesenets omdømme må bedres gjennom å bli mer pasientvennlig. Skal det lykkes, må det også bli bedre organisert.

Regjeringen tar sikte på en rask etablering av statlig eierskap til sykehusene, og at disse skal styres etter foretaksmodellen. Det er viktig å sikre regional forankring og innflytelse når den store sykehusreformen skal gjennomføres.

De nye helselovene skal tre i kraft neste år. Da skal pasientene ha krav på større forutsigbarhet. En skal få vite hvilken hjelp en kan få, og når en kan forvente å få behandling. Den nye fastlegeordningen skal sikre alle adgang til en fast lege. Det vil gi større trygghet og stabilitet i forholdet mellom lege og pasient.

Budsjettet for 2001 følger opp satsingen på de fire omfattende handlingsplanene. Innsatsen for eldre styrkes med nesten 4 milliarder kr. Dette gir rom for ytterligere 5 000 sykehjemsplasser eller omsorgsboliger. Rekrutteringen av personell er heldigvis bedre enn plantallene. Stadig flere hender blir stilt og må stilles til rådighet i pleie- og omsorgssektoren.

Vi vil forsere kommunenes oppstart av noen tiltak og tilfører psykiatrien ytterligere 70 mill. kr.

Vi har mange oppgaver som må løses bedre, men budsjettforliket viser at fellesskapsløysningene fortsatt har en solid forankring i Det norske storting.

Christopher Stensaker (Frp): Atter en gang må vi dessverre konstatere at Arbeiderpartiet og sentrum legger fram et bedrøvelig budsjett, og spesielt er det bedrøvelig på veisektoren. Sentrumspartiene var som vanlig høyt oppe og lovet en stor økt innsats på veisektoren. Som vanlig ble det dessverre med lovnaden atter en gang.

Vi konstaterer at Regjeringen faktisk foreslår å redusere nettorammen. Riksveiinvesteringene reduseres og det på et dårlig veinett, som burde hatt en økning på minimum 100 pst.

Regjeringen og sentrum har overhodet ikke skjønt at det er veisektoren som er den dominerende transportåren i Norge. Av det totale transportarbeidet innenlands stod

veittransporten for rundt 85 pst. av persontransporten og 50 pst. av godstransporten. Jernbanene utfører kun 5 pst. av persontransporten og 8 pst. av godstransporten. Investeringstakten i stamveinettet reduseres, men noen alternative transporttilbud foreslås ikke etablert. Resultatet blir et rent nedskjæringsbudsjett uten virkemidler for å løse problemene i norsk samferdsel.

Fremskrittspartiet vil peke på at veikapitalen har blitt betydelig redusert de siste årene. Dette er sterkt bekymringsfullt, og etterslepet er nå kommet opp i 8 milliarder kr. Det må avsettes ca. 600 mill. kr mer pr. år til vedlikehold utover dagens nivå for at etterslepet ikke skal øke ytterligere. Fremskrittspartiet har i sitt alternative budsjett lagt inn en økning på 600 mill. kr til vedlikehold. Fremskrittspartiet ønsker gode og sikre veier, ikke veier som i dag, med sporete og hullete veidekker og kanter som gir etter samt dårlig vinterbrøyting. Dersom dagens nivå på vedlikehold fortsetter, vil etterslepet i planperioden øke ytterligere, fordi manglende vedlikehold gir en akselererende nedbryting av veien.

For å forsere utbyggingen vil Fremskrittspartiet også satse på privat utbygging og drift, såkalt OPS. Det forutsettes imidlertid at avgiftene til staten reduseres, slik at man ikke betaler flere ganger for den samme veien.

Vegdirektoratet må stå for planleggingen av riksveiutbygging, men selve byggingen bør overlates til private entreprenører. Vedlikehold av veier bør settes ut på anbud til private entreprenører, og nye veiprojekter som betinger direkte eller indirekte offentlige investeringer, skal undergis en kost-nyttevurdering før prosjektene prioriteres.

Fremskrittspartiet er også betenkt over at de ordinære bevilgningene til veiformål over statsbudsjettet reduseres omtrent proporsjonalt med økningen i bompengeneinnbetalinger. Fremskrittspartiet ser det også som bekymringsfullt at store summer brukes til administrasjon og drift av bomselskapene istedenfor å bygge et effektivt veinett.

Det er betenkelig at staten tar inn hele 40 milliarder kr på bil og bilbruk, og gir så lite som 10 milliarder kr tilbake totalt på drift og vedlikehold av veiene, og bare litt til investeringer i nyanlegg. Det lille de gjør av investeringer i dette landet, er stort sett gjort for de 2 milliarder kr som tas inn i bomavgifter.

Fremskrittspartiet vil sette inn ytterligere 600 millioner kr til vedlikehold av riksveiene våre og 1,6 milliarder kr til nye riksveiinvesteringer, totalt et tillegg på om lag 2,2 milliarder kr utover Regjeringens forslag. I tillegg til dette foreslår Fremskrittspartiet å bruke 1,5 milliarder kr av utenlandsbudsjettet til å la utenlandske entreprenører bygge ut våre veier innenlands.

Etter oljealderen er Norge totalt avhengig av å ha fått på plass en god infrastruktur, og da er det en underlig strategi å satse alt på kollektivtrafikken. Det er ikke kollektivtrafikken som i fremtiden skal frakte norske eksportvarer, som fisk, møbler og papir, til kontinentet.

Elsa Skarbøvik (KrF): To profilområder for Kristelig Folkeparti ble særlig nedprioritert i arbeiderpartiregjeringens forslag til budsjett. Kirken og privatskolene

opplevde dramatiske kutt, og budsjettforliket kan nesten kalles en livredningsaksjon. Nå er budsjett for privatskoler og kirke økt med over 100 mill. kr.

Det arbeiderpartiregjeringen hadde tilgodesett Kirken med i sitt budsjettforslag, kom ut på minussiden i forhold til forrige budsjett. Tilskuddene til den lokale kirken ble kuttet mer enn de 35 nye prestestillingene kostet. Regjeringen la opp til et kutt i de kirkelige fellestrådene på 25 mill. kr. Regjeringen ville åpne for overføringer fra Opplysningsvesenets fond til presteboliger, Nidaros domkirke og det kirkelige medlemsregisteret. Dette ble gjort før økonomimeldingen er blitt drøftet i kirkelige organisasjoner og storting. Å innføre et slikt prinsipp i budsjettsammenheng uten at det blir drøftet i de demokratiske organer, er betenkelig, og disse midlene er nå blitt tilbakeført ved budsjettforliket.

Jeg må spørre hvor sammenhengen er mellom ord og handling når Arbeiderpartiet vil forsvare en aktiv folkekirke, som vi har hørt før i dag, samtidig som de bygger den ned i budsjettet. Sakte, men sikkert, har Arbeiderpartiet begynt å ta frivillig sektor inn i sin politiske retorikk. Men det synes som om Arbeiderpartiet ikke har særlig sans for det folkehøyskoler og privatskoler bidrar med av mangfold i vårt demokratiske samfunn.

Sentrumspartiene har i budsjettforhandlingene fått tilbake stipendet til 19-åringene som velger ett år på folkehøyskole etter videregående – ett år for modning og ettertanke. Hadde denne stipendordningen blitt kuttet, ville det vært en reell trussel mot rekrutteringen til folkehøyskolene.

Likeså har vi fått på plass manglende lønnskompensasjon også for lærere i private skoler, høyskoler og folkehøyskoler, studieplaskutt og tilskudd til private skole- og kirkebygg.

Hvorfor ser ikke Regjeringen verdien av de private skoler og høyskoler, men tvert imot kaller disse skolene for ensrettede? Statsråd Giske sier i Skolefokus nr. 19:

«Jeg frykter vi får en ny type friskoler dersom privatskolevesenet slippes løs: Skoler som er fri for mangfold, fri for likestilling, og annet vi mener det er verdt å kjempe for.»

Jeg kan forsikre statsråden om at selv om jeg også har gått på privatskole, har jeg lært både om mangfold og om likestilling. Jeg ser ingen motsetning mellom dette og det å kjempe for en god offentlig skole.

Kristelig Folkeparti er derfor glad for at vi har fått styrket posten for kvalitetsutvikling i grunnskolen med 25 mill. kr. Dette er en videreføring av skolepakka som Bondevik-regjeringen introduserte, og som særlig skal styrke ungdomstrinnet. Det vil gjøre flere skoler i stand til å fremme pedagogisk utviklingsarbeid og muliggjøre tilpasset opplæring. Kristelig Folkeparti ser alvorlig på at ungdomstrinnet nærmest har falt mellom to stoler – 6-åringsreformen på den ene side og Reform 94 på den andre. En bedre ungdomsskole får vi med motiverte lærere som blir skolert i de nye faglige utfordringer som de nå står midt oppe i.

Den 10. oktober ble evalueringen av KRL-faget lagt fram. Den viser at det store flertall av foreldre – 86 pst. –

opplever dette faget som bra for sine barn. Det oppleves som både spennende og meningsfylt, og har fremdeles forbedringsmuligheter. Utfordringene til lærernes kompetanse i dette faget er derfor påtrengende. Det trengs særlige ressurser til videre- og etterutdanning av lærere. Dette gjelder først og fremst faglig innhold, men også det å lære å kommunisere med foreldre, slik at det skapes til- lit mellom hjem og skole. Derfor må KRL-faget fortsatt være et prioritert fag innen etterutdanning for lærere.

Kristelig Folkeparti ønsker en god offentlig skole med et felles fag for kunnskap og dialog om tro. En forutset- ning for dette er da at kristendom er en sentral del av fa- get.

Vi er ikke ferdig med å dyktiggjøre lærere etter 3-års- bolken som vi nå har hatt siden L97 startet. Noen karak- teriserer ungdomsskolen som et oppbevaringssted for ungdom. Jeg vet at skolene er så mye mer enn dette. Det drives utrolig mye godt og kreativt arbeid, men vi vet også at mange lærere sliter med umotiverte elever, med møter og papirarbeid. Så her er det fremdeles mye å gjøre.

Kristelig Folkeparti har gjort merkbare politiske grep i et budsjett der kuttene var dramatiske i viktige sektorer.

Grethe G. Fossum (A): Å lage nasjonalbudsjett for Norge er en interessant oppgave. Det skal prioriteres, bal- anseres, anbefales og forhandles. Statens inntekter og utgifter blir debattert grundig for å avklare balansepunkt mellom de to størrelser. Men den egentlige hovedhensik- ten med et nasjonalbudsjett er å prioritere og fordele vel- ferd.

Statens inntekter, slik som skatt og avgifter, er med på å gi mer eller mindre velferd til ulike grupperinger. Ar- beiderpartiet har i dette budsjettet bevisst ønsket å styrke helsevesenet, gi mer til eldreomsorg og til barnehager, og styrke utdanning og forskning.

De aller fleste i denne salen ser at det finnes forskjel- ler i det norske samfunn. Mange ser også forskjellen mel- lom de politiske partiene. Av og til er jeg litt takknemlig for at Fremskrittspartiet er så annerledes enn de andre partiene. Det er i svært mørke stunder. Noen ønsker av partipolitiske grunner å gjøre disse forskjellene enda større enn de er, for å skaffe flere velgere til eget parti. Men jeg tviler veldig på om den beskrivelsen av velfer- den i dagens Norge som ble fremført av representanten Siv Jensen i går formiddag, var helt korrekt. Vi har alle øyne i hodet og ser på den ene siden næringslivsfolk som koster på seg høye lønninger, fine hus, flotte biler og dyre hytter, mens det på den andre siden finnes barn som lever under fattigdomsgrensen, og offentlig fattigdom ved enkelte av våre skoler. Jeg synes derfor ikke det er urimelig at de som har store inntekter, f.eks. gjennom aks- jeutbytte, må betale mer i skatt. Skatt på aksjeutbytte er derfor en prioritering. Det vil si at de som har mest, også skal yte mest, slik at vi får bedre og flere velferdsgoder for folk flest.

Fremskrittspartiet er ikke enig i den slags prioriterin- ger. I sitt alternative statsbudsjett går de imot skatt på aks- jeutbytte, og de går imot formuesskatt. De er stort sett

misfornøyd med at vi har et skattesystem i Norge som gjør at vi trekker penger inn fra næringslivet og også fra vanlige arbeidsfolk for sammen å betale en del av felles- godene våre. I sine merknader til budsjettavtalen stiger Fremskrittspartiet virkelig til de store høyder når de pole- miserer over rettferdig fordeling. De skriver:

«Disse medlemmer kan ikke se at verken Regjerin- gens opprinnelige forslag eller budsjettforliket fører til en mer rettferdig fordeling.»

De skjønner heller ikke hva «avtalepartnerne mener med en rettferdig fordeling». Jeg kan lese av Fremskrittsp- partiets alternative statsbudsjett at de heller aldri vil komme fram til en rettferdig fordeling. I hvert fall når det gjelder meg personlig, har jeg en helt annen oppfatning av rettferdighet enn Fremskrittspartiet. Jeg hadde håpet at det var en slags felles forståelse for at de pengene vi fikk inn til den norske stats felleskasse, skulle brukes til å gi befolkningen tilbud på mange forskjellige områder.

Fremskrittspartiet, med sine kjerneinteresser som hel- se, eldreomsorg, politi og det militære, finner det ikke helt nødvendig å fordele særlig mye penger til andre vel- ferdsgodter. La meg ta et eksempel: *Kulturområdet* skal på Fremskrittspartiets alternative budsjett skjæres ned med 42,8 pst. Det tilsvarer om lag 800 mill. kr. Avi- sene skal ikke få pressestøtte, samene skal ikke ha avis- tilbud, norske filmer skal ikke få støtte. Slik kunne jeg fortsette og ta alle områdene på kultursiden. Det er fak- tisk slik at en del kulturtilbud er ulønnsomme, i den for- stand at man ikke tjener penger på dem. Men jeg kan for- sikre Fremskrittspartiet at de gir mange andre gleder, bl.a. i form av inspirasjon og tilhørighet til et lokalsam- funn. Kulturtilbudene kan ikke alltid styres etter mar- kedsprinsippet, og derfor må staten gi støtte for at vi i det hele tatt skal få kulturtilbud. Det er en del av våre vel- ferdsgodter, at penger fra staten gir oss mulighet til å få kulturtilbud.

Det er også interessant å lese at Fremskrittspartiet er litt misfornøyd med at sentrumspartiene samarbeider med Arbeiderpartiet denne gangen. Gjennom sitt alterna- tive budsjett ville Fremskrittspartiet tilby sentrumskame- ratene både skattelette og styrking av det kommunale til- budet. Frekkeheden lenge leve! Sentrumspartiene kunne riktignok fått en skattelettelse i størrelsesorden 8,7 milliarder kr, men forslaget om hvordan styrkingen av kommunaltilbudet skulle foregå, virker noe søkt. Rik- tignok står det i budsjettforslaget fra Fremskrittspartiet at dersom man går inn for deres skattesystem og deres lønnsystem, vil man kunne se nedskjæringer som en øk- ning. Men det er vel ganske langt fram i tid – og forhå- pentligvis en tid som ikke vil komme. Kommunene våre lever faktisk fra dag til dag, og ikke for å kunne spise en gang i fremtiden.

Ett av spørsmålene som Fremskrittspartiet ikke er spe- sielt opptatt av, er om vi har nok arbeidskraft til å løse alle utfordringene. Med et kontantstøttesystem som trek- ker arbeidskraft fra helseomsorgen bl.a. ut av aktiv tje- neste, og med en høy sysselsetting er det vanskelig å få folk til å arbeide innenfor helse, omsorg og på sykehjem. Men enten er dette et problem som Fremskrittspartiet

(Fossum)

ikke ønsker å finne noen løsning på, eller så svarer de med større produktivitet. Betyr det at hjelpepleierne skal være kortere tid hos de eldre? Og siden arbeidsinnvandring er et ikke-tema i Fremskrittspartiet, er ikke det noen løsning heller. Apropos arbeidsinnvandring: Fremskrittspartiet er nok ikke helt stuerent, for hvis arbeiderne kommer fra Sverige, Danmark eller Finland og er entreprenørbedrifter som ønsker å bygge veianlegg i nærheten av grensen, er det OK at de kommer. Fremskrittspartiet er så ivrig etter å bruke penger i utlandet at de til og med ønsker å bygge – for norske skattebetalers penger – vei-systemer i Sverige for svenskene.

Arbeiderpartiet er opptatt av et samarbeid med de fagorganiserte og er villig til å støtte de rettighetene som er fremforhandlet, bl.a. i tariffavtaler. Fremskrittspartiet ønsker å ødelegge slike systemer. De sier nei til ventelønn, som vanlig, og sykelønnsordningen skal de syke selv betale store deler av – og det er som kjent god fremskrittspartipolitikk.

I et innlegg i dag kom representanten Carl I. Hagen til å si at det beste for den norske befolkningen er det Fremskrittspartiet vil. Og da må jeg spørre meg: Er det det beste for den norske befolkningen at kulturtilbudene reduseres, at distriktene får redusert arbeidskraften innenfor landbruket, at rentene økes og at de syke må betale for å få tilskudd til å være borte fra jobben? Jeg kan ikke se det.

I mitt innlegg har jeg prøvd å belyse baksiden av Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag, noen av de problemområdene som representanten Siv Jensen ikke berørte i sitt innlegg. Jeg skjønner godt at det er vanskelig for Fremskrittspartiet å vise fram baksiden. Nå er det slik at Arbeiderpartiets budsjett er snudd opp ned og ut og inn – alle problemene er tatt fram, belyst og kommentert. Jeg tror det er på tide at Fremskrittspartiets alternative budsjett belyses fra alle kanter, og det skal jeg være med på og hjelpe til med så godt jeg kan.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (Frp): Regjeringen foreslo i sitt forslag til statsbudsjett å spille merverdiavgiftssystemet. Det betyr at alle som i dag ikke betaler moms på tjenester, skal gjøre det heretter. For å komme i mål med forhandlingene i arbeiderparti-sentrumsblokken, fikk vi en del unntak.

Sirkus skal ikke betale moms, luftfarten skal ikke betale moms, reiselivet skal ikke betale moms, adgangsbilletter til alpinanlegg skal ikke være underlagt momsreglene, og fornøylesparkene skal ikke betale moms – og godt er det! Men tivoli skal betale moms – forstå det den som kan! Et stasjonært tivoli, dvs. en fornøylespark som stort sett har samme utstyr som et tivoli, om enn større, skal slippe å betale moms, mens på et tivoli som reiser rundt til «den ytterste nøkne ø» i distriktene, ja, der skal barna betale moms. Men bor man i Oslo eller i Kristiansand og går i en fornøylespark, da skal barna der slippe å betale moms – litt av et verdisynd! Og så klør

disse representantene seg i hodet og spekulerer på hvorfor folk flytter fra distriktene. Det stod i avisen i forrige uke at det aldri har vært mer flytting fra de tre nordnorske fylkene enn i dag. Gaven fra Arbeiderpartiet – selvfølgelig i tillegg til diesel- og bensinavgiftene, alt som rammer distriktene spesielt hardt, der vi har verdensrekord – er nå at den underholdningen barna har i distriktene, skal pålegges en ekstra avgift.

Kan representanten Fossum, om mulig, forklare meg logikken i det?

Grethe G. Fossum (A): Representanten Kenneth Svendsen kom med en noe spesiell påstand. Jeg håper ikke det er sant, for det kan vel ikke være slik at grensetilfeller i momslovgivningen skal gi seg uttrykk i spesielle verdisynd – som at hvis man er for moms på tivoli, har man ett verdisynd, og hvis man er for moms på sirkus, har man et annet verdisynd. Slik er det faktisk ikke.

En annen ting representanten Kenneth Svendsen sa, var at han skjønnte godt at folk flyttet fra distriktene fordi man har et arbeiderparti som foreslår momssystemer der man ikke unntar tivoli fra moms. Slik kan det heller ikke være. Det er helt andre grunner til at folk flytter fra distriktene enn om de har tivoli der eller ikke. Det tror jeg at representanten Kenneth Svendsen og jeg kan være enige om.

Jeg kan forsikre representanten Kenneth Svendsen om at dersom man hadde innført et system som det han og hans parti har tenkt å gjøre i forhold til jordbruket, og at dessuten en del tillegg i forhold til Nord-Norge ikke vil bli utbetalt til kommunene, ville han komme til å se et ras av folk som ville flytte andre steder. Det tror jeg man skal ta på alvor, i stedet for å gå på en grenseoppgang i et spesielt momssystem som departementet faktisk skal se nærmere på, for å finne grensene. Jeg tror at folk bør være reddere for det systemet som Fremskrittspartiet legger opp til, enn for et momssystem fra Arbeiderpartiet og sentrumspartiene.

Bror Yngve Rahm (KrF): La meg bare innledningsvis få si at jeg synes Grethe Fossum holdt et veldig godt innlegg i kveld der jeg kan skrive under på veldig mye – et oppgjør med deler av Fremskrittspartiets politikk som jeg synes var på sin plass, og som var både velbegrunnet og velformulert.

Det er bare et par punkter jeg kunne tenke meg å utfordre Grethe Fossum på. Det hender av og til at vi møter oss selv i døren enten vi er i posisjon eller i opposisjon – det rammer oss alle fra tid til annen, tror jeg. Et tema som Grethe Fossum engasjerte seg veldig sterkt i da den forrige regjeringen styrte, var i forhold til et konkret forslag som daværende regjering hadde gjennom Valgerd Svarstad Haugland, om å legge foreldrefradraget inn i barnestrygden. Den gang møtte Svarstad Haugland til dels veldig skarp kritikk fra Grethe Fossum og andre i Arbeiderpartiet. Nå gjør Arbeiderpartiet det samme i sitt opprinnelige budsjettforslag, og mitt spørsmål til Grethe Fossum må da naturlig nok bli: Hva er det som har endret seg siden den gang, og hvorfor er Grethe Fossum så taus om dette?

Punkt to gjelder kultur, som også Grethe Fossum var inne på. Dette er et tema som hun beundringsverdig har kjempet for i mange år, kanskje uten å få noen særlig oppslutning om sine prioriteringer i forhold til sin egen partigruppe. Jeg har lyst til å stille henne et spørsmål. Det var jo sentrum som faktisk måtte til for å få et løft på 75 mill. kr på kulturbudsjettet. Føler Fossum i finanskomiteen at det er vanskelig å kjenne på at det er sentrumpartiene som må få kulturmidlene på plass? Og punkt to: Støtter hun sin egen kulturminister, som offentlig gir uttrykk for et håp om at sentrumpartiens budsjettprioriteringer skal nå fram?

Grethe G. Fossum (A): Det er ofte vi sier og gjøres ting som blir brukt mot oss i andre omgang – slik er det. Når det gjelder forsørgerfradraget innlemmet i barnetrygden, hadde i hvert fall jeg personlig en redsel for at det skulle medføre at barnetrygden ville bli såpass høy at det ville bli vanskelig å pris- og lønnsjustere den. Jeg har ingenting prinsipielt mot at den blir lagt inn der, men jeg ser absolutt problemene med at det koster veldig mye penger å pris- og lønnsjustere barnetrygden. Det var den praktiske grunnen til det.

Når vi nå har fått dette forslaget, er det ingen prinsipiell motstand mot det, men rett og slett en praktisk motstand. Nå er det slik som det er, og da er vel representanten Rahm enig, siden hans regjering foreslo dette tidligere.

Den andre problemstillingen har med kultur å gjøre. Jeg har lyst til å si at det alltid må to til for en tango, og det er jo alltid slik at damene gjør det baklengs og i høyhælte sko, så de har en større utfordring. Men det er slik at Arbeiderpartiet og sentrum har gått sammen om en prioritering på 75 mill. kr når det gjelder kultur, og jeg synes at vi samlet skulle glede oss over det, både Arbeiderpartiet og sentrumpartiene.

Petter Løvik (H): Representanten Fossum påstod i sitt innlegg at utdanning og forskning er ting som er prioritert av arbeidarpartiregjeringa. Ei slik prioritering vil sjølvsagt Høgre vere med på, men så er det då dette med samsvar mellom ord og handling. Statsråd Giske sa tidlegare i dag i sitt innlegg:

«Velgerne mener ofte at vi politikere må være mer opptatt av handling enn av prat. Jeg er enig.»

Det er kloke ord, eg vil faktisk gå så langt som å seie at det var dei to klokaste setningane i statsråd Giske sitt innlegg. Det er kanskje stygt å seie det så direkte, men eg er litt i tvil om Arbeidarpartiet har tenkt i praksis å gjennomføre dei mange gode orda dei har hatt om utdanning og forskning.

La meg ta to konkrete eksempel og stille to konkrete spørsmål til representanten Fossum. Det eine gjeld det vi alle var enige om i Stortinget tidlegare i år, om at vi skulle opp i forskningssamanheng på OECD-gjennomsnitt i løpet av fem år. No er budsjettet for år ein i ferd med å bli vedteke – vi ser sannsynlegvis ikkje tilnærming til OECD-gjennomsnittet. Då er mitt første spørsmål: Står målsettinga om at vi skal opp på OECD-gjennomsnittet i løpet av fem år, dvs. dei fire resterande åra, framleis fast?

Det andre gjeld utsegner som kom frå Arbeidarpartiet då vi debatterte meldinga om rekruttering til læraryrket. Då sa representanten Rune Kristiansen frå Arbeidarpartiet – etter Aftenposten – at Arbeidarpartiet i tillegg til lønsløft foreslår forskjellige tiltak for å betre arbeidsvilkåra for lærarane, og at desse er rekna ut å koste 1,5 milliardar kr kvart år i ein femårsperiode. Dette – det er eit enkelt reknestykke – er 7,5 milliardar kr ekstra i løpet at ein femårsperiode. Når det ikkje er teikn til dette lyftet det første året, står Arbeidarpartiet ved dei 7,5 milliardane og får dei fordelt over dei kommande fire åra?

Grethe G. Fossum (A): Jeg tror veldig mange politiske forskjeller går på skole og utdanning. Jeg kan se at vi har en del felles ting som vi ønsker å få til, som dette med forskning i forhold til både fremtiden og innenfor skolesystemet. Og Arbeiderpartiet står, slik statsråd Giske sa tidligere i dag, fast ved forskningsutviklingen fram til år 2005. Det kan representanten Løvik være trygg på.

Når det gjelder det som han spurte om i forbindelse med rekrutteringsmeldingen, er dette en sum som er meg ukjent. Men når Arbeiderpartiet gikk inn for rekrutteringsmeldingen og la en rekke tiltak inn i den, betyr det at vi har tenkt å følge det opp. Det er lettere å følge det opp nå når vi sitter i regjering, og det vil bli gjort. Men om summen er 7,5 milliarder kr, vil jeg verken love eller si er riktig akkurat nå.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Oddvard Nilsen (H): Det vil være kjent at problemene i norsk samferdsel er mange og til dels meget alvorlige. Alvoret i situasjonen er blitt understreket av diverse ulykker innen sektoren i løpet av det siste året. I tillegg har det vært nesten konstant driftskrise innenfor f.eks. jernbanesektoren i Norge. Reiser man rundt i dette landet, møter man gjenspirede tunneler, halvferdige broprosjekter, ufullendte veistrekninger over hele Norges land – dette griner mot en overalt.

Med bakgrunn i disse erfaringene var Arbeiderpartiets framlegg til budsjett for samferdsel uforståelig – ja faktisk nesten uforsvarlig. Den alvorlige situasjonen i norsk samferdsel vil Arbeiderpartiet møte ved å foreta en reduksjon på ca. 660 mill. kr på samferdselsbudsjettet, og tar man de tekniske tingene ved flyttingen over til fylkeskommunen, nærmer vi oss 1 milliard kr mindre enn i inneværende år. Dette budsjettet er faktisk lavere enn samtlige budsjetter i 1990-årene, og det er slett ikke i nærheten av å løse de utfordringer som norsk samferdsel står overfor. Derfor ble budsjettframlegget også møtt med hoderisting fra alle – absolutt alle – som har den minste peiling på tilstanden i norsk samferdsel. Det er åpenbart at Arbeiderpartiet i løpet av ganske kort tid på en eller annen måte har mistet enhver kontakt med situasjonen i norsk samferdsel.

La meg nevne to eksempler. For det første: Etterslepet knyttet til vedlikeholdet av våre veger var ved inngangen til år 2000 på 8 milliarder kr. Når vi nå går ut av dette året – eller inn i det neste – vil det være på 9,3 milliarder kr.

Det fører selvsagt til at vi også mangler ressurser til helt nødvendig brannsikring og oppgradering av våre tunneler.

Og det andre eksemplet: I Bergensområdet har brannvesenet pålagt Hordaland vegkontor å utføre visse brannsikringstiltak i tunneler. Og følgende står å lese i St. prp. nr. 1 fra Samferdselsdepartementet:

«Selv om det er kommet til enighet lokalt om å utsette de tyngste tiltakene til 2004, er det behov for i størrelsesorden 120 mill. kr i perioden 2001-2003 for å etterkomme kravene. Av dette er det behov for 50 mill. kr i 2001. På landsbasis er det satt av totalt 40 mill. kr til brannsikring av eksisterende tunneler i 2001. Dette medfører at det bare vil være rom for å gjennomføre en liten del av de pålagte tiltakene for Bergen.»

Når man leser slikt og ser hva man følges opp med av penger, tror man nesten ikke hva man leser. Og det sier seg selv at dette er helt uakseptabelt. Det under faktisk oss i Høyre at man kan skrive den slags og samtidig kutte bevilgningene til den samme sektoren. Ja, det er uhørt!

Årets framlegg til budsjett er også det siste i fireårsperioden. En kan derfor nå også evaluere måloppnåelsen i forhold til planverket. Det er virkelig begredelig lesning. Vi har ikke nådd ett eneste mål, verken når det gjelder reduserte transportkostnader, eller – enda verre – måltallene for skadde og drepte i trafikken.

Dette bør selvsagt ikke komme overraskende på noen. Den manglende måloppnåelsen henger selvsagt sammen med kuttene i bevilgningene til samferdselssektoren. Den negative trenden har gått over flere år, men det framlagte budsjettet fra Arbeiderpartiet for 2001 er periodens desidert dårligste.

Gjennom forliket med sentrum er budsjettet blitt styrket noe. Det fortjener sentrum jammen ros for. Det ser faktisk ut som om sentrum er mer til gagn for norsk samferdsel utenfor regjeringskontorene enn de var da de i sin tid satt i dem.

Høyre har i hele perioden forsøkt å øke bevilgningene til samferdsel, dessverre uten at vi har fått flertall i denne sal. Det gjør vi også i budsjettet for 2001, men vi kan bare konstatere her og nå at vi heller ikke denne gangen får flertall.

I tillegg til økte økonomiske ressurser er det behov for betydelige omorganiseringsgrep i norsk samferdsel. Det er nødvendig å effektivisere bruken av de ressursene vi har. Det kan bl.a. skje gjennom økt konkurranse innen samferdselssektoren. Det er absolutt ingen grunn til å opprettholde tunge offentlige monopoler når det er åpenbart at forbrukerne vil være langt bedre tjent med flere aktører og økt konkurranse.

Det er ikke slik at Posten er til for Posten og NSB for NSB. De er faktisk til for forbrukerne i dette landet. Det er derfor helt uakseptabelt at forbrukerne skal lide fordi Arbeiderpartiet mener at statsmonopoler er viktigere enn å gi forbrukerne gode tjenester.

Høyre mener ikke det, men det overrasker kanskje ingen.

Tom Thoresen (A): På dette tidspunktet i en så stor og generell debatt som finansdebatten er, pleier en van-

ligvis å dele ut karakteristikk om debatten, kanskje ikke først og fremst her i salen, men svært ofte i de tilstøtende rom. Og da sies det vel i dag, som vanlig er ved slike karakteristikk, at debatten har ikke vært særlig dramatisk. Og det er nettopp hensikten. Hensikten med å inngå et budsjettkompromiss som sikrer et flertall i stortingsalen for hele budsjettet, for hele sammenhengen mellom budsjettets inntekts- og utgiftsside, er nettopp å fjerne dramatikken. Vi ser også at tunge finansanalytikere gir oss ros for å ha oppnådd dette, bl.a. fordi Stortinget på den måten gir sitt bidrag til at økonomien er slik under kontroll at vi f.eks. ikke lar budsjettbehandlingen i Stortinget bli en ytterligere drivkraft mot høyere rente. Bare her har vi oppnådd ganske mye. Det er jo faktisk slik at presset på renten og ustabiliteten i økonomien er det som til syvende og sist kanskje vil ramme hardest alle enkeltindividene i dette samfunnet, men også de kollektivene som skal bære en stor del av det offentlige velferdsprogrammet, f.eks. kommunene.

Det finnes jo, som jeg nevnte i en tidligere replikk, visse rituelle øvelser rundt et slikt kompromiss, f.eks. hvor mye den ene part har måttet gi, og hvor mye den annen part har fått igjennom. Det er nyttig for å understreke hva som har vært de politiske utgangspunktene, og sånn sett kan man snakke om hvor mange milliarder som er blitt flyttet på under dette budsjettforliket. Og der går det an å regne på mange måter. Det rimeligste er kanskje å si at hvis vi holder endringene i momspakken utenfor, så er det bokført flyttet på ca. 8,3 milliarder kr i forbindelse med dette budsjettkompromisset.

Men dette er ikke det viktigste. Det viktigste er at Arbeiderpartiet og mellompartiene sammen for annet år på rad har gjort den jobben å sikre et flertall for hele budsjettet. I fjor stilte Arbeiderpartiet opp på det for en mindretallsregjering, i år har mellompartiene stilt opp på det overfor Arbeiderpartiets regjering.

Vi befinner oss et år før valget, så man skal ikke gi seg for sterke spekulasjoner i vold når det gjelder hva dette vil føre til av langsiktige samarbeidsforhold i norsk politikk og heller ikke hvilken form slike langsiktige samarbeidsforhold kan tenkes å få. Men det er åpenbart at det eksisterer et politisk tyngdepunkt med Arbeiderpartiet og mellompartiene på den ene side og Høyre og Fremskrittspartiet på den annen side. Det ser vi sterkest i fordelingspolitikken. Det er påtakelig at Fremskrittspartiets og Høyres talere gjerne snakker om skatter og om skattenivå, de snakker ikke fullt så gjerne om fordeling.

For egen del er jeg f.eks. glad for at vi nå har fått en midlertidig skatt på aksjeutbytte, selv om prosentsatsen er noe lavere enn den Regjeringen foreslo. Ikke først og fremst av hensyn til høyere skatter, men fordi utbytte av aksjer er noe av det som genererer den største forskjellen i det norske samfunn. Det var derfor også et hovedelement da Stortinget behandlet den såkalte forskjellsmeldingen. Og da er en viktig skillelinje ikke bare det som går på utgifter og inntekter, men hvordan fordelingspolitikken skjer og hvem inntekter og utgifter rammer. Da kommer Høyres og Fremskrittspartiets kutt i sykelønnsordningen og overfor verdens fattige i et særlig relieff.

Per Sandberg (Frp): I og med at representanten Fossum brukte ni og et halvt minutt av sitt ti minutters innlegg på Fremskrittspartiet, skal jeg prøve å være grei og bruke fire og et halvt minutt av mine fem tildelte på Arbeiderpartiet.

Det har vært sagt mye i denne debatten, og det meste er kanskje sagt, så jeg skal bare komme med noen eksempler på hva statsministeren sa tidligere i dag, og som på en måte også ble sagt av statsministeren i fjor. Jeg vil gjerne sitere fra forhandlingene i finansdebatten i fjor, hvor Jens Stoltenberg sier:

«Det har vi gjort fordi vi har fått gjennomslag for viktige endringer i budsjettet, endringer som vil bidra til mer rettferdig fordeling og mer fellesskap. Dermed er vi med på å snu retningen i norsk politikk.»

Så åpner Jens Stoltenberg sitt innlegg i Stortinget i dag med å si at i år har vi inngått et budsjettforlik med sentrumpartiene som inneholder rettferdig fordeling, tidenes satsing på kommunene, flere og billigere barnehager, og at Arbeiderpartiet har gjort jobben sin i forhold til renteutviklingen.

Det er her jeg får store kvaler i forhold til det som blir sagt. Hvis det var sånn at Arbeiderpartiet i fjor hadde funnet en ny retning i forhold til utviklingen for folk flest i dette landet, og at de nå igjen har funnet det, så blir jeg meget skeptisk. For alle vet hvordan utviklingen har vært i 2000. Hele lønnsoppgjøret til arbeidstakerne er blitt oppspist av renteutviklingen. Gjennomsnittlig alle kommuner sliter med å få budsjettene sine på plass osv. Barnehagene bl.a. er blitt dyrere. Så alt det som Stoltenberg sa i finansdebatten i fjor om at alt skulle bli så mye bedre i år, har slått feil. Nå sier han det samme, og jeg tror ikke jeg trenger å være noen stor gambler for å si at den samme utviklingen vil vi se i 2001. Kommunene vil få like store vanskeligheter med å få budsjettene sine i havn, barnehagene vil bli dyrere, renten vil stige, og man vil ikke få en rettferdig fordeling, for barnefamilier og pensjonister vil komme ut med et meget stort minus også i 2001. For det er ikke sånn at Arbeiderpartiet og sentrumpartiene nå prøver å ta fra de rike og gi til de fattige. Jeg kunne ha gitt en hel masse eksempler på det, men jeg skal ta bare ett. Det gjelder Arbeiderpartiets fanesak når det gjelder fødselspenger. Jeg har på vegne av komiteen stilt spørsmål til departementet om hvem det er som mottar fødselspenger. Tallene fra departementet er helt klare: Det er de som tjener mest, det er de som tjener over 6 G, som henter ut mest fødselspenger. De som henter ut minst, er selvsagt de som har de laveste inntektene.

Og så sier de i dette forliket at kommunene har fått økte rammer. Jeg vil gi et eksempel der også. På familiebudsjettet er midlene til familievernkantorene i fylkene, som tidligere var øremerket, nå flyttet over til rammeoverføringene til kommunene. Dermed sier de at det er økte rammeoverføringer. De sier ingenting om at øremerkede midler er forsvunnet.

Så kommer dette med konjunkturavgift på næringsbygg. Her sitter altså Senterpartiet og forhandler fram et forlik med Arbeiderpartiet som er direkte distriktsfiendtlig. 10 pst. konjunkturavgift på næringsbygg er det ene

og alene distriktene som vil tape på. Og så står de og klør seg i hodet fordi folk flytter fra distriktene!

Jeg skal ta et eksempel til. Arbeiderpartiet sitter i regjering. De øker skatter og avgifter generelt for alle i dette landet for 2001. I dag fikk jeg min regionavis, der det var vist til tre eksempler. Tre kommuner i Nord-Trøndelag skal neste år øke kommunale avgifter fra 10 til 14 pst. Alle sammen innfører eiendomsskatt i tillegg til det Regjeringen har vedtatt for neste år. Og hvem er det som styrer i disse kommunene? Det er Arbeiderpartiet. I alle ledd Arbeiderpartiet er representert, er det å innføre skatter og avgifter den eneste tanken de har. Og jeg har skjønt tegningen: Den enkleste måten å styre og herse med folk på, er å gjøre dem fattige. Det er vanskelig å styre et folk som er oppegående og har nok av egne ressurser.

Ø y v i n d K o r s b e r g hadde her overtatt presidentplassen.

Åse Wisløff Nilssen (KrF): I budsjettforliket mellom sentrumsregjeringen og Arbeiderpartiet er det på justissektoren lagt inn 31 mill. kr til advokatsalærer for å holde en tidligere inngått avtale om en opptrappingsplan for salærsatsen. Avtalen ble inngått mellom Advokatforeningen og Justisdepartementet under sentrumsregjeringen.

Politi- og lensmannsetaten styrkes med 17 mill. kr til driftsmidler, noe som vil komme godt med.

Spørsmålet om politiet skal ha egen helikoptertjeneste, vil bli tatt opp som egen sak i løpet av våren 2001.

Tilskudd til spesielle retts hjelpstiltak økes med 2 mill. kr til studentretts hjelpstiltakene. Studentene gjør et godt arbeid og får mye ut av pengene.

Kristelig Folkeparti vil også understreke betydningen av at den omorganisering som Bondevik-regjeringen satte i gang i justissektoren, nå blir videreført.

Trygghet og rettssikkerhet er fundamentale verdier i samfunnet. Kriminalitet er angrep på den enkeltes trygghet og integritet og mot samfunnets fellesverdier. Årsakene til kriminalitet er sammensatte og mangfoldige, og derfor trengs det ulike tiltak på mange samfunnsområder. Vi må ha mange tanker i hodet samtidig for å finne de beste og mest effektive tiltakene, og det finnes ingen enkle løsninger. Fellesskapet trenger gode leveregler som påpeker den enkeltes ansvar for egne handlinger, og i tillegg den enkeltes ansvar for fellesskapets beste.

Det forebyggende arbeidet må drives på tvers av etater og faggrupper i et bredt samarbeid. Det er mye kunnskap og risikofaktorer. Disse kunnskapene må vi kunne benytte på en bedre måte. Mange oppfatter taushetsplikten som et hinder for konstruktivt samarbeid. Da må vi se på om taushetsplikten er riktig formulert. Det må være et mål at taushetsplikten beskytter enkeltpersoner, samtidig som den ikke hindrer viktig tverrfaglig samarbeid.

Når en kriminell handling først har skjedd, mener Kristelig Folkeparti det er viktig med rask saksbehandling i alle ledd, fra politietterforskning via domstolene og til gjennomføring av straffen. Unge bør prioriteres i retts-

vesenet. Det er spesielt viktig at førstegangskriminelle opplever at samfunnet svarer resolutt, selv om handlingen ikke skulle være så alvorlig, ved å bruke nulltoleranseprinsippet. Det kan være med på å forhindre en videre kriminell løpebane.

Å lære konfliktløsning og å bruke skolemekling er gode tiltak, både forebyggende og for å hanke inn dem som viser tendens til å befinne seg i en risikosone.

Videre har konfliktrådene vist seg å gi gode resultater, og bør brukes mer.

Menneskeverdet forplikter oss til å hjelpe kriminelle til å bli gode samfunnsborgere. Fængselsstraff må utformes slik at den dømte gjennom både egeninnsats og positive, individuelt tilpassede programmer utfordres til sosial rehabilitering. Men rehabilitering av kriminelle er et krevende arbeid. Her kan etter- og videreutdanningsreformen bli en viktig satsing. Det å få en ny sjanse til opplæring og utdanning med arbeid som mål, vil ha en positiv effekt. Men skal man lykkes, er det viktig med et godt ettervern og en reell mulighet for arbeid og bolig. Det er med på å hindre tilbakefall og motvirke en fortsettelse av et kriminelt handlingsmønster.

Hvert år blir mellom 7 000 og 9 000 kvinner voldtatt i Norge. Av de anmeldte voldtekter blir kun én av ti menn dømt. Voldtekt er den mest underrapporterte forbrytelse som begås. Nå meldes det om økte tall for anmeldelser. Det er bra. Det blir imidlertid en viktig oppgave for politi, påtalemyndighet og domstol å sørge for at disse anmeldelsene blir fulgt opp på en effektiv måte. Det mangler nok fortsatt en del på både kompetanse og vilje til prioritering av slike saker. Dette er forhold som justiskomiteen har satt søkelyset på, og som fortsatt må følges opp av Justisdepartementet. Også holdningsskapende arbeid generelt er viktig for å få folk til å forstå alvorlighetsgraden av slike handlinger.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Støtt og stadig hører me at det er ikkje forskjell på dei politiske partia her i landet. Påstandar om at ein ikkje lenger ser forskjell på Arbeidarpartiet og dei andre partia, har blitt imøtegått, tydeleg dokumentert gjennom finansinnstillinga og denne debatten. Budsjettforliket mellom sentrum og Arbeidarpartiet stadfestar at det berre er små saker som er skilnaden på desse partia. Men det er stor avstand mellom budsjettvenene på den eine sida og høgrepertia på den andre sida.

Heile utdanningssamfunnet har vore prega av omfattande reformer dei siste ti åra. Arbeidarpartiet tar utgangspunkt i viktige verdiar når me utformar ny politikk. Når det gjeld skule og utdanning, har våre verdiar og idealar om likskap og solidaritet ført til ei erkjenning av at det er gjennom like moglegheiter til å skaffe seg utdanning at det viktigaste grunnlaget for eit solidarisk samfunn blir lagt.

Det er nettopp gjennom fellesskulen at me kan medverke til utjamning mellom menneske med ulik sosial og kulturell bakgrunn – ein skule der direktøren sin son kan gå saman med industriarbeidaren sin son, der dei skuleflinke og dei mindre skuleflinke gjensidig kan stimulere og hjelpe kvarandre. Og i eit samfunn der kunnskap og

kompetanse blir stadig viktigare for arbeidstakarane og dermed òg for næringslivet sine moglegheiter, står satsing på utdanning heilt sentralt – òg for å medverka til ei utdanningsdemokratisering i vårt land.

Budsjettforliket auka ramma til utdanning, og det er bra. Men prioriteringa går sterkt i retning av styrking av private skular og våre universitet. Det er vel og bra at universiteta får betre økonomi, men i eit framtidsperspektiv er det òg viktig å nemne våre høgskular, som òg slit med å få endane til å møtast. I neste runde må det ei sterkere satsing til på våre offentlege høgskular.

Budsjettforliket gav også utteljing for auka satsing på forskning. Det har i fleire år no vore brei semje om å satse sterkare på forskning. Når denne innstillinga blir vedteken, vil det bli eit forskingsfond på i alt 7,5 milliardar kr. Og det er det verkeleg dimensjonar over. Nå står det att å forvalte desse midlane på ein god måte, slik at både offentleg sektor og næringslivet kan hauste gode resultat i framtida.

Til slutt: Eg registrerer at fleire representantar frå det private næringslivet meiner at det etter forliket blir for dyrt å bli verande i Noreg – til og med han som seier han vil gjere Noreg billegare. Det er det norske skatte- og avgiftssystemet som får desse næringslivsleiarane på slike tankar, og då særskilt den nye skatten på aksjeutbytte og formuesskatten. Det er naturlegvis heilt greitt å vere ueinig i delar av det norske skattesystemet. Dei fleste av oss blir forarga når me opplever eit system som ein på mange måtar føler er litt urettferdig. Men korleis skulle det blitt i dette landet dersom alle truga med utflytting kvar gong dei meinte at dei blei råka av det dei meiner er ein urett?

Sjølvsagt har eg respekt for næringslivsleiarar og den innsatsen mange av dei står for. Men slike reaksjonar står i grell kontrast til næringslivet sitt engasjement i samfunnsdebatten. Ja, til og med frå kyrkja sin talarstol har enkelte næringslivsleiarar formana dei rike til å ta ansvar og utøve god samfunnsånd. Dette er etter mi meining dobbeltmoral.

Inge Lønning (H): Dagen før Regjeringen presenterte sitt budsjettforslag i år, utropte kirke-, utdannings- og forskningsminister Giske seg selv til årets budsjettvinner. Deretter trakk han seg tilbake fra slagplassen og har ikke latt noen lyd høre til forsvar for det budsjettforslaget han selv har lagt frem, før i dag. Det forsvaret var konstruert over lesten angrep er det beste forsvar. I mellomtiden har praktisk talt hele Universitets- og Forsknings-Norge kritisert budsjettforslaget sønder og sammen. Og statsrådens svar den ene gangen han opptrådte offentlig, på Forskerforbundets årlige seminar i oktober måned, var at kritikerene, deriblant samtlige universitetsrektorer i dette land, ikke hadde forstått noen ting.

Nøyaktig det samme svar har statsråden brukt når han har blitt kritisert for andre deler av forslaget, bl.a. et kirkebudsjett som er meget kreativt ved at det forskutterer konklusjonene på en stortingsmelding som statsråden ennå ikke har levert Stortinget.

På disse områdene har budsjettforliket heldigvis rettet opp de verste skjevhetene. Det er kommet inn en økning

på universitetsbudsjettene på 210 mill. kr, og jeg vil i den sammenheng gi honnør til Venstre, som fremfor noen har stått på for å få dette til. Det er en respektabel innsats.

Det er også kommet inn en kraftig oppretting av den diskriminering som lå i Regjeringens budsjettforslag når det gjelder private skoler med henblikk både på lønnskompensasjon og på oppfølging av alminnelige pris- og lønnsutviklingsforutsetninger. Også på dette punkt har budsjettforliket brakt tingene noenlunde på plass. Det er gledelig.

Men jeg vil jo ikke unnlate å bemerke at det hadde vært vesentlig lettere for sentrum å få gjennomslag for alle sine hjertesaker på dette området hvis de hadde samarbeidet i en annen retning. Da ville det også ha vært mulig å få gjennomslag for et enda bedre budsjett når det gjelder å følge opp forskningsmeldingen, dens forutsetninger og dens målsetting. Det hadde også vært vesentlig lettere å få gjennomslag for prinsippet om likebehandling av private og offentlige tilbydere.

La meg også nevne en detalj som forsterker inntrykket av et ganske usedvanlig svakt budsjettforslag på områdene forskning og utdanning. I budsjettproposisjonen leser man en henvisning til at norske statsborgere og elever ved utenlandske eller internasjonale skoler pr. i dag har rett til å få tilskudd til dekning av skolepenger og tilskudd til kompletterende undervisning i norsk og andre fag. Uten ytterligere kommentar, uten en eneste begrunnelse, sier Regjeringen i sitt budsjettforslag at denne støtten skal fjernes. Den ene – den til kompletterende undervisning – endatil midt i skoleåret, den andre først med virkning fra annet halvår 2001.

Jeg håper at den påplussing Arbeiderpartiet sammen med sentrumspartiene har gjort i Stortinget på dette budsjettkapittel, også innebærer at man akter å ta bort dette helt meningsløse forslag. Men det føyer seg jo inn i et bilde som begynner å bli velkjent når det gjelder den nåværende utdanningsministers politikk. Han har sittet i ganske lang tid på søknaden fra Den Franske Skolen her i Oslo uten å gi noe svar, til tross for at statsminister Stoltenberg diskuterte problemet med sin kollega da han var på besøk i Frankrike tidligere i år.

Dette forslaget innebærer en ytterligere vanskeliggjøring av den økonomiske situasjonen til de få internasjonale skolene vi har. Det føyer seg også godt inn i bildet på det punkt at utdanningsministeren har foreslått å redusere gebyrstipendet for utenlandsstudenter ganske dramatisk – og dette i en tidsalder da alle er enige om at globalisering og internasjonalisering representerer en utfordring for norske ungdommer, for det norske samfunns fremtid. I en slik situasjon foreslår man å ta bort alle ordninger som stimulerer norske barn og unge til å velge internasjonal utdanning.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): «Angrep er det beste forsvar», sa representanten Lønning. Ja, i hans innlegg var det stort sett angrep og ingen ting av Høgres politikk, så då meiner han visst det er eit godt kjenneteikn på eit innlegg.

Regjeringa Stoltenberg la fram eit statsbudsjett i god sosialdemokratisk fordelingsånd. Stortinget gjer i dag

vedtak som i stor grad følgjer opp dette framlegget. At resultatet vert oppfatta å vera i god sentrumsånd òg, skulle gje god von om fornuftig samarbeid framover – samarbeid som gjev gode resultat for verda sine fattige og trengande, og samarbeid som er til gode for folk flest, og for dei som treng det mest i Noreg.

fordelingspolitikk er noko meir enn utdelingspolitikk – det er å ta frå dei som har mest, for å gje til dei som har minst. Eg er glad for budsjettet på vegner av dei liva me kan redda, og den lidinga me kan vera med på å avverja via vaksinasjonsprogram for barn i verda. Eg gler meg òg på vegner av dei sjukmelde som ikkje i tillegg skal straffast med å få redusert løn, og på vegner av dei permitterte og dei oppsagde i leverandørindustrien som kan få tilbod om arbeidsmarknadstiltak. Høgresida sitt alternativ ville m.a. ramma desse gruppene. At budsjettet i tillegg er ansvarleg og vil medverka til å halda renta nede, er heller ikkje å forakta for folk flest.

Den generelle politikken har òg mest å seia for familiane. Mange har snakka om det i denne debatten. I tillegg vedtek me her i dag å auka statstilskotet til barnehagar for barn under tre år med 2 prosentpoeng. Det skal og bør føra til at foreldrebetalinga vert redusert. Målet er å auka statstilskotet til 50 pst. og det kommunale tilskotet til 30 pst., slik at foreldrebetalinga kan reduserast monaleg.

Eg er glad for at familieministeren for eit par veker sidan i spørjetimen stadfesta at ho vil følgja nøye med og om naudsynt koma tilbake med framlegg om lovendringar dersom ikkje auka statstilskot fører til lågare foreldrebetaling.

Det ligg inne midlar til 6 000 nye barnehageplassar i 2001. Med dei plassane kjem me endå nærare målet om full barnehagedekning. Det kan ikkje seiast for ofte: Det er berre når alle som ynskjer det, har tilgang til ein barnehageplass dei har råd til å betala, at målet om full barnehagedekning er nådd.

Menneske lever ikkje av brød åleine, heiter det. Det er sant i ulik grad, avhengig av folk sin økonomiske situasjon, og sjølvsagt avhengig av prioriteringar. På besøk på Aust-Timor tidlegare i haust fekk eg stor forståing for at brød – eller kanskje litt vidare grunnleggjande fysiske behov – var det som opptok folk mest, anten dei fekk hjelp frå verdas matvareprogram for å overleva eller dei kunne arbeida for 2,5 kg ris pr. dag eller etter kvart ta til å fø seg sjølve med ris eller grønsaker dei hadde dyrka. Dei var òg opptekne av å få tak på husa før regntida. Og dei tok imot oss med dansande og syngjande barn – altså kultur, noko å leva for. Det var godt å sjå i praksis at m.a. norsk støtte kjem fram og hjelper. Og det var godt å høyra på u-hjelpsministeren då ho gjorde greie for auka norsk innsats og for arbeid for å få meir ut av pengane. Òg her tek høgresida ein annan veg.

Det å få meir ut av pengane er jo òg ei utfordring for oss her heime. Difor skal me fornya offentleg sektor sånn at me får meir tid til å pleia gamle, undervisa barn og bruka mindre til papirarbeid og rapportskriving. Me bør òg få meir ut av pengane på område som gjev oss noko å leva for, m.a. kultur. Difor har kulturministeren sett i gang eit omfattande utgreiingsarbeid for å vurdere stoda

og koma med framlegg til endringar. I tillegg heiter det i kulturbudsjettet at Regjeringa i seinare dokument og budsjett vil leggja fram ein heilskapleg plan for opprusting av Kultur-Noreg. I Arbeidarpartiet sitt program seier me at det skal vera ei kraftig årleg opptrapping fram mot 2005. Det er eg glad for og stolt over. At forliket mellom sentrum og Arbeidarpartiet gav auka løyvingar til kulturføremål, gjev god von om at me kan få fleirtal for dette i denne salen.

Eg vil til slutt peika på nokre område som skal rustast opp allereie neste år:

- Alle barn i grunnskulen, ca. 580 000, skal få tilbod om ein såkalla «kulturell ryggsekk» som skal føra til ein kraftig auke når det gjeld barn og unge sin tilgang på kulturopplevingar.
- Alle bibliotek skal kunna tilby breidbandtenester, og biblioteka skal i endå større grad verta møteplassar som sikrar alle tilgang til slike tenester.
- Filmsektoren skal omorganiseras og opprustast. Det er igjen snakk om både å få meir ut av dei ressursane me har, og å tilføra nye. Norsk filmproduksjon er viktig, ikkje minst for å ta vare på norsk språk og kultur.
- Pressestøtta får ein auke.

Så me er i gang med ei opprusting av kultursektoren i Noreg, og opprustinga skal styrkjast i komande år.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti har bidratt til flertall for en god momsreform. Gjennom halvert moms på matvarer sikrer en at de familiene som bruker den største delen av inntekten sin på mat, kommer bedre ut. Dette er sentrumpartiene fornøyd med. Jeg vil imidlertid trekke fram en annen viktig del av justeringene i momsreformen.

For Kristelig Folkeparti var det en viktig sak å unngå merverdiavgift på reiseliv og kollektivtransport, slik Regjeringen hadde foreslått. Dette er meget viktig for et fylke som eksempelvis Oppland, som er et utpreget reiselivsfylke. Regjeringen foreslo også at fornøylesparker og alpinanlegg skulle ilegges moms – ikke bare lav sats i tråd med hoveddelen av reiselivsnæringen, men normal sats. Jeg har vanskelig for å skjønne begrunnelsen for dette. Spesielt i distriktene er de ulike delene av reiselivsnæringen svært avhengige av hverandre, og hotellene som først og fremst har næringslivet som kundegrunnlag, er ikke de som er mest avhengig av momsfritak. De som retter seg mot privatkunder, mot enkeltpersoner og som lever av turistene, derimot, er avhengig av fritak for moms. Og disse hotellene er igjen avhengig av at turistattraksjonene som trekker folk til stedet, er interessante.

På Sørlandet er det undersøkelser som indikerer at 40 pst. av alle som kjøper overnattingsjenester, besøker Dyreparken. I mitt fylke er situasjonen den samme når det gjelder til alpinanlegg. En svært stor del av vinterturistene kommer på grunn av alpinanleggene. Dersom ikke sentrumpartiene hadde sikret momsfritak for alpinanlegg, ville mange anlegg fått det svært problematisk og kanskje også risikert nedleggelse, med store ringvirkninger for lokalt næringsliv og bosetting. Jeg er derfor glad for at Kristelig Folkeparti og sentrum fikk gjennomslag

for momsfritak for hele reiselivsnæringen, inkludert alpinanlegg og fornøylesparker.

Gjennom budsjettavtalen med Arbeiderpartiet har sentrum sikret flertall for en bedre miljøpolitikk. Innsatsen for energiøkonomisering økes med 60 mill. kr, og samtidig øker elavgiften med én øre mer enn Regjeringen foreslo. Det vil gi økte incentiver til å satse på energiøkonomisering. Det er vel ikke til å legge skjul på at vi nordmenn i forhold til folk i våre naboland sløser med elektrisitet og ikke har vondt av incentiver til sparing.

Budsjettavtalen har også sikret 190 mill. kr til å styrke kollektivtrafikken. Kollektivreiser har steget mer i pris enn de fleste varer de siste årene, langt mer enn drivstoff. Samtidig står vi i fare for at tilbudet nå blir dårligere fra neste år. Derfor er det svært positivt at vi har kunnet sette av 190 mill. kr til å opprettholde og styrke kollektivtilbudet neste år. Det er et skritt i riktig retning, både for trafikksikkerhet og for miljø.

Budsjettavtalen har også sikret flertall for 10 mill. kr mer til Redningsselskapet, og den har sikret flertall for 115 mill. kr mer til riksveginvesteringer.

I går åpnet Lærdalstunnelen på E16 – stamvegen og den ferjefrie forbindelsen mellom Oslo og Bergen. I Oppland gjennom Valdres er det flere strekninger på nettopp E16 som trenger opprusting for å kunne ta den økte trafikken som nå vil komme som følge av tunnelen. Opprusting handler også om å effektivisere stamvegvedtaket om E16 – ingen ny debatt om dette!

Kristelig Folkeparti sikret også gjennom budsjettforliket bedre vilkår for frivillige organisasjoner. For det første slipper disse organisasjonene konjunkturavgiften. Den ville rammet hardt. Organisasjonene har ikke noe produkt de kan øke prisen på, og de får ingen kompensasjon fra staten. Vi har også sikret at konsekvensene av momsomleggingen for organisasjonene skal utredes og vurderes. Men kanskje viktigst: Vi har sikret at ikke alle de dramatiske kutt i støtten til de frivillige organisasjonene blir vedtatt. En rekke frivillige lag og organisasjoner innenfor ulike departementers budsjett sikres gjennom forliket samme støttenivå som i fjor. Arbeiderpartiets forsøk på å kutte ned på støtten til frivillig sektor får ikke flertall. «Frivillig-Norge vant budsjettet» var en overskrift i media. «Forliket mellom sentrum og Arbeiderpartiet snudde frivillige organisasjoner fra tapere til vinnere i kampen om budsjettkronene.»

Sist, men ikke minst: Barne- og ungdomstiltak, med en økning på 31 mill. kr, sammen med styrking av kulturtiltak og gjennomslag for tilskudd til arbeid med rusproblemer er en viktig satsing på barnas og ungdommens oppvekstmiljø, som Kristelig Folkeparti er fornøyd med.

Anne Helen Rui (A): Etter at budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og mellompartiene ble kjent, kunne man få inntrykk av at Forsvaret er under politisk ild fra alle kanter. Ord som «skandale» er brukt av Jan Petersen i Dagbladet den 24. november. Spesielt er situasjonen i Luftforsvaret nevnt. Årsaken er et kutt på 100 mill. kr på driftsbudsjettet til Luftforsvaret.

Når det gjelder kuttet i Luftforsvaret, er det viktig å påpeke følgende: Det er i hovedsak dyrere drivstoffpriser som gjør flysituasjonen vanskelig i dagens luftforsvar. Nå på slutten av året vil Luftforsvaret gjennom budsjettomgrupperingsproposisjonen og salderingen bli tilført penger slik at de kan fylle opp sine drivstofflagre. Luftforsvarets ressurstilgang ved inngangen til neste år er derfor vesentlig bedre enn i år.

Jeg har forståelse for at Høyre synes det er trist å være uten innflytelse på neste års budsjett, og budsjettkutt er svært sjelden populært. Men å hevde at det er en skandale for landet eller en trussel for forsvarsevnen, gir et feilaktig bilde av virkeligheten.

Det er få områder i norsk politikk som har gjennomgått så store endringer som Forsvaret de siste ti år. Samtidig er det få områder hvor virkeligheten har endret seg så mye som i sikkerhetspolitikken. I 1989 var verden preget av todeling og kald krig. Warszawapakten var motpolen til vår egen allianse, NATO. Ti år etter, i 1999, ble tre land som tidligere var medlemmer av Warszawapakten – Polen, Ungarn og Tsjekkia – medlemmer av NATO. Men samtidig som 1990-tallet var preget av fløyelsrevolusjoner, nye demokratier og NATO-utvidelse, opplevde vi den verste krigen i Europa siden annen verdenskrig.

Både bortfallet av Warszawapakten og krigen i det tidligere Jugoslavia viser de enorme endringer som Europa og verden har gjennomgått på 1990-tallet. Når verden forandrer seg, tvinger det seg fram endringer i vår politikk. Våre verdier og våre mål står fast, men våre virkemidler må vi alltid passe på er hensiktsmessige.

Jeg er derfor stolt av det norske forsvaret og over Norges deltakelse i fredsbevarende arbeid. Når vi er ute i verden, får vi stadig høre hvor godt fornøyd man er med våre unge fredsbevarere – hvor flinke de er til å snakke med befolkningen og skape tillit og forståelse, hvor alvorlig de tar oppgavene, hvor mye kreativitet de utviser for å få løst oppgavene så godt som mulig. De får sin lønn, og det er bra, men jeg vil gjerne fra denne talerstol si tusen takk til dem som har vært ute, dem som nå er ute, og til dem som skal ut i neste omgang.

I årets budsjett er det satt av 1 922 mill. kr til internasjonale operasjoner. Fra april til oktober skal Norge sammen med Danmark lede KFOR-hovedkvarteret i Kosovo. Dette er viktig og riktig. Det er viktig i dagens situasjon for Kosovo og Jugoslavia. Men det er også viktig for Norge – vi bidrar til å skape stabilitet og fred på vårt eget kontinent. Det er ikke slik at Norge og Europa er uberørt av krigen og konfliktene i det tidligere Jugoslavia. Det er moralsk riktig av Norge å delta i arbeidet for å trygge freden, selv om det er i et annet land. Men det har også å gjøre med vår egen sikkerhet, og det forventes av oss av våre allierte.

Det er imidlertid også viktig for Norge og det norske forsvar fordi ledelse av en slik operasjon vil tilføre oss vital kompetanse. Derfor er det absolutt ikke noen motsetning mellom det å delta ute og hjemme. Deltakelse i internasjonale operasjoner vil også gi Norge innflytelse på den internasjonale arena. Uten norsk deltakelse i NATO og FN eller uten norsk samarbeid med EU svek-

ker vi Norges rolle og innflytelse internasjonalt. Kort sagt: Norsk deltakelse gir nytt håp om fredelig utvikling i framtidens Jugoslavia, og den gir norsk innflytelse.

Til neste år skal vi diskutere «det nye forsvaret» og de omstillinger som er riktige og nødvendige som et resultat av den nye tid. Det vi imidlertid kan være sikre på, er at internasjonalt engasjement og behov for internasjonal deltakelse ikke vil bli mindre. Vi skal derfor være stolte av – og ikke svartmale – situasjonen for vårt eget forsvar.

Presidenten: Neste taler er Ingvald Godal. Men etter det presidenten kan registrere, er ikke Godal til stede i salen, og heller ikke noen av de neste talerne på talerlisten. Vi går da over til en treminutter – Gunnar Halvorsen.

Gunnar Halvorsen (A): Takk for forfremmelsen!

Budsjettet som finanskomiteen nå legger fram, er et budsjett som sikrer trygghet i finanspolitikken. Renten er nå sannsynligvis på vei nedover, arbeidsledigheten og prisstigningen er under kontroll. Partene i arbeidslivet har gjennomført realistiske lønnsoppgjør. Norge har et godt utgangspunkt.

Jeg forutsetter at andre vil trekke fram de eventuelle negative sider ved budsjettforliket. Jeg har valgt å se på en del positive saker.

For første gang er avgiftene på bensin og diesel satt ned, med 1,20 kr og 1,13 kr inklusiv moms. Aldri har vel overføringene til kommunene vært større, og det er viktig, for det er kommunene som møter mennesker i omsorg, pleie, undervisning og mye, mye mer.

Momsreformen er stor og omfattende og egentlig en egen sak. Å innføre moms på tjenester er nødvendig, og er innført over hele Europa. Men innføringen skaper selvfølgelig store forandringer for enkelte næringer, og justeringer av momssatsene var nødvendig. At matmomsen reduseres til 12 pst., er viktig, ikke minst for store barnefamilier.

Skatter og avgifter er alltid et vanskelig spørsmål. Det som må være utgangspunktet, er rettferdighet og betaling etter evne. Utbytteskatten blir jo bare for i år og neste år, og for 2002 skal det lages et nytt skattesystem. Det blir en spennende debatt. Etter min vurdering må reformen resultere i at skatt på arbeid og «svette» reduseres. Det er ikke rettferdighetsforståelse for et system der kapitalinntekt beskattes med 28 pst., mens arbeidsinntekt kan komme opp i 55 pst. En mer lik skatteprosent og et bunnfradrag på kanskje opp mot 100 000-130 000 kr før man betaler skatt, vil etter min vurdering kunne gi et mer rettferdig skattesystem.

Avgiftene i Norge må på sikt bli mer like dem i våre naboland og landene ellers i Europa. Det er ikke mulig å operere med så store avvik i en tid da folk er så mobile. Det er også viktig for næringslivet at investeringsavgiften skal fjernes.

At forliket mellom Arbeiderpartiet og sentrum fører til at det ikke blir avgift på elektrisitet brukt i produksjon i industrien, er gledelig. I tillegg er det enighet om å halvere den lave satsen på SO₂-avgiften. Grunnen til at dette har skjedd, er et innspill fra fagbevegelsen og industrien.

I Aust-Agder har fagbevegelsen ved Arendal Smelteverk og Norton i Lillesand brukt demokratiet, og det faglig-politiske samarbeidet ble altså hørt. Det er konstruktivt fra fagbevegelsen og bedriftene som har utslipp av SO₂, at de ikke ønsker at avgiftene skal fjernes, men et fond som er øremerket til rensing, og et bedre indre og ytre miljø.

Presidenten: Da registrerer presidenten at vi kan gå tilbake til den ordinære talerlisten, med femminuttersinnlegg.

Rita Tveiten (A): Eg seier meg lei for at eg forrekna meg på tidspunktet. Og dette som eg har venta på i heile dag!

Det er grunn til å gleda seg over budsjettforliket mellom sentrumspartia og Arbeidarpartiet. Det er i skjæringspunktet mellom sentrumspartia og Arbeidarpartiet me finn dei beste løysingane for landet, slik eg ser det.

Norsk næringsliv er å finna i ein globalisert økonomi. Det betyr at me alle må læra oss til å leva i endring. Politikarane si oppgåve er ikkje å stå imot endringar, men å leggja til rette for å tola og veksa på desse endringane. Eg likar uttrykket: Skal du koma fyrst til mølla, må du symja mot straumen. Det er mykje å henta ved å vera fyrst ute med nyskaping. Det er det eg får ut av dette uttrykket.

Store næringsutøvarar som verkeleg har suksess, peikar på at det er ved å ligga i front når det gjeld å handtera endringar, at dei kan ha håp om å lukkast. Det betyr at me må satsa på å auka endringskompetansen både i norsk næringsliv og i skuleverket. Men slik kompetanse åleine er ikkje nok. Me treng verkemiddel som står i høve til utfordringane. Difor må verkemiddelbruken overfor norsk næringsliv endra seg i takt med utviklinga. Det er gjennom at me tek heile landet og ressursane me rår over, i bruk, at me kan tryggja velferda vår. Ikkje minst gjeld det å ta i bruk både kvinner og menn.

Mange norskforankra føretak er små i internasjonal samanheng. Difor er det viktig med sterke norske kapitalmiljø som kan sikra tilgang på eigenkapital. Det er ein tankekross at det er greitt å medverka til styrking av utanlandske selskap, men at det skal vera omstridt å leggja til rette for at privat og statleg kapital kan samarbeida om å etablere eit investeringsselskap som kan medverka til å vidareutvikla eksisterande og dynamiske næringsmiljø og ta del i større omstruktureringssprossar. Me treng tolmodig, men også krevjande kapital til både små og store verksemdar, på og utanfor børs, heime og ute.

Me er heldige som har eit ressursgrunnlag i landet vårt som kan danna basis for klyngjebygging basert på marin sektor. Velferd er avhengig av at det finst busetnad og arbeidsplassar i heile landet, og at me har inntekter som kan fordelast på ein måte som sikrar ei slik utvikling.

Norsk fiskeri- og havbruksnæring har potensial til å sikra ei vidareutvikling av velferdsstaten. På nokre område er me velutvikla og i verdsfronten. På andre område har me potensial, men det må utviklast og utløysast. Fellesnemnaren for å få utløyst potentialet er forskning og ut-

vikling. Me må få fram midlar til dette formålet, og det viser også budsjettet. Eg kan nemna at det er utvikla ein strategiplan for norsk skjelnæring som strekkjer seg over fire år. Denne konkluderer med at det trengst 275 millio- nar offentlege kroner til forskning og utvikling. Berre denne næringa kan sikra oss eksportinntekter i milliardklas- sen i åra som kjem. Eigentleg dreier det seg om eit nytt oppdrettseventyr. Det er snakk om både nytenking og ny- brottsarbeid. Det sikrar grunnlag for busetnad og arbeid langs kysten.

Men det skal meir enn sysselsetjing til for å ta heile landet i bruk. Eg trur ikkje det er lengten etter cappuccino som er drivkrafta i flyttestraumen inn mot meir tett- bygde strok. Eg trur faktisk det er tilgangen på kulturtil- bod. Eg har også ved tidlegare budsjettbehandingar teke til orde for at dei ulike rammeområda på budsjettet burde ha overført kvar på sitt område eit høveleg beløp til ram- meområdet for kultur. Det trur eg framleis på. Nyskaping og omstilling, som eg tidlegare i innlegget har ivra for, treng kreativitet. Det er gjennom tilgang til t.d. musikk- skulen, eller kunstskulen som det heiter no, at det vesle barnet kan få møta og utvikla sine kreative sider. Det er min påstand at satsing her vil visa seg i eit langsiktig per- spektiv når me skal ha fram næringslivsaktørar som skal stå for nyskaping og omstilling. Me har ikkje råd til å la vera ei slik satsing om me skal nå målet vårt om vidare velferd i landet vårt.

Ola T. Lånke (KrF): I år er det 250 år siden kompo- nisten Johann Sebastian Bach døde. Dette er nok blitt markert på ulik måte utover verden. Johann Sebastian Bach var en stor kunstner og har etterlatt seg et rikt mate- riale. Det samme har svært mange andre kunstnere, og de representerer ulike uttrykksformer. I vår tid har vi også mange som beriker oss, og disse er en enorm inspira- sjonskilde for våre barn og unge.

Vi kan så spørre: Hva har Johann Sebastian Bach og de andre med statsbudsjettet å gjøre? Faktisk en god del. Statsbudsjettet er statens viktigste politiske rammeverk for fordeling og styring av offentlige ressurser, altså et instrument til å sikre alle innbyggere et visst mål av ut- danning, helse- og sosialtjenester, kort sagt velferd. Av og til kan en finansdebatt som dette lett etterlate et inn- trykk av at budsjettet er et mål i seg selv, men et budsjett må hele tiden måles i forhold til hvordan det bidrar til å opprettholde – eller øke – folks levekår og livsstandard.

I vårt land er jeg ikke i tvil om at det er det siste som er det viktigste. Et land som befinner seg på toppen av velstandskurven, må prioritere livsstandard og immaterielle verdier som motvekt mot grådighetskultur og materi- alisme. Dette har mange sider.

Jeg vil understreke kulturen, det frivillige organisa- sjonsarbeid og de sosiale nettverk, og dette henger sammen. Det er her Johann Sebastian Bach kommer inn. Årtusenskiftet har til en viss grad bidratt til å sette fokus på kultur og livsverdier, men mest verbalt, ikke så mye når det gjelder å legge til rette de økonomiske forutset- ningene. Derfor var Regjeringens forslag til statsbudsjett for år 2000 en skuffelse. Flere har påpekt dette.

For kultursatsingen var forslaget et nullbudsjett og ikke det løft for kulturen som Arbeiderpartiet flere ganger har varslet. For frivillig sektor betyr budsjettforslaget en dramatisk nedprioritering. Jeg vil minne Arbeiderpartiet om at de sosialdemokratiske partiene i land som England, Tyskland og Danmark legger stadig større vekt på å bygge det sivile samfunn og støtte det frivillige arbeid.

Da vi her i Stortinget behandlet den såkalte frivillighetsmeldingen tidligere i perioden, var Arbeiderpartiet i opposisjon og talte varmt for det frivillige arbeid. Det er skuffende at Arbeiderpartiet i Norge ikke følger opp sine uttalte intensjoner og følger eksemplene til søsterpartiene i andre land.

Vi har lagt merke til Regjeringens høye profil når det gjelder å ville modernisere og effektivisere offentlig sektor, mens den overser at det er nødvendig å øke den frivillige og kulturelle satsing. Det ene må gjøres og det andre ikke lates ugjort. Derfor ble budsjettforliket en redning både for kulturen, for frivillig sektor – ja også for Arbeiderpartiet.

Den som har stelt med frivillig barne- og ungdomsarbeid, og tatt del i kulturelle aktiviteter, vet noe om hva som kommer ut av små midler. Penger til kultur er som gjødsel for åkeren. Sentrumspartiene har ønsket å ta dette på alvor. Penger til kultur får det til å vokse. Verdier skapes, barn og unge aktiviseres, sosiale relasjoner og nettverk skapes. 23 mill. kr til lokale kulturhus betyr enormt for å sikre videre satsing på arenaer for kulturell utfoldelse i distriktene. Til sammen 40 mill. kr til tilskuddsordning for barn og unge i organisasjonene bidrar til å øke den lokale aktivitet vesentlig.

10 mill. kr til de regionale symfoniorkestrene betyr svært mye for musikklivet ute i landet, fordi de deltar på mange plan. Og 8 mill. kr ekstra for å styrke arkiv, bibliotek og museer vil være en viktig start på en større satsing på dette området. I stortingsmeldingen om arkiv, bibliotek og museum, som nå er til behandling, legges det opp til et kraftig løft over flere år for å styrke disse institusjonene i deres arbeid med å ivareta og videreformidle kulturarven og skape viktige kulturelle møteplasser. Dette er også penger som gir ringvirkninger.

Det samme gjør bevilgningene til litteratur for barn og unge, berging av kulturbåten «Innvik» osv. – vi kunne ha fortsatt oppramsingen. Hele 75 mill. kulturkroner gir mangfoldig igjen. Det samme vil økt satsing over andre departementers budsjetter gjøre. Bevilgninger til kulturelle og frivillige sosiale aktiviteter over statsbudsjettet utløser ikke bare økonomiske ressurser andre steder i samfunnet, det frigjør også menneskelige og åndelige ressurser i form av kreativitet og skapende innsats. Det er forebyggende i mer enn én forstand, fordi det gir overskudd og setter farge på våre hverdager, noe som ikke bare er helsefremmende, men som også virker konflikt-dempende og brobyggende.

Det er ikke sikkert at Johann Sebastian Bach ville brydd seg så mye om dette om han hadde levd, men enhver økning på kulturbudsjettet tror jeg han ville ha satt pris på.

Inger Stolt-Nielsen (H): Statsbudsjettet kom uten at Regjeringen hadde fulgt opp Stortingets vedtak av 16. juni om at det samtidig skulle legges frem forslag til tiltak som skulle sikre norske sjøfolks konkurransedyktighet. Vedtaket hadde sin bakgrunn i at stortingsflertallet hadde forstått, og i interpellasjonsdebatten i mai gitt uttrykk for, at konkurranseforholdene for norske sjøfolk var blitt vesentlig forverret. Det var bekymring for rekruttering og lærlingplasser, og tiden var inne for en vurdering av alternativer til dagens refusjonsstøtte.

Premissene i budsjettet gav likevel et håp. Refusjonsstøtten skulle videreføres med uendret sats og innretning, og Regjeringen gav signaler om at den ville ta fatt i problemene og komme tilbake til saken. Hva skjer? Det kommer et tillegg nr. 7 og en St.prp. nr. 21, hvor Regjeringen trekker inn 40 mill. kr, og setter store og viktige flåtegrupper utenfor ordningen.

Retningslinjene for utbetalingen av refusjonsstøtte bygger på et forhandlingsreferat, datert den 14. februar 1994, og det gir ikke noe avtalefestet grunnlag for denne inndragningen. Som en del av statens forpliktelser står det i avtalen at staten vil bidra med 340 mill. kr, og at refusjonen skal gis for sjøfolk som er bosatt i Norge, er berettiget til sjømannsfradrag og er ansatt i den konkurransutsatte del av flåten. Det står intet om at fartøyene må føre last, og intet punkt i den undertegnede avtalen indikerer at avtalen kan tolkes slik. Ifølge denne avtalen skulle retningslinjene bygge på de konkrete punkter som alle de tre partene hadde akseptert og undertegnet den 14. februar.

På de fartøyer som nå lures ut av refusjonsordningen, er det ansatt et sted mellom 1 500 og 2 000 norske sjøfolk. Det søkes rettferdiggjort ved å si at denne flåtegruppen er forholdsvis lite konkurransutsatt! Vet departementet og Regjeringen i det hele tatt hvilke skip som er registrert i eller utenfor Norge? Jeg har her en liste med 15 utenlandsregistrerte offshorerederier som konkurrerer om kontrakter bare på norsk sokkel. Blant dem er verdens største og mest konkurransedyktige rederier, med de aller fleste av sine sjøfolk fra EU-land, og som benytter de konkurranserammer EØS-avtalen åpner for. Noen av dem har også norsk spisskompetanse i utvalgte stillinger. World wide er konkurransen enda skarpere, og off-shoreflåten opererer world wide.

Har departementet overhodet peiling på hva de driver på med i forhold til maritime næringer? Sammen med bøyelasterne er de rederiene som nå rammes, de som har gått i front for å bevare en helhetlig norsk maritim cluster, med eiere som pløyer sine overskudd tilbake til bedriften, og går i forkant for kompetanseutvikling, stadige miljøforbedringer om bord, og med et ekte engasjement for de lokalsamfunn de rekrutterer fra, og de sjøfolk de har på hyrelisten. Det er Kyst-Norge som rammes av dette. Hele 33 mill. kr trekkes ut fra rederier i Rogaland og Sunnhordland, med et pennestrøk og uten debatt, og tydeligvis uten at de som gjør dette, har kunnskap om konkurranseforholdene.

Regjeringen forsvarer inndragningen med at ordningen er blitt mindre brukt i 2000 enn beregnet. Ja, selvføl-

gelig! Det burde vært opplagt alt i mai. I kystflåten er mer enn 300 arbeidsplasser gått tapt gjennom utflagging, og i løpet av året har ikke mindre enn 18 kystfraktrederier gått konkurs – 15 flere konkurser enn i et dårlig, omtrentlig normalår, med tilsvarende tap av sjømannsarbeidsplasser. *Det* er resultatet av de skatte- og avgiftsøkninger denne flåtegruppen har fått de siste årene, og som beløpmessig overstiger det de får i refusjonsstøtte.

Statsråd Knudsen synes å tro at norske sjøfolk kan bli konkurransedyktige kun i kraft av sin faglige dyktighet. Andre lands sjøfolk er også dyktige, og gjennom bedre konkurranseforhold og bedret utdanning skjerpes nå konkurransen. Faglig dyktighet utvikles om bord. Da må det legges til rette for en NOR-flåte som har gjennomgående norsk mannskap. Dagens lærling skal bli morgendagens spisskompetente toppoffiser, men da må vi sikre grunnstammen av norske sjøfolk. Vi kan ikke ut fra rekrutteringsgrunnlaget plukke ut de dyktigste. Det er erfaring om bord i kombinasjon med utdanning som skaper de dyktigste. Og vi er nå i en situasjon der vi risikerer å fase ut vår maritime kompetanse og overlate vår kyst til utlendinger, med de langsiktige konsekvenser det vil ha.

Jeg er glad for at næringskomiteens leder, Morten Lund, vil være budsjettkameratens pådriver for å rette opp den skaden som ikke lot seg rette opp i finansinnstillingen. Det kan gjøres ved å forfølge 16. juni-vedtaket og forlange at Regjeringen i løpet av våren gjør som de ble bedt om den 16. juni, og kommer tilbake til Stortinget med forslag til tiltak som kan trygge norske sjømannsarbeidsplasser og gi våre sjømenn forutsigbarhet og langsiktighet.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Per Ove Width (Frp): Vårt forsvar er inne i en av sine største kriser siden 1930-årene. Vi er i ferd med å gi opp ambisjonen om invasjonforsvar i en landsdel og et tilstrekkelig balansert forsvar i resten av landet. Hæren er på sparebluss, Sjøforsvaret seiler ikke lenger i våre nordlige farvann, og kampflyvåpenet står på bakken, bokstavelig talt, med brukne vinger.

I Regjeringens budsjettproposisjon gis det ingen signaler om at det er noen lysning i sikte for 2001. På side 25 i budsjettproposisjonen fra Forsvarsdepartementet står det rett ut at nødvendig ammunisjon til utdanning og trening vil holdes på et absolutt minimum. Øvelsesaktiviteten er redusert slik at samvirkekompetansen blir opprettholdt på et minimumsnivå. Og videre sies det bl.a.:

«Reduksjon av drivstoff, reservedeler, ammunisjon og trening mm., vil over tid få stor betydning for den operative evnen til avdelingene i Forsvaret.»

Den doble ubalansen som har fått lov til å bygge seg opp over lengre tid, har derfor skapt et kritisk behov for omstilling, og den prosessen skal Stortinget ta stilling til i vårsesjonen neste år når vi behandler den neste langtidsproposisjonen for Forsvaret. Før vi kommer så langt, kan vi imidlertid oppleve at Forsvaret har råtnet på rot før vi får tilstrekkelig effekt ut av omstillingen. I innvæ-

rende langtidsperiode er vi allerede 1,75 milliarder kr under forutsetningene i gjeldende langtidsmelding, noe som et bredt flertall her i huset sluttet seg til våren 1998. Allerede i sin opprinnelige form var budsjettforslaget minst 1,2 milliarder kr under de forutsetninger som både Forsvarspolitisk utvalg og Forsvarsstudien 2000 fra forsvarssjefen har lagt til grunn.

Med dette som bakgrunn er det Arbeiderpartiet og sentrumspartiene inngår et budsjettmessig forlik. Og hvilke signaler er det så vi får fra dette forliket? Ikke bare er Forsvarets budsjett ytterligere redusert med 100 mill. kr, noe som ytterligere forsterker avvikene fra gjeldende planforutsetninger, men de har maktet det kunststykket å ta hele kuttet på Luftforsvarets driftsbudsjett. Var det et sted man ikke skulle kutte, var det i hvert fall der.

For ordens skyld: Luftforsvaret er den forsvarsgrenen der driftssituasjonen er desidert mest kritisk. Av omgrupperingsproposisjonen fra Forsvarsdepartementet går det fram at det for inneværende år har vært nødvendig med en netto tilførsel på 124 mill. kr for å holde denne forsvarsgrenen mer eller mindre operativ gjennom dette året. Av dette beløpet på 124 mill. kr er ytterligere 25 mill. kr krisehjelp for i det hele tatt å kunne holde et minimum av våre F-16 fly på vingene.

Situasjonen i Forsvaret er dramatisk og alvorlig. Vi er et av verdens rikeste land. Samtidig som Regjeringen ønsker å vise at den har ambisjoner generelt med store bidrag til internasjonale fredsoperasjoner og innmelding i all verdens militære styrkeregistre, og vi i samarbeid med Danmark skal lede KFOR-styrken på Balkan, forhandler den samme Regjeringen bort mulighetene for å gi de samme styrkene et minimum av nødvendig trening og øving. Dette er umoralsk.

Det er grunn til alvorlig bekymring for effekten av de schizofrene signalene vi her sender til våre allierte om viljen og evnen til å holde orden i vårt eget forsvarshus, samtidig som vi mer enn noensinne trenger å fremstå som en troverdig alliansepartner. Det finansielle grunnlag for Forsvarets nasjonale og internasjonale virksomhet som Stortinget vedtar senere i dag, gir dessverre ingen grunn til optimisme på Norges og Forsvarets vegne.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Tor Nymo (Sp): Det budsjettet vi skal votere over her i kveld, er et budsjett Senterpartiet har god grunn til å være tilfreds med.

Jeg kommer fra en landsdel der Regjeringens budsjettforslag ble møtt med sterke protester. Det står i sterk kontrast til den nærmest panegyriske omtalen av Regjeringens budsjettforslag som er kommet til uttrykk fra flere av Arbeiderpartiets talere i denne debatten.

Statsministeren brukte f.eks. i sitt innlegg uttrykket som «tidenes satsing på norske kommuner» og tidenes satsing på norsk eldreomsorg osv. Det må han gjerne mene. Men det står i sterk kontrast til den oppfatning hans partifeller har, bl.a. i mitt fylke Troms.

Arbeiderpartiordføreren i Balsfjord er f.eks. så fortvilt over den økonomiske situasjonen i kommunen at han offtentlig har gått ut og nærmest bedt om at kommunen blir stilt under administrasjon.

Det er altså flere enn Senterpartiet som har sett behovet for å styrke kommuneøkonomien. Kommunene kan nå glede seg over at de neste år får 1,2 milliarder kr mer enn det arbeiderpartiregjeringen foreslo i oktober.

Senterpartiet gikk inn i budsjettforhandlingene med fem hovedkrav: halv moms på matvarer, rettferdig fordeling bl.a. gjennom skatt på aksjeutbytte, styrking av kommunenes inntekter, mer midler til samferdselsinvesteringer og økt satsing på kultur. Vi har i budsjettoplegget fått gjennomslag på alle disse områdene.

Halv moms på matvarer er god fordelingspolitikk fordi det er barnefamiliene i lavinntektsgruppene som tjener mest, om lag 4 500 kr pr. år, på en slik omlegging. Gjennom en økning i overføringene til kommunesektoren på 1,25 milliarder kr bidrar budsjettforliket til å sikre kommunale tjenester som barnehageplasser, skoletilbud og helse- og omsorgstjenester. Senterpartiet hadde ønsket en sterkere satsing på kommunene gjennom en gjeldsletteordning, som ville bedret kommunenes økonomi med 2 milliarder kr i 2001. Dette ville ikke Arbeiderpartiet være med på.

Senterpartiet er fornøyd med at arbeidsplasser reddes ved at arbeiderpartiregjeringens forslag til konjunkturavgift og økt elavgift for industrien er fjernet, samt at det ble flertall for å fjerne moms på reiseliv. Samlet sett er dette et budsjettoplegg som er godt for landet, og som bidrar til å dempe presset i retning av ytterligere renteøkninger.

Petter Løvik (H): Venstres leiar, Lars Sponheim, karakteriserte tidlegare i dag sentrumspartia som «det maktpolitiske vegkryss» i norsk politikk. Eg har lært gjennom mange år, både i trafikk og politikk, at vegkryss ikkje er ein plass der ein skal opphalde seg over tid. Eit vegkryss er ein plass der ein skal velje ei retning og fortsette vidare. Eg føler at den retninga som bl.a. Venstre har tatt no, med den sterke skatteauken både for næringsliv og for befolkning som er gjennomført i forlik med Arbeidarpartiet, er ei feil retning. Men det får Venstre sjølv svare for.

Derimot er eg bekymra for at også mange bedrifter står i eit vegkryss i og med det budsjettforslaget som no er lagt fram, og som vi dessverre nok kjem til å vedta ein del av i kveld. Det vegkrysset er for veldig mange bedriftseigarar eit spørsmål om ein skal halde fram med å utvikle bedrifta si i Noreg, eller om ein skal måtte flytte til utlandet.

Ein del av oss stortingsrepresentantar frå fleire forskjellige parti, har i dag fått tilsendt eit brev frå den tillitsvalde ved Ekornes fabrikk. Eg dreg fram dette som eit eksempel på den fortvilninga vi har ute i næringslivet. Den hovudtillitsvalde er veldig skeptisk til budsjettforliket, og spesielt til den konjunkturavgifta på 10 pst. som blir påført nybygg og påkosting av bygg ved dette forliket.

Sykkylven er inne i ein særst positiv periode. Det er bygt ei ny bru der, som vi hadde gleda av å vere med på å innvie under leiing av kulturministeren for berre ein månads tid sidan. Dette har skapt optimisme, og Ekornes skal gjennom ei stor utviding på grunn av ein veldig god ordretilgang. Det dei tillitsvalde no fryktar, er at dette vil måtte stoppe opp, og at Ekornes må gjere det same som andre bedrifter på andre sida av fjorden allereie har måtta gjere, flytte ut av landet på grunn av bygge- og produksjonskostnader.

Så langt om sjølve konjunkturavgifta. Men det er ein ting til som eg finn grunn til å stille spørsmål til finansministeren om, sidan han er til stades, eventuelt til andre av forlikskameratane: I forliket som er inngått mellom Arbeidarpartiet og sentrum, står det om konjunkturavgifta:

«Avgiften skal ikke pålegges bygg som er kontrahert før 18.11.2000.»

No veit vi at i ein byggeprosess er det mange trinn. Her er intensjonsavtalar, og her er bindande avtalar. Det er ille om Stortinget vedtek denne avgifta i kveld, men det er endå verre om ikkje Stortinget veit kva som ligg i dette med «kontrahert før 18.11.» Eg ber statsråden innstendig om eit klårt svar.

Ivar Kristiansen (H): Representanter fra mellompartiene og regjeringspartiet har brukt disse to dagene på mer eller mindre å prøve å stigmatisere Høyre ved å fremsette påstander om at det man legger frem i sitt alternative statsbudsjett, har karakteren av å være usosialt.

Av dem som har gått lengst, er faktisk landets statsminister, og i tillegg lederen av Kristelig Folkeparti. Det merkelige er at man tar i bruk ord som beskriver Høyres kutt i sykelønnsordningen, som et forhold som gjør at partiet nærmest er uspiselig som samarbeidspartner.

Statsministeren bruker uttrykk som at Høyre står bak kalde tall. Han sier at Høyre foreslår usosiale kutt. Dette illustrerer på mange måter at man velger å resignere i forhold til det som skjer i utviklingen innenfor norsk sykelønn. Det statlige bidraget neste år for å holde tritt med utviklingen innenfor den ukontrollerte økningen i sykefravær vil utgjøre 25 milliarder kr. Samme andelen må privat sektor utbetale. Økningen i kostnad fra i år til neste år vil på statens hånd alene komme på 5 milliarder kr. Høyre inntar samme standpunkt som Kristelig Folkeparti har hatt, og nå velger jeg å sitere fra Kristelig Folkepartis handlingsprogram:

«Kristelig Folkeparti går inn for justering av sykelønnsordningen ved innføring av 2 karensdager og reduksjon av sykelønnen til 90 % av full lønn.»

Det er altså det Høyre tillater seg å foreslå. Men det blir fra de samme aktørene kalt «usosialt», og det blir kalt «kalde tall».

Når vi er inne på begrep som «kalde tall», vil jeg peke på at det er representanter og ledere fra disse partier som står bak den største sykehuskø vi har hatt i landet gjennom tidene. Vi har 290 000 personer i sykehuskø. Vi har en gigantisk kø innenfor psykiatrien, og verst stilt er faktisk de mange kreftpasienter som må vente på behandling, bl.a. innenfor lindrende stråleterapi.

Det norske sykefravær utgjør i år et nivå som tilsvarer 200 000 årsverk. Når Høyre tillater seg å foreslå å gjøre noe med situasjonen, og faktisk står for en politikk som er den samme som Kristelig Folkeparti bl.a. står for, blir man presentert i dette forum som å stå bak kalde tall og for en utilnærmelig politikk. Mer kan det ikke snus på hodet i denne debatten. Jeg hadde håpet at man skulle bli fritatt for denne type stigmatisering i finansdebatten.

Gunnar Breimo (A): Når jeg på tampen av denne viktige debatten finner grunn til å ta et 3-minuttsinnlegg, er det for å uttrykke ønsket om at samarbeid mellom Arbeiderpartiet og sentrum må bli mer stabilt og i neste omgang mer formalisert. Den aller viktigste grunnen til at samarbeidet må forsterkes, er nødvendigheten av å ta noen tunge tak for å rette opp en del grelle skjevheter i det norske samfunnet. Og da tenker jeg spesielt på at vi har hele 70 000 barn her i landet som må leve under fattigdomsgrensen. Og jeg tenker på det forebyggende arbeidet for å forhindre at unger og ungdom kommer ut på skråplanet, forhindre rekruttering til narkomiljøer og renesteiner.

Det beste med årets budsjett er de grepene som tas for å få til en bedre fordelingspolitikk. Endelig ser det ut som om et bredt flertall innser at det er nødvendig. Endelig innser et samlet flertall nødvendigheten av å ta fra de rikeste for å hjelpe de fattigste. Men det som nå skjer, må bare være en begynnelse.

Siden vi ikke kan bruke oljepenger uhemmet, må det skje en omfordeling fra privat forbruk til fellesskapet. Men da må et bredt politisk flertall stille seg bak en slik politikk.

Jeg håper partiene i tiden som kommer, kan la være å utdype forskjeller som sett i forhold til de store utfordringene, må anses som mikroskopiske. Når f.eks. representanten Bondevik gjør tilskuddet til de frivillige organisasjonene til en hovedsak for å vise forskjell i holdninger, blir det for smått. Det er nok å minne om at hans egen regjering ikke ville gjennomføre den nye tilskuddsordningen før demonstrasjoner på Løvebakken og støtte fra hele opposisjonen, inklusive Arbeiderpartiet, tvang den til det. At det er reell politisk uenighet om visse spørsmål, må selvsagt både aksepteres og respekteres.

Tilbake til de 70 000 fattige barna. I sin tale i Oslo Domkirke i forbindelse med åpningen av Stortinget sa biskop Stålsett at barna venter på hjertets språk i politikken. Det var godt sagt. Selv i vår rikdom bør det ikke være vanskelig å sette seg inn i hva det betyr for et barn ikke å kunne delta sammen med de andre, ikke ha så fine klær som de andre, ikke ha de samme tingene som andre tar som en selvfølge, ja kanskje ikke engang ha tilgang til mat på linje med andre unger.

En slik situasjon er uverdigg og umenneskelig. Det er heller ikke naturgitt at det må være slik. Stortingsflertallet kan gjøre noe med det. Det er viljen som det gjelder, i første omgang viljen til samarbeid om det som er det viktigste.

Og det aller viktigste i tiden som kommer vil være å bekjempe den økende egoismen som gror fram i det nor-

ske samfunnet. Jeg merket meg spesielt at representanten Svarstad Haugland gav uttrykk for at å støtte Høyre på ett spesielt område, som nettopp handler om solidaritet, ville være som å miste sjela si. Det utsagnet lover godt for samarbeidet framover.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg vil seia nokre ord om forslaget om fredsskatt – sak nr. 6.

Gandhi sa for ein del år sidan: Det finst ingen veg til freden – freden er vegen. Sidan då har det vore hundrevis av krigar, og millionar av menneske er drepne i krig. Og det er ikkje berre soldaten som døy, nei, det er eit aukande tal sivile som må lida for krigens terror. Det har me sett i Vietnam, i Kambodsja, på Afrikas Horn, i Irak, i Nagorno-Karabakh, i Tsjetsjenia, på Balkan og nå i det siste i Palestina.

Moderne krigar blir for det meste finansierte over skattesetelen. For mange menneske som er motstandarar av å løysa konflikhtar med våpenmakt, er det moralsk liten forskjell på å fyra av dødelege våpen og å betala andre for å gjera det.

Retten til tanke- og samvitsfridom står høgt som menneskerett og er nedfelt i m.a. FNs menneskerettserklæring, artikkel 18. Og Nürnberg-dommane stadfestar at individuelt samvit står over pålagt ordre.

Eg og SV ønskjer å få vurdert og utgreidd moglegheita til å utvida prinsippet om fritaking for militærtjeneste, slik at det òg blir mogleg å overføra skatt til fredsskapande arbeid. Men innanfor desse murane her er det lite gehør for eit slikt forslag, sjølv om mange her i huset har vore positive i samtalar med m.a. kvekarar. Utanfor dette huset er oppslutninga og forståinga ei anna. Svært mange ønskjer ei slik utgreiing – frå Rosemarie Køhn, Berge Furre og Odd Børresen til Jakob Jervell. Ei mengd framstående personar i det norske samfunnslivet ønskjer denne utgreiinga. Desse folka forstår at eit menneskes samvit og overtyding er eit alvorleg spørsmål, og dei meiner at Stortinget må utgreia ei utviding av militærnektarlova.

I 1999 stødde 57 MP-ar – Members of Parliament – frå Labour i England eit liknande forslag. På Stortinget er det altså berre ni frå SV.

Ved inngangen til det nye årtusen sa statsminister Bondevik: «Norge må være en fredsnasjon – en aktør for konfliktløsning og fredsskapende arbeid» – ein nasjon som følgjer Nordahl Grieg sin strategi: «Skaper du menneskeverd, skaper du fred.» I dag står ikkje Bondevik og andre her i huset forslaget som tek vare på folks alvorlege overtyding, og som vil gje auka innsats for fredsskapande verksemd.

Øyvind Korsberg (Frp): Det har vært en lang debatt, og mange av de talerne som har hatt ordet, har kommet inn på miljø, klima og dårlig vær.

Da Kyoto-avtalen ble klubbet gjennom for tre år siden, ble avtalen hyllet som et historisk første skritt for å bremse såkalte globale menneskeskapte klimaendringer. Problemet med Kyoto-avtalen er at det er en avtale som er uferdig, har mange hull og mangler. Den sier hvor mye hvert enkelt land skal redusere sine utslipp med,

men mangler et regelverk for hvordan dette skal skje. Før det er på plass, kan ikke landene vite hvor mye det vil koste dem å innfri forpliktelsene, og før prislappen er klar, vil de ikke ratifisere avtalen. Det kan jeg skjønne meget godt, og det er jeg selvfølgelig svært glad for, for hele den såkalte klimaproblematikken er tuftet på et svært usikkert grunnlag og har en prislapp ingen kjenner størrelsen på.

De endeløse diskusjonene om de mange løse trådene i Kyoto-avtalen har langt på vei lammet nasjonalt miljøvernarbeid.

Sur nedbør er resultat av luftforurensning. Det er derfor skuffende å være vitne til at Regjeringen også denne gangen reduserer bevilgningen til kalking av vassdrag. Det er viktig å begrense luftforurenset utslipp ved hjelp av teknologi samt å bevilge nok midler til å redusere skadevirkningene.

Årlig slippes det ut 29 000 tonn svoveldioksid i Norge, der prosessindustrien står for 2/3 av utslippene. Da Stoltenberg-regjeringen la fram sitt statsbudsjett i oktober, skapte det stor usikkerhet og frustrasjon for prosessindustrien. En videreføring av høy svovelavgift, økning av elavgiften og innføring av konjunkturavgift medførte store frustrasjoner i bransjen. Heldigvis førte protestene fra industrien til at Regjeringen og sentrumpartiene ble nødt til å reversere mye av forverringen som ble skapt ved fremleggelsen av statsbudsjettet. Ett av de grep som ble gjort, var å føre svovelavgiften tilbake til nivået før revidert nasjonalbudsjett i vår. Svovelutslipp er forurensning. Det ønsker prosessindustrien å gjøre noe med. Prosessindustrien ønsker at avgiften skal gå inn i et miljøfond, som skal finansiere rens tiltak. Det synes vi i Fremskrittspartiet er fint, og vi har derfor fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om opprettelse av et fond, hvor svovelavgiften fra prosessindustrien går inn. Dette fondet skal brukes til miljøforbedrende tiltak innen prosessindustrien.»

Med andre ord er det snakk om en ren miljøavgift som vil utløse og finansiere rens tiltak, og da blir det for meg uforståelig dersom noen av partiene i dette huset som ivrer for en Kyoto-avtale, stemmer imot dette.

Inge Lønning (H): Etter to lange dagers ferd mot natt er det meste sagt, det meste er også sagt mange ganger. Blant annet har vi som gjennomgangsmelodi i denne debatten lyttet til retorikken som forlikskameratene har lagt seg til når det gjelder hensynet til de fattige, i noen versjoner heter det til og med de fattigste blant de fattige. Det er en prisverdig omsorg, men den er ikke spesielt troverdig når den kommer fra partier som i fellesskap ønsker å beskytte det norske markedet mest mulig effektivt mot nettopp de fattigste blant de fattige.

La meg også bemerke at det er en litt forunderlig form for prioritering man er blitt enige om når man for fremtiden vil binde opp 6 milliarder kr årlig i halvert matmoms. Det er mulig at det er god næringspolitikk i forhold til den næring som fra før av er aller mest skjermet og subsidiert i Norge. Men det er helt bestemt ikke god

ernæringspolitikk, og som helsepolitikk betraktet er det så langt bak mål som det er mulig å komme. Derfor bekymrer det meg litt at helseministeren, som var innom i stedet, har forlatt salen igjen, for jeg hadde tenkt å utfordre ham til å gi en aldri så liten vurdering av den situasjon at vi i Norge i dag har et av de største helseproblemer i økende overvekt i praktisk talt alle aldersklasser av befolkningen. I den situasjonen finner man det for godt å gjennomføre en momsreform som gjør det billigere å ete – også for dem som forsøker å ete seg i hjel – og dyrere å trene. Som helsepolitisk tiltak er det ganske kuriøst.

Det som bekymrer meg aller mest, er at man antakelig innfører dette uten at det er noe reelt flertall i den sal som har noen tro på at dette er et fornuftig tiltak. Arbeiderpartiet har ikke hatt det som primærstandpunkt. Venstre har ikke hatt det som primærstandpunkt, og så vidt jeg har oppfattet, heller ikke Kristelig Folkeparti. I realiteten er det ett eneste parti som tror på dette, men de har til gjengjeld en kullsviertro på det, og det er Senterpartiet – ja, og så muligens Fremskrittspartiet. Det er jo også en litt spesiell allianse. Da er det litt pussig at det på grunn av de underlige forliksforhold blir flertall for å gjennomføre denne reformen, og den er nok dessverre av de reformer som det er umulig å gjøre noe med når den først er gjennomført.

Inger Stolt-Nielsen (H): Ikke bare sjøfolk, som ikke kan flagge ut, og deres rederier berøres av forverrede konkurranseforhold. Med betydelig tap av sjømannsarbeidsplasser og en sannsynlig utflagging vil hovedkomponentene i det maritime kluster gå tapt, og det sysselsetter i dag ca. 70 000 arbeidstakere.

Flere talere både fra Arbeiderpartiet og sentrumpartiene har i løpet av denne debatten fremhevet at budsjettforliket er et bidrag til å trygge arbeidsplasser. Det er nok riktig når det gjelder offentlige arbeidsplasser, men svært mange arbeidsplasser i privat sektor balanserer på en tynn linje mellom røde og svarte regnskapstall, og dette forsterkes ved dette budsjettet. Er det slik at sentrum og Arbeiderpartiet på denne måten vil frigi arbeidskraft til bruk i offentlig sektor? Da må jeg få minne om at arbeidskraft er levende mennesker med ulike evner, anlegg og interesser, og med høyst ulike forutsetninger for yrkesvalg. Og det grunnleggende for det gode liv, ja, det er muligheten for å arbeide med noe en har anlegg og interesse for. Når yrkesperspektivet smalner, vil stadig flere falle utenfor. Er dette en utvikling som denne regjeringen ønsker?

Tidligere statsråd Restad fikk den 24. mars 1999 et bekymringssspørsmål fra Arbeiderpartiet om ledigheten i verftsindustrien. Det ble besvart med at isolert sett var ikke dette så negativt, for det var stor mangel på ledige hender i omsorgsyrene. Oppfølgingsspørsmålet var da om statsråden ville sørge for at det ble lagt inn tilstrekkelige midler til omskolering i rammene ved revidering av budsjettet.

Er det fortsatt slik man tenker i Arbeiderpartiet og de samarbeidende partier? Skal sjøfolk og de 75 000 andre som i dag arbeider med maritime næringer, sammen med

alle de andre i konkurranseutsatte næringer som nå får betydelige problemer, settes på skolebenken for å bli sykepleiere og omsorgsarbeidere? Er det blant disse samarbeidspartiene i det hele tatt noen vilje til å gi konkurranseutsatte næringer levelige rammer, og heller satse på at mangel på arbeidskraft i andre sektorer møtes med adgang til friere rekruttering av dertil fagutdannet utenlandsk arbeidskraft? Vil Regjeringen følge opp utfordringen som er kommet fra Høyre? Vil Regjeringen og samarbeidspartiene sørge for at konkurranseutsatt næringsliv fortsatt skal være liv laga i Norge, eller er det bare når nasjonalt eierskap er statlig, at det er interessant, for Regjeringen har jo sagt i budsjettproposisjonen at vi trenger langsiktig norsk eierskap? Vi trenger også langsiktig privat norsk eierskap. Vil Regjeringen og samarbeidspartiene følge opp dette?

Øystein Djupedal (SV): På side 164 i den innstillingen som nå er trykt opp, har det kommet en feil i SVs forslag nr. 16 når det gjelder bevilgninger på rammeområder. Disse står riktignok rett i omtalen av de ulike rammeområder i innstillingen, men i oppsamlingsforslaget på side 164 har dette blitt feil, så jeg ber om at dette korrigeres.

Hr. Lønning hadde et ganske interessant innlegg om matmoms, der han tar for seg de helsepolitiske begrunnelsene for hvorfor dette ikke er klokt. Det kan han sikkert si han føler som næringspolitiske begrunnelser, og det er nok riktig. Det som er det mest interessante, er likevel at den begrunnelsen som er gitt, er verken helsepolitisk eller næringspolitisk, den er begrunnet ut fra hensynet til småbarnsfamiliene. Det er liksom det store kronargumentet, at det er småbarnsfamiliene som ønsker dette. Men er det noen som har spurt småbarnsfamiliene? Om de fikk 6,5 milliarder kr, hva hadde de lyst til å bruke disse 6,5 milliardene til? For helårsvirkningen av halv matmoms er altså 6,5 milliarder kr. Det er det dobbelte av kontantstøtten, for å bruke et billedlig eksempel.

Jeg er helt overbevist om at hvis noen hadde spurt småbarnsforeldre, f.eks. meg selv, om hva jeg ville ha ønsket hvis jeg hadde muligheten til å bruke 6,5 milliarder kr til beste for småbarnsforeldre, ville jeg ikke ha kommet på lav matmoms. Jeg ville ha kommet på halvert barnehagesats, jeg ville kanskje ha kommet på økt barne-trygd, jeg kunne tenkt meg at barna mine fikk et måltid på skolen, jeg kunne tenkt meg at vi fikk trygge skoleveier, og jeg kunne tenkt meg at vi fikk bedre skoler. Jeg kunne tenkt meg mange ting som jeg er helt overbevist om at alle småbarnsforeldre, uavhengig av politisk farge, ville synes var svært gode og målrettede tiltak for småbarnsforeldre. Men jeg tror ingen ville ha kommet på at lav matmoms nødvendigvis var et genialt forslag overfor småbarnsforeldre.

Så sies det også at dette er en gevinst som skal komme forbrukeren til gode. Etter gjentatte utfordringer til representanten Enoksen, sier han at dette er det jo lett å kontrollere, for det er bare å se i butikken at prisene blir lavere. Jeg skulle gjerne ha likt å utfordre representanten Enoksen når han går i RIMI en fredag ettermiddag med

kalkulatoren og finner ut at akkurat nå skal prisene ned 7,5 pst., som er det Finansdepartementet har kalkulert med at avgiften vil medføre i reduksjon av pris. Jeg skulle likt å se de småbarnsforeldre som faktisk klarer å omregne en pris på 137,65 kr til å bli minus den reduserte matmomsen.

Det som er realiteten i dette som i alle andre ting, er at mange vil spise av lasset før forbrukeren selv. Det har skjedd i Sverige, og det har skjedd i Tyskland, der man etterpå har kalkulert hvordan dette har gått. Bonden vil ta litt ekstra, butikken vil ta litt ekstra, de som leverer varene vil ta litt ekstra, og forbrukeren får selvfølgelig en liten gevinst, men han er overhodet ikke i nærheten av den gevinsten som han faktisk var tiltenkt. Det er dette som er den faktiske begrunnelsen for Senterpartiet. Det betyr at Senterpartiet nå har blitt RIMI-Hagens beste venn, eller Reitans beste venn, for det er de som vil få størst gevinst av dette forslaget. Og så vil selvfølgelig også bonden få litt, og det var vel grunnen til at Senterpartiet i utgangspunktet ønsket dette.

Børge Brende (H): Det er noe surrealistisk over den budsjettavtalen som ligger på bordet i dag mellom sentrum og Arbeiderpartiet. Mens vi i flere år i Norge nå har hatt stor forutsigbarhet i vårt skattesystem, er skattekompromisset fra 1992 – med den avtalen som nå ligger på bordet – blitt uthulet. Man har ikke lenger sikkerhet for at det som Stortinget har lagt som premisser skal videreføres. Og for dem som ønsker å investere, er det veldig negativt.

Det var en del bærende elementer i skattekompromisset i 1992 som også var forutsetningen for et bredt politisk grunnlag. Blant annet skulle ingen betale mer enn 50 pst. skatt av inntekten sin. Nå ordnet sentrum og Arbeiderpartiet det slik i fjor at man har en marginalskatt på 55,3 pst. Det var også slik at de som satte pengene i banken, ikke skulle ha noe lavere skatt enn de som investerte i næringslivet og i arbeidsplasser. Nå har de som investerer i IT-bedrifter, i viktige bedrifter i Distrikts-Norge, fått den klare beskjeden at de skal ha 28 pst. pluss 11 pst. på skatten.

Vi har tidligere avvist en gradering av momsen, og ikke minst har Arbeiderpartiet vært en garantist for et merverdiavgiftssystem hvor det ikke skulle være uthulinger, og hvor det heller ikke skulle skapes usikkerhet og et stort byråkrati. Nå har vi fått en gradering av momssatsen. Vi startet med mat, men hvorfor skal man f.eks. betale halv moms på potetgull og hel moms på barneklær? Dette kommer til å bidra til at vi fremover får en stor debatt om hva det skal være full momssats på, og hva det skal være halv momssats på. Og ikke minst av kontrollhensyn burde dette vært avvist. Det var jo også Arbeiderpartiets egen avgiftspolitiske talsperson inne på i Stortinget i går.

Det som har skjedd, er at Arbeiderpartiet i løpet av et halvår har endret skattepolitisk kurs. I vår skrev de i sitt reviderte nasjonalbudsjett at mulighetene til å øke skatte- og avgiftsinntektene er begrenset i årene som kommer. Så slår de til et halvår etterpå med tidenes skatteøkninger.

Det stod også at skatte- og avgiftsnivået i Norge allerede er høyt, sammenliknet med andre land. Men i hele høst har statsministeren og finansministeren sprunget landet rundt og prøvd å fremstille det som om vi i Norge har et veldig lavt skattenivå. Det har altså skjedd i løpet av et halvt år. Og grunnen til at finansministeren og statsministeren måtte gjøre dette, var for å kunne forsvare endringer i skattesystemet som de for et halvår siden var imot.

Det er, som sagt, noe surrealistisk over dette, og vi kommer til å betale en pris for at vi nå går en annen vei enn resten av Europa når det gjelder utviklingen i skatte- og avgiftssystemet. Det betyr færre arbeidsplasser i Norge.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 2–8.

(Votering, sjå neste spalte)

Hans J. Røsjorde gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Stortinget går da til votering i de saker som er oppført på dagsorden nr. 21, som har vært behandlet de to siste dager.

Votering i sak nr. 1

Presidentskapet hadde innstillet:

Som leder for Personvernemnda oppnevnes professor Jon Bing, Oslo, og som nestleder oppnevnes rådgiver Gro Hillestad Thune, Oslo. Som personlig stedfortreder for Bing oppnevnes advokat Harald Hove, Bergen, og som personlig stedfortreder for Hillestad Thune oppnevnes advokat Ingvild Mestad, Oslo. Oppnevningene

gjelder for tidsrommet 1. januar 2001 – 31. desember 2004.

Votering:

Presidentskapets innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Presidenten foreslår at finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2001 i Stortingets møte 4. oktober 2000 vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Sak nr. 3 gjelder Budsjett-innst. S. I for 2000–2001.

- Til sak nr. 3 er det satt fram i alt 20 forslag. Det er
- forslagene nr. 1-4, fra Siv Jensen på vegne av Framskrittspartiet og Høyre
 - forslagene nr. 5-9, fra Siv Jensen på vegne av Framskrittspartiet
 - forslagene nr. 10-12, fra Per-Kristian Foss på vegne av Høyre
 - forslagene nr. 13-15, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Steinar Bastesen
 - forslagene nr. 16-19, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 20, fra Steinar Bastesen

I voteringene som nå følger, vil presidenten starte med forslagene fra minste fraksjon og gå videre etter økende størrelse.

Det voteres over forslag nr. 20, fra representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2001 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 2000 og supplert 14. november 2000.

Rammenr.		Rammesum
1	Statsforvaltning	10 215 725 000
2	Familie og forbruker	31 724 980 000
3	Kultur	1 993 857 000
4	Utenriks	12 629 308 000
5	Justis	9 578 221 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	9 381 291 000
7	Dagpenger m.v.	12 753 000 000
8	Forsvar	27 148 681 000
9	Næring	3 527 916 000
10	Fiskeri	593 950 000
11	Landbruk	13 518 701 000
12	Olje og energi	-86 931 800 000
13	Miljø	2 346 902 000
14	Stortinget m.v.	809 290 000
15	Sosial og helse	33 898 921 000
16	Folketrygden, sosial og helse	161 093 900 000

Rammenr.		Rammesum
17	Utdanning og forskning	28 411 247 000
18	Samferdsel	19 270 859 000
19	Rammetilskudd til kommunesektoren	55 277 000 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	3 876 632 000
21	Eksportgarantier m.v.	-261 200 000
22	Finansadministrasjon	1 378 899 000
23	Skatter og avgifter	-495 843 000 000
24	Utbytte m.v.	-8 693 538 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-174 594 300 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra representanten Steinar Bastesen ble mot 1 stemme ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 19, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Salg av brennevin og vin

Stortinget ber Regjeringen sette i gang forsøk ved etablerte offentlige servicekontor om å åpne for begrenset salg av brennevin og vin.»

Her har Fremskrittspartiet og Høyre varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 79 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.56.41)

Presidenten: Forslagene nr. 16-18, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 16 lyder:

«For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2001 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 2000 og supplert 14. november 2000.

Rammenr.		Rammesum
1	Statsforvaltning	10 230 270 000
2	Familie og forbruker	30 604 810 000
3	Kultur	2 206 250 000
4	Utenriks	15 472 975 000
5	Justis	9 335 221 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 191 791 000
7	Dagpenger m.v.	12 753 000 000
8	Forsvar	24 087 681 000
9	Næring	3 146 916 000
10	Fiskeri	541 300 000
11	Landbruk	13 823 701 000
12	Olje og energi	-87 019 500 000
13	Miljø	2 420 882 000
14	Stortinget m.v.	809 290 000
15	Sosial og helse	30 767 421 000
16	Folketrygden, sosial og helse	160 948 900 000
17	Utdanning og forskning	29 695 747 000
18	Samferdsel	15 847 174 000
19	Rammetilskudd til kommunesektoren	57 474 000 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	7 160 187 000
21	Eksportgarantier m.v.	-261 200 000
22	Finansadministrasjon	1 388 399 000
23	Skatter og avgifter	-521 475 000 000
24	Utbytte m.v.	-8 733 538 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-178 583 323 000»

Representanten Djupedal har gjort oppmerksom på at det foreligger noen feil i dette forslaget. Presidenten vil

vise til at de tallene som er å finne under omtalen i innstillingen av de respektive rammeområdene, er riktige.

Forslag nr. 17 lyder:

«Miljøfondet

Stortinget ber Regjeringen øke miljøfondets kapital med 4 mrd. kroner – til 5 mrd. kroner.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Økt tilgang på arbeidskraft

Stortinget ber Regjeringen legge fram en plan for økt tilgang på arbeidskraft, tidlig i 2001.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 13-15, fra Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen.

Forslag nr. 13 lyder:

«Innvilgningsrammer og rammer for netto utlånsvekst

Statsbankenes innvilgningsramme og rammer for netto utlånsvekst settes i tråd med disse medlemeres merknad i Budsjett-innst. S. I (2000-2001).»

Forslag nr. 14 lyder:

«Studielånsrenta

Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at renta i Statens Lånekasse settes til 6,5 pst. fra årsskiftet.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Styrt studielånsrente

Stortinget ber Regjeringen om å gjeninnføre styrt rente i Statens lånekasse for utdanning.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen ble mot 7 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslagene nr. 10-12, fra Høyre, tas opp til votering.

Forslag nr. 10 lyder:

«For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2001 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 2000 og supplert 14. november 2000.

Rammenr.		Rammesum
1	Statsforvaltning	9 857 069 000
2	Familie og forbruker	31 969 952 000
3	Kultur	1 547 291 000
4	Utenriks	12 321 724 000
5	Justis	9 361 721 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	7 687 542 000
7	Dagpenger m.v.	12 753 000 000
8	Forsvar	27 698 681 000
9	Næring	2 658 116 000
10	Fiskeri	466 300 000
11	Landbruk	11 926 582 000
12	Olje og energi	-87 081 000 000
13	Miljø	2 224 302 000
14	Stortinget m.v.	809 290 000
15	Sosial og helse	33 467 921 000
16	Folketrygden, sosial og helse	154 101 900 000
17	Utdanning og forskning	28 092 747 000
18	Samferdsel	16 510 774 000
19	Rammetilskudd til kommunesektoren	51 297 000 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	3 676 632 000
21	Eksportgarantier m.v.	-261 200 000
22	Finansadministrasjon	1 097 194 000
23	Skatter og avgifter	-500 312 000 000
24	Utbytte m.v.	-8 893 538 000
Sum for lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-177 022 000 000»

Forslag nr. 11 lyder:

«Reform av Folketrygden

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag om en reform av Folketrygden, slik at deler av trygde- og

arbeidsgiveravgiften gjøres om til innskudd i private pensjonsfond. Pensjonsytelsene fra disse fondene skal komme i stedet for tilleggspensjonene fra Folketrygden.»

Forslag nr. 12 lyder:

«*Innvilgningsrammer og rammer for netto utlånsvekst*
Statsbankenes innvilgningsrammer og rammer for netto utlånsvekst for 2001 fastsettes i tråd med Høyres merknader i Budsjett-innst. S. I (2000-2001).»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre ble med 100 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.57.53)

Presidenten: Det voteses så over forslagene nr. 5-9, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2001 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 2000 og supplert 14. november 2000.

Rammenr.		Rammesum
1	Statsforvaltning	9 823 402 000
2	Familie og forbruker	32 504 228 635
3	Kultur	1 094 780 000
4	Utenriks	7 930 621 000
5	Justis	9 572 525 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	6 262 422 000
7	Dagpenger m.v.	11 753 000 000
8	Forsvar	28 250 681 000
9	Næring	2 400 216 000
10	Fiskeri	330 300 000
11	Landbruk	9 217 701 000
12	Olje og energi	-87 325 000 000
13	Miljø	2 041 953 000
14	Stortinget m.v.	809 290 000
15	Sosial og helse	34 636 281 000
16	Folketrygden, sosial og helse	158 428 500 000
17	Utdanning og forskning	27 042 503 000
18	Samferdsel	17 693 374 000
19	Rammetilskudd til kommunesektoren	49 158 652 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	3 953 132 000
21	Eksportgarantier m.v.	-261 200 000
22	Finansadministrasjon	1 158 999 000
23	Skatter og avgifter	-476 069 000 000
24	Utbytte m.v.	-8 666 538 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-158 259 177 165»

Forslag nr. 6 lyder:

«*Norges Bank*

Stortinget ber Regjeringen gjøre de nødvendige forskriftsmessige endringer slik at Norges Bank skal styre pengepolitikken etter et inflasjonsmål, samt fremme de lovendringsforslag i sentralbankloven som er nødvendig for å sikre Norges Bank operativ uavhengighet i forhold til Finansdepartementet.»

Forslag nr. 7 lyder:

«*Innvilgningsrammer og rammer for netto utlånsvekst*

Statsbankenes innvilgningsrammer og rammer for netto utlånsvekst for 2001 fastsettes i tråd med Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. I (2000-2001).»

Forslag nr. 8 lyder:

«Andre forslag

a.

Stortinget ber Regjeringen fremme sak om å omdanne Statkraft SF til aksjeselskap, med påfølgende delprivatisering og børsnotering av selskapet.

b.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om omdannelse av Posten BA, produksjonsavdelingene i Statens Veivesen, Jernbaneverket og NSB BA til aksjeselskap.

c.

Stortinget ber Regjeringen legge frem et reguleringsregnskap for eksisterende lovreguleringer, slik at kostnaden ved reguleringen kan måles opp mot formålet samt en vurdering av å innføre offentlig betaling til bedrifter for arbeid med skjemaer som kun har statistisk verdi for det offentlige.

d.

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å gjøre kompensasjonsordningen for mer-verdiavgift til kommuner og fylkeskommuner generell.

e.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om konkurranse på jernbanenettet og anbud ved kjøp av persontransporttjenester.

f.

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om liberalisering av råfiskloven og deltagerloven.

g.

Stortinget ber Regjeringen omorganisere standardiseringsvirksomheten med sikte på å etablere en fullt integrert standardiseringsorganisasjon, og slik at det overordnede ansvaret for alt standardiseringsarbeid legges til Nærings- og handelsdepartementet.

h.

Stortinget ber Regjeringen skjerpe regler og praksis for dagpengeutbetaling slik at det stilles strengere krav for å ta tilvist arbeid.

i.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om gradvis avvikling av Statens Nærings- og distriktsutviklingsfond.

j.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om at statlige eierandeler i Norsk Hydro ASA, AS Olivin, Kongsberggruppen ASA og Raufoss ASA selges eller overføres til Folketrygdfondet.

k.

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å oppheve omsetningsloven.

l.

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å oppheve lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom

og dermed gjeldende bestemmelser vedrørende bo- og driveplikten.

m.

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om omorganisering av Aetat i sin nåværende form, slik at etaten frigjøres for oppgaver knyttet til ordinær arbeidsformidling, for fullt arbeidsføre personer og forslag om adgang for private bedrifter til å drive ordinær arbeidsformidling.

n.

Stortinget ber Regjeringen utrede et nytt system for hel- eller delfinansiering av pensjoner basert på avkastning fra Folketrygdfondet og Petroleumsfondet og, ved delfinansiering, forslag om innføring av øremerkede pensjons- og helsepremier som betales av arbeidsgivere og arbeidstagere.

o.

Stortinget ber Regjeringen gi statslosene full kompensasjon for bortfallet av sjømannsfradraget for statslosere.»

Forslag nr. 9 lyder.:

Utenlandsbudsjett

a.

I Stortingets vedtak av 19. oktober 2000 om statsbudsjettets fordeling til komiteene gjøres følgende endring/tillegg under finanskomiteen: Rammeområde 25 (Utenlandsbudsjett).

b.

Bevilgningsreglementet § 5 Utgiftene

Nytt punkt 5 skal lyde:

Avdelingen for kjøp av varer og tjenester fra utlandet.

c.

Rammeområde 25 Utenlandsbudsjett

Under rammeområde 25 Utenlandsbudsjett bevilges for 2001 i henhold til oppstillingen nedenfor:

I n n t e k t e r

(Overført fra Petroleumsfondet)

10 450 000 000

U t g i f t e r

Ekstraordinært kjøp av utstyr til sykehus	1 000 000 000
Kjøp av rednings- og politihelikoptre	1 000 000 000
Forskningsutstyr	700 000 000
Politibiler o.a. utstyr	300 000 000
IKT-utstyr til utdanningssektoren	1 000 000 000
Forsvarsutstyr	2 000 000 000
Støtte til hjemsendelse av flyktninger	500 000 000
Omsorgsboliger og sykehjem	1 000 000 000
Veibyggning	1 500 000 000
Lufthavnsutstyr	300 000 000
Turistreklame i utlandet	200 000 000
Studieplasser i utlandet	500 000 000
Behandlingsreiser	300 000 000
FNs høykommissær for flyktninger	100 000 000
Markedsføring sel- og hvalfangst	50 000 000»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 99 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.58.19)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1-4, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Norges Banks forvaltning av Statens Petroleumsfond

Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjettet for 2001 vurdere spørsmålet om Norges Banks forvaltning av Statens petroleumsfond bør skje ved egen aktiv aksjeforvaltning, eller om forvaltningen fortsatt bør baseres på å sette oppdrag ut på anbud.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Endring av reglementet for Folketrygdfondet

Stortinget samtykker i at § 5 i reglement for Folketrygdfondet endres til følgende (endring i *kursiv* skrift):

Styret har ansvaret for at fondets midler anbringes med sikte på best mulig avkastning under hensyntaken til trygghet og den nødvendige likviditet. Styret skal påse at det er etablert et trygghetssystem for fondets forvaltning.

Fondets midler kan plasseres i norske ihendehaverobligasjoner og sertifikater, som kontolån til statskassen og som innskudd i forretnings- og sparebanker. Innenfor en ramme på 20 pst. av forvaltningskapitalen kan fondets midler plasseres i aksjer notert på norsk børs eller på børs i Danmark, Finland eller Sverige og, etter godkjenning fra Finansdepartementet, aksjer i norske selskaper eller hvor aksjene er gjenstand for regelmessig og organisert omsetning, børsnoterte grunnfondsbevis i norske sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikrings-selskaper, og børsnoterte konvertible obligasjoner og børsnoterte obligasjoner med kjøpsrett til aksjer i norske selskaper. *Plassering i aksjer notert på børs i Danmark, Finland eller Sverige må samlet ikke overstige 20 pst. av Folketrygdfondets ramme for aksjeplasseringer.* Fondet kan delta i emisjoner i ikke-børsnoterte aksjer i norske selskaper umiddelbart før børsintroduksjon, dersom det er klargjort på emisjonstidspunktet at de aktuelle aksjene vil bli børsnotert kort tid etter emisjonen.

Annet ledd er ikke til hinder for at Folketrygdfondet kan beholde aksjer i norsk selskap som i forbindelse med oppkjøp, fusjon e.l. endrer status til å bli utenlandsk selskap.

Fondet kan videre, innenfor den samlede rammen på 20 pst. av fondskapitalen, gå inn med egenkapitalinnskudd i form av ikke-børsnoterte papirer, i tilfelle hvor fondet står i fare for å lide betydelige tap på plasseringer i obligasjoner. Dette må i så fall være ledd i en koordinert aksjon, hvor en dominerende gruppe av kreditorene deltar, og hvor siktemålet for fondet alene er å trygge fondets egne interesser.

Folketrygdfondet kan eie andeler for inntil 15 pst. av total aksjekapital eller grunnfondsbeviskapital i ett enkelt selskap i Norge. *Folketrygdfondet kan eie andeler for inntil 15 pst. av total aksjekapital i ett enkelt selskap i Danmark, Finland og Sverige.* Styret kan ta opp kortsiktige lån dersom dette finnes hensiktsmessig.

Folketrygdfondet kan, etter nærmere retningslinjer fastsatt av Finansdepartementet, inngå salgs- og gjenkjøpsavtaler knyttet til egenkapitalinstrumenter og rentebærende instrumenter der erververen av instrumentene etter avtalen har plikt til å tilbakeføre disse til selger.»

Forslag nr. 3 lyder:

«*Innstramninger i AFP-ordningen*

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag til innstramninger i AFP-ordningen.»

Forslag nr. 4 lyder:

«*Konkurransetiltak*

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å:

- endre klageordningen etter konkurranseloven ved at det opprettes en uavhengig klageinstans, og
- gi Konkurransetilsynet anledning til å gripe inn overfor offentlig konkurransehemmende virksomhet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 84 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.58.47)

Presidenten: Det skal så votes over innstillingen.

Komiteen hadde innstillet:

I

a.

For Stortingets behandling av Statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2001 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 2000 og supplert 14. november 2000.

Rammenr.		Rammesum
1	Statsforvaltning	10 185 270 000
2	Familie og forbruker	31 465 780 000
3	Kultur	1 986 250 000
4	Utenriks	14 894 308 000
5	Justis	9 305 721 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	9 212 291 000
7	Dagpenger m.v.	12 753 000 000
8	Forsvar	26 667 881 000

Rammenr.		Rammesum
9	Næring	3 281 916 000
10	Fiskeri	503 800 000
11	Landbruk	13 502 701 000
12	Olje og energi	-86 936 800 000
13	Miljø	2 302 902 000
14	Stortinget m.v.	809 290 000
15	Sosial og helse	30 844 721 000
16	Folketrygden, sosial og helse	160 883 100 000
17	Utdanning og forskning	27 939 747 000
18	Samferdsel	16 125 274 000
19	Rammetilskudd til kommunesektoren	52 398 000 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 206 187 000
21	Eksportgarantier m.v.	-261 200 000
22	Finansadministrasjon	1 328 399 000
23	Skatter og avgifter	-513 527 000 000
24	Utbytte m.v.	-8 893 538 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-177 022 000 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 77 mot 40 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 20.59.29)

Videre var innstillet:

b.

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til bevilgning til kommunesektoren til kompensasjon for økte kostnader til barne- og etterlattepensjon på inntil 1,25 mrd. kroner.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 97 mot 17 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.00.08)

Videre var innstillet:

II

Statsbankenes innvilgningsrammer

Statsbankenes innvilgningsrammer for 2001 fastsettes i tråd med flertallets merknader i Budsjett-innst. S. I (2000-2001).

III

Endring av reglementet for Folketrygdfondet

Stortinget samtykker i at § 5 i reglement for Folketrygdfondet endres til følgende (endring i kursiv skrift):

«Styret har ansvaret for at fondets midler anbringes med sikte på best mulig avkastning under hensyntaken til betryggende sikkerhet og den nødvendige likviditet. Styret skal påse at det er etablert et betryggende risikostyringssystem for fondets forvaltning.

Fondets midler kan plasseres i norske ihendehaverobligasjoner og sertifikater, som kontolån til statskassen og som innskudd i forretnings- og sparebanker. Innenfor en ramme på 20 pst. av forvaltningskapitalen kan fondets midler plasseres i aksjer notert på norsk børs eller på børs i Danmark, Finland eller Sverige og, etter godkjenning fra Finansdepartementet, aksjer i norske selskaper eller hvor aksjene er gjenstand for regelmessig og organisert omsetning, børsnoterte grunnfondsbevis i norske sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikrings-selskaper, og børsnoterte konvertible obligasjoner og børsnoterte obligasjoner med kjøpsrett til aksjer i norske selskaper. *Plassering i aksjer notert på børs i Danmark, Finland eller Sverige må samlet ikke overstige 5 pst. av Folketrygdfondets ramme for aksjeplasseringer.* Fondet kan delta i emisjoner i ikke-børsnoterte aksjer i norske selskaper umiddelbart før børsintroduksjon, dersom det er klargjort på emisjonstidspunktet at de aktuelle aksjene vil bli børsnotert kort tid etter emisjonen.

Annet ledd er ikke til hinder for at Folketrygdfondet kan beholde aksjer i norsk selskap som i forbindelse med oppkjøp, fusjon e.l. endrer status til å bli utenlandsk selskap.

Fondet kan videre, innenfor den samlede rammen på 20 pst. av fondskapitalen, gå inn med egenkapitalinnskudd i form av ikke-børsnoterte papirer, i tilfelle hvor fondet står i fare for å lide betydelige tap på plasseringer i obligasjoner. Dette må i så fall være ledd i en koordinert aksjon, hvor en dominerende gruppe av kreditorene deltar, og hvor siktemålet for fondet alene er å trygge fondets egne interesser.

Folketrygdfondet kan eie andeler for inntil 15 pst. av total aksjekapital eller grunnfondsbeviskapital i ett enkelt selskap i Norge. *Folketrygdfondet kan eie andeler for*

inntil 0,5 pst. av total aksjekapital i ett enkelt selskap i Danmark, Finland og Sverige. Styret kan ta opp kortsiktede lån dersom dette finnes hensiktsmessig.

Folketrygdfondet kan, etter nærmere retningslinjer fastsatt av Finansdepartementet, inngå salgs- og gjenkjøpsavtaler knyttet til egenkapitalinstrumenter og rentebærende instrumenter der erververen av instrumentene etter avtalen har plikt til å tilbakeføre disse til selger.»

Presidenten: Her vil presidenten først la votere over II, dernest over III. Presidenten antar at Fremskrittspartiet og Høyre vil stemme mot begge romertall.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til II bifaltes med 83 mot 34 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.01.19)
2. Komiteens innstilling til III bifaltes med 79 mot 37 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.01.39)

Videre var innstillet:

IV

St.meld. nr. 1 (2000-2001) – Nasjonalbudsjettet 2001 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Sak nr. 4 gjelder Budsjett-innst. S. nr. 1 for 2000–2001. Her vil presidenten forholde seg til det særtrykk av Budsjett-innst. S. nr. 1 som er omdelt på representantenes plasser i salen.

- Til denne sak er det satt fram i alt 93 forslag. Det er
- forslag nr. 76, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre.
 - forslagene nr. 77-85, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen.
 - forslag nr. 86, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen.
 - forslagene nr. 1, 5, 9-34, 72, 87 og 88, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet.
 - forslagene nr. 2, 6, 35-46 og 73, fra Per-Kristian Foss på vegne av Høyre.
 - forslagene nr. 3, 7, 47-58, 74 og 89-93, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti.
 - forslagene nr. 4, 8, 59-71 og 75, fra representanten Steinar Bastesen.

Presidenten vil når det gjelder den forestående votering, henvisse til § 19 i Stortingets forretningsorden, der det går fram at når det er gjort vedtak om beløpsrammer for de 24 rammeområdene som budsjettet er delt inn i, kan ikke de vedtatte beløp fravikes ved den videre be-

handling av rammeområdene. Slikt vedtak ble gjort under foregående sak og av dette følger at en del av de fremsatte forslagene som foreligger, ikke vil komme til votering og følgelig vil bortfalle fordi de bygger på andre rammebeløp enn det som ble vedtatt. Dette gjelder forslagene nr. 1-75 i foreliggende innstilling. Forslagene nr. 76-93 er rammeuavhengige, så disse vil det bli votert over.

Presidenten tar først for seg de rammeuavhengige forslagene.

Forslagene nr. 89-93, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 89 lyder:

«Det nedsettes et offentlig utvalg som skal gjennomgå investeringsavgiften med sikte på en provenynøytral omlegging der man utvider avgiftsgrunnlaget og reduserer satsen.»

Forslag nr. 90 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om et forbud mot salg av autodiesel med et svovelinhold på over 50 ppm og om å gjøre såkalt miljodiesel til gjeldende standard for kjøretøyer, gjeldende fra 1. januar 2003.»

Forslag nr. 91 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett 2001 om reduksjon i dokumentavgifta for førstegangs boligkjøpere, kombinert med tiltak for å begrense eiendomsmeglerens honorarer.»

Forslag nr. 92 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en proposisjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen så tidlig som mulig.»

Forslag nr. 93 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2001 legge fram omtale og fremme forslag om videre oppfølging av anbefalingene fra Grønn skattekommisjon.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det vil så bli votert over forslagene nr. 87 og 88, fra Fremskrittspartiet. Presidenten har forstått det slik at Høyre ønsker å stemme for forslag nr. 87, og vil derfor splitte voteringen.

Forslag nr. 87 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om opprettelse av et fond, hvor svovelavgiften fra prosessindustrien går inn. Dette fondet skal brukes til miljøforbedrende tiltak innen prosessindustrien.»

Forslag nr. 88 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2002 legge frem en avviklingsplan for dokumentavgiften.»

V o t e r i n g :

1. Forslag nr. 87, fra Fremskrittspartiet, ble med 82 mot 34 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.06.21.)

2. Forslag nr. 88, fra Fremskrittspartiet, ble med 99 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.06.39)

Presidenten: Forslag nr. 86, fra Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med RNB 2001, legge frem forslag om å innføre en ordning der bensin som brukes som drivstoff for båtmotorer, gis avgiftsfritak.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen ble med 99 mot 17 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.07.01)

Presidenten: Forslagene nr. 77-85, fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen tas opp til votering.

Forslag nr. 77 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2001 om at årsavgiften kun skal betales for den del av året kjøretøyet er registrert.»

Forslag nr. 78 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at vektårsavgiften, inkludert den miljødifferensierte årsavgiften, harmoniseres fullt ut med EUs minstesatser, snarest og senest i statsbudsjettet for 2002.»

Forslag nr. 79 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett legge fram en nedtrappingsplan for Avgift på båtmotorer.»

Forslag nr. 80 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en plan for avvikling av avgiften på sjokolade- og sukkerverer senest i budsjettet for 2002.»

Forslag nr. 81 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en avviklingsplan for produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer senest i statsbudsjettet for 2002.»

Forslag nr. 82 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en avviklingsplan for produktavgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer snarest og senest i statsbudsjettet for 2002.»

Forslag nr. 83 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for avvikling av grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer snarest og senest i statsbudsjettet for 2002.»

Forslag nr. 84 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett fremme forslag om en avviklingsplan for avgiften på flyging av passasjerer.»

Forslag nr. 85 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en nedtrappingsplan for formuesskatten med sikte på avvikling i løpet av 2 til 4 år.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen ble med 83 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.07.31)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 76, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«a.

Sikkerhetsmekanismen i GSP-ordningen fjernes.

b.

Stortinget ber Regjeringen støtte EUs forslag i WTO om å fjerne toll- og kvotebegrensninger for alle varer bortsett fra våpen fra MUL-landene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble med 79 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.07.57)

Presidenten: Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak, og vi starter med rammeområde 19.

Til dette rammeområdet foreligger det mindretallsforslag fra Fremskrittspartiet, fra Høyre, fra Sosialistisk Venstreparti og fra representanten Steinar Bastesen, forslagene nr. 1, 2, 3 og 4. Som presidenten tidligere har redegjort for, bortfaller disse forslagene i tråd med bestemmelsen i § 19 i Stortingets forretningsorden.

Komiteen hadde innstillet:

A Rammeområde 19

(Rammetilskudd til kommunesektoren)

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Utgifter	Kroner	Kroner
571		Rammetilskudd til kommuner (jf. kap. 3571)			
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning		28 510 007 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd		1 041 332 000	
	63	Regionaltilskudd		527 303 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572 post 64.....	3 206 000 000	
	65	Hovedstadstilskudd	182 248 000	
	68	Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd	865 110 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)		
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	15 966 100 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	704 600 000	
	64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 571 post 64	1 268 000 000	
	65	Hovedstadstilskudd	127 300 000	
Totale utgifter				52 398 000 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 76 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.09.18)

Presidenten: Til rammeområde 20 foreligger det også forslag fra Fremskrittspartiet, fra Høyre, fra Sosialistisk Venstreparti og fra representanten Steinar Bastesen. Det er forslagene nr. 5, 6, 7 og 8, som nå bortfaller.

Rammeområde 20 med tilhørende II og III tas opp til votering.

Komiteen hadde innstillet:

**B Rammeområde 20
(Tilfeldige utgifter og inntekter)**

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2309		Tilfeldige utgifter (jf. kap. 5309)		
	1	Driftsutgifter	8 261 353 000	
		Totale utgifter		8 261 353 000
I n n t e k t e r				
5309		Tilfeldige inntekter (jf. kap. 2309)		
	29	Ymse	2 055 166 000	
		Totale inntekter		2 055 166 000

II

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet utarbeider et opplegg for å spare inn 75 mill. kroner under de statlige innkjøpsordningene i 2001.

Regjeringen gis fullmakt til å foreta den endelige fordelingen av beløpet. Innsparingen spesifiseres på kapitler og poster og Stortinget orienteres om fordelingen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001. Innsparingen tas foreløpig ved å redusere kap. 2309 Tilfeldige utgifter, med 75 mill. kroner. Når beløpet er fordelt på kapitler og poster, tilbakeføres 75 mill. kroner til kap. 2309.

III

a.

Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309)

§ 1

For 2001 kan departementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for:

- Oppdrett av laks og ørret.
- Frekvenser knyttet til etablering og drift av andre generasjons mobilkommunikasjonssystem.

c) Riksdekkende reklamefjernsyn.

§ 2

Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3

Departementet gir forskrifter om innbetaling og oppkreving av beløpet.

b.

Stortinget ber Regjeringen snarest legge fram for Stortinget nærmere retningslinjer for innkreving av inntektene.

Presidenten: Også her antar presidenten at Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 76 mot 41 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.10.10)

Presidenten: Vi skal så videre til rammeområde 23, med tilhørende II og underliggende skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Til dette rammeområdet foreligger det også forslag fra Fremskrittspartiet, fra Høyre, fra Sosialistisk Venstreparti

og fra representanten Steinar Bastesen. Det er forslagene nr. 9–34, 35–46, 47–58 og 59–70, som altså bortfaller.

Komiteen hadde innstillet:

C Rammeområde 23 (Skatter og avgifter)

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Toppskatt m.v.	18 171 000 000	
	72	Fellesskatt	74 954 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver		
	70	Avgift	1 120 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	34 900 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	56 400 000 000	
	73	Produksjonsavgift	1 700 000 000	
	74	Arealavgift m.v.	1 200 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen		
	70	Avgift	3 100 000 000	
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	2 362 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	18 000 000	
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.		
	70	Avgift	126 271 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	71	Produktavgift på brennevin, vin m.m.	4 863 000 000	
	72	Produktavgift på øl	3 923 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer		
	70	Avgift	7 775 000 000	
5536		Avgift på motorvogner m.m.		
	71	Engangsgift på motorvogner m.m.	10 418 000 000	
	72	Årsavgift	5 284 000 000	
	73	Vektårsavgift	345 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	1 563 000 000	
	76	Avgift på bensin	9 091 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	4 203 000 000	
5537		Avgifter på båter m.v.		
	71	Avgift på båtmotorer	97 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft		

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	70	Forbruksavgift	6 530 000 000	
5542		Avgift på mineralolje m.v.		
	70	Avgift på mineralolje	693 000 000	
	71	Avgift på smøreolje	99 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter m.v.		
	70	CO ₂ -avgift	3 905 000 000	
	71	Svovelavgift	171 000 000	
5545		Miljøavgifter i landbruket		
	71	Miljøavgift, plantevernmidler	60 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall		
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	491 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	70	Trikloretten (TRI)	23 000 000	
	71	Tetrakloretten (PER)	15 000 000	
5555		Sjokolade- og sukkervareavgift		
	70	Avgift	868 000 000	
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.		
	70	Avgift på alkoholfrie kullsyreholdige drikkevarer	962 000 000	
5557		Avgift på sukker		
	70	Avgift	252 000 000	
5558		Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.		
	70	Produktavgift	27 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje		
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	339 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	15 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	72 000 000	
	73	Miljøavgift på metall	21 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	32 000 000	
5565		Dokumentavgift		
	70	Avgift	2 500 000 000	
5580		Avgift på flyging av passasjerer		
	72	Avgift	1 490 000 000	
5581		Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder m.v.		
	70	Avgift på kassetter	4 000 000	
	72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell m.v.	22 000 000	
5583		Særskilte avgifter m.v. i bruk av frekvenser		
	70	Inntekter fra telesektoren	118 000 000	
5700		Folketrygdens inntekter		
	71	Trygdeavgift	53 160 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	72	Arbeidsgiveravgift	73 900 000 000	
Totale inntekter.....				513 527 000 000

II

Skatte-, avgifts- og tollvedtak**1. Om Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2001****Kapittel 1 – Generelt***§ 1-1. Vedtakets anvendelsesområde*

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskriving og endelig utskrivning av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt skjer for skattyterne etter de satser som følger av dette vedtak.

§ 1-2. Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1-3. Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15-4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket.

Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasse 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler som personer bosatt i Norge.

§ 2-2. Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3. Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4 skal ha et fradrag i formuen på 120 000 kroner. Når skattyter er skattepliktig til flere kommuner, gjelder reglene i skatteloven § 6-90 første og tredje ledd tilsvarende for formuen. Satsen for formuesskatten til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. og ikke lavere enn 0,4 pst. Høyeste sats gjelder når ikke lavere sats er vedtatt i kommunen.

§ 1-4. Forskuddsutskriving

Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til staten for inntektsåret 2001. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsføremøster m.v., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektsskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene*§ 2-1. Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo*

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den del av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 120 000 kroner i klasse 0 og 1 og 150 000 kroner i klasse 2. Skattyter i klasse 1 som får særfradrag i alminnelig inntekt etter skatteloven § 6-80 til § 6-83 henføres til klasse 2 når det gjelder formuesskatt. Det samme gjelder ektefeller som lignes særskilt etter skatteloven § 2-11.

Formuesskatten beregnes etter disse satsene (kroner):

	Klasse 0 og 1	Klasse 2
0,2 pst. av de første	420 000	430 000
0,4 pst. av det overskytende beløp		

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten*§ 3-1. Toppskatt*

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 13,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 289 000 kroner i klasse 0 og 1 og 342 200 kroner i klasse 2, og med 19,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 793 200 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark eller i kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 9,5 pst. av hele den delen av inntekten som overstiger 289 000 kroner i klasse 0 og 1 og 342 200 kroner i klasse 2, og med 19,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 793 200 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyteren er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsvis under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som

plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v.

§ 3-2. Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene. Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen i Troms fylke: 5,4 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 8,9 pst.

§ 3-3. Skatt til staten for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3-4. Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt med 27 pst.

§ 3-5. Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 pst. av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo ellers i § 3-2 annet ledd, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-28 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Person som ikke har bopel i riket og som er aksjonær i aksjeselskap eller allmennaksjeselskap skattepliktig etter skatteloven § 2-2 første ledd eller § 2-3 første ledd, og som innen riket eller på områder nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. § 1, deltar aktivt i driften av selskapet, skal svare toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd av personinntekt fastsatt av selskapets inntekt etter skatteloven kapittel 12.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3-6. Skatt til staten på honorar til utenlandske artister m.v.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister m.v., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3-7. Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale til bo som omhandlet i skatteloven § 5-40 sjette ledd skal være 45 pst.

§ 3-8. Skattefri inntekt

Inntekt under 1000 kroner er skattefri. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten – fastsatt under ett for samtlige aksjonærer – utgjør minst 100 kroner.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v.

§ 4-1. Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 pst. med mindre det skal svares skatt på inntekten etter § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4-2. Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. § 5, skal det svares særskatt med 50 pst.

§ 4-3. Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2001 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4. Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Derksom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som

fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt

§ 5-1. Tonnasjeskatt

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter

72 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter

48 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter

24 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 – Skattested

§ 6-1. Skattested for forskuddsutskrivningen

Forskuddsutskrivningen foretas i den kommune hvor den forskuddspliktige er bosatt, jf. skatteloven § 3-1. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3-3. For boer gjelder bestemmelsene i skatteloven § 3-1 fjerde ledd.

For person som ikke er bosatt i riket, skal den kommunen som er angitt i skatteloven § 3-4 første, fjerde eller femte ledd eller i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 6 nr. 2, utskrive skatten.

Første og annet ledd gjelder i den utstrekning annet ikke er bestemt i medhold av skattebetalingsloven § 8 nr. 4 og § 18 nr. 4.

Utskriving av forskudd som omhandlet i § 1-4 tredje ledd foretas i Oslo.

§ 6-2. Skattested for ligningen

Statsskatteligningen for personer og dødsbo foregår i den kommune hvor skattyteren etter bestemmelsene i skatteloven § 3-1 og § 3-4 blir å iligne kommuneskatt. Ved ligningen medtas formue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven § 3-3 og § 18-7.

Statsskatteligningen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, foregår i kontor-kommunen, jf. skatteloven § 3-2.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v., gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjørelse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (skatteloven § 3-4 tredje ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkontor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder selskap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i § 3-5 annet ledd foretas i Oslo.

Kapittel 7 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser m.v.

§ 7-1. Kapitalavkastningsraten for fastsetting av personinntektsdel av nærings- og selskapsinntekt (deling)

Kapitalavkastningsraten som nevnt i skatteloven § 12-13 tredje ledd skal være maksimalt 10,0 pst.

§ 7-2. Normalrentesatsen for rimelig lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nevnt i skatteloven § 5-12 fjerde ledd skal være 6,0 pst.

§ 7-3. Minstefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-32 skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner og ikke høyere enn 40 300 kroner. Fradrag som beregnes av inntekt som omfattes av skatteloven § 6-31 første ledd a, c, d eller e eller annet ledd skal likevel ikke settes lavere enn 31 800 kroner. Fradraget kan ikke overstige den inntekten som det beregnes av.

§ 7-4. Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn og 30 000 kroner for to eller flere barn.

§ 7-5. Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 28 800 kroner i klasse 1 og 57 600 kroner i klasse 2.

§ 7-6. Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 76 800 kroner for enslige og 125 400 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2-16.

Kapittel 8 – Forskriftskompetanse m.v.

§ 8-1. Avrundingsregler og utfyllende regler

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragposter.

§ 8-2. Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

2. Om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 2001

Med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 15-2 fastsettes:

I inntektsåret 2001 skal

1. den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer være minimum 5,0 pst., maksimum 6,9 pst.,
2. den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer være minimum 9,0 pst., maksimum 12,20 pst.

De høyeste satser skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

3. Om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjetterminen 2001

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- a) for gass 72 øre pr. standardkubikkmeter,
- b) for olje eller kondensat 72 øre pr. liter.

4. Om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2001

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, skal det fra 1. januar 2001 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Frdrag etter loven § 15 annet ledd for begravelsesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 25 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til frdrag.

Frdrag etter loven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 25 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren – og foreldre, svares:

Av de første 200 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	8 pst.
Av overskytende beløp	20 pst.

§ 5

Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 200 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	10 pst.
Av overskytende beløp	30 pst.

5. Om fastsetting av avgifter m.v. til folketrygden for 2001

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-2, § 23-3 og § 23-9 fastsettes:

For året 2001 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1 Arbeidsgiveravgift

- a) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2001 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone V: 0,0 pst. Denne sonen omfatter:
 - i Finnmark fylke, alle kommuner,
 - i Troms fylke, kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen.
 Samme satsen skal benyttes for arbeidsgiveravgift av inntekt som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard på formue og inntekt.
- b) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2001 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone IV: 5,1 pst. Denne sonen omfatter:
 - i Troms fylke, de kommuner som ikke er blant de nevnte i a første ledd,
 - i Nordland fylke, alle kommuner,
 - i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunen Smøla.
- c) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2001 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone III: 6,4 pst. Denne sonen omfatter:
 - i Nord-Trøndelag fylke, kommunen Snåsa,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halså, Tustna,
 - i Oppland fylke, kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang,
 - i Hedmark fylke, kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.
- d) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2001 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone II: 10,6 pst. Denne sonen omfatter:
 - i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Meråker, Frostata, Leksvik, Mosvik, Verran,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide,
 - i Sogn og Fjordane fylke, alle kommuner,
 - i Hordaland fylke, kommunene Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo,
 - i Rogaland fylke, kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy,
 - i Vest-Agder fylke, kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal,

- i Aust-Agder fylke, kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle,
 - i Telemark fylke, kommunene Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome,
 - i Buskerud fylke, kommunene Flå, Nes, Gol, Hemse-dal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal,
 - i Oppland fylke, kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land,
 - i Hedmark fylke, kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot.
- e) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2001 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en annen kommune enn de som omfattes av bokstav a til d ovenfor, skal satsen være 14,1 pst. Dette øvrige området kalles sone I.
- f) Satsen i bokstav e skal også legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel nedenfor i § 4, og arbeidsgiveravgift for statsforvaltningen etter reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.
- g) Satsen i bokstav e skal videre legges til grunn for følgende foretak, uansett til hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig, med mindre foretaket er hjemmehørende på Svalbard:
1. foretak som produserer elektrisitet skapt ved vannkraft,
 2. foretak som utvinner råolje eller naturgass,
 3. foretak som yter en eller flere av følgende tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass:
 - prøve- eller produksjonsboring på kontrakt,
 - servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning,
 - bore- eller brønnservice på kontrakt.
 Denne bestemmelsen omfatter ikke tjenesteyting tilknyttet letevirksomhet, eller drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet.
 4. foretak som bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan,
 5. foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin,
 6. foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
 - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
 - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
 - slepebåt på minst 365 kW,
 - fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området,
 - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnte fartøy.
 Denne bestemmelsen omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1 000 BRT.
 7. foretak som produserer EKSF-stål,
 8. foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1-4 eller verdipapirhandelloven § 7-1, jf. § 1-2 første ledd, dersom foretaket har filial, driver grenseoverskridende virksomhet, eller har etablert

datterforetak som driver tilsvarende virksomhet, i andre stater innen EØS-området.

9. foretak som utfører godstransport på vei og som i 1999 hadde mer enn 50 årsverk. Som godstransport regnes ikke egentransport etter samferdselsloven § 8. Bestemmelsen i dette punktet omfatter ikke tilfeller der godstransporten kun finner sted innenfor et lokalt avsperrt næringsområde.
 10. foretak som produserer telekommunikasjonstjenester.
- h) For foretak som har klar regnskapsmessig atskillelse mellom virksomhet som omfattes av bokstav g og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den delen av virksomheten som omfattes av bokstav g, og etter satsene i bokstavene a til e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den øvrige del av virksomheten. Oppfylles ikke kravet om regnskapsmessig atskillelse, skal arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for hele foretaket. Det er et vilkår for å anvende bestemmelsen i denne bokstaven at de ulike virksomhetene har eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret.
- i) Arbeidsgiveravgiften skal fastsettes etter bestemmelsene i bokstav g først når differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstavene a til e og den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstav g overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2001. Dersom bestemmelsen i bokstav h kommer til anvendelse, skal differansen beregnes i forhold til den samlede lønn og annen godtgjørelse knyttet til den eller de deler av virksomheten som omfattes av bokstav g. Bestemmelsen i denne bokstaven kommer ikke til anvendelse for virksomhet som nevnt i bokstav g nr. 7 og nr. 9.
- j) Når arbeidstaker nevnt under bokstav a til g fra samme arbeidsgiver mottar ytelser i 2001 på mer enn 16 ganger gjennomsnittet av grunnbeløpet i folketrygden i 2001, skal det i tillegg til satsene nevnt ovenfor regnes en særskilt avgift etter en sats på 12,5 pst. på det overskytende.

§ 2 Trygdeavgift

- a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1: 3,0 pst.
 - b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2: 7,8 pst.
 - c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3: 10,7 pst.
 - d) Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk over 7,8 pst. av inntekten skal dekkes med tilskudd knyttet til jordbruksoppkjøret.
- Næringsinntekt er i denne sammenhengen inntekt som nevnt i forskrift gitt av Finansdepartementet 5. oktober 1970 nr. 2 om levering av årsoppgave og om avgiftsfrie uttak i jordbruk med binæringer og skogbruk.

§ 3 Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23-9 annet ledd

- a) I kommuner: 0,0 pst.
- b) I fylkeskommuner: 0,0 pst.

§ 4 Forskriftsfullmakt

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgiften og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet gir regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1 bokstavene g, h og i.

6. Om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2001

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2001 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
5. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepengen til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 3,8 pst. for 2001.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

7. Om konjunkturavgift på investeringer i nye næringsbygg for budsjetterminen 2001

§ 1

I henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter skal det betales konjunkturavgift til staten med 10 pst. av avgiftsgrunnlaget etter dette vedtaket.

§ 2

Avgiftsplikten gjelder erverv i 2001 av nyoppført næringsbygg og påkostning på slike som går inn under skattelovens §14-41 første ledd bokstavene g og h. Avgifts-

grunnlaget er den kostpris ved slikt erverv og påkostning som skal aktiveres på foran nevnte saldogrupper.

Avgiftsplikten påhviler skattepliktig erverv av nytt næringsbygg og skattepliktig eier av påkostet eldre næringsbygg.

§ 3

Unntatt fra avgiftsplikten er

- a) erverv og påkostning i henhold til bindende kontrakt inngått før 18. november 2000. Ved egenoppføring gjelder unntaket når oppføringen er igangsatt før 18. november 2000,
- b) erverv og påkostninger som gjelder barnehage, omsorgsbolig eller sykehjem,
- c) erverv og påkostning i fiskerinæring som følge av pålegg etter EØS-avtalen.

§ 4

Departementet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av dette vedtak, herunder om avgrensning av avgiftsfritak, avgiftsoppgjør, avgiftsmyndighet, betaling, opplysningsplikt, kontroll og klageordning.

8. Om merverdiavgift og avgift på investeringer m.v. for budsjetterminen 2001

I

§ 1

1. Fra 1. januar 2001 skal det betales 24 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.
2. Fra 1. januar 2001 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2

Fra og med 1. juli 2001 skal det betales 12 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for næringsmidler. Som næringsmidler anses enhver mat- eller drikkevare og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker, unntatt:

- a) legemidler
- b) vann fra vannverk
- c) tobakksvarer
- d) alkoholholdige drikkevarer.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om avgrensning av avgiftsplikten.

§ 3

Fra 1. januar 2001 til og med 30. juni 2001 gjelder ikke unntaket i merverdiavgiftsloven § 5 første ledd nr. 2 for omsetning av statens postselskapsbilbudtjenester. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om avgrensning av avgiftsplikten.

II

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det betales 7 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 67 om avgift på investeringer m.v.

§ 2

Avgift skal ikke betales av bygninger, anlegg og andre driftsmidler til bruk

- a) under fabrikkmessig produksjon av varer,
- b) under bryting, utvinning og bearbeiding i bergverk.

Departementet avgjør med bindende virkning hva som skal anses som «fabrikkmessig produksjon» og «bergverk».

§ 3

Bestemmelsene i § 2 gjelder ikke for

- a) virksomhet innen bygg og anlegg,
- b) jordbruk, skogbruk, fiske og fangst,
- c) produksjon og forsyning av elektrisk kraft, gass og vann, herunder damp og varmtvann.

Unntatt fra bestemmelsen i første ledd bokstav c er produksjon av damp og varmt vann som prosessvarme og produksjon av mottrykkskraft til egen bruk som nevnt i § 2. Det samme gjelder utnyttelse av spillvarme i den utstrekning spillvarmen kommer fra driftsmidler som nevnt i § 2.

§ 4

Det skal ikke betales avgift ved anskaffelser som hovedsakelig er til bruk i jordbruk, husdyrhold, hagebruk, gartneri og skogbruk.

§ 5

Fiskere er fritatt for å svare avgift ved anskaffelse av linebruk, nøter, snurrevad, trål av alle slag og garn for sjøfiske.

§ 6

Avgift skal ikke betales av kommunale kloakkrenseanlegg og kloakkledningsnett.

§ 7

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte miljøinvesteringer i avfallshånderingsanlegg. Det skal heller ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i lokale mottaks- og lagringsanlegg og de sentrale behandlingsanlegg for spesialavfall. Fritaket i første punktum gjelder også for anlegg for håndtering av ombruksemballasje til bruk ved distribusjon av drikkevarer.

§ 8

Det skal ikke betales avgift av arbeid på bygninger og faste anlegg i Finnmark og Nord-Troms. Fritaket gjelder også varer som inkorporeres i bygning eller fast anlegg i forbindelse med slikt arbeid.

§ 9

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte tilskuddsberettigede energioptimeringstiltak.

§ 10

Det skal ikke betales avgift av lastebiler og trekkbiler for semitrailere. Det skal heller ikke betales avgift av tilhengere hovedsakelig innrettet for transport av gods til bruk for slike kjøretøyer.

Fritaket i første ledd gjelder ikke for kjøretøyer som ikke er registrert for bruk på offentlig veg.

§ 11

Det skal ikke betales avgift av hogstutstyr til bruk for felling, kvisting, kapping o.l. i forbindelse med avvirking av skog.

Avgift skal heller ikke betales av lassbærer anskaffet for transport av tømmer i skogen.

§ 12

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer m.v. i vindkraftanlegg, bioenergianlegg og varmpumper. Det samme gjelder for fjernvarmeanlegg, tidevannsanlegg, vannkraftanlegg, solenergianlegg og geovarmeanlegg.

§ 13

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i distribusjonsnett for naturgass.

§ 14

Det skal ikke betales avgift av flyverksteders, herunder tekniske divisjoner og baser, anskaffelse av varer og tjenester til bruk som driftsmiddel ved ombygging, reparasjon eller vedlikehold av luftfartøyer som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift §17 første ledd nr. 1 bokstav c.

§ 15

Det skal ikke betales avgift av ombruksemballasje til bruk ved distribusjon av drikkevarer. Det samme gjelder for slike driftsmidler anskaffet for utleie til slikt bruk.

§ 16

Departementet kan

1. gi nærmere forskrifter om avgrensning, utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§1-15 og kan herunder bestemme at visse driftsmidler skal avgiftsberegnes etter den sats som er nevnt i §1, selv om driftsmidlet er til bruk som nevnt i §2,
2. når særlige forhold foreligger bestemme at visse driftsmidler skal være fritatt for avgiftsberegning, selv om driftsmidlet ikke er til bruk som nevnt i §2.

III

Fra 1. april 2001 skal II §10 første ledd lyde:

Det skal ikke betales avgift av varebiler, lastebiler, trekkbiler for semitrailere og tilhengere hovedsakelig innrettet for transport av gods til bruk for slike kjøretøyer. Det skal heller ikke betales avgift av personkjøretøyer til bruk i yrkesmessig utleievirksomhet.

9. Om avgift på alkohol

I

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 10. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og lov 19. juni 1964 nr. 1 (alkoholtilvirkningsloven) betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, isopropanol, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl m.v. med følgende beløp:

1. Drikk med alkoholstyrke over 22 volumprosent alkohol; kr 7,04 pr. volumprosent og liter.
2. Drikk med alkoholstyrke 15-22 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
3. Drikk med alkoholstyrke over 4,75 og under 15 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
4. Drikk med alkoholstyrke;
 - a) til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer,
 - b) over 0,7 til og med 2,75 volumprosent alkohol: kr 2,51 pr. liter,
 - c) over 2,75 til og med 3,75 volumprosent alkohol: kr 9,45 pr. liter,
 - d) over 3,75 til og med 4,75 volumprosent alkohol: kr 16,37 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om den avgiftspliktige alkoholstyrken. Alkohol i essenser som innføres, avgiftsbelegges etter de satser og regler som gjelder for sprit og isopropanol, jf. § 2 bokstav d. Departementet kan bestemme at det også skal betales avgift på alkoholen også i andre varer til fortæring m.v. som innføres.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan gi forskrifter om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) brukes ved framstilling av essenser i tilfelle som nevnt i punkt b,
- d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,

- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved framstilling av alkoholholdige ferdigvarer. Fritaket gjelder kun avgift på alkohol i essenser m.v. som innføres,
- g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- h) framstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun øl og vin til eget bruk. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

10. Om avgift på tobakksvarer

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

- a) S i g a r e r : kr 1,67 pr. gram av pakningens nettovekt.
Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.
- b) S i g a r e t t e r : kr 1,67 pr. stk.
Med én sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv.
Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.
- c) R ø y k e t o b a k k , karvet skråtobakk, råtoakk i forbrukerpakning: kr 1,15 pr. gram av pakningens nettovekt.
- d) S k r å t o b a k k : kr 0,54 pr. gram av pakningens nettovekt.
- e) S n u s : kr 0,54 pr. gram av pakningens nettovekt.
- f) S i g a r e t t p a p i r o g s i g a r e t t h y l s e r : kr 0,025 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan gi forskrifter om en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Varer som er ment – eller som departementet finner er tjenlig – som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
 - b) Fra/til tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
 4. kommer i retur.
 - c) Kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager.
 - d) Bringes med som reise gods eller reiseutstyr til personlig bruk.
 - e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende måte også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

11. Om avgift på motorvogner m.m.

A

I A. Engangsavgift på motorvogner m.m.

§ 1

Fra 1. januar 2001 til og med 31. mars 2001 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk tilvirking av motorvogner i henhold til følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
2. varebiler klasse 1,
3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser og
4. understell med motor for slike motorvogner:

kr 25,86	pr. kg av de første 1 150 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 51,73	pr. kg av de neste 250 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 103,46	pr. kg av de neste 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 120,33	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 7,64	pr. cm ³ av de første 1200 cm ³ av slagvolumet,
kr 19,99	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 47,02	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet, og
kr 58,75	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 99,90	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 364,37	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 728,98	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 1233,60	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe b:

1. Varebiler klasse 2,
2. understell med motor for slike motorvogner: 20 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

1. Campingbiler og
2. understell med motor for slike motorvogner: 28 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

1. Kombinerte biler med totalvekt inntil 5 000 kg og

2. understell med motor for slike motorvogner: 55 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe e:

1. Trekkvogner (ikke til semitrailer),
2. beltebiler og
3. understell med motor for slike motorvogner: 36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

Motorsykler:	
kr 6 868	pr./stk. (stykkavgift),
dessuten:	
kr 0	pr. cm ³ av de første 125 cm ³ av slagvolumet,
kr 23,59	pr. cm ³ av de neste 775 cm ³ av slagvolumet,
kr 51,73	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 0	pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten
kr 305,66	pr. kW av resten (motoreffekt avgift).

Avgiftsgruppe g:

Beltemotorsykler (snøscootere):
30 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede:

40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre:
kr 2 262.

Avgiftsgruppe j:

1. Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen og
2. understell med motor for slike motorvogner: 35 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 2

Av motorvogner i avgiftsgruppe a – d og g – j skal det i tillegg til avgiften under § 1 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. kjøretøy. Avgiften inngår i beregningsgrunnlaget for merverdiavgift.

§ 3

Ved beregning av avgift basert på slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med kjøretøyets typegodkjenning og/eller skal framkomme i kjøretøyets norske vognkort.

Vektavgiftsgrunnlaget er den egenvekt som er fastsatt i forbindelse med kjøretøyets typegodkjenning, med eventuelt tillegg av ekstrautstyr. Departementet kan gi forskrifter om ekstrautstyr og om beregning av avgift på dette.

Verdiavgiftsgrunnlaget er ved innenlandsk tilvirking prisen fra produsent og ved innførsel tollverdien.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

- a) Motorvogner som utleveres fra innenlandsk produsent eller innføres som umontert enhet eller uten det utstyr eller de deler som tilsvarende komplette motorvogner har ved utleveringen/innførselen.
- b) Motorvogner som har vært registrert i utlandet før for-tolling.
- c) Motorvogner som utleveres/innføres i skadet stand eller med skjulte feil og mangler.
- d) For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift, inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotoren og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse av avgiften for disse grupper og regler om fradrag for bruk o.l.

§ 4

Ved vurderingen av hvilken avgiftsgruppe motorvogner skal henføres under, legges definisjonene av kjøretøygruppene i Vegdirektoratets forskrift 25. januar 1990 nr. 91 om krav til kjøretøy til grunn så langt de passer og ikke annet er bestemt. Hvor slik definisjon mangler kan departementet fastsette nærmere bestemmelser.

Oppstår det avgiftsmessig sett tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 5

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

1. Motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
2. Motorvogner som selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
3. Lett pansrete motorvogner til offentlig bruk.
4. Motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurranseskjøring.
5. Kombinerte rutevogner.
6. Ambulanser, herunder leilighetsambulanser.
7. Begravelseskjøretøyer.
8. Beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste.
9. Motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift.

10. Busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:

- a) innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel, unntatt turvogner,
- b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede m.v.

11. Motorvogner som innføres som flytte- eller arvegods.

12. Motorvogner til undervisningsformål.

13. Beltevogner til Forsvaret.

14. Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

- a) innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 1 avgiftsgruppe h,
- b) innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 5 nr. 10.

§ 7

Når motorvogn uten å ha vært i bruk her i landet utføres til utlandet, enten direkte eller via tollopplag, kan betalt særavgift og merverdiavgift refunderes, når det ikke er gått over 3 år mellom fortollingen og gjenutførselen.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrifter om avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogns grunnlag for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

I B. Avgift ved registrering av motorvogner som er bygd opp her i landet

§ 1

Fra 1. januar 2001 til og med 31. mars 2001 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved registrering av motorvogn, herunder motorsykler, som er innført i deler fra utlandet og som er avgiftspliktig etter vedtak om engangsgift. Avgift skal også betales ved registrering av oppbygging vedrørende motorvogn som tidligere er registrert her i landet, når nytt registreringsdokument må opprettes som følge av oppbyggingen.

Avgiften skal så vidt mulig svare til summen av toll og avgifter som oppkreves ved innførselen av en tilsvarende motorvogn i oppbygd stand.

§ 2

Departementet avgjør i tvilstilfeller hva som er oppbygging av motorvogn og hva som er tilsvarende motorvogn i oppbygd stand.

For motorvogner av serier, fabrikat, typer eller modeller som ikke tidligere har vært innført eller som ikke er gjenstand for ordinær innførsel, fastsettes avgiften av departementet.

Toll og avgifter som ved tollkvitteringer legitimeres å være betalt ved innførsel av deler til den oppbygde motorvogn, går til fradrag i avgiften. Fradragsrett gjelder dog ikke merverdiavgift som gir rett til fradrag etter merverdiavgiftsloven.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på oppbygginger på grunn av skader på motorvogn. Registreres motorvognen etter oppbyggingen på en annen enn den som sto som registrert eier av vognen på skadetidspunktet, skal det svares avgift etter post IV (omregistreringsavgift).

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B

I. Engangsavgift på motorvogner m.m.

§ 1

Fra 1. april 2001 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen:

1. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret,
2. når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ikke lenger er oppfylt,
3. når oppbygget motorvogn tas i bruk før ny registrering.

§ 2

Avgiften betales etter følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
2. varebiler klasse 1 og
3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser:

kr 32,07	pr. kg av de første 1 150 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 64,14	pr. kg av de neste 250 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 128,29	pr. kg av de neste 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 149,21	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 9,47	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 24,79	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 58,31	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet, og
kr 72,85	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 123,88	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 451,82	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 903,93	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 1 529,66	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe b:

Varebiler klasse 2:

20 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

Campingbiler:

28 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

Kombinerte biler med totalvekt inntil 5000 kg:

55 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe e:

Beltebiler:

36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

*Avgiftsgruppe f:**Motorsykler:*

kr 8516	pr. stk. (stykkavgift),
dessuten:	
kr 0	pr. cm ³ av de første 125 cm ³ av slagvolumet,
kr 29,25	pr. cm ³ av de neste 775 cm ³ av slagvolumet,
kr 64,14	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 0	pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,
kr 379,01	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

*Avgiftsgruppe g:**Beltmotorsykler (snøscootere):*

kr 12,00	pr. kg av de første 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 24,00	pr. kg av de neste 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 48,00	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 2,50	pr. cm ³ av de første 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 5,00	pr. cm ³ av de neste 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 10,00	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 32,00	pr. kW av de første 20 kW av motoreffekten,
kr 64,00	pr. kW av de neste 20 kW av motoreffekten,
kr 128,00	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede: 40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre: kr 2 804.

Avgiftsgruppe j:

Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen: 35 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 3

Av motorvogner i avgiftsgruppe a – d og g – j skal det i tillegg til avgiften under § 2 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. motorvogn. Avgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

§ 4

Ved beregning av avgift basert på slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med motorvognens typegodkjenning og/eller skal framkomme i motorvognens norske vognkort.

Vektavgiftsgrunnlaget er den egenvekt som er fastsatt i forbindelse med motorvognens typegodkjenning, med eventuelt tillegg av ekstrautstyr. Departementet kan gi forskrifter om ekstrautstyr og om beregning av avgift på dette.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

1. Motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet.
2. Motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift. For slike motorvogner inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotor og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse av avgiften for disse grupper og om fradrag for bruk o.l.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under.

Oppstår det avgiftsmessig tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 6

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

1. Motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
2. Motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
3. Lett pansrete motorvogner til offentlig bruk.
4. Motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurranseskjøring.
5. Ambulanser, herunder leilighetsambulanser.
6. Begravelsekjøretøy.
7. Beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste.
8. Motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift.
9. Busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
 - a) innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel, unntatt turvogner,
 - b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede m.v.
10. Motorvogner som innføres som flytte- eller arvegods.
11. Beltevogner til Forsvaret.
12. Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

1. innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 2 avgiftsgruppe h,
2. innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 6 nr. 9.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift

§ 1

For 2001 betales i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter avgift til statskassen med:

1. kr 2 265 av:
 - a) Personbiler
 - b) Varebiler
 - c) Campingbiler med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg
 - d) Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser (minibusser)
 - e) Kombinerte biler med tillatt totalvekt mindre enn 3 500 kg

- f) Årsprøvekjennermerker for kjøretøy
2. kr 1 160 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg
3. kr 1 785 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge
4. kr 1 315 av:
- lastebiler
 - trekkbiler
 - kombinerte biler
- med tillatt totalvekt 3 500 kg og mindre enn 12 000 kg.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
- b) Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede.
- c) Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 3 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som rutevogn.
- d) Motorvogn som er godkjent og registrert som ambulans (herunder leilighetsambulans) eller registrert som begravelleskjøretøy på begravellesbyrå o.l.
- e) Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn.
- f) Kjøretøy som er 30 år eller eldre.
- g) Kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging.
- h) Kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- i) Kjøretøy som drives kun med elektrisk strøm (el-biler). Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennermerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

1. dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
2. registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

§ 4

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. Departementet kan gi forskrifter om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

III. Vektårsavgift

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter til statskassen betales årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 12 000 kg etter følgende satser (kroner):

1. Vektgradert årsavgift

A. Motorkjøretøyer

Avgiftsgruppe	Annet	
	Luftfjæring	fjæringssystem
<i>2 aksler</i>		
12 000 – 12 999 kg	0	261
13 000 – 13 999 kg	261	725
14 000 – 14 999 kg	725	1 020
15 000 – og over	1 020	2 310
<i>3 aksler</i>		
12 000 – 14 999 kg	0	0
15 000 – 16 999 kg	261	455
17 000 – 18 999 kg	455	935
19 000 – 20 999 kg	935	1 214
21 000 – 22 999 kg	1 214	1 871
23 000 – og over	1 871	2 908

Minst 4 aksler

12 000 – 24 999 kg	1 214	1 231
25 000 – 26 999 kg	1 231	1 922
27 000 – 28 999 kg	1 922	3 051
29 000 – og over	3 051	4 526

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Annet	
	Luftfjæring	fjæringssystem
<i>2 + 1 aksler</i>		
12 000 – 13 999 kg	0	0
14 000 – 15 999 kg	0	0
16 000 – 17 999 kg	0	118
18 000 – 19 999 kg	118	269
20 000 – 21 999 kg	269	632
22 000 – 22 999 kg	632	817
23 000 – 24 999 kg	817	1 475

Avgiftsgruppe	Annet	
	Luftfjæring	fjæringssystem
25 000 – 27 999 kg	1 475	2 587
28 000 kg og over	2 587	4 539
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000 – 24 999 kg	253	589
25 000 – 25 999 kg	589	969
26 000 – 27 999 kg	969	1 425
28 000 – 28 999 kg	1 425	1 720
29 000 – 30 999 kg	1 720	2 824
31 000 – 32 999 kg	2 824	3 920
33 000 kg og over	3 920	5 951
<i>2 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	3 119	4 341
38 000 – 40 000 kg	4 341	5 901
Over 40 000 kg	5 901	8 016
<i>Minst 3 + 1 aksel</i>		
16 000 – 24 999 kg	253	589
25 000 – 25 999 kg	589	969
26 000 – 27 999 kg	969	1 425
28 000 – 28 999 kg	1 425	1 720
29 000 – 30 999 kg	1 720	2 824
31 000 – 32 999 kg	2 824	3 920
33 000 – og over	3 920	5 951
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	2 756	3 827
38 000 – 40 000 kg	3 827	5 294
Over 40 000 kg	5 294	7 831
<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	1 568	1 897
38 000 – 40 000 kg	1 897	2 832
Over 40 000 kg	2 832	4 510

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektclasser	Avgasskravnivå			
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III
12 000 – 19 999 kg	5 551	3 084	2 159	0
20 000 kg og over	9 869	5 654	4 009	0

§ 2

Departementet kan gi forskrifter om hvilke fjærings-systemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrifter om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4

Grunnlaget for avgiften er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Departementet kan gi forskrifter om at avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går fram av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5

Følgende kjøretøy er fritatt for vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

- traktorer,
- kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- motorredskaper,
- kjøretøy som er registrert på innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som personrutevogn, kombinert rutevogn eller turvogn samt demonstrasjonsbusser i samme bevillingskjøring. Som turvogn menes i denne sammenheng busser med over 8 sitteplasser i tillegg til fører sete og tillatt totalvekt over 5 000 kg,
- kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
- kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om utskrivning av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering. Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 8

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 9

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av etternevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2001 og 2000 kr	1999 kr	1998 kr	1997 til 1990 kr	1989 og eldre kr
a. a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler					
1. Mopeder	519	519	519	519	519
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum	1 480	1 480	1 480	1 480	1 290
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum .	2 467	2 467	2 467	2 467	1 290
b. b. Personbiler. Busser					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	7 247	5 490	4 138	2 765	1 290
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	9 895	7 695	5 695	3 948	1 290
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	14 228	11 051	8 080	5 490	1 290
4. over 1 600 kg	18 427	14 228	10 403	7 101	1 290
c. c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	5 885	4 528	3 552	2 262	1 290
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	8 985	7 299	5 433	3 752	1 290
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	14 793	11 832	8 784	6 009	1 290
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	20 365	16 284	12 213	8 203	8 203
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	26 183	20 889	15 703	10 470	10 470
6. over 5 000 kg	31 611	25 340	18 941	12 737	12 737
d. d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	5 880	4 528	3 552	2 262	2 262
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	6 790	5 433	4 138	2 652	2 652
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	10 280	8 274	6 204	4 138	4 138
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	13 672	10 856	8 358	5 433	5 433
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	19 270	15 513	11 637	7 695	7 695
6. over 5 000 kg	25 438	19 974	14 937	9 956	9 956

§ 2

Det gis fritak eller refusjon av avgift ved omregistrering av kjøretøy:

1. ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),

2. på ektefelle,
3. mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
4. som er 30 år eller eldre,
5. som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,

6. som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
7. på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
8. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
9. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
10. ved fusjon mellom aksjeselskaper.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin

I

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) For blyholdig bensin med blyinnhold over 0,05 g/l: kr 4,85,
- b) for blyholdig bensin med blyinnhold 0,05 g/l eller under: kr 4,31,
- c) for blyfri bensin: kr 4,06.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineral-ske produkter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen. Departementet kan videre gi forskrifter om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motordrivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

- a) Utførsel.
- b) Fly, unntatt Forsvarets fly.
- c) Diplomater m.m.
- d) Teknisk og medisinsk formål.

- e) Som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense.
 - f) Båter og snøscootere i veiløse strøk.
 - g) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
 - h) Reisegods og reiseutstyr.
 - i) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
 - j) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
 - k) NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra 1. juli 2001 skal avgiftssatsene i § 1 første ledd være:

- a) For blyholdig bensin med blyinnhold over 0,05 g/l: kr 4,53,
- b) for blyholdig bensin med blyinnhold 0,05 g/l eller under: kr 3,99,
- c) for blyfri bensin: kr 3,74.

VI. Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)

I

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen

med kr 3,04 pr. liter mineralolje til framdrift av motorvogn.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂- og svovelavgift på mineralske produkter.

§ 2

Når oljer er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:

- a) traktorer,
- b) motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c) motorredskaper,
- d) tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til framdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjenestemenn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land,
- e) motorvogn tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

2. Til annen bruk enn framdrift av motorvogn.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på autodiesel som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritak for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var

overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra 1. juli 2001 skal § 1 første ledd ny siste setning lyde:

For mineralolje til framdrift av motorvogn som inneholder 0,005 pst. vektandel svovel eller mindre betales avgift med kr 2,72 pr. liter.

12. Om avgift på båtmotorer

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer) med kr 124,00 pr. hk. Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk.

Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager
 1. utføres til utlandet,
 2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
 3. leveres til bruk i fartøy registrert i fiskebåtregisteret (dog ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater),
 4. leveres til bruk i fartøy m.v. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter.
- c) Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11 pkt. 10, 12, 13 eller 14 e.
- d) Benyttes i Forsvarets marinefartøy.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

13. Om forbruksavgift på elektrisk kraft

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet. Avgift skal betales også ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Avgiftssatsen er 11,30 øre pr. kWh.

Avgift oppkreves ikke for industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen. Fritaket omfatter kun elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen.

Departementet kan gi forskrifter om avgiftsmessig avgrensning av industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen samt om praktiseringen av fritaket.

Avgift oppkreves ikke for Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

- a) Leveres i direkte sammenheng med produksjonen av elektrisk kraft.
- b) Er produsert ved energigjenvinningsanlegg.
- c) Er produsert i mottrykksanlegg.
- d) Er produsert i aggregat med generator som har mindre merkeytelse enn 100 kVA.
- e) Er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet.
- f) Er produsert og forbrukt i transportmidler.
- g) Leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- h) Leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

- i) Leveres til bruk i produksjon av fjernvarme.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

14. Om grunnavgift på fyringsolje m.v.

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje med kr 0,382 pr. liter. Avgift skal også, etter departementets nærmere bestemmelser, svares av annen mineralolje dersom denne oljen kan nyttes som fyringsolje.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. Utførsel.
2. Skip i utenriks fart.
3. Gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart.
4. Fiske og fangst i nære farvann.
5. Fiske og fangst i fjerne farvann.
6. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
7. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
8. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.

9. Innføres som reisegods eller reiseutstyr.
10. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
12. Treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien.
Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

15. Om miljøavgifter på mineralske produkter m.v.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter i henhold til følgende satser:

1. Generell sats
 - a) Mineralolje: kr 0,48 pr. liter.
 - b) Kull og koks m.v.: kr 0,48 pr. kg.
 - c) Bensin: kr 0,72 pr. liter.
2. Redusert sats, jf. § 2
 - a) Mineralolje: kr 0,27 pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen kr 0,24 pr. liter.
 - b) Bensin: kr 0,25 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det skal betales redusert sats, gis refusjon eller tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 til følgende anvendelsesområder:

1. Mineralolje til bruk i
 - a) Fly som flyr mellom norske flyplasser.
 - b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
 - c) Godstransport i innenriks sjøfart.
2. Bensin til bruk i
 - a) Fly som flyr mellom norske flyplasser, unntatt Forsvarets fly.
 - b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
 - a) Utføres.
 - b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
 - c) Innføres som reisegods og reiseutstyr.
 - d) Benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi.
 - e) Er avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.
 - f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
 - a) Skip i utenriksfart.
 - b) Fiske og fangst i fjerne farvann.
 - c) Fiske og fangst i nære farvann.
 - d) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
 - e) Fly i utenriks fart.
3. Bensin til bruk for
 - a) Fly i utenriks fart.
 - b) Diplomater m.m.
 - c) Teknisk og medisinsk formål.
 - d) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper, samt

- e) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
4. Kull og koks m.v. til bruk som/til
- Reduksjonsmiddel eller råvare i industrielle prosesser.
 - Framstilling av klinker i forbindelse med sementproduksjon og løs leca (lecaklinker).
 - Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Svovelavgift

I

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen på følgende mineralske produkter og utslipp i henhold til følgende satser:

- Generell sats
 - Mineralolje: 7 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel. For mineralolje til framdrift av motorvogn (umerket autodiesel) som inneholder over 0,005 og under 0,05 pst. vektandel svovel svares avgift med 26 øre pr. liter olje.

- SO₂-utslipp fra bruk av kull og koks m.v.: kr 3,09 pr. kg SO₂.
 - SO₂-utslipp fra raffineringsanlegg: kr 3,09 pr. kg SO₂.
- Redusert sats, jf. § 2
 - 2,7 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i oljen. Avgift skal ikke svares for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter og utslipp som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

Departementet kan videre gi forskrifter om at avgiften etter nr. 1 bokstav b og c skal ilegges produkter som forårsaker SO₂-utslippet.

§ 2

Det skal betales redusert sats, gis refusjon eller tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 for mineralolje til følgende anvendelsesområder:

- Fly som flyr mellom norske flyplasser.
- Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak
 - Utførsel.
 - Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1. Dette gjelder ikke når det skal betales avgift etter § 2.
 - Reisegoods og reiseutstyr.
 - Utslippet av svovel til atmosfæren er mindre enn det som svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi.
 - Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
 - NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
 - Skip i utenriks fart.
 - Fiske og fangst i fjerne farvann.
 - Fly i utenriks fart.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra 1. juli 2001 skal § 1 nr. 1 bokstav a siste setning utgå.

C. Avgift på smøreolje m.v.

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på smøreolje m.v. med kr 1,50 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje m.v. til følgende anvendelsesområder:

- a) Utførsel.
- b) Utenriks fart.
- c) Fiske og fangst i fjerne farvann.
- d) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
- e) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- f) Er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel.
- g) Fly, unntatt olje til Forsvarets fly.

h) Råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.

i) Omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter.

j) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Departementet kan i tilfelle overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

16. Om avgift på sluttbehandling av avfall

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på avfall som er innlevert til sluttbehandling etter følgende satser:

1. opplagsplasser for avfall (fyllplasser): kr 314 pr. tonn
2. anlegg for forbrenning av avfall:

a) grunnavgift kr 79 pr. tonn

b) tilleggsavgift kr 235 pr. tonn.

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for tilleggsavgift for anlegg med energiutnyttelse.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

- a) Innleveres til særskilt behandling i henhold til forskrift 19. mai 1994 nr. 362 om spesialavfall.
 - b) Innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning.
 - c) Består av ensartet, uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass.
 - d) Er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien.
 - e) Består av forurensede jord- og løsmasser, herunder avfall fra nedlagte avfallsdeponi.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

17. Om avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER)

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

For TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter, betales avgift av andelen TRI og PER. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift svares etter følgende intervaller og satser:

	Innhold TRI/PER pst.	kroner pr. kg	
		TRI	PER
1.	Over 0,1 – t.o.m. 1		0,50
2.	Over 1 – t.o.m. 5	2,60	2,60
3.	Over 5 – t.o.m. 10	5,20	5,20
4.	Over 20 – t.o.m. 30	15,40	15,40
5.	Over 30 – t.o.m. 60	30,80	30,80
6.	Over 60 – t.o.m. 100	51,40	51,40

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI/PER. Departementet

kan gi forskrifter om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Utføres.
 - b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
 - c) Gjenvinnes til eget bruk.
 - d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
 - e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

18. Om avgift på sjokolade- og sukkerverer m.m.

I

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 14,17 pr. kg på sjokolade- og sukkerverer m.m. av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningsmiddel. Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som avgiftspliktige sjokolade- og sukkerverer.

Departementet kan gi forskrift om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra/til tilvirkers eller importørs lager
 - 1. utføres til utlandet,
 - 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 - 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- d) Brukes som råstoff m.v. ved fremstilling av varer.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra 1. april 2001 skal avgiftssatsen i § 1 første ledd være kr 14,57 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

19. Om avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på:

- a) alkoholfrie drikkevarer, pr. liter salgsvare: kr 1,62
- b) sirup som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l., pr. liter salgsvare: kr 9,76
- c) kullsyre som blir solgt eller innført til tilvirkning av alkoholfrie drikkevarer som ikke skal selges, pr. kg kullsyre: kr 64,76.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikten er følgende kullsyrefrie drikkevarer:

- a) råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- b) melk, melkeprodukter,
- c) drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- d) varer i pulverform.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
 - 1. utføres til utlandet,
 - 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 - 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Nyttas til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer.
- d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

20. Om avgifter på drikkevareemballasje

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeeinheit:

1. Miljøavgift

- a) Glass og metall kr 4,11
- b) Plast kr 2,47
- c) Kartong/papp kr 1,03

Departementet kan på nærmere vilkår fritta for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

2. Grunnavgift

Engangsemballasje kr 0,83

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for miljøavgiften på drikkevareemballasje:

- a) for råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrater av disse,
- b) for melk, melkeprodukter, drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette, samt varer i pulverform,
- c) med rominnhold på minst 4 liter,
- d) for varer som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- e) fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- f) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- g) som selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning

dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

For grunnavgiften gjelder § 2 første ledd bokstavene b til g og § 2 annet ledd tilsvarende.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan vurdere overgangsordninger ved systemomlegging av avgiftene i enkelttilfeller og etter en særskilt vurdering.

21. Om avgift på sukker m.v.

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker m.v. med kr 5,64 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.

§ 3

Varer som inneholder sukker m.v. nevnt under § 2, og som er ment eller som departementet finner tjenlige som erstatning for avgiftspliktig vare, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
 - 1. utføres til utlandet,
 - 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 - 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Nytt til ervervsmessig fremstilling av varer.
- d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- f) Nytt til biavl.
Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 4 bokstav c.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 – 3.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

22. Om dokumentavgift

§ 1

Fra 1. januar 2001 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører

hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn, med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, dog minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2

Fritatt for avgift er:

- a) Gaveandel i dokument som inneholder gave, donasjon o.l. til det offentlige eller til offentlig godkjente stiftelser og legater, eller til foreninger med allmenntilgode formål og med styresete her i landet.
- b) Dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner.
- c) Egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie.
- d) Overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller.
- e) Arveandel etter loven ved overtakelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel.
- f) Overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg.
- g) Overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomte dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

23. Om avgift på flyging av passasjerer

I

§ 1

Fra 1. januar 2001 til og med 31. mars 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norsk lufthavn til utlandet og mellom Oslo og følgende steder: Bergen, Kristiansand, Stavanger og Trondheim.

Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som ervervsmessig flyging og om avgrensing av avgiftsplikten.

§ 2

1. For flyging fra norsk lufthavn til utlandet betales avgift med kr 232 pr. passasjer.
2. For flyging i Norge mellom steder nevnt i § 1 betales avgift med kr 116 pr. passasjer.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

- a) Flyging av luftbefordrerens ansatte på tjenestereise.
- b) Flyging av barn under 2 år.
- c) Transitt- og transferpassasjerer, såfremt reisen står i direkte forbindelse med annen flyreise. Fritaket gjelder ikke for flyging som nevnt under bokstav d i direkte tilknytning til annen avgiftspliktig flyreise.
- d) Flyging av mannskap til og fra anlegg eller innretning på kontinentalsokkelen i Nordsjøen i tilknytning til utnyttelse av naturforekomster der.
- e) Flyging fra lufthavn i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

§ 1

Fra 1. april 2001 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norske lufthavner med kr 128 pr. passasjer.

Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som ervervsmessig flyging og om avgrensing av avgiftsplikten.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

- a) Flyging av luftbefordrerens ansatte på tjenestereise.
- b) Flyging av barn under 2 år.
- c) Transitt- og transferpassasjerer, såfremt reisen står i direkte forbindelse med annen flyreise. Fritaket gjelder

ikke for flyging som nevnt under bokstav d i direkte tilknytning til annen avgiftspliktig flyreise.

- d) Flyging av mannskap til og fra anlegg eller innretning på kontinentalsokkelen i Nordsjøen i tilknytning til utnyttelse av naturforekomster der.
- e) Flyging til og fra lufthavn i Nordland, Troms og Finnmark. Fritaket gjelder ikke flyginger til og fra lufthavn i Tromsø og Bodø.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

24. Om avgift på frekvenser

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2001 kan:

1. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av tredjegerasjons system for mobilkommunikasjon (bl.a. UMTS),
2. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av andregenerasjons mobilkommunikasjons-system,
3. forestå salg av 5-sifrede telefonnummer,
4. fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

25. Om tollavgifter for budsjetterminen 2001

I

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 2000, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2001, med følgende endringer:

A

I tolltariffens innledende bestemmelser gjøres følgende endringer:

§ 2 nr. 3 første, annet og tredje ledd skal lyde:

3. Varer som er omfattet av en frihandelsavtale inngått mellom Norge og en fremmed stat eller gruppe av stater kan innenfor rammen av slike avtaler innføres med redusert toll, tollfritt eller med annen tollmessig justering. Preferansetollbehandling innvilges under forutsetning av at opprinnelsesreglene til den aktuelle frihandelsavtalen er oppfylt.

Følgende frihandelsavtaler er virksomme 1. januar 2001:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen
- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF – Norge
- Frihandelsavtalen EFTA – Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA – Den tsjekkiske republikk (Tsjekkia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Den slovakiske republikk (Slovakia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Israel
- Frihandelsavtalen EFTA – Romania
- Frihandelsavtalen EFTA – Bulgaria
- Frihandelsavtalen EFTA – Ungarn
- Frihandelsavtalen EFTA – Polen
- Frihandelsavtalen EFTA – Slovenia
- Frihandelsavtalen EFTA – Estland
- Frihandelsavtalen EFTA – Latvia
- Frihandelsavtalen EFTA – Litauen
- Frihandelsavtalen Norge – Færøyene
- Interim frihandelsavtale EFTA – PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- Frihandelsavtalen EFTA – Marokko

Tollpreferanser gis under samme forutsetninger også for varer som er omfattet av bilaterale eller unilaterale erklæringer inngått i tilknytning til disse frihandelsavtalene.

§ 11 nr. 32 skal lyde:

32. Én stk. (sett) av hver type eller størrelse av utskiftbare former eller utskiftbart maskinverktøy som er bestilt sammen med, fortollet sammen med og tydelig bestemt for maskiner som kan innføres tollfritt. Formene og verktøyet kan da tariffes i samme posisjon som vedkommende maskin og innføres tollfritt sammen med den.

Med maskiner forstås her alle maskiner, maskinlegg, utstyr, apparater eller redskaper som er nevnt under posisjonene i kapittel 84 eller 85 i tolltariffen.

§ 11 ny nr. 33 skal lyde:

33. Landbruksvarer som anvendes til teknisk bruk. Departementet kan gi forskrifter om vilkår for fritak.

B

Oppdelingene og tollsatsene for hjortekjøtt endres som angitt i vedlegg 3.1 i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

C

Oppdelingene for levende roser og stauder endres som angitt i vedlegg 3.2 i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

D

For industrivarer som 31. desember 2000 er oppført i tolltariffen med høyere tollsats enn 2001-satsene i nedtrappingsplanen i henhold til WTO-avtalen og den sær-

skilte Ministererklæringen om liberalisering av handel med informasjonsteknologiprodukter, reduseres tollsatsene i samsvar med det som følger av Norges forpliktelser etter nedtrappingsplanen.

E

Tollsatsene settes til 0 på de varenumrene i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.3 i St.prp. nr. 1 (2000- 2001).

II

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som følger av frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Makedonia, samt eventuelle frihandelsavtaler mellom EFTA-landene og henholdsvis Canada, Kypros, Tunisia, Egypt og Jordan.

III

Stortinget samtykker i at Kongen kan gi tillatelse til opprettelse av frihavn i Kirkenes på de betingelser som departementet fastsetter, herunder begrensninger med hensyn til vareslag, bearbeidingsgrad og varighet. Fisk som vareslag unntas i sin helhet fra tillatelsen om opprettelsen av frihavnen. Tillatelsen til opprettelse av frihavn i Kirkenes gis som en forsøksordning og skal vurderes på nytt i lys av erfaringene.

IV

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen også her vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 77 mot 40 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.11.30)

Presidenten: Vi har nå kommet til rammeområde 24. Til dette rammeområdet foreligger det også forslag fra Fremskrittspartiet, fra Høyre, fra Sosialistisk Venstreparti og fra representanten Steinar Bastesen. Det er forslagene nr. 72, 73, 74 og 75, som nå bortfaller.

Komiteen hadde innstillet:

D Rammeområde 24
(Utbytte m.v.)

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
5316		Kommunalbanken AS		
	70	Garantiprovisjon	27 000 000	
5616		Renter og utbytte i Kommunalbanken AS		
	81	Aksjeutbytte	16 560 000	
5620		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	81	Renter, risikolåneordningen	175 000 000	
	83	Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	30 000 000	
	84	Utbytte fra SND Invest AS	90 000 000	
	85	Rentemargin, risikolåneordningen	5 000 000	
	86	Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	715 000 000	
5623		Aksjer i SAS Norge ASA		
	80	Utbytte.....	50 000 000	
5630		Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as		
	80	Utbytte	19 000 000	
5631		Aksjer i A/S Vinmonopolet		
	80	Statens overskuddsandel	42 200 000	
	81	Utbytte	2 000	
5651		Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet		
	80	Utbytte.....	21 500 000	
5652		Innskuddskapital i Statskog SF		
	80	Utbytte.....	8 500 000	
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning		
	80	Utbytte.....	1 377 000 000	
5670		Renter og utbytte fra Entra Eiendom AS		
	80	Renter.....	55 000 000	
	81	Utbytte.....	40 000 000	
5680		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	80	Utbytte, Statnett SF	390 000 000	
	81	Utbytte, Statkraft SF	562 500 000	
5685		Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s		
	80	Utbytte.....	4 000 000 000	
5691		Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond		
	80	Avkastning på bevilget kapital	1 217 276 000	
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	80	Utbytte	52 000 000	
Totale inntekter				8 893 538 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen også her vil stemme imot

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 77 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.12.27)

Videre var innstillet:

II

Garantiprovisjon fra Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 pst. av bankens lån opptatt før 1. november 1999.

III

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at statens andel i 2001 av driftsoverskuddet i A/S Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 2000, før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det gjenstår nå å votere over innstillingens forslag til vedtak utenom rammeområdene.

Komiteen hadde innstillet:

I

Engangsavgiftssystem for personbiler

Stortinget ber Regjeringen om å evaluere og utrede engangsavgiftssystem for personbiler med sikte på forslag til konkrete endringer i løpet av 2003. Det forutsettes at forslag til omlegging tilpasses ny teknologi slik at optimale miljø- og sikkerhetsforbedringer oppnås. Det forutsettes videre at satsene i et nytt system utformes innenfor en provenynøytral ramme.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endringer i skattelovens regler om gjelds- og gjeldsrentefordeling mellom Norge og utlandet, med virkning fra og med 2000 for etterskuddspliktige og 2001 for forskuddspliktige. Endringen forutsettes å avskjære fradragsretten for gjeldsrenter og gjeld når skattyter har fast eiendom eller utøver virksomhet i utlandet som er unntatt fra skattlegging i Norge etter overenskomst med fremmed stat. Videre innføres full fradragsrett for gjeldsrenter og gjeld når skattyter har inntekt og formue i utlandet som er skattepliktig Norge. Som følge av utvidet fradragsrett for gjeld, oppheves regelen i skatteloven § 2-1 syvende ledd andre setning og § 2-2 sjette ledd andre setning om at formue i fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet er unntatt fra formuesskatt i Norge.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet og Høyre vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 83 mot 34 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.13.38)

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:81 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Christopher Stensaker, Thore Aksel Nistad og Ulf Erik Knudsen om avvikling av systemet med produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer (kullsyreavgiften) – avvises.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Øystein Djupedal satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:85 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland om å vurdere utvidelse av prinsippet i lov om fritaking for militærtjeneste slik at det gis mulighet til å overføre skatt til fredsskapende arbeid – vedlegges protokollen.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:85 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland om å vurdere utvidelse av prinsippet i lov om fritaking for militærtjeneste slik at det gis mulighet til å overføre skatt til fredsskappende arbeid – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 107 mot 6 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.15.25)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Per-Kristian Foss på vegne av Høyre og representanten Steinar Bastesen
- forslag nr. 2, fra Per Erik Monsen på vegne av Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om at innførselskvotene i bestemmelsene om tollfrihet for reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 100 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.16.18)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Høyre og representanten Steinar Bastesen, lyder:

«Dokument nr. 8:10 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler – vedlegges protokollen.»

Det blir votert alternativt mellom dette forslag og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:10 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Per Erik Monsen, Jørn L. Stang og Vidar Kleppe om at innførselskvotene av reiseutstyr og reisegods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og representanten Steinar Bastesen bifaltes innstillingen med 83 mot 34 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.17.08)

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:22 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen, Inge Myrvoll, Olav Gunnar Ballo, Øystein Djupedal og Ågot Valle om å ta ut spørsmålet om auksjon av laks- og ørretkonsesjoner av behandlingen av statsbudsjettet 2001 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 9

Referat

1. (93) Forholdet mellom embetsverket, departementenes politiske ledelse og andre samfunnsaktører (St.meld. nr. 11 (2000-2001))
Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
2. (94) Samtykke til at Norge deltar i EØS-komiteebeslutning om innlemmelse av diversedirektivet (95/2/EF), fargestoffdirektivet (94/36/EF) og søtstoffdirektivet (94/35/EF) i EØS-avtalen (St.prp. nr. 12 (2000-2001))
Enst.: Sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
3. (95) Forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Olav Gunnar Ballo om gjennomgang og endring av forskrifter om hold av pelsdyr (Dokument nr. 8:24 (2000-2001))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
4. (96) Delvis bompengefinansiert utbygging av deler av Ev 18 i Aust-Agder (St.prp. nr. 30 (2000-2001))
Enst.: Sendes samferdselskomiteen.
5. (97) Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim om dekning av kostnader til hjemmebasert dialyse som behandling for kronisk nyresvikt (Dokument nr. 8:21 (2000-2001))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.
6. (98) Karlsøy kommune sender skriv datert 13. november 2000 med uttalelse fra kommunestyret om situasjonen i Midtøsten
Enst.: Vedlegges protokollen.

Møtet hevet kl. 21.20.